

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

STUDY AND RESEARCH OF MATERIALS FOR LOCAL PRODUCT
FROM UTHAITHANEE PROVINCE

ธวัช พงษ์ม
TAWAT PAYIM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาตรี สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. ๒๕๕๒

KMITL-2009-BD-M-222-011

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

**STUDY AND RESEARCH OF MATERIALS FOR LOCAL PRODUCT
FROM UTHAITHANEE PROVINCE**

ธวัช พะยิม

TAWAT PAYIM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2552

KMITL-2009-ED-M-222-011

**STUDY AND RESEARCH OF MATERIALS FOR LOCAL PRODUCT
FROM UTHAITHANEE PROVINCE**

TAWAT PAYIM

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF MASTER OF
SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION PROGRAM
IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2009

KMITL-2009-ED-M-222-011

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาวัสดุพื้นดิน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี
ชื่อนักศึกษา	นายรัช พะอิม
รหัสประจำตัว	49063655
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา	เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2552
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์สถาพร คินุณมี ณ ชุมแพ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม	ดร. อภิสักดิ์ สิ้นธุศักดิ์

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวัสดุพื้นดิน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานีมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาวัสดุพื้นดิน และผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี 2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นใหม่

การศึกษาวัดพื้นดินและผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการสำรวจและเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ ในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าวัสดุพื้นดิน ที่มีศักยภาพ นำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ ใผ่สีสุก ตาลโตนค มีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ โดยพิจารณา ประเด็นสำคัญ คือ 1)หาได้ง่ายในพื้นที่ และไม่ต้องซื้อ และ 2)ไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมเนื่องจากใผ่สีสุก มีอายุเจริญเติบโตในระยะเวลาสั้น ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่ออนุรักษ์สืบทอด เพื่อรักษาวิธีการทำแบบดั้งเดิม คือกลุ่มทำมิดโบราณ อำเภอลานสักจังหวัดอุทัยธานี และพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บโบราณเพื่อใช้เป็นของตกแต่ง ของฝากและของที่ระลึก โดยการสลักลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย 1) ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า อายุประมาณ 5,000 ถึง 3,000 ปี 2) ปลาแรดพบที่ลำน้ำสะแกกรัง 3) ควายป่า ซึ่งค้นพบที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ห้วยขาแข้ง 4) สัตว์ป่าหายากเช่นวัวแดงในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ห้วยขาแข้งมรดกโลก

สรุปภาพร่างแนวคิดแบบที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย 4.37 มีความเหมาะสมมาก และผู้วิจัยพัฒนารูปแบบ เพิ่มอีกจำนวน 5 รูปแบบ และทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ มิดเหน็บโบราณ โดยช่างในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย กลุ่มช่างทำมิด กลุ่มช่างจักสาน และช่างไม้ชุมชน ต่อมาได้นำผลิตภัณฑ์ตรวจลักษณะทั่วไป การประกอบด้วยวัสดุอื่น การขัดเงา และการเคลือบเงา ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้มีความชำนาญในการตรวจสอบ ท่าน ผลิตภัณฑ์มิดเหน็บโบราณผ่านเกณฑ์การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มิด มพช. 82 / 2546

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 15 ท่าน แบ่งเป็น ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านดังนี้ 1)ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน 2)ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำมิด 5 ท่าน และ 3)ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน ที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ มิดเหน็บโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 5 รูปแบบ ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี สรุปผลความคิดเห็นดังนี้ มิดเหน็บโบราณแบบที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 4.46 มีความเหมาะสมมากที่สุด มิดเหน็บโบราณแบบที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 4.36 มีความเหมาะสมมาก มิดเหน็บโบราณแบบที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 4.18 มีความเหมาะสมมาก มิดเหน็บโบราณแบบที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 4.38 มีความเหมาะสมมาก มิดเหน็บโบราณแบบที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม 4.46 มีความเหมาะสมมาก

Thesis Paper Title	Study and Research of Materials for Local Product From Uthaitanee Province
Student	Tawat Payim
Student ID.	49063655
Degree	Master of Science in Industrial Education
Program	Industrial Design Technology
Year	2009
Thesis Advisor	Associate Professor Sataporn Deboonme Na-Chumphae
Thesis Co-Advisor	Dr. Apisak Sindhuphak

ABSTRACT

This study and analysis is focused on the vernacular materials to develop the communal product at Utthaitani province. The objectives are: first, to study the vernacular materials and the communal product at Utthaitani. Secondly, to develop the local product at Utthaitani, and lastly, to study a body knowledge from an expert from developing the local products. The prior progression of the study showed the following possible vernacular materials development of the communal products : Bambusa vulgaris, Palmyra Palm, Palm fruit shell, and Palm. These materials are considered suitable for design due to the contents such as, easy access into the area of Utthaitani, and possible development of the product for the increment and subsidized career. In addition, the quality of Bambusa vulgaris , Palm fruit shell, Palm can grow in short time.

For such qualities, one communal product was selected for the study, which focused on preserving and inheriting the original techniques from the ancient knife group, Lan Sak District, Utthaitani. The concept was also to develop a decorative souvenir of the ancient waist knife by including sculpture that shows the symbol of Utthaitani. Evident with prehistoric painting in the tickled fish mountain is 3000- 5000 years old. Gaint Gouramy found in Saka Krang river in Utthaitni were also of interest. Thirdly. Forest buffalos discovered in Huikakang sanctuary by forest department in 2508. 4. The rear wild animal such as red bull in the region of heritage Huikakang sanctuary, Utthaitani in illusory scence.

The evaluation based from six qualified persons, listed as questions into an in-depth, information, it has got suitable life out of production. The conclusion of the fourth conceptual sketch received 4.37 points in average. It earned the most suitable marked, which supported the researchers to develop the standard form for five concepts and produced the original produces to an ancient waist knife that includes, Thai blades forums, Thai crafts and Thai wood working forums. General quality were administered where composition of other materials, polished surface and protective enamel were suggested. The knife has passed the committee knife checking standard with Local Community Standard 82/2003 (มพข. 82/2546).

The result of analysis found that fifteen experts' views are divided into the following categories: Five designer experts, Five knife specialist, and Five expert- with ones who designed and developed five styles of the ancient waist knife made from the vernacular materials. The result of the following number are used to decide the design direction: the ancient waist knife is 4.46 points in average, which received the most suitability for the design, the second style earned 4.36 points in average that then earned a lot of suitability. The third one is 4.18 in average that also received a lot of suitability. The fourth one is 4.38 points in average that has a lot of suitable factor. Finally, the fifth style earned 4.46 in average, ended with also lot of suitability.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์นพคุณ นิสามณี รองศาสตราจารย์อุดมศักดิ์ สาริบุตร ดร.อภิศักดิ์ สิ้นธุภัก ดร.จตุรงค์ เถาหะเพ็ญแสง และรองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุกสังข์ ที่ สละเวลาให้คำปรึกษาและตรวจวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยรัตน์ ปราณี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ทองทรัพย์ ที่ให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการทำวิจัย ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณอาจารย์วัฒน์โชติ ดุงคะเตชะ คุณฉลาด วิรวรรณาวิน ผู้เชี่ยวชาญและผู้มี ประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบและประเมิน รูปแบบ พร้อมทั้งเสนอแนะข้อคิดเห็น อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูงสุดแก่ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจ ให้การ สนับสนุนและช่วยเหลือในด้านต่างๆ ตลอดมา

สุดท้ายนี้คุณประโยชน์ใดๆ อันพึงเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดาและครูอาจารย์ทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

ธวัช พะยิม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	VIII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
2.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน.....	9
2.2 ไม้ไผ่วัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี.....	17
2.3 แนวทางการป้องกันและรักษาไม้ไผ่จากปัญหาหมอดและแมลงต่างๆ.....	25
2.4 ศาล โตนควัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี.....	29
2.5 จังหวัดอุทัยธานี.....	31
2.6 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี.....	47
2.7 การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	66
2.8 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.).....	76
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	78

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	79
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	79
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
3.3 วิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี.....	82
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	84
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี.....	88
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน มิดเหน็บจังหวัดอุทัยธานี.....	92
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์จักสานชุมชนจังหวัดอุทัยธานี.....	96
4.4 การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะถิ่นหรือเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี.....	100
4.5 ผลการวิเคราะห์สวดลายลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี.....	103
4.6 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี	105
4.7 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการผลิตมิดจังหวัดอุทัยธานี	106
4.8 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บ โบราณจังหวัดอุทัยธานี.....	108
4.9 สรุปผลการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บ โบราณจังหวัดอุทัยธานี.....	120
4.10 ต้นแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บ โบราณจังหวัดอุทัยธานี.....	123
4.11 การวิเคราะห์รายงานผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มิด (มพช.28 / 2546).....	129
4.12 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์มิด.....	131

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	142
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	142
5.2 อภิปรายผล.....	145
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	147
บรรณานุกรม.....	148
ภาคผนวก.....	151
ภาคผนวก ก.....	152
ภาคผนวก ข.....	159
ภาคผนวก ค.....	161
ภาคผนวก ง.....	164
ภาคผนวก จ.....	178
ภาคผนวก ฉ.....	182
ภาคผนวก ช.....	202
ประวัติผู้เขียน.....	214

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 วัสดุพื้นดินที่ทำได้ง่ายในจังหวัดอุทัยธานี.....	88
4.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บจังหวัดอุทัยธานี.....	92
4.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสาน จังหวัดอุทัยธานี.....	96
4.4 ลักษณะเฉพาะถิ่นจังหวัดอุทัยธานี.....	100
4.5 ลวดลายเพื่อใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์มีดจังหวัดอุทัยธานี.....	103
4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการผลิต.....	106
4.7 วิเคราะห์การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	111
4.8 วิเคราะห์การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	113
4.9 วิเคราะห์การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	115
4.10 วิเคราะห์การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	117
4.11 สรุปผลวิเคราะห์ผลการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ.....	119
4.12 การพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบรมาน จังหวัดอุทัยธานี.....	121
4.13 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด (มพช.28 / 2546).....	129
4.14 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบรมานแบบที่ 1.....	132
4.15 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบรมานแบบที่ 2.....	134
4.16 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบรมานแบบที่ 3.....	136
4.17 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบรมานแบบที่ 4.....	138
4.18 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบรมานแบบที่ 5.....	140

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 มัดเห็บหรือ อีเห็บพร้อมฝักมีด.....	10
2.2 ช่างทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี	11
2.3 ช่างจักสานไม้ไผ่ จังหวัดอุทัยธานี.....	12
2.4 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี สานด้วยไม้ไผ่สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยใน ชีวิตประจำวัน.....	13
2.5 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี การเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่เฉพาะถิ่น.....	14
2.6 การศึกษาวัสดุและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี.....	16
2.7 ไม้สีสุก ในจังหวัดอุทัยธานี.....	17
2.8 เหง้าของไม้สีสุก.....	18
2.9 ลักษณะของใบ.....	19
2.10 ลักษณะของการแตกกิ่ง.....	20
2.11 ลักษณะของการสร้างบ้านเรือน.....	21
2.12 ลักษณะงานจักสานใช้ในชีวิตประจำวัน.....	22
2.13 ลักษณะของสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน.....	23
2.14 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจาก ไม้สีสุกจังหวัดอุทัยธานี.....	24
2.15 การทำสีพัดของฝากจังหวัดอุทัยธานี.....	29
2.16 ลักษณะทั่วไปของตาลโตนดในจังหวัดอุทัยธานี.....	29
2.17 การใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของตาลโตนด.....	30
2.18 ลักษณะการใช้ประโยชน์ของตาลโตนดผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี.....	31
2.19 แผนที่ จังหวัดอุทัยธานี.....	33

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.20 งานประเพณีตักบาตรเทโว.....	35
2.21 มรดกโลกทางธรรมชาติ ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี.....	37
2.22 ตลาดนัดวัว-ควาย จังหวัดอุทัยธานี.....	38
2.23 วิถีชีวิต ลำน้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี.....	39
2.24 วัดจันทาราม (วัดท่าซุง) จังหวัดอุทัยธานี.....	40
2.25 ภาพเขียนสีเขาปลาร้า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี.....	42
2.26 วัดถ้ำเขาวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี.....	43
2.27 ผลิตภัณฑ์จักสาน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี.....	48
2.28 ผลิตภัณฑ์โคมไฟไม้ไผ่ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี.....	49
2.29 ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี.....	50
2.30 ลายขัด.....	51
2.31 ลายสอง.....	51
2.32 ลายสาม.....	52
2.33 ลายลายตาหลิ่ว.....	52
2.34 ลายลายขอ.....	53
2.35 ลายบัว.....	53
2.36 ลายคีด้วน.....	54
2.37 ลายดอกจิง.....	54
2.38 ลายตาหมากรุก.....	55

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.39 สายดอกจัน.....	55
2.40 การขึ้นรูปโดยพิมพ์ไม้.....	56
2.41 ผ้าทออำเภอบ้านไร่.....	57
2.42 ผ้าทออำเภอทัพทัน.....	59
2.43 เอกลักษณ์สายผ้าปัจจุบัน จังหวัดอุทัยธานี.....	60
2.44 รูปหอม กำยาน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี.....	61
2.45 ผลิตภัณฑ์เหล็ก จังหวัดอุทัยธานี.....	62
2.46 มีดอีเหล็บ กลุ่มทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี.....	63
2.47 การทำมีดเหล็บโดยวัดอุทัยจากพานไถ.....	63
2.48 อุปกรณ์ที่ใช้ทำมีดโบราณ.....	64
2.49 การทำมีดโบราณ.....	65
3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	78
4.1 ภาพร่างแนวคิดมีดเหล็บ แบบที่ 1.....	108
4.2 ภาพร่างแนวคิดมีดเหล็บ แบบที่ 2.....	109
4.3 ภาพร่างแนวคิดมีดเหล็บ แบบที่ 3.....	109
4.4 ภาพร่างแนวคิดมีดเหล็บ แบบที่ 4.....	110
4.5 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีดเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 1.....	124
4.6 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีดเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 2.....	125
4.7 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีดเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 3.....	126
4.8 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีดเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 4.....	127
4.9 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีดเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 5.....	128

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดอุทัยธานี ในทางประวัติศาสตร์มีหลักฐานยืนยันว่าเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์เมื่อประมาณ 3,000 ปีที่แล้ว โดยค้นพบทั้งโครงกระดูก เครื่องมือ แม้กระทั่งภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ ตามตำนานกล่าวว่าในสมัยสุโขทัยท้าวมหาพรหมได้เข้ามาสร้างเมืองที่บ้านอุทัยเก่า (อำเภอหนองฉาง) แล้วพาคคนไทยมาอยู่ท่ามกลางหมู่บ้านกะเหรี่ยงและหมู่บ้านมอญจึงเรียกว่า "เมืองอุไทย" ตามกลุ่มหรือที่อยู่ของคนไทย ต่อมาเกิดความแห้งแล้งกระแสน้ำเปลี่ยนทางเมืองจึงถูกทิ้งร้าง ในสมัยอยุธยาชาวกะเหรี่ยงชื่อ "พระตะเบิด" เข้ามาปรับปรุงเมืองอุไทย โดยขุดทะเลสาบขังน้ำไว้ใกล้เมืองและเป็นผู้ปกครองเมืองอุไทยแก่คนแรก ชื่อเมืองจึงเรียกเพี้ยนเป็น "เมืองอุไทย" ตามสำเนียงชาวกะเหรี่ยงและมีฐานะเป็นหัวเมืองหน้าด่านชั้นนอกสังกัดก๊กกองทัพพม่าที่จะเข้ามาตีกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นมีการอพยพผู้คนมาตั้งบ้านเรือนที่ริมฝั่งแม่น้ำสะแกกรังมากขึ้น และได้กลายเป็นที่ตั้งของตัวเมืองอุทัยธานีในปัจจุบัน จังหวัดอุทัยธานีสภาพพื้นที่โดยทั่วไปจะเป็นป่าและภูเขา พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มเหมาะต่อการประกอบอาชีพทางการเกษตร ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ 6,730 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ดังนี้ (1)อำเภอทัพทัน (2)อำเภอบ้านไร่ (3)อำเภอลานสัก (4)อำเภอสว่างอารมณ์ (5)อำเภอหนองขาหย่าง (6)อำเภอหนองฉาง (7)อำเภอห้วยคต (8)อำเภอเมือง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร โดยมีสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดคือ ข้าวเปลือก อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด และการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและและภูเขาสูง สภาพป่าไม้ของจังหวัดอุทัยธานีอุดมสมบูรณ์มีความหลากหลายทางธรรมชาติ

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานีได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งจึงได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เป็นผืนป่าอนุรักษ์ที่ควรค่าแก่การดูแลรักษาและนำความภาคภูมิใจมาสู่คนไทยทุกคนโดยปัจจุบัน ห้วยขาแข้งมีสัตว์ที่หายากใกล้จะสูญพันธุ์ เช่นควายป่าที่เหลืออยู่ที่เดียวในประเทศไทย แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3,000 ปี เป็นลายเส้นสีดำและสีแดง เส้นสีดำค่อนข้างจางไปแล้ว ส่วนสีแดงยังเห็น แสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตสังคมของคนยุคโบราณซึ่งเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดอุทัยธานี ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประเพณีสำคัญคือประเพณีตักบาตรเทโว

โดยพระสงฆ์ประมาณ 500 รูปจะเดินลงบันไดจากยอดเขาสะแกกรังมารับบิณฑบาตที่ลานวัดเป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัด อีกทั้งมีสินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรม ซึ่งสามารถ นำกลับไปเป็นของฝากได้ สินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน สำคัญ ได้แก่ (1)ผ้าทอพื้นเมืองที่เกิดขึ้นจากประเพณีการทอผ้าไว้ใช้เองลดการขายการทอส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ (2)เครื่องจักสานไม้ไผ่ เช่น กระบุง กระติบ กระด้ง ตะแกรง แอบตักกบ ลุ่ม ไซคักปลา ตะกร้า และอุปกรณ์อื่น ๆ โดยมีลวดลายที่ถูกถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ เช่น ลวดลายพื้นฐาน ลวดลายพัฒนา และลวดลายประดิษฐ์เป็นได้ทั้งของฝาก ของที่ระลึก และใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือสัมพันธ์ต่อการประกอบอาชีพ (ราชวดี งามสง่า.2540:43) (3)รูปหอมกำยาน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับของลูกค้า กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ มอบรางวัลผู้ส่งออกสินค้าและบริการดีเด่น (Prime Minister's Export Award 2005) ให้แก่ ผู้ส่งออก เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2548 ณ ทำเนียบรัฐบาล (4)ผลิตภัณฑ์จากเหล็กกล้าโดยกลุ่มพัฒนาฝีมือมากกว่า 60 ปี โดยการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษที่มีชื่อเสียงด้านการผลิตอาวุธปืนในอดีต เนื่องจากเป็นอาชีพที่ผิดกฎหมาย และรัฐบาลได้ปราบปราม ต่อมาจึงพัฒนาเป็นสินค้า เป็นมีดสวยงาม หัวเข็มขัดสวยงาม มีดเล็ก มีดอีเหล็บ โบราณ ฯลฯ ซึ่งจัดเป็นสินค้าชุมชน เนื่องจากความสามารถด้านการผลิตและการนำวัสดุพื้นถิ่น มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุทัยธานี.2550)

วัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี ที่มีจำนวนมากพอต่อการนำมาใช้ประโยชน์ต่อการจัดทำผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (1)ไผ่สีสุกมีจำนวนมากทุกหมู่บ้านซึ่งประชากรในหมู่บ้านจึงนำไผ่มาใช้ประโยชน์ ต่องานผลิตภัณฑ์ชุมชนในปัจจุบัน เช่น จักสาน ก้านรูปหอม โคมไฟไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เนื่องจากไผ่จัดเป็นพืชใบเลี้ยงเดี่ยวมาจากพืชตระกูลหญ้า มีการเจริญเติบโตได้เร็ว (อัมพา คำวงษา.2550:10) (2)จำนวนต้นตาล โคนดซึ่งมีอยู่ทุกอำเภอในจังหวัดอุทัยธานี วัสดุจากตาล โคนดสามารถใช้ทำผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้ส่วนต่าง ๆ เช่น ใบตาล ทางตาล กะลาตาล งวงตาล เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากส่วนประกอบดังกล่าวเป็นรักษาดินไว้คงต่อไป เนื่องจากตาล โคนดมีคุณสมบัติหลากหลายเช่นการทำน้ำตาล การใช้ก้านตาลทำเฟอร์นิเจอร์ ตลอดจนผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกต่าง ๆ (สถาพร คิบุญมี ณ ชุมแพ และ พิชัย สดภิบาล. 2550) (3)วัสดุจากผ้าทอลายโบราณของคนในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานีที่สืบทอดจากลาวครั้งลาวเวียง โดยมีประเพณีการทอผ้าเพื่อไว้ใช้เอง ผลิตภัณฑ์ผ้าทอจังหวัดอุทัยธานีเนื่องจากความสามารถในด้านการผลิตของประชากรในพื้นที่สามารถนำมาใช้ทำผลิตภัณฑ์ชุมชน ประเภทของตกแต่งของที่ระลึก วัสดุดังกล่าวมีปริมาณมากพอและหาได้ง่ายภายในจังหวัดอุทัยธานี และสามารถนำมาพัฒนาพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยวิธีการพัฒนาปรับเปลี่ยนงานหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยให้ประสบผลสำเร็จ

จากการศึกษาพัฒนาจากประสบการณ์ในอดีตของบรรพบุรุษแล้วจึงทำการเปลี่ยนแปลงให้สัมพันธ์กับสภาพการใช้งานสังคมและวัสดุในปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อการตระหนักถึงคุณค่าของหัตถกรรมไทย และการเสริมสร้างภูมิปัญญา (สถาพร คีณณมี ณ ชุมแพ. 2550 : 59) ความรู้ความสามารถของศักยภาพของช่างฝีมือ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าชุมชน เป็นทางเลือกต่อการจัดจำหน่าย การเลือกใช้วัสดุจากพื้นดินในจังหวัดอุทัยธานี

ผลิตภัณฑ์ชุมชนเด่นของจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จักสาน ผ้าทอ รูปหอม และเหล็กกล้า (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุทัยธานี.2550) จัดเป็นประเภทของใช้ ของตกแต่งและของที่ระลึก (คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ แห่งชาติ.2549:6) ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวมีการจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยว ในจังหวัดอุทัยธานี และ สถานที่ท่องเที่ยว อื่น ๆ จากการศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี กลุ่มผลิตภัณฑ์เหล็กกล้าซึ่งพัฒนามาจากการทำปิ่นเดือนหรือที่รู้จักกันในกลุ่มบ้านหนองอีเค็ง ช่างตีเหล็กที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษมีทักษะการประดิษฐ์เหล็กสวยงามประณีต มีลักษณะเฉพาะของจังหวัดอุทัยธานี โดยการพัฒนาจากการทำปิ่นเดือนเป็นมีดสวยงาม หัวเข็มขัดสวยงาม มีดเล็ก และมีค้อนเหล็กโบราณ กลุ่มผู้สืบทอดภูมิปัญญาประดิษฐ์เหล็กในจังหวัดอุทัยธานี จัดว่ามีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ และการพัฒนารูปแบบร่วมกับผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่มีจำนวนแพร่หลายเช่น จักสาน และ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ ร่วมกับวัสดุพื้นดินภายในพื้นที่ของจังหวัดอุทัยธานีเพื่อเกิดประโยชน์ มีความหลากหลายต่อการจำหน่าย สร้างเสริมรายได้ และเผยแพร่ความเป็นเอกลักษณ์เด่นที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี ตลอดจน อนุรักษ์งานหัตถกรรมพื้นดิน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า จากการใช้วัสดุจากธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอันจะส่งผลให้เศรษฐกิจของประเทศชาติดีขึ้น จากความเป็นมาและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา และพัฒนาผลิตภัณฑ์จากวัสดุพื้นดิน เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายกว่าที่มีอยู่และเป็น การจูงประกายให้มีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาวัสดุพื้นดิน และผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี
- 1.2.2 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี
- 1.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นใหม่

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย หลักการต่าง ๆ ของการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1.3.1 การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการดำเนินงานวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่มีลักษณะเฉพาะดังนี้ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2538 : 36)

1.3.1.1 สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน ผลิตภัณฑ์โดยทั่วไปมักสร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการใช้สอยในชีวิตประจำวัน

1.3.1.2 มีลักษณะเฉพาะถิ่น โดยเกิดจากการเลือกใช้วัสดุเฉพาะถิ่น ทำให้เกิดผลิตภัณฑ์ชุมชนขึ้นตั้งนั้นเมื่อช่างหรือประชาชนนำวัสดุมาสร้างงานผลิตภัณฑ์ชุมชน จึงเกิดเป็นลักษณะเฉพาะถิ่น สภาพทางภูมิศาสตร์ ขนบประเพณีความเชื่อ และวิถีชีวิต

1.3.2 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี เพื่อให้มีความสวยงาม มีประโยชน์ใช้สอย และควมมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น โดยผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิด ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนี้ (สถาพร ดิบุณมี ณ ชุมแพ. 2550 : 48)

1.3.2.1 ศึกษาต้นกำเนิดหรือรากฐานความเป็นมาของผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.3.2.2 การวิวัฒนาการการกลีตลายแบบอย่างของผลิตภัณฑ์เดิม

1.3.2.3 การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ชุมชน

1.3.2.4 การประยุกต์การออกแบบที่ศึกษามาจากการค้นคว้า จากแนวคิดของตนเอง นำมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์เหมาะสมกับสภาพชุมชน

1.3.3 การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่พัฒนาขึ้นใหม่

การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีความเป็นลักษณะเฉพาะ ของจังหวัดอุทัยธานี โดยผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะดังนี้(วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2538 : 31)

1.3.3.1 รูปแบบกรรมวิธีการผลิตมีคุณค่าทางความงาม

1.3.3.2 ความเหมาะสมด้านประโยชน์สอย

1.3.3.3 ความมีลักษณะเฉพาะถิ่น เกิดจากการเลือกใช้วัสดุพื้นถิ่น กำเนิดของผลิตภัณฑ์ชุมชน ลักษณะเฉพาะถิ่น สภาพภูมิศาสตร์ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1.4.1 ตัวแปรที่ทำการศึกษาประกอบด้วย

1.4.1.1 ตัวแปรต้น

- 1) วัสดุพื้นถิ่นในจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่ ไม้ไผ่ ตาล โคนค และผ้าทอ
- 2) ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่
 - ผลิตภัณฑ์จักสาน
 - ผลิตภัณฑ์มีด
 - ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ
 - ผลิตภัณฑ์รูปหอม
- 3) เอกลักษณ์เด่นของจังหวัดอุทัยธานี ได้แก่
 - สัตว์ป่าหายากห้วยขาแข้งมรดกโลก
 - ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ เขาปลาร้า
 - ประเพณีตักบาตรเทโว

1.4.1.2 ตัวแปรตาม

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสมในแต่ละด้านประกอบไปด้วย ดังนี้ คุณค่าทางความงาม ประโยชน์สอย ความมีเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นของชุมชน และแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี

1.4.2 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.4.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล วัสดุพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานีดังนี้

- 1) กลุ่มผลิตภัณฑ์มีด
- 2) กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน
- 3) กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอ
- 4) กลุ่มผลิตภัณฑ์รูปหอม
- 5) กลุ่มช่างไม้ชุมชน

1.4.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความเห็นในความเหมาะสม ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ (จิตรภา กุณฑลบุตร.2550:110) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน รวมทั้งหมด 15 ท่าน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 **ผลิตภัณฑ์** หมายถึง ผลผลิตที่ผลิตด้วยมือเป็นศิลปะของกลุ่มชนที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยถูกถ่ายทอดทักษะความชำนาญจากบรรพบุรุษเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์มีดโบราณ และผ้าทอ

1.5.2 **ภูมิปัญญาชาวบ้าน** หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมาช้านาน เป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการ ปรับปรุง เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อดำรงชีวิตอย่างผาสุก (คะเนิงนิคย์ จันทบุตร และคณะ. 2542 : 1)

1.5.3 **หัตถกรรม** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มชุมชนเพียรพยายามทำขึ้นด้วยมือ โดยการใช้วัสดุในพื้นที่ในจังหวัดอุทัยธานีเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน

1.5.4 **วัสดุพื้นถิ่น** หมายถึง วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นภายในจังหวัดอุทัยธานี โดยเฉพาะไม้สัก ตาล โคนด ผ้าทอ

1.5.5 **การพัฒนา** หมายถึง การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้วัสดุจากไม้สัก ตาล โคนด เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก และมีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี

1.5.6 **ผลิตภัณฑ์ชุมชน** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกภายในหมู่บ้านรวมกลุ่มกัน สร้างผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึง ความสามารถ ด้านทักษะ และวัสดุ เพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน และหารายได้เสริมหลังเสร็จสิ้นจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือบางกลุ่มทำเป็นอาชีพหลัก ผลิตภัณฑ์ชุมชนเด่น จังหวัดอุทัยธานี ผลิตภัณฑ์มีดสวยงาม มีด ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายโบราณ ผลิตภัณฑ์รูปหอม

1.5.7 **ลักษณะเฉพาะถิ่น** หมายถึง ความเป็นลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ที่บุคคลในจังหวัดอุทัยธานี และนักท่องเที่ยว รู้และเข้าใจ ถึงความเป็นเฉพาะถิ่น เช่น สถานที่ท่องเที่ยวมรดกโลกห้วยขาแข้ง โดยเฉพาะสัตว์ป่าหายาก ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ถ้ำเขาปลาร้าที่ถ่ายทอดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ และวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรเทโววัดสังกัสรัตนคีรี และปลาแรดอาหารขึ้นชื่อของจังหวัดอุทัยธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการออกแบบพัฒนา ดังนี้

2.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

2.1.1 สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน

2.1.2 มีลักษณะเฉพาะถิ่น

2.2 ไม้ไผ่วัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี

2.2.1 ลักษณะทั่วไปของไผ่สีสุก

2.2.2 การใช้ประโยชน์ของไผ่สีสุก

2.2.3 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากไผ่สีสุกจังหวัดอุทัยธานี

2.3 แนวทางการป้องกันและรักษาไม้ไผ่จากปัญหาโรคและแมลงต่างๆ

2.3.1 วิธีถนอมไม้ไผ่วิธีทางธรรมชาติ

2.3.2 วิธีถนอมไม้ไผ่วิธีทางเคมี

2.3.3 วิธีถนอมผิวไม้ไผ่ไม้ไผ่ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิต

2.3.4 แนวทางการพัฒนาสีผิวไม้ไผ่

2.4 ตาลโตนควัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี

2.4.1 ลักษณะทั่วไป และประโยชน์ของต้นตาล

2.5 จังหวัดอุทัยธานี

2.5.1 ประเพณีที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี

2.5.2 แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี

2.6 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

2.6.1 ผลิตภัณฑ์จักสาน อำเภอมะเมือง จังหวัดอุทัยธานี

2.6.2 ผลิตภัณฑ์โคมไฟไม้ไผ่ อำเภอนองจาง จังหวัดอุทัยธานี

2.6.3 ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

2.6.4 ลวดลายการสานเครื่องจักสาน

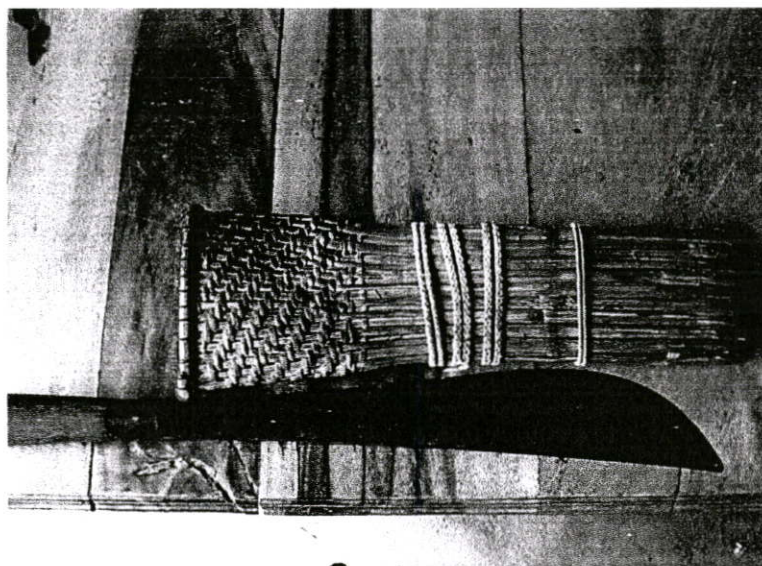
- 2.6.5 การขึ้นรูปทรงด้วยพิมพ์
- 2.6.6 แหล่งทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดอุทัยธานี
- 2.6.7 ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมไทยเดิม จังหวัดอุทัยธานี
- 2.6.8 วิธีการทำรูปหอม และกำยาน
- 2.6.9 ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า จังหวัดอุทัยธานี
- 2.6.10 ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้ากลุ่มทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี
- 2.7 การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 - 2.7.1 หลักของการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 - 2.7.2 ทิศทางของการออกแบบผลิตภัณฑ์
 - 2.7.3 ความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมในสังคมอุตสาหกรรมในชนบท
 - 2.7.4 ศิลปะพื้นบ้าน
 - 2.7.5 ที่มาของศิลปะพื้นบ้าน
- 2.8 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
 - 2.8.1 การขอรับใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
 - 2.8.2 หลักฐานประกอบการยื่นคำขอใบรับรองเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)
 - 2.8.3. ประเภทผลิตภัณฑ์ที่คัดสรร แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน

การศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน จำเป็นต้องทำความเข้าใจและศึกษาหาความหมายหรือค่านิยมของคำว่า “ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน” เสียก่อน ซึ่งคำนี้ตามนัยแห่งความเข้าใจทั่วไปมักใช้เรียกรวมๆ ระหว่างหัตถกรรมพื้นบ้านและศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านเข้าด้วยกัน แต่จากการศึกษาศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านพบว่า งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านบางชิ้นบางประเภทเป็นเพียงงานหัตถกรรมมากกว่าที่จะเป็นงานศิลปหัตถกรรม แต่ในการแยกงานหัตถกรรมและงานศิลปหัตถกรรมออกจากกันนั้น เป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก ต้องใช้หลักวิชาและประสบการณ์สูงจึงจะสามารถวิเคราะห์และแยกแยะได้ ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาต่อไป จึงควรทำความเข้าใจกับคำว่า ศิลปหัตถกรรม หัตถกรรมพื้นบ้าน และศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน อย่างกว้างๆ เสียก่อน

เริ่มจากค่านิยมหรือความหมายของ “ศิลปะ” ก่อน ซึ่งความหมายของศิลปะนั้น มีลักษณะเป็นปัญหาโลกแตกอยู่ไม่น้อยเพราะความหมายของศิลปะมิได้เจาะจงตายตัวเหมือนสิ่งอื่น คำจำกัดความของศิลปะจะเปลี่ยนไปตามยุคสมัยและแนวคิดของสังคมอยู่เสมอในช่วงเวลาหนึ่งนักวิชาการศิลปะ อาจจะทำให้ค่านิยมหรือความหมายเพื่อกำหนดขอบเขตของงานศิลปะไว้อย่างหนึ่งแต่มาถึงอีกยุคสมัยหนึ่งนักวิชาการศิลปะและศิลปินกลับเห็นว่า ศิลปะสมควรจำกัดอยู่เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่ง ศิลปะควรมีความหมายกว้าง เมื่อสี่สิบปีที่ผ่านมา นักวิชาการศิลปะและศิลปินเห็นว่า ศิลปะควรเป็นเรื่องของการสร้างสรรค์ที่จะต้องถึงพร้อมทั้งพุทธิปัญญา มีกรรมวิธีสมบูรณ์ตามกระบวนการและให้ความรู้ตึกนักคิดที่คิดและเห็นว่าศิลปะเป็นเรื่องของความงามและความดี อย่างที่ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ปรมาจารย์ทางศิลปะได้ให้ความหมายของศิลปะไว้เมื่อสี่สิบปีมาแล้วว่า “ศิลปะ (Art) หมายถึงผลงานอันเป็นความพากเพียรของมนุษย์ ซึ่งต้องใช้ความพยายามด้วยฝีมือและความคิด เช่น ตัดเสื้อ สร้างเครื่องเรือน ปลูกต้นไม้ เป็นต้น อย่างนี้เป็นศิลปะมีความหมายกว้าง” ข้อความนี้แสดงว่าศิลปะมีความหมายกว้าง การกระทำใดก็ตามที่ใช้ฝีมือและความคิดเข้าไปจัดการแล้วถือว่าเป็นศิลปะทั้งสิ้นซึ่งเป็นการให้ความหมายอย่างกว้างๆ ทั่วไปในขณะที่เดียวกันก็ได้แบ่งระดับและประเภทของศิลปะไว้ว่า ศิลปะมีหลายระดับหลายประเภท ตามจุดประสงค์และคุณค่าซึ่งแตกต่างกันไปศาสตราจารย์ศิลป์ได้แยกประเภทของศิลปะไว้หลายประเภท เช่น ประยุกต์ศิลป์ จาก

ข้อสังเกตดังกล่าว จะเห็นว่าการสร้างงานหัตถกรรมนั้น ผู้สร้างจะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าช่างหัตถกรรมมีความสามารถเชิงศิลปะสูงก็จะสร้างหัตถกรรมให้มีความสวยงามจับใจ เป็นที่ประทับใจแก่ผู้ใช้ ผู้ชม และแฝงไว้ด้วยความรู้สึกนึกคิดและภูมิปัญญาของช่างแล้ว ก็ควรจะถือว่างานหัตถกรรมนั้นเป็น “ศิลปหัตถกรรม” มากกว่าที่จะเป็นเพียงงานหัตถกรรมเท่านั้น แต่คุณค่าทางศิลปะของงานศิลปหัตถกรรมจะอยู่ในกรอบของชนบประเพณี ความเชื่อ และวัฒนธรรมของกลุ่มชน งานศิลปหัตถกรรมจึงให้ความรู้สึกแก่ผู้ใช้และผู้ชมจำกัดกว่างานวิจิตรศิลป์ เช่น เครื่องจักสานที่มีความประณีตงดงาม ก่อให้เกิดความรู้สึกประทับใจไปพร้อมๆ กับประโยชน์ใช้สอย แต่เครื่องจักสานไม่สามารถก่อให้เกิดอารมณ์สะท้อนงานหัตถกรรมบางชนิด แม้จะขาดความประณีตงดงามไปบ้างก็ตาม แต่มีวิญญาณของชุมชนอันเกิดจากการสร้างสรรค์อย่างตรงไปตรงมาด้วยกระบวนการและกรรมวิธีพื้นๆ ที่เรียบง่ายที่สืบทอดกันมา ทำให้รู้สึกได้ถึงคามมีชีวิตจิตใจและภูมิปัญญาของช่าง ทั้งยังแสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ดังตัวอย่างภาพที่ 2.1 ผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณหรือภาษาที่ชุมชนเรียกว่ามีดอีเหน็บ พบในชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยชาวบ้านจะพกติดตัวเพื่อใช้งานและป้องกันตัว

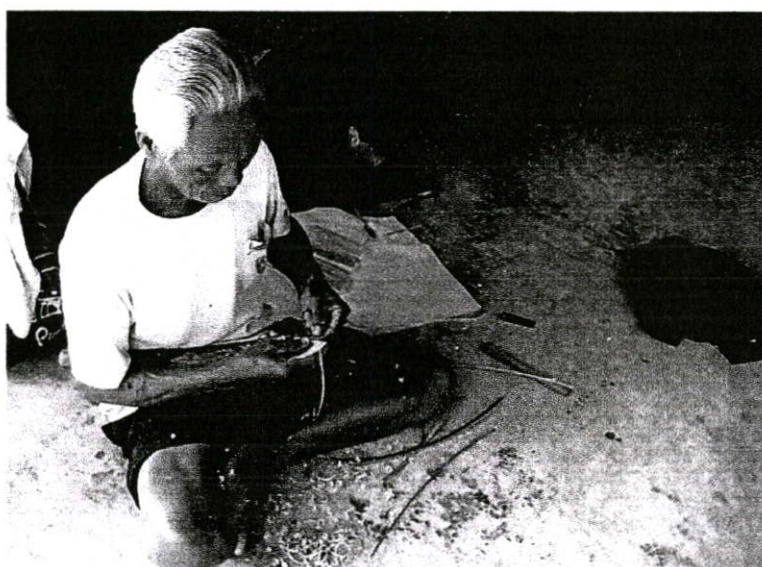
ภาพที่ 2.1 มีดเหน็บหรือ อีเหน็บพร้อมฝักมีด

และศิลปหัตถกรรมประเภทที่เรียกว่า “หัตถกรรมและศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน” หรือ นักวิชาการบางคนพยายามเรียกว่า ศิลปหัตถกรรมพื้นถิ่น ซึ่งแท้จริงแล้วก็ยังเป็นหัตถกรรมและศิลปหัตถกรรมประเภทเดียวกันนั่นเอง ก่อนที่จะทำความเข้าใจกับศิลปะและหัตถกรรมพื้นบ้านควร จะได้ทำความเข้าใจกับ ศิลปะชาวบ้าน ศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะพื้นถิ่นเสียก่อน เพราะหัตถกรรมและศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านนั้นรวมอยู่ในศิลปะดังกล่าว ศิลปะชาวบ้านหรือศิลปะพื้นบ้าน เป็นคำที่ นักวิชาการพยายามเรียกให้แตกต่างกัน ไปนั้น แท้จริงแล้วเป็นศิลปะประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียง กัน เพราะมีลักษณะเฉพาะที่คล้ายคลึงกันดังมีผู้ให้คำนิยามไว้คล้ายๆ กัน เช่น ศิลปะพื้นบ้าน (folk art) ศิลปะและหัตถกรรมทำขึ้น โดยประชาชนซึ่งไม่ได้รับการฝึกฝนด้านศิลปะอย่างเป็นทางการ แต่ สามารถสร้างผลงานตามประเพณีนิยมด้วยความชำนาญและมีลักษณะ จะเห็นว่า ศิลปะชาวบ้าน หรือศิลปะพื้นบ้าน จะต้องสร้างขึ้น โดยประชาชนหรือศิลปินผู้ได้รับความบันดาลใจมาจากชีวิต ความเป็นอยู่ ขนบประเพณี ของท้องถิ่นแล้วถ่ายทอดแสดงออกมาในผลงาน ศิลปะประเภทนี้จึงมี เอกลักษณะเฉพาะถิ่นเฉพาะประเทศ เป็นสิ่งสะท้อนชีวิตจิตใจและภูมิปัญญาของประชาชนของ ท้องถิ่นและประเทศ ดังตัวอย่างภาพที่ 2.2 แสดงถึงการสร้างงานศิลปะโดยการทำมิด เพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวัน จนเป็นศิลปะและหัตถกรรมทำขึ้น โดยประชาชน จังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.2 ช่างทำมิดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี

นอกจากคำนิยามดังกล่าวแล้ว Herbert Read ได้กล่าวถึง ศิลปะชาวบ้านว่า “..ศิลปะของบุคคลจำพวกที่มีความเป็นอยู่เรียบง่าย ไม่สลบซับซ้อน รู้จักกันทั่วไปในนามของ “ศิลปะชาวบ้าน” ชื่อที่ใช้กันทุกๆ ไปนี้ประมวลสิ่งต่างๆ ไว้หลายสิ่ง ดังนั้นความหมายของปรากฏการณ์แห่งศิลปะประเภทนี้จึงไม่มีใครจะรับรู้กันเท่าที่ควร ศิลปะชาวบ้านไม่ใช่ศิลปะที่ประกอบขึ้นโดยชาวชนบท ซึ่งเป็นศิลปะเลียนแบบศิลปะของชนชั้นที่มีวัฒนธรรมเจริญกว่า กล่าวได้ว่ามันมิใช่เงาสะท้อนที่มีรูปคร่าวๆ แห่งศิลปะของบุคคลที่มีจิตใจประณีตละเอียดอ่อนจะยิ่งไม่ถูกต้องมากขึ้น ถ้าจะกล่าวว่าศิลปะชาวบ้าน คือ ศิลปะที่ผลิตขึ้นจากความรักอันลึกกล้าต่อความเรียบง่ายและชีวิตแบบง่ายๆ ไร้เล่ห์เหลี่ยม ถ้าจะพูดให้ถูกต้องแล้ว คำว่าศิลปะชาวบ้านควรจำกัดอยู่เฉพาะสิ่งของที่สร้างขึ้นดังตัวอย่างภาพที่ 2.3 การจักเส้นตอกโดยช่างจักสานจังหวัดอุทัยธานีเพื่อนำไปสร้างสรรค์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ หัตถกรรม ซึ่งช่างจักสาน ได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษหรือ

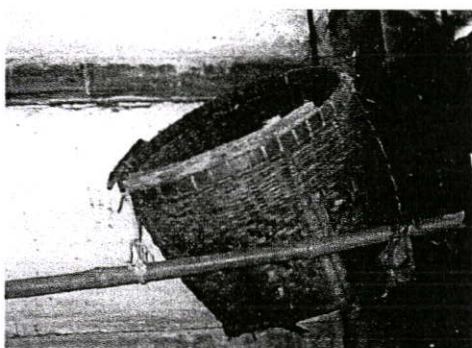

ภาพที่ 2.3 ช่างจักสานไม้ไผ่ จังหวัดอุทัยธานี

จะเห็นว่าลักษณะเฉพาะของศิลปะพื้นบ้านหรือศิลปะชาวบ้านนั้น จะต้องสร้างขึ้นโดยประชาชนหรือช่างพื้นบ้านที่ไม่ได้ผ่านการเรียนหรือการฝึกฝนจากสถาบันศิลปะ แต่สามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและงานหัตถกรรมได้ ซึ่งอาจจะได้ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษหรือ ช่างในท้องถิ่นของตน และผลงานที่สร้างขึ้นนั้นจะต้องมีลักษณะเฉพาะถิ่น คำนิยามนี้ได้จำกัดความเป็นศิลปะพื้นบ้านไว้รัดกุมทีเดียว

2.1.1 สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน

หัตถกรรมพื้นบ้าน โดยทั่วไปมักสร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการใช้สอยในชีวิตประจำวันของผู้คนแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก เช่น การสานกระบุง หรือการทอผ้าพื้นบ้านของภาคต่างๆ ก็มีวัตถุประสงค์ที่ทอขึ้นเพื่อใช้มุ่งห่มกัน ในครอบครัวก่อน เมื่อผลิตได้มากเกินต้องการจึงจะจำหน่ายให้ผู้อื่น หรือแลกเปลี่ยนกับปัจจัยในการดำรงชีพดังตัวอย่างภาพที่ 2.4 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยภาพด้านบนซ้ายบนกระบุงใช้ทำรังไก่ ภาพด้านบนขวาแอบดักกบใช้ดักจับกบในท้องนา หรือตามแหล่งน้ำต่าง ๆ โดยภาพล่างซ้ายตะแกรงใช้ปิดฝาโอ่ง ภาพด้านล่างขวาลือลำแพนใช้ป้องกันแดดฝนตามบ้านเรือน

กระบุง

แอบดักกบ

ตะแกรง

ลือลำแพน

ภาพที่ 2.4 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี สานด้วยไม้ไผ่สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน

2.1.2. มีลักษณะเฉพาะถิ่น

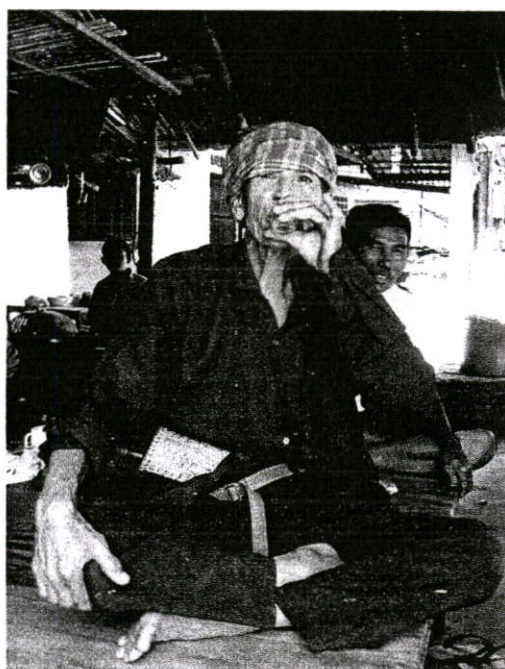
ลักษณะเฉพาะถิ่นของหัตถกรรมพื้นบ้านเกิดจากการเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่เฉพาะถิ่น กำเนิดของหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นข้อจำกัดที่ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะถิ่นได้ประการหนึ่ง เพราะวัสดุบางชนิดจะมีเฉพาะในบางท้องถิ่นเท่านั้น ไม่มีในท้องถิ่นอื่น ดังนั้นเมื่อช่างหรือประชาชนนำวัสดุนั้นมาสร้างหัตถกรรมจึงเกิดเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นตามประเภทนั้น ท้องถิ่นอื่นไม่สามารถหาวัสดุเช่นนั้นได้ถึงแม้จะหาได้หรือนำไปจากแหล่งวัสดุดั้งเดิมได้ แต่จะไม่สะดวกและทำให้ต้นทุนการผลิตสูง และช่างจะขาดความชำนาญเพราะไม่มีการสืบทอดและฝึกฝนกันมาเป็นระยะเวลาเพียงพอ ตัวอย่างเช่นภาพที่แสดง 2.5 แสดงถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่เฉพาะถิ่นในการสร้างผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ประโยชน์

เขียนหมาก ภาชนะใส่หมากพลู

อุทัยธานี ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม

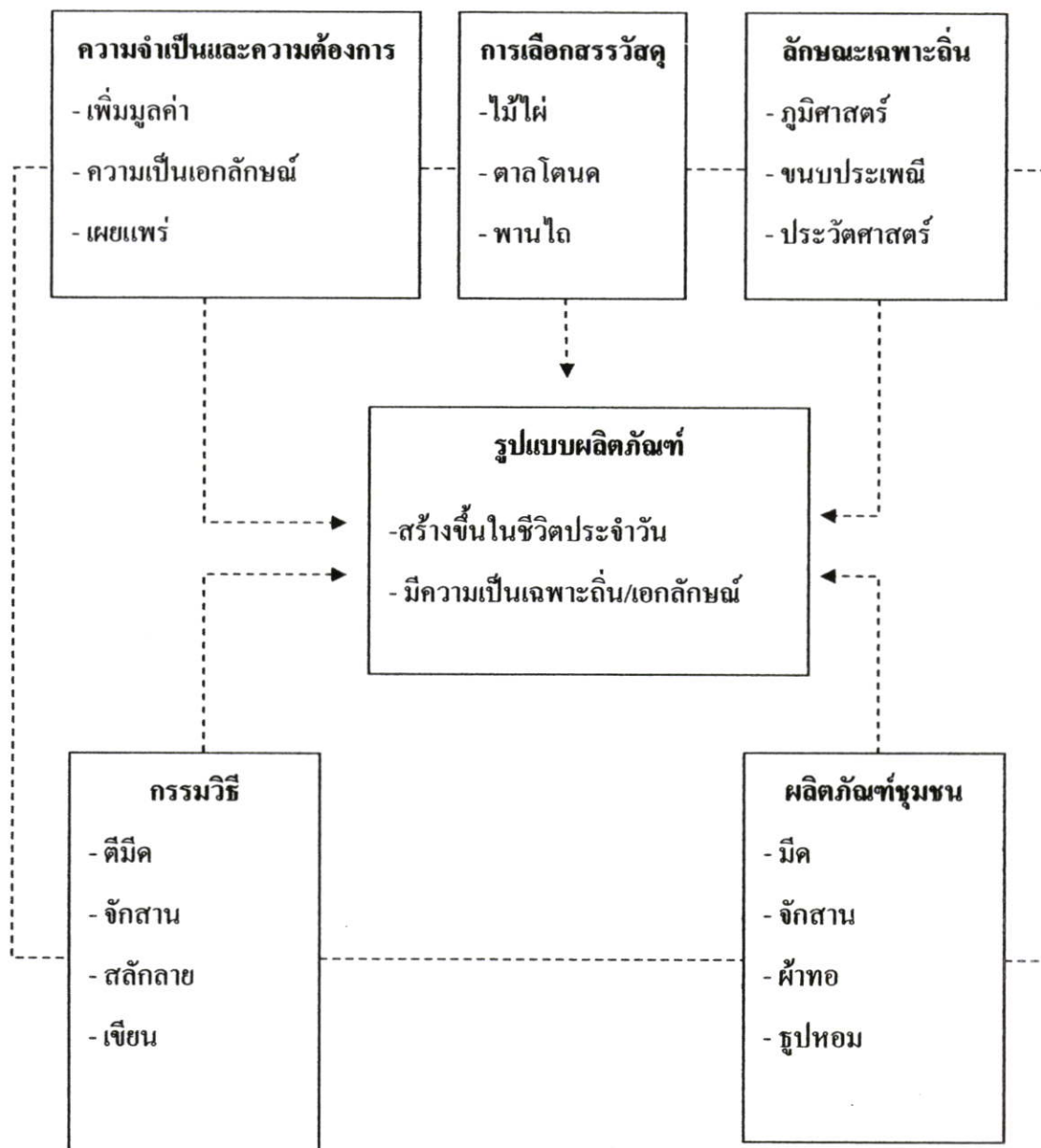
การพกมัดเหน็บติดตัว

ภาพที่ 2.5 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี การเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่เฉพาะถิ่น

การศึกษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นหรือของกลุ่มชนพื้นบ้านซึ่งจะช่วยให้ทราบเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติและความเป็นมาของชุมชนท้องถิ่นนั้น สิ่งเหล่านี้จะช่วยอธิบายรูปแบบของหัตถกรรมพื้นบ้าน การสร้างศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน นอกจากนี้ยังต้องศึกษา สถาปัตยกรรมศาสตร์ การตั้งถิ่นฐานของชุมชนที่เป็นผู้สร้างศิลปหัตถกรรม ทั้งนี้สถาปัตยกรรมศาสตร์จะเป็นตัวกำหนดการใช้วัสดุ และเป็นสิ่งกำหนดรูปแบบของหัตถกรรม ซึ่งต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของชุมชน ปัจจัยแวดล้อมที่ควรศึกษาอีกด้านคือ ระบบวัฒนธรรมของชุมชน ได้แก่ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต

จุดมุ่งหมายของการสร้างหัตถกรรมพื้นบ้านตามความจำเป็นในการดำรงชีพ และเพื่อสนองความต้องการด้านต่าง ๆ คือ ความต้องการใช้สอย การซื้อขายแลกเปลี่ยน รวมทั้งการสนองความต้องการทางด้านจิตใจ สิ่งต่อไปที่ผู้สร้างหัตถกรรมจะต้องคิดถึงคือการแสวงหาวัสดุตามธรรมชาติในท้องถิ่นเท่าที่จะหาได้ และสามารถนำมาสร้างด้วยมือเครื่องใช้เท่าที่มีอยู่ตามสภาพท้องถิ่นของตนพร้อมกับการกำหนด รูปแบบ รูปทรง โครงสร้าง และลวดลายของศิลปหัตถกรรมประเภทต่าง ๆ รูปแบบของศิลปหัตถกรรมนั้นจะอยู่ในกรอบของสถาปัตยกรรมศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่สืบทอดกันมาจนเป็นประเพณีนิยมของท้องถิ่น และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของแต่ละชุมชน รูปแบบจึงถูกกำหนดด้วยสถาปัตยกรรมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมท้องถิ่นที่เห็นได้ชัดเจน โดยนัยนี้ จะเห็นว่างานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านสะท้อนให้เห็นเรื่องราวของชุมชนผู้เป็นเจ้าของลึกลงไปในอดีต และความเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมได้ส่วนหนึ่ง

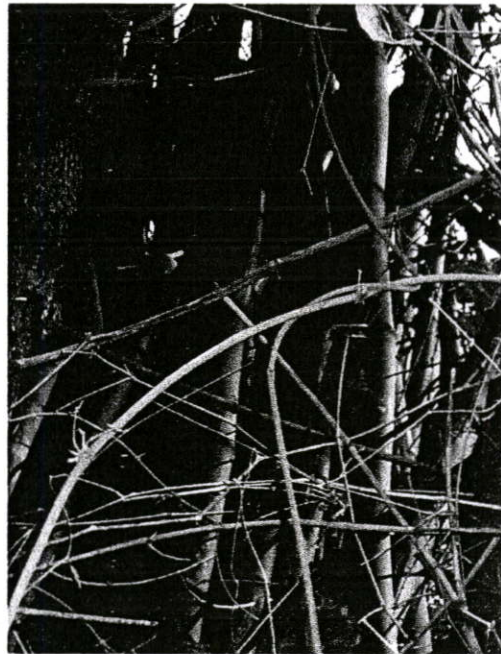
นอกจากนี้คุณค่าศิลปะและความงามของหัตถกรรมที่เกิดขึ้นจากช่างหรือผู้สร้างหัตถกรรมแล้ว หัตถกรรมยังมีลักษณะพิเศษที่ต่างจากงานศิลปะประเภทอื่น ๆ อีกประการหนึ่งคือความมีชีวิตซึ่งเกิดจากการใช้สอย เพราะการใช้สอยช่วยขัดเกลาให้งานหัตถกรรมมีความประสานกลมกลืนกัน ในตัวเอง การนำมาใช้งานเป็นเวลานาน ยังทำให้งานหัตถกรรมได้ดูดซับเอาชีวิตและวิญญาณของท้องถิ่น ช่วยให้เกิดมีชีวิต มีวิญญาณแฝงอยู่งานหัตถกรรมส่วนมากจะมีความสมบูรณ์ในตัว เพราะได้ผ่านการแก้ปัญหาการออกแบบที่ตรงไปตรงมาชัดเจน เพื่อให้สนองความต้องการได้อย่างเหมาะสมมาเป็นเวลานานร้อย นับพันปี

ภาพที่ 2.6 การศึกษาวัสดุและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

2.2 ไม้ไผ่วงศ์พื้นดินจังหวัดอุทัยธานี

ไม้ มีจำนวนมากมายหลายสกุลหลายชนิด ทั่วโลกน่าจะมีมากกว่า 1,000 ชนิด ในประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 50 ชนิด ไม้ เป็นพืชที่มีสกุลหลายสกุล และหลายชนิด เป็นพืชในวงศ์เดียวกับหญ้า ข้าว คือวงศ์ “Gramineae” หรือ “Poaceae” ลักษณะ เป็นพืชที่มีเนื้อไม้แข็ง ความสูงแล้วแต่ชนิดอาจสูงได้ถึง 30 เมตร ขึ้นรวมกันเป็นกอใหญ่ มีเหง้าใต้ดินมีลักษณะแข็ง ลำต้น ตรง มีข้อและปล้องชัดเจน กาบแข็งสีฟางหุ้ม มีตาที่ข้อ ปล้องกลวง ไม้ที่มีลำโตที่สุดมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 20 เซนติเมตร ปล้องยาว ประมาณ 60 เซนติเมตร ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกสลับ รูปหอก หรือรูปขอบขนาน ปลายเรียวแหลม ขอบใบสาบคายมีขนทั่วไป ดอก ช่อยาวออกตามซอกใบ และปลายกิ่ง ผล มีขนาดเล็กมาก มี 1 เมล็ด ไม้ออกดอกแล้วต้นจะตาย ข้อมูลทางพฤกษศาสตร์ ชื่อพื้นบ้าน : แตกต่างกันไป ตามชนิดของไม้ ชื่อวิทยาศาสตร์ : แตกต่างกันไปตามชนิดของไม้ ชื่อสามัญ : Bamboo ชื่อวงศ์ : Gramineae (Poaceae) ถิ่นกำเนิด : ส่วนใหญ่ในเขตร้อน เช่น อินเดีย ไทย ฯลฯ ในเขตอบอุ่นมีบ้าง สภาพนิเวศ : พบตามป่าที่ระดับต่ำกว่า 300 เมตร การขยายพันธุ์ : เพราะเมล็ด แยกเหง้า ปักชำต้นที่มีข้อติดอยู่ด้วย ดังตัวอย่างภาพที่ 2.7 ลักษณะของไม้สีสุกในจังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.7 ไม้สีสุก ในจังหวัดอุทัยธานี

2.2.1 ลักษณะทั่วไปของไผ่สีสุก

ไผ่สีสุก หน่อใช้ประกอบอาหาร โดยการต้มหรือทำเป็นหน่อไม้ดอง ลำต้นมีเนื้อหนาและเหนียวทนทานดีมาก ลำไผ่สีสุกเหมาะสำหรับงานก่อสร้าง งานจักสาน เฟอร์นิเจอร์ เครื่องครัว และเครื่องเล่น และเป็นวัตถุดิบในงานอุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่สีสุก จะมีความคงทน สวยงาม และนิยมปลูกตามบ้านเรือนเพราะมีชื่อเป็นสิริมงคล หรือปลูกตามดง เพื่อป้องกันดงพัง และปลูกเป็นแนวกันลมลักษณะทั่วไปของไผ่สีสุก ดังภาพที่ 2.8 แสดงภาพเหง้า

ภาพที่ 2.8 เหง้าของ ไผ่สีสุก

เหง้า คือ ส่วนของลำไม้ไผ่ที่เจริญเติบโตอยู่ใต้ดิน ประกอบด้วยส่วนของข้อ (node) อัดกันแน่น จึงมีตาเหง้า (rhizomebud) จำนวนมาก การเกิดลำของไม้ไผ่ (culm) เริ่มต้นจากตาที่อยู่บริเวณเหง้า มีการพัฒนาเจริญเป็นหน่อ (shoot) และหน่อมีการยึดตัวเจริญเป็นลำในที่สุด โดยปกติแล้วสามารถแบ่งส่วนของเหง้าได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ติดกับโคนของลำ ซึ่งสามารถสังเกตเห็นตาเหง้าและรากฝอยได้ และส่วนที่อยู่ถัดลงไป ที่เรียกว่า คอเหง้า (rhizome neck) ซึ่งเป็นส่วนที่มีลักษณะเป็นข้อข้อแต่ไม่สามารถสังเกตเห็นตาเหง้าหรือรากฝอย

ภาพที่ 2.9 ลักษณะของใบ

ใบของไม้ไผ่ดังตัวอย่างภาพที่ 2.9 ลักษณะของใบ ประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้ กาบใบ (leaf sheath) คือส่วนที่หุ้มก้านใบ ครีบกาบใบ (leaf auricle) คือ ส่วนที่อยู่ด้านบนทั้ง 2 ข้างของ กาบใบเหมือนเป็นหัวไหล่ กระจิง (leaf ligule) คือตอนปลายของกาบใบตรงที่ต่อกับใบยอด กาบใบ ยอดกาบ (leaf blade) คือใบไม้ไผ่ที่พบเห็นนั่นเอง ใบยอดกาบเป็นส่วนที่ต่อจากตัวกาบใบ ไม่มีก้านใบ และมีรอยต่ออยู่กับกาบเสมอมิได้เชื่อมเป็นแผ่นเดียวตลอด มีลักษณะแตกต่างกันไปในแต่ละชนิดไผ่ เช่น บางชนิดมีลักษณะของฐานใบยอด กาบกลม บางชนิดมีฐานเรียว รอยก้านใบ (leaf scar) คือบริเวณที่ก้านใบติดกับส่วนยอดของกาบใบลักษณะของใบที่ใช้สังเกต รูปร่างของใบ ขนาดของใบ ลักษณะของกระจิงและครีบกาบใบ รวมถึงลักษณะการเรียงตัวของใบ และกาบหุ้มลำ คือส่วนที่หุ้มอยู่รอบลำ สำหรับป้องกันลำเมื่อยังอ่อนอยู่กาบหุ้มลำมักจะหลุดร่วงไป เมื่อลำ เจริญเติบโตเต็มที่ มีไม้ไผ่เพียงบางชนิดเท่านั้นที่กาบหุ้มลำไม่หลุดร่วง เช่น ไผ่สีสุก และไผ่รวกค้ำ กาบหุ้มลำมีส่วนประกอบที่คล้ายใบไผ่ คือมีส่วนที่เป็นกาบ ครีบกาบ, กระจิง และใบยอด

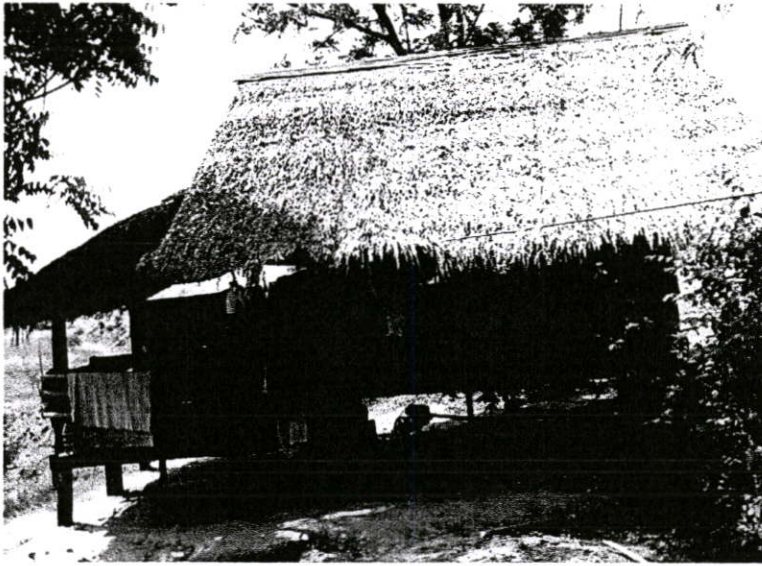
ภาพที่ 2.10 ลักษณะของการแตกกิ่ง

ไม้ไผ่บางชนิดมีการแตกกิ่งตั้งแต่โคนของลำจนถึงยอด ดังภาพที่ 2.10 แสดงลักษณะของการแตกกิ่ง บางชนิดแตกกิ่งเฉพาะบริเวณส่วนยอดของลำ และยังพบว่าไม้ไผ่แต่ละชนิดมีลักษณะการแตกกิ่งแขนงแตกต่างกัน ไม้ไผ่บางชนิดมีการแตกกิ่งขนาดเล็กเท่าๆ กัน จำนวนมาก เช่น

2.2.2 การใช้ประโยชน์ของไม้สีตุก

จากไม้ที่นิยมทำมาแต่โบราณ คือ การนำไม้ไผ่ไปเหลา เพื่อทำเป็นเครื่องจักสานต่างๆ เช่น กระเป่าถือ หรือตัดแปลงทำภาชนะต่างๆ เช่น กระบองน้ำ ช้อน ทัพพี แจกัน เป็นต้น รวมไปถึงเครื่องมือในการดำรงชีพต่างๆ เช่น เข่ง สุ่มไก่อ่ กระบุงหรืออุปกรณ์จับปลาชนิดต่างๆ เช่น ไซ ลอบ เป็นต้น ซึ่งคนในแถบชนบทของไทยจะตระหนักดีว่า ไม้ไผ่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีพของตนเองได้มากเพียงใด และในปัจจุบันนี้ยังนิยมนำไม้ไผ่มาทำเฟอร์นิเจอร์ โดยใช้ลำต้นและเหง้าไม้ ซึ่งเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ที่ได้รับการออกแบบผลิตภัณฑ์ทันสมัย สวยงามจะมีราคาค่อนข้างแพง และเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในท้องตลาด ซึ่งเน้นการตกแต่งบ้านด้วยวัสดุจากธรรมชาติ นอกจากนี้ ไม้ไผ่ยังนำมาใช้ในงานก่อสร้าง ทำร้านหรือไม้ร่าง และในแง่ของการตกแต่งแล้ว ไม้บางพันธุ์ยังเป็นไม้ประเภทสวยงามที่มักถูกนำมาปลูกเพื่อประดับสวนอีกด้วย เช่น ไม้หมาจู ไม้หน้าเต้า เป็นต้น

2.2.2.1 ประโยชน์ในการประกอบหรือสร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัยในชนบทการสร้างบ้านตามวัฒนธรรมไทยนั้น จะใช้วัสดุจากธรรมชาติ ได้แก่ ไม้ไผ่ ไม้ยืนต้นต่างๆ เช่น ไม้สัก ไม้แดง ไม้เต็ง แต่ครอบครัวทั่วไปที่มีรายได้น้อยจะใช้ไม้ไผ่เป็นหลัก เนื่องจากหาได้ง่าย เรียกว่า เรือนเครื่องผูก เพราะใช้ได้หลายส่วนของบ้าน เช่น โครงบ้าน โครงหลังคา เสา คาน ประตู หน้าต่าง บันได รั้วพื้น โดยเลือกไม้ชนิดเนื้อหนาซึ่งมีความคงทนต่อดินฟ้าอากาศ ทนแดด ทนฝน บ้านที่ใช้ไม้ไผ่ประกอบจะอยู่เย็นสบาย ดังภาพที่ 2.11 แสดงการใช้ประโยชน์ในการสร้างบ้านเรือน

ภาพที่ 2.11 ลักษณะของการสร้างบ้านเรือน

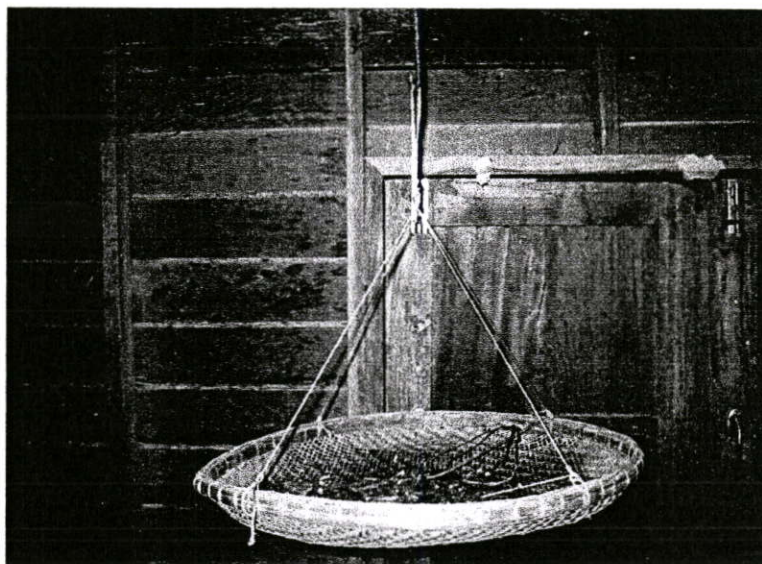
2.2.2.2 ประโยชน์ในการทำเครื่องเรือน เครื่องแต่งบ้าน เช่น ประกอบเป็น โต๊ะ เก้าอี้ เติงนอน แคร่ นั่งพักผ่อนหรือรับแขกสนทนากันในหมู่สมาชิกในบ้านหรือผู้มาเยี่ยมชมเยือน เพลนอนของเด็ก มู่ลี่ กรอบรูปสถานเป็นสื่อรอนั่ง ฯลฯ

2.2.2.3 ประโยชน์ในการทำเป็นอาวุธ เช่น ใช้ไม้เล็ก ทำขวากโดยตีปลายทแยงข้างหนึ่ง หรือเสียมทุกด้านให้ปลายแหลมสำหรับต่อสู้แทงสกัดกันศัตรูหรือสัตว์ที่รุกล้ำเข้ามา นำขวากหรือไม้ปลายแหลมปักไว้ในบ่อดักศัตรู หรือดักสัตว์ หรือใช้ไม้ไผ่ชนิดเนื้อเหนียวมีแรงยึดติดตัว ทำคันธนู คันยิงกระสุน ทำลูกธนู ลูกดอก ทำเป็นไม้ตะบด ไม้พลอง สำหรับการต่อสู้

2.2.2.4 ประโยชน์ใช้ในการทำเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ทำตะเกียงให้แสงสว่าง โดยใช้ข้อปล้องบรรจุน้ำมัน วางไส้เทียนไว้ตรงกลาง จุดไฟให้แสงสว่างได้นาน สาน

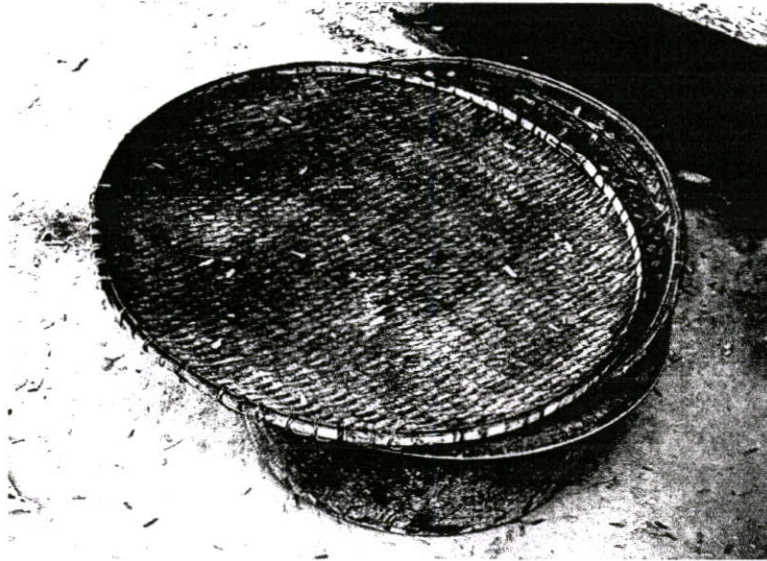
เป็นกลองข้าว กระจับข้าว กระจะเชอ หวดนึ่งข้าว กระจะบุง ตะกร้า กระจะเป้าถือสตรี กระจะจาด กระจะซอน หีบหรือกลองไม้ไผ่ของ แจกกัน ถ้วย โคร่งพัด โคร่งหมวก รองเท้าสาน จักเป็นดอกใช้รั้วมัดของ เช่น มัดข้าวคัมผัด

มัดกำดอกไม้ กำผัก ฯลฯ ดังตัวอย่างภาพที่ 2.12 แสดงการใช้ประโยชน์จากการจักสาน ตะแกรง โดยใช้ไม้ไผ่สุกในชีวิตประจำวัน

ภาพที่ 2.12 ลักษณะงานจักสานใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.2.5 ประโยชน์ใช้ทำเครื่องประกอบอาชีพ เช่น เครื่องมือจับปลา จับสัตว์น้ำ ข้อง กระจะซัง ไซ คุ่ม อีจู้ ลอบ สุ่ม เครื่องมือก่อสร้าง กระจะบุง บั้งก็ แข่งปลาทุคราด ครุ ไม้คาน เครื่องใช้ในการเพาะปลูก ค้าง คันไม้ ไม้ค้ำยันคันไม้ โคงไม้ปักให้เถาไม้เลื้อยเกาะ ไม้สอยผลไม้ พะองป็น คันไม้ ไม้พาดข้าม ท้องร่องหรือค้ำฝืนเวลาเดินข้ามท้องร่อง ใช้เป็นไม้ค้ำถ่อเรือ การใช้ประโยชน์จากไม้ไผ่สุกโดยการจักสาน อาจจะไม่จำกัดการใช้งานที่แน่นอนเสมอไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ผู้ใช้ในชุมชนจะคิดแปลงการใช้ประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ก็ได้ตัวอย่างเช่น ภาพที่ 2.13 ลักษณะของเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้กระด้งเพื่อเป็นภาชนะปิดป้องกันสิ่งของภายในไม่ให้เกิดความเสียหาย

ภาพที่ 2.13 ลักษณะของสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

2.2.2.6 ประโยชน์ใช้ทำเครื่องดนตรี หลายประเทศหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะในเอเชีย ใช้ไม้ไผ่ทำเครื่องดนตรีกันมาก เช่น ขลุ่ย ทำจากเลาไม้ไผ่ ขลุ่ยญี่ปุ่น ขลุ่ยจีน ขลุ่ยไทย ทำเครื่องดนตรีกัมละลับ (Kamelin) องอินโดนีเซียและมาเลเซีย อังกะลุงของอินโดนีเซีย แคนของภาคอีสานของไทย และเครื่องดนตรี “แบบมูลิน” ซึ่งมีผู้ประดิษฐ์จากไม้ไผ่ลักษณะคล้ายไวโอลิน แบบมูลินนี้ส่งเข้าประกวดชนะในการประกวดผลงานประดิษฐ์คิดค้น ที่สภากิจแห่งชาติด้วย

2.2.3 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากไผ่สีสุกจังหวัดอุทัยธานี

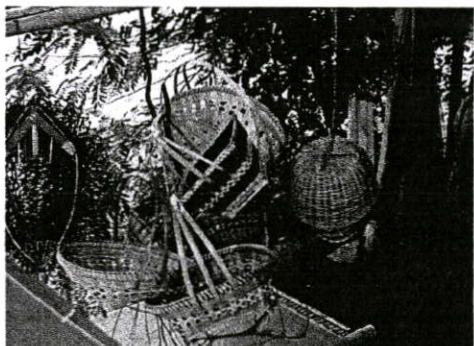
ไผ่สีสุก หน่อใช้ประกอบอาหาร โดยการต้มหรือทำเป็นหน่อไม้ดอง ลำต้นมีเนื้อหนาและเหนียวทนทานดีมาก ลำไผ่สีสุกเหมาะสำหรับงานก่อสร้าง งานจักสาน เฟอร์นิเจอร์ เครื่องครัว และเครื่องเล่น และเป็นวัตถุดิบในงานอุตสาหกรรมการผลิตเยื่อกระดาษ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่สีสุก จะมีความคงทน สวยงาม และนิยมปลูกตามบ้านเรือนเพราะมีชื่อเป็นสิริมงคล หรือปลูกตามคลัง เพื่อป้องกันคลังพัง และปลูกเป็นแนวกันลม ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากไผ่สีสุกเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้งาน และเป็นของฝากที่ระลึก ดังภาพที่ 2.14 แสดงถึงผลิตภัณฑ์ชุมชนจากไผ่สีสุก ในแต่ละอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี ในการใช้ประโยชน์อย่างหลากหลาย

กลุ่มอาชีพสหกรณ์ทำรากหวาย อ.เมือง จ.อุทัยธานี

จุดจำหน่ายงานจักสาน

กลุ่มจักสาน ต. พุงนาไทย อ.ทัพทัน จ.อุทัยธานี

จุดจำหน่ายงานจักสาน ข้างถนน

กลุ่มโคมไฟไหม้ อ.หนองฉาง จ.อุทัยธานี

จุดจำหน่ายงานจักสาน ในชุมชนเมือง

ภาพที่ 2.14 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจากไผ่สีสุกจังหวัดอุทัยธานี

2.3 แนวทางการป้องกันและรักษาไม้ไผ่จากปัญหาโรคและแมลงต่างๆ

การนำไม้ไผ่มาใช้ประโยชน์โดยทั่วไปมักประสบกับปัญหาไม้ไผ่เสียหายง่าย อายุการใช้งานสั้น อันเนื่องมาจากการทำลายของโรคและแมลงต่างๆ ซึ่งส่วนมากจะเข้าไปทำลายไม้ไผ่ขณะกำลังแห้ง หรือแห้งแล้ว ส่วนเชื้อราที่ได้อ่านได้แก่ ราฟูสิขาว สีน้ตาล และราฟูอ่อน ดังนั้นการรักษาอายุการใช้งานไม้ไผ่ให้ยาวนานจึงเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนางานหัตถกรรม จากการสำรวจโดยทั่วไปพบว่า การผลิตงานหัตถกรรมไม้ไผ่ในภาคอีสานโดยส่วนใหญ่มักประสบกับปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด โดยเฉพาะงานหัตถกรรมที่ใช้งานจากลำไม้ไผ่โดยตรง จะมีปัญหาเกี่ยวกับมอดและเชื้อราค่อนข้างมาก จากข้อมูลของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2539 : 22-27) ที่ได้รวบรวมไว้ในหนังสือไม้ไผ่กับงานหัตถกรรม กล่าวไว้ว่า วิธีการถนอมรักษาไม้ไผ่ อาจแบ่งได้เป็น 2 วิธี ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.3.1 วิธีถนอมไม้ไผ่วิธีทางธรรมชาติ

อาจแบ่งได้เป็น 2 วิธี ซึ่งสรุปได้ดังนี้ วิธีธรรมชาติ สามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 การแช่น้ำ ทำได้ทั้งไม้ไผ่สดและไม้ไผ่แห้ง แช่น้ำให้จุ่ม หากเป็นน้ำไหลจะยิ่งดี ถ้าเป็นน้ำไม่สะอาดจะทำให้ไม้ไผ่สกปรกตามไปด้วย ไม้ไผ่สดใช้เวลาแช่ตั้งแต่ 3 วัน ถึง 3 เดือน ถ้าไม้ไผ่แห้งให้เพิ่มเวลาขึ้นไปอีก 2 สัปดาห์ วิธีที่ 2 การสกัดน้ำมันจากไม้ไผ่ โดยวิธีให้ความร้อนด้วยไฟ (เข้าปิ้งในเตา) วิธีการคือ ต้มในน้ำประมาณ 1-2 ชั่วโมง และวิธีการรมควันจากกัมมะถันหรือการเผาหญ้า/ฟาง เมื่อเสร็จแล้วทาด้วยน้ำยากันมอดและแมลงอีกครั้ง

2.3.2 วิธีถนอมไม้ไผ่วิธีทางเคมี

วิธีเคมี สามารถกระทำได้ 3 วิธี คือ วิธีที่ 1 การทาด้วยสารเคมี เช่น คาร์บอนิคแอซิด ไบเร็กซ์ เป็นต้น วิธีที่ 2 การจุ่มในน้ำยาคลอรีนเข้มข้น 5% ผสมน้ำมันก๊าด จุ่มนานประมาณ 10 นาที เสร็จแล้วทาด้วยน้ำมันชักเงาเคลือบอีกครั้ง วิธีที่ 3 การแช่ด้วยน้ำยาเซลไคร์ฟ (Shelldrite) โดยใช้น้ำยาเซลไคร์ฟ 3 กรัม ต่อน้ำ 10 ลิตร แช่นาน 24 ชั่วโมง การผลิตงานหัตถกรรมไม้ไผ่ของชาวบ้านในภาคอีสานพบว่า วิธีการที่นิยมมากที่สุดคือ การรมควัน โดยก่อไฟจากเศษวัชพืช เศษไม้ไผ่ ฟางข้าว ให้เกิดควันแล้วใช้ผลิตภัณฑ์รมควันที่ลอยขึ้นมา โดยระยะเวลาตามความเหมาะสม วิธีการนี้จะเหมาะสำหรับงานหัตถกรรมประเภทเครื่องจักสานเป็นส่วนใหญ่

ในกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษากรรมวิธีในการรักษาผิวไม้ไผ่จากแหล่งข้อมูลที่มีการผลิตไม้ไผ่ในประเทศไทยแล้วพบว่า มีการศึกษาพัฒนากรรมวิธีที่แตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อ

แนวทางการพัฒนางานหัตถกรรมไม้ไผ่ในภาคอีสานและมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตของ
คนอีสานซึ่งขอจำแนกตามกรรมวิธีที่ใช้ ดังนี้

2.3.3 วิธีถนอมผิวไม้ไผ่ไม้ไผ่ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิต

จากการที่ผู้วิจัยได้นำวิธีการดังกล่าวมาศึกษาและทดลองพบว่าวิธีการที่เหมาะสมกับวิถี
ชีวิตคนอีสานที่ผลิตงานหัตถกรรมเพื่อการใช้สอยในครัวเรือน และอาจผลิตเพื่อจำหน่ายบ้างเป็น
งานเสริมรายได้ในครัวเรือน โดยมีวิธีการดังนี้ 1) วิธีการรมควันกลางแจ้ง การรมควัน เป็นวิธีการที่
เหมาะสมกับงานหัตถกรรมประเภทเครื่องจักสาน เพราะเครื่องจักสานเกิดจากเส้นตอกไม้ไผ่ที่มี
ความหนาไม่มาก สามารถรมควันทำให้แห้ง และกลิ่นจากการเผาไหม้ทำให้หมอกและแมลงไม่มา
รบกวน แต่อย่างไรก็ตาม การรมควันควรดำเนินการให้ถูกวิธีจึงจะได้ผลสูงสุด เช่น ระยะห่าง
ระหว่างกองไฟที่พอดี การป้องกันควันให้อยู่ในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้อาจใช้ถัง หรือเครื่องปั้นดินเผา
ครอบไว้ให้มีปล่องควันออกด้านบนเพียงด้านเดียว และสุดท้ายคือ วัสดุที่ใช้เผาให้เกิดควันคือ
ฟางข้าว และเปลือกข้าวโพด ซึ่งจะให้สีส้มสวยงามมากกว่า การใช้วัสดุอื่นๆ

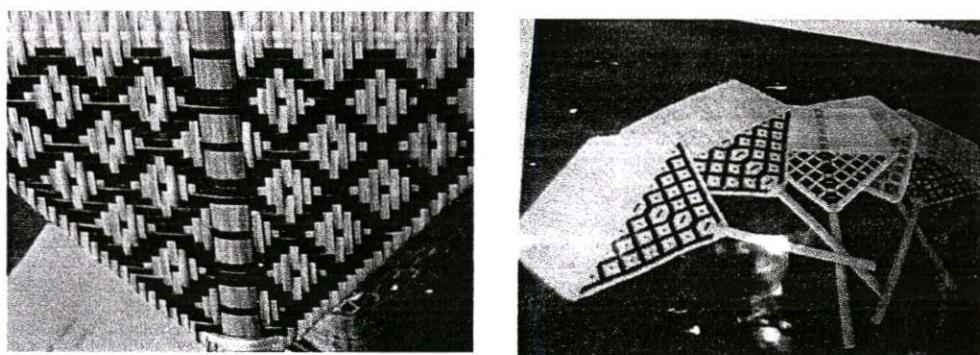
2.3.3.1 วิธีการอบโดยใช้เตาอบการใช้เตาอบเป็นวิธีการที่เหมาะสมกับงานไม้ไผ่
ประเภทใช้ปล้องไม้ที่มีความยาวไม่เกิน 2 ปล้อง โดยวิธีการสร้างเตาอบจากวัสดุที่ไม่ติดไฟ เช่น อิฐ
บล็อก อิฐแดง หรืออาจสร้างโดยใช้ดินเหนียวลักษณะคล้ายเตาเผาถ่าน มีประตูปิด-เปิดได้ ขนาดที่
ใช้ควรอยู่ในระยะที่ควันไฟจากการเผาถ่านสามารถกระจายควันได้ทั่วถึง โดยมีขนาดกว้าง
ประมาณ 1.00-1.50 เมตร สูงประมาณ 1.00-1.50 เมตร และยาวไม่เกิน 2.00 เมตร เป็นพื้นที่ที่ควัน
สามารถกระจายได้เป็นอย่างดี ระยะเวลาที่เหมาะสมในการอบประมาณ 10-15 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ
ปริมาณของไม้ไผ่ หากเป็นไม้ไผ่สด อาจใช้เวลาอบไม่มาก แต่หากเป็นไม้ไผ่แห้งควรใช้เวลามาก
ขึ้น ในการตรวจสอบให้ใช้การสังเกตสีผิวของไม้ไผ่ และน้ำหนักที่เบาลง การอบควรอบในปริมาณ
ที่เหมาะสม วางกระบอกล้อมไม้ไผ่ตามแนวนอนให้ควันสามารถผ่านเนื้อไม้ไผ่ได้ตลอดทั้งปล้อง ช่วง
กลางปล้องควรทะลุให้ผ่านตลอดหากมีความจำเป็นในการใช้งาน ไม่สามารถทะลุกลางปล้องได้
ควรมีการกลับด้านเมื่ออบได้ ประมาณ 5-7 วัน หลังการอบไม้ไผ่จึงชุคผิวด้านนอกออกก่อนการใ้
งาน เพราะผิวไม้ไผ่จะมีสีค่าและเป็นมัน ซึ่งเกิดจากการอบ

2.3.3.2 วิธีการเลือกฤดูกาลในการตัดไม้ฝัไม้ไผ่ที่นำมาใช้งานจะมีความแตกต่างกันด้านอายุ และชนิดของไม้ไผ่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการใช้งาน หรือบางครั้งจะเป็นไม้ไผ่ชนิดเดียวกันก็ตาม เช่น ไม้ไผ่ที่ต้องการความเหนียว การยืดหยุ่นตัวสูง เนื้อไม้อ่อน เพื่อนำมาทำเครื่องจักสานประเภทใช้ตอกเส้นแบน ควรใช้ไม้ฝัอายุไม่เกิน 1 ปี ไม้ไผ่ที่ต้องการความคงทน แข็งแรง ทนแดด ทนฝนในการจักสาน ควรใช้ไม้ฝัอายุไม่เกิน 2-4 ปี แต่หากต้องการไม้ไผ่ที่ต้องการความแข็งแรง เหนียว สามารถแบกหามได้ ควรใช้ไม้ไผ่ที่แก่เต็มที่ประมาณ 4-6 ปี เป็นต้น ดังนั้น ในการตัดไม้ฝัมาใช้งานควรเริ่มต้นในการเรียนรู้อายุของไม้ฝัก่อนซึ่งสามารถสังเกตได้จากขนาดสีผิวของไม้ฝัสำหรับการตัดมาใช้งานก็ต้องเลือกฤดูกาลที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดการเกิดมอดและแมลงมารบกวนได้ในระดับหนึ่ง ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่วิธีการป้องกันที่ได้ผลร้อยเปอร์เซ็นต์ก็ตาม ไม้ฝัทุกชนิดจะมีความเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติ เช่น ฤดูฝน ไม้ฝัจะเจริญเติบโตและสะสมอาหารจำพวกแป้ง ธาตุไนโตรเจนและไขมันไว้ ซึ่งเป็นที่ต้องการของมอดและแมลงต่างๆ ช่วงฤดูหนาว เป็นช่วงที่อาหารต่างๆ ได้ถูกนำมาสะสมไว้ในลำต้นเต็มที่ แต่บางคนนิยมตัดไม้ฝัในฤดูหนาว เพราะไม้ฝัจะมีความอ่อนตัวได้ดี คัดงอได้ง่าย แต่มีปัญหาเรื่องมอด ซึ่งต้องหาวิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะหนึ่ง ส่วนฤดูร้อนหรือปลายฤดูร้อน จะเป็นช่วงที่เหมาะสมในการตัดไม้ฝัมาใช้งานมากที่สุด เพราะสารอาหารต่างๆ ถูกนำไปใช้แล้ว และกำลังจะสะสมอาหารใหม่อีกครั้ง จากผลการศึกษาความเป็นไปได้ในการป้องกันมอดและแมลงทำลายไม้ฝัทั้ง 3 วิธี ผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นแนวทางที่มีความสอดคล้องกับลักษณะการผลิตงานหัตถกรรมในภาคอีสานมากที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานหัตถกรรมและการใช้ส่วนต่างๆ ของไม้ฝั โดยธรรมชาติของงานหัตถกรรมไม้ฝัในภาคอีสาน หากมีการนำมาใช้งานอย่างสม่ำเสมอ การรบกวนจากมอดและแมลงจะหมดปัญหาไปเอง ยกเว้นกรณีที่นำมาเก็บและไม่มีการใช้งานเลย ซึ่งจะมีปัญหาเกี่ยวกับมอดและแมลงมารบกวน

2.3.4 แนวทางการพัฒนาสีฝัไม้ฝั

จากการที่ไม้ฝัสามารถสร้างสรรค์งานหัตถกรรมได้หลากหลาย มีประโยชน์ใช้สอยมากมาย ผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากงานหัตถกรรมไม้ฝัจึงมีอยู่หลายประเภทที่ต้องการความสวยงามที่ผ่านมามีการศึกษาเกี่ยวกับการย้อมสีและการทาสีไม้ฝัไว้อย่างหลากหลาย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ 1) การย้อมสีเบสิก หรือสีหลัก (Basic Dyestuff) สีย้อมสีโดยตรง (Direct Dyestuff) และสีกรด (Acid Dyestuff) ทั้ง 3 วิธี เป็นวิธีการทางเคมีที่ชาวบ้านไม่นิยมนำมาใช้ในการย้อมสีฝัไม้ฝั

นอกจากการสร้างสีโดยวิธีการย้อมสีผิวแล้ว ยังมีวิธีการสร้างสีอีกวิธีหนึ่ง นั่นคือ การทาสีไม้ ไม้หาคีที่ทาติดยากก็ใช้วิธีชุคผิวไม้ ไม้ก่อนทาสี ซึ่งแยกประเภทของสีออกเป็น 3 ประเภท คือ สีน้ำมัน สีแลคเกอร์ และน้ำมันวานิชทั้ง 3 ประเภทเป็นการเคลือบผิว ไม้ ไม้ที่ต้องลงทุน บางครั้งอาจไม่เหมาะสำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภท วิธีการย้อมสีของผ้าฝ้าย น่าจะมีความสัมพันธ์และคล้ายคลึงกับวิธีการย้อมสีไม้ ไม้ ซึ่งมีกรรมวิธีโดยย่อ ดังนี้ เทคนิคการย้อมสีผ้าฝ้าย หรือเส้นด้าย แบ่งการย้อมสีออกเป็น 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนเตรียมวัตถุดิบ นำเปลือก แก่น ราก กิ่ง หรือใบ ที่ต้องการใช้นำมาสับให้เป็นชิ้นส่วนเล็กๆ หากเป็นครั้งก็นำมาบดให้ละเอียด นำมาคั้นใส่น้ำให้ท่วมวัตถุดิบประมาณอย่างน้อย 1 ชั่วโมงขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของวัตถุดิบ โดยสังเกตจากการกระจายของสี และความเข้มข้น จากนั้นให้กรองเอาเฉพาะน้ำสีไว้สำหรับการย้อม 2) ขั้นตอนเตรียมเส้นด้าย ก่อนการย้อมควรเลือกสารประกอบที่ต้องการใช้ในการเตรียมเส้นด้ายก่อนย้อม เช่น เกลือแกง สารส้มป่น น้ำค่า่ง น้ำกรดจากพืชที่มีรสเปรี้ยว หรือผงฟอกขาวที่มีจำหน่ายตามร้านค้า นำมาละลายในน้ำอุ่น และนำมาคั้นกับเส้นด้ายในน้ำเดือด ประมาณ 30 นาที จึงนำมาบิดให้หมาดก่อนนำมาย้อมสีธรรมชาติ 3) การย้อม นำสีที่กรองได้มาคั้นอีกครั้งหนึ่ง (ทั้งนี้อาจใส่สารในข้อ 2 เมื่อน้ำเดือดจึงนำเส้นด้ายลงต้ม โดยใช้เวลาประมาณ 30 นาที ระหว่างที่ต้มให้กลับผ้าไปมา ช่วยให้สีซึมและติดสม่ำเสมอ และคอยยกให้เจออากาศบ้างจะช่วยให้สีติดง่ายและทนยิ่งขึ้น แล้วจึงยกหม้อลงสำหรับสีจากวัตถุดิบบางชนิดอาจต้องนำมาแช่ทิ้งไว้อีก 1 คืน จึงจะทำให้ติดดี 4) หลังการย้อม กรณีที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสี หรือปรับสีให้ตรงกับที่ต้องการ อาจนำมาแช่ละลายกับสารประกอบที่ต้องการ เช่น แช่น้ำโคลน แช่น้ำปูนขาว แช่น้ำสนิมและอื่นๆ จะทำให้เกิดสีใหม่เกิดขึ้น สำหรับระยะเวลาในการแช่ขึ้นกับความเข้มข้นของสีที่ต้องการหลังจากนั้นจึงนำเส้นด้ายบิดและกระตุกอย่างน้อย 2-3 ครั้ง ผึ่งให้แห้ง และนำมาซักในน้ำสะอาดจนน้ำใส จึงนำไปบิดแสะกระตุก 2-3 ครั้ง จึงนำมาตากจนแห้ง ก็จะได้สีธรรมชาติตามต้องการ ดังตัวอย่างภาพที่ 2.15 การทำสีผลิตภัณฑ์พุด โดยการย้อมเส้นด้าย โดยการใช้เส้นด้ายในน้ำร้อนผสมสี โดยวิธีการของช่างชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.15 การทำสีพัดของฝากจังหวัดอุทัยธานี

2.4 ตาลโตนดวัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ ตาลเป็นปาล์มที่มีเกสรตัวผู้และตัวเมีย แยกกันอยู่คนละต้น เมื่อลำต้นแก่จะมีสีดำและแข็ง ส่วนบนของลำต้นจะมีใบแห้งๆ ปกคลุมอยู่ และเป็นที่พักอาศัยของสัตว์จำพวกนกและสัตว์ป่าอื่นๆ โดยเฉพาะค้างคาวก้นทางใบมีความยาว 90-120 เซนติเมตร มีหนามแข็ง ลักษณะ คล้ายฟันเลื่อย กาบใบที่ยังอ่อนจะมีฐานสีดำ ลักษณะของใบตาล คล้ายพัดยาวประมาณ 300 เซนติเมตร มีสีเขียวเป็นเทา ช่อดอกจะเกิดระหว่างช่องของกาบใบ ดอกมีขนาดเล็ก ดังภาพที่ 2.16 ลักษณะทั่วไปของต้นตาล โตนด ในจังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.16 ลักษณะทั่วไปของตาลโตนดในจังหวัดอุทัยธานี

ผลมีขนาด 15-20 เซนติเมตร สีน้ำตาลและสีดำ ผิวของผลเรียบเป็นมัน มีเส้นใยอยู่ภายใน เช่นเดียวกับ มะพร้าว ภายในเมล็ดเมื่อยังอ่อนอยู่จะมีลักษณะเป็นวุ้นสีขาวและแข็งเมื่อ แก่จัด (เช่นเดียวกับเนื้อในของมะพร้าว) ตาลจะงอกประมาณ 6-8 เดือน เป็นพืชที่ย้ายปลูกยากมาก เพราะจะมีลำต้นอยู่ใต้ดินยาว 60-90 เซนติเมตร หรืออย่าง แล้วบิดหรือบีบเอาแต่น้ำทานแก้ท้องร่วง ท้องเสีย แก้ปวดเมื่อย หรืออมแก้โรคปากเปื่อยก็ได้

2.4.1 ลักษณะทั่วไป และประโยชน์ของต้นตาล

ลำต้นปาล์มต้นเดี่ยว ลำต้นขนาด 30-40 เซนติเมตร ขณะที่ต้นยังเตี้ยอยู่จะมีทางใบแห้ง ติดแน่นต้นตาลยังแบ่งออกได้เป็น 2 พันธุ์ ดังนี้ ตาลป่า มีผลเล็กขนาดตาลไข่ มีผลเขียวคล้ำ มีเต้า 1-2 เต้า ลำต้นสีเขียวสด ก้านใบยาวดังภาพที่ 2.17 การใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของตาลโดนด ประกอบภาพต้นตาล ใบตาล ผลตาล งวงตาล ทางตาล และกะลาตาล

ต้นตาล

ใบตาล

ผลตาล

งวงตาล

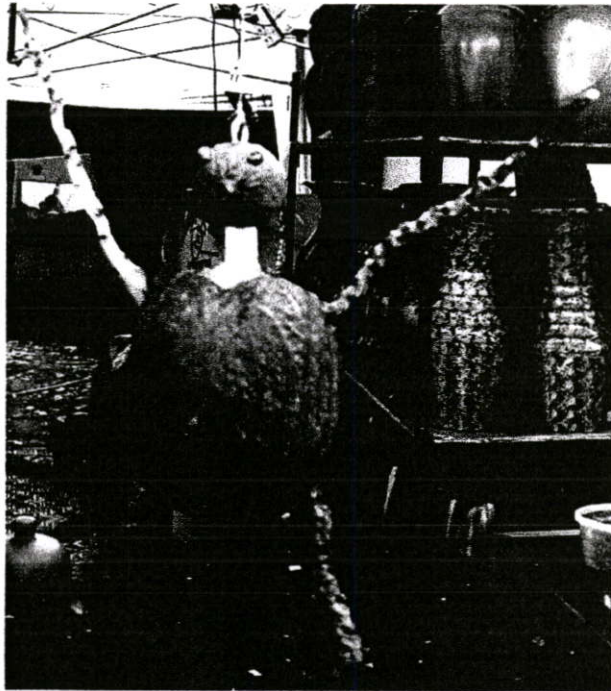
ทางตาล

กะลาตาล

ภาพที่ 2.17 การใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของตาลโดนด

ประโยชน์ของต้นตาล ต้นตาลเป็นต้นไม้ที่แข็งแรงยืนยง สามารถทนแล้ง ทนฝน และ กระแสลมร้อนหนาวตามสภาพดินฟ้าอากาศได้เป็นอย่างดี ไม่ต้องบำรุงรักษามากนัก ลำต้นสามารถ นำมาทำเฟอร์นิเจอร์สำหรับตกแต่งบ้านเรือน หรือทำของตกแต่งบ้าน เช่น กรอบรูป เชิงเทียน แก้ว น้ำ ดังภาพตัวอย่าง ที่ 2.18 ลักษณะการใช้ประโยชน์จากส่วนประกอบของตาลโดนคโดยเฉพาะ กะลาตาล ในการทำผลิตภัณฑ์ตุ๊กตาของฝากที่ระลึกโดยกลุ่มชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.18 ลักษณะการใช้ประโยชน์ของตาลโดนคผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

2.5 จังหวัดอุทัยธานี

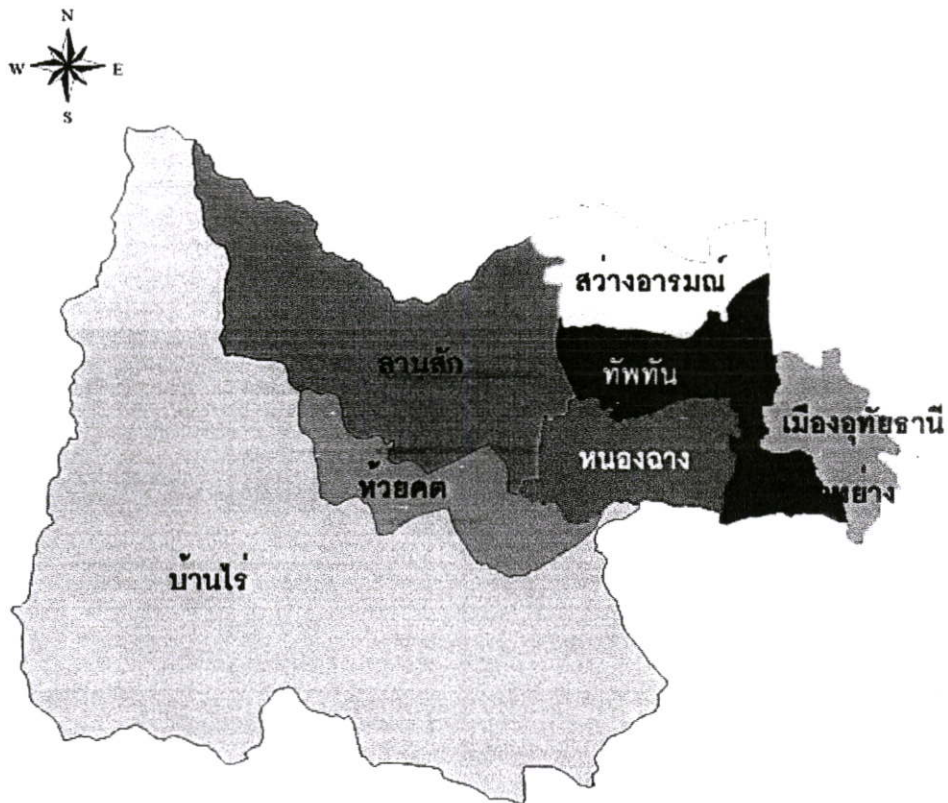
ประวัติความเป็นมา เมืองอุทัยธานีมีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ของกรมศิลปากร ยืนยันไว้ว่าเป็นเมืองที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ เมื่อประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว โดยพบ หลักฐานยืนยันในหลายพื้นที่ เช่น โครงกระดูก เครื่องมือหินกะเทาะจากหินกรวด ภาพเขียน สมัยก่อนประวัติศาสตร์บนหน้าผาเขาปลาร้า ในตำนานการตั้งเมืองกล่าวไว้ว่า “ท้าวมหาพรหม” ได้รวบรวมชนชาติไทยมาสร้างบ้านเมืองเป็นหลักฐานมั่นคงที่บ้านเก่าเรียกว่า “บ้านคูไทย” ปัจจุบัน อยู่ในพื้นที่อำเภอหนองฉาง รวมสมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ต่อมาบ้านคูไทยได้เพี้ยนเป็น

“บ้านอุไทย” มีความเจริญขึ้นเป็นลำดับ ช่วงหนึ่งมีกระแสน้ำเปลี่ยนทางเดินเป็นเหตุให้เกิดก้นคันน้ำ ราษฎรจึงอพยพทิ้งบ้านเรือนทำให้เมืองให้เมืองอุไทยเป็นเมืองร้างอยู่ระยะหนึ่ง ต่อมา สมัยกรุงศรีอยุธยา “พระตะเบิด” ได้นำชาวกระเหรี่ยงเข้ามาตั้งบ้านเรือนอีกครั้ง ได้แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำโดยขุดคันทางใต้หัวเมืองเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ จึงเป็นเหตุให้คนมาอาศัยอยู่มาก และพระตะเบิด ผู้นี้ได้ยกย่องให้เป็นเจ้าเมืองอุไทยเป็นคนแรก ขณะนั้นเมืองอุไทยมีฐานะเป็นหัวเมืองด่าน มีนายด่านคอยดูแลด่านสำคัญอยู่เช่นเดิม พอเข้าต้นสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงจัดระเบียบบ้านเมือง มีการแต่งตั้งเจ้าเมืองปกครอง ส่วนที่เป็นเมืองด่านก็มีนายด่านดูแลรักษาอยู่เหมือนเดิม และได้รับแต่งตั้งเจ้าเมืองอุทัยธานีขึ้นมาประมาณปี พ.ศ.2376 พระยาเมืองอุทัยธานี (เสื่อ พย์วิเชียร) ได้รับโปรดเกล้าฯ มาดำรงตำแหน่งเจ้าเมืองอุทัยธานี เห็นว่าถ้าจะตั้งบ้านเมือง ณ บ้านสะแกกรัง ขณะนั้นอยู่ในเขตการปกครองของเมืองชัยนาทซึ่งเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ การคมนาคมสะดวก เพราะมีแม่น้ำสะแกกรังไหลผ่าน ก็ทำให้การว่าราชการและการเลี้ยงชีพดีขึ้น จึงขอตั้งบ้านเรือนและศาลาการเมืองขึ้นที่บ้านสะแกกรังไหลผ่าน ต่อมา พ.ศ. 2391 ได้มีการแบ่งเขตเมืองอุทัยธานีและเมืองชัยนาทใหม่ เนื่องจากเกิดปัญหาเรื่องเงินอากรซึ่งไม่ชำระกัน จึงสอบเขตแดนเพื่อสะดวกในการเก็บอากร โดยโอนเขตบ้านสะแกกรังทางฝักใต้ตั้งแต่ท้ายบ้านสะแกกรังไปจนเขตแดนเมืองอุทัยเก่าให้เป็นของเมืองอุทัยธานี พ.ศ. 2441 เมืองอุทัยธานีขึ้นมณฑลนครสวรรค์ แต่ในสมัยรัชการที่ 6 ได้เปลี่ยนขึ้นกับมณฑลอยุธยา สดท้ายถูกประกาศยกเลิกมณฑลเมื่อปี พ.ศ. 2476 แล้วจัดให้เป็นหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาค โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดรับผิดชอบการบริหารราชการมาจวบจนถึงทุกวันนี้

จังหวัดอุทัยธานี ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ประมาณ 6,730 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าและและภูเขาสูง สภาพป่าไม้ของจังหวัดอุทัยธานีอุดมสมบูรณ์มีความหลากหลายทางธรรมชาติ เขตรักษาพันธุ์ห้วยขาแข้งจึงได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เป็นผืนป่าอนุรักษ์ที่ควรค่าแก่การดูแลรักษาและนำความภาคภูมิใจมาสู่คนไทยทุกคน ดินแดนบางส่วนพบหลักฐานว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ จังหวัดอุทัยธานีมีสถานที่น่าสนใจทั้งทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และ โบราณคดีหลายแห่งที่นำมาเที่ยวชมและศึกษาหาความรู้ อีกทั้งมีสินค้าที่ระลึกประเภทหัตถกรรมและอาหารการกิน ผ้าทอ เครื่องจักสานซึ่งสามารถนำกลับไปเป็นของฝากได้ จังหวัดอุทัยธานีแบ่งการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ดังนี้ 1) อำเภอทัพทัน 19 กิโลเมตร 2) อำเภอบ้านไร่ 80 กิโลเมตร 3) อำเภอลานสัก 54 กิโลเมตร 4) อำเภอสว่างอารมณ์ 33 กิโลเมตร 5) อำเภอหนองขาหย่าง 10 กิโลเมตร 6) อำเภอหนองฉาง 22 กิโลเมตร 7) อำเภอห้วยคต 45 กิโลเมตรและ 8) อำเภอเมือง

2.5.1 อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอพยุหะคีรี อำเภอโกรกพระ และอำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอวัดสิงห์และอำเภอนันทา จังหวัดชัยนาท อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอพยุหะคีรี จังหวัดนครสวรรค์และอำเภอมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขตแดน ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก อำเภอ สังขละบุรี และอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพที่ 2.19 แผนที่ จังหวัดอุทัยธานีแสดงภาพในเขตพื้นที่ ของแต่ละอำเภอ

ภาพที่ 2.19 แผนที่ จังหวัดอุทัยธานี

2.5.2 การเดินทาง

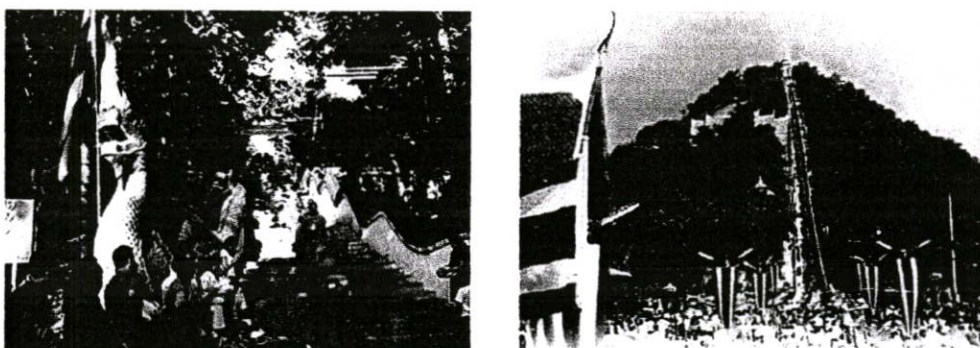
เดินทางโดยรถยนต์ จากกรุงเทพฯสามารถเดินทางไปอุทัยธานีได้หลายเส้นทาง ได้แก่ 1) จากถนนพหลโยธินผ่านจังหวัดสระบุรี อำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี อำเภอดาคลี จังหวัดนครสวรรค์ และอำเภอมนรมย์ จังหวัดชัยนาทข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาลงแพขนานยนต์ที่อำเภอมนรมย์ผ่านวัดท่าซุง (วัดจันทาราม) ศาลากลางจังหวัด เข้าตลาดอุทัยธานี รวมระยะทางประมาณ 305 กิโลเมตร 2) จากทางหลวงหมายเลข 32 (สายเอเชีย) ผ่านอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 333 ตรงทางแยกทำน้ำอ้อยบริเวณหลักกิโลเมตรที่ 206 ข้ามสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตร ผ่านหน้าโรงพยาบาลเลี้ยวซ้ายเข้าตลาดอุทัยธานี รวมเป็นระยะทางประมาณ 222 กิโลเมตร 3) อีกเส้นทางหนึ่งเริ่มต้นจากถนนสาย 32 เช่นกัน เมื่อถึงประมาณกิโลเมตรที่ 30 (อยู่ในเขตจังหวัดอยุธยา) เลี้ยวซ้ายเข้าทางหลวงหมายเลข 334 และจากนั้นเข้าทางหลวงหมายเลข 309 ไปตามเส้นทางข้ามสะพานจังหวัดอ่างทอง จากนั้นมาตามถนนสาย 311 ผ่านจังหวัดสิงห์บุรี ผ่านจังหวัด

2.5.3 ประเพณีที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี

จังหวัดอุทัยธานีมีงานประเพณีที่สำคัญ ประกอบด้วยดังนี้

2.5.3.1 งานตักบาตรเทโว วัดสังกัสรัตนคีรี

ถือเป็นประเพณีสำคัญในวันออกพรรษาของชาวอุทัยธานี ซึ่งจะจัดขึ้น ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 (ตุลาคม) พระสงฆ์ประมาณ 200-300 รูป จะเดินลงบันไดจากยอดเขาสะแกกรัง นำด้วยพระพุทธรูปปางเสด็จจากดาวดึงส์ ลงมารับบิณฑบาตข้าวสารจากพุทธศาสนิกชนที่ลานวัด โดยสมมติมณฑปบนยอดเขาสะแกกรัง เป็น "สิริมหาสมาภูกุฎาคาร" ที่พระพุทธเจ้าทรงเทศน์โปรดมารดาแล้วเสด็จกลับสู่โลกมนุษย์ ลงบันได 339 ขั้น ซึ่งถือเป็นบันไดแก้วสู่กัสนคร คือ บริเวณวัดสังกัสรัตนคีรี ดังนั้น วันนั้นประชาชนจะแต่งตัวสวยงาม และมาร่วมทำบุญกันอย่างพร้อมเพรียง เป็นการสืบทอดพระพุทธศาสนาที่มีเอกลักษณ์เด่นชัดสำหรับชาวอุทัยธานีรวมถึงชาวไทยทั่วประเทศ ซึ่งเป็นวันที่ชาวโลกทั้ง 3 คือสวรรค์ มนุษย์ บาตาล ต่างแลเห็นกันได้ พุทธศาสนิกชนจึงได้จัดประเพณีตักบาตร ซึ่งเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมา ณ วัดสังกัสรัตนคีรี อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี เป็นวัดที่อยู่ในเขตเทศบาลเมือง มีมณฑปบนยอดเขา และบันไดที่เหมือนบันไดทิพย์ที่เชื่อมจากสวรรค์มาสู่มนุษย์ จึงเปรียบเหมือนกับกัสนครตามพุทธตำนานดังภาพที่ 2.20 งานประเพณีตักบาตรเทโว จังหวัดอุทัยธานี เป็นประเพณีที่ชาวจังหวัดอุทัยธานีจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ภาพที่ 2.20 งานประเพณีตักบาตรเทโว

2.5.3.2 การละเล่นพื้นเมืองที่บ้านท่าโพ

การละเล่นพื้นเมืองที่บ้านท่าโพ อำเภอหนองขาหย่าง จัดขึ้นในเทศกาลตรุษสงกรานต์ คือระหว่างวันที่ 13-14 เมษายน โดยชาวบ้านในหมู่บ้านท่าโพและหมู่บ้านพันสี่ จะมาร่วมกันจัดงานละเล่นพื้นเมืองขึ้นที่วัดท่าโพ โดยจะเก็บดอกไม้แห้งเข้าโบสถ์แล้วร้องเพลงพินฐานในโบสถ์ เสร็จแล้วจะออกมาเล่นเพลงซึกกะเข่อ เพลงโลม เพลงราวงโบราณอย่างสนุกสนาน และผลัดกันเล่นมอญซ่อนผ้า เจ็บๆ ซ้อย ช่วงซัย เสือกินวัว และแม่ศรี ตามแต่จะแข่งกัน ซึ่งประเพณีของชาวไทยที่รักษาไว้และปฏิบัติกันมาหลายชั่วอายุคน การละเล่นต่างๆ ในหมู่บ้านแห่งนี้ เคยนำออกเผยแพร่ทางโทรทัศน์และแสดงในงานต่างๆ มาแล้ว ซึ่งเนื้อเพลงที่ร้องส่วนใหญ่ยังคงแบบของเดิมไว้

2.5.3.3 การละเล่นของชาวกะเหรี่ยง

อำเภอบ้านไร่ ยังคงรักษาประเพณีเดิมไว้ มีเดินรำเซอโฮเตตามจังหวะ การร้องเพลงกล่อมลูก เป็นต้น ประเพณีการแต่งงานและการหย่าร้าง การนับถือผี งานบุญเจ้าวัด และการทอดผ้าพื้นเมือง เป็นต้น ปัจจุบันยังสามารถศึกษาได้จากหมู่บ้านกะเหรี่ยง ตำบลคอกควาย และตำบลแก่นมะกรูด

2.5.3.4 งานประจำปีวัดหนองขุนชาติ

งานประจำปีวัดหนองขุนชาติ อำเภอหนองฉาง โดยจัดให้มีงานใน วันขึ้น 14 ค่ำ – แรม 1 ค่ำ เดือน 3 ทุกปี ซึ่งเดิมเป็นงานนมัสการพระพุทธบาทจำลอง ต่อมาการจัดงานนิยมมาก จึงจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

2.5.4 แหล่งท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี

สถานที่ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี โดยรวมมีลักษณะเด่นเชิงการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ดังนี้

2.5.4.1 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร-ห้วยขาแข้ง

เริ่มเป็นที่รู้จักเพราะได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกของยูเนสโก ระหว่างวันที่ 9-13 ธันวาคม 2534 ณ เมืองคาร์เทจ ประเทศตูนิเซีย ห้วยขาแข้งมีพื้นที่ครอบคลุม 6 อำเภอ 3 จังหวัดคือ อำเภอบ้านไร่ อำเภอลานสัก อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี อำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีพื้นที่ 3,609,375 ไร่ หรือ 5,775 ตารางกิโลเมตร โดยมีกรรมพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรเข้ามาด้วยทำให้เป็นผืนป่าอนุรักษ์ต่อเนื่องที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลักษณะอากาศที่ห้วยขาแข้งหากเป็นฤดูร้อนจะร้อนมาก ฤดูฝนมีฝนตกหนักตลอดทั้งวัน และมีฤดูหนาวสั้นมาก ห้วยขาแข้งได้เป็นมรดกโลกเพราะสภาพป่าของที่นี่มีความหลากหลายทางธรรมชาติประกอบด้วยป่าถึง 5 ใน 7 ชนิด ที่พบในเขตร้อนชื้น ได้แก่ ป่าดิบแล้ง ป่าดิบเขา ทุ่งหญ้า ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรัง ก่อให้เกิดความหลากหลายของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่างๆบางชนิดเป็นสัตว์ที่หายากใกล้จะสูญพันธุ์ เช่นควายป่า เลียงผา เสือควา หมาใน ไก่ป่า นกยูงไทย และยังมีแมลงป่าพันธุ์ต่างๆอีกมากมาย ปกติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าไม่ใช่สถานที่เปิดให้ประชาชนเข้าชมได้ทั่วไป เพราะพื้นที่นี้จัดเป็นเขตอนุรักษ์และมีความอ่อนไหวสูง ฉะนั้นการมีคนจำนวนมากเข้าไปอาจก่อให้เกิดปัญหาด้านความไม่สมดุลของระบบนิเวศได้ แต่อย่างไรก็ดีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งซึ่งได้กลายเป็นมรดกโลกและเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป จึงเปิดจุดผ่อนปรนทั้งหมด 3 จุด ให้ประชาชนทั่วไปเข้าไปศึกษาธรรมชาติได้แบบไม่ค้างคืน สถานที่พักแรม การเข้าพักแรมต้องไปติดต่อดูด้วยตนเองอย่างน้อย 20 วันล่วงหน้าที่ฝ่ายจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ สอบถามรายละเอียด โทร. (02) 561-4292-3 หรือทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ตู้ ปณ. 4 อำเภอลานสัก จังหวัดอุทัยธานี 61160 จุดที่ได้รับอนุญาตให้พักแรมได้มีอยู่ 3 จุด จุดแรก คือ บริเวณสำนักงานเขตฯ มีบ้านพักขนาดพักได้ 10-30 คน จำนวน 3 หลัง และอาคารฝึกอบรมขนาดจุ 80 คน จุดที่สอง หน่วยพิทักษ์ป่าไซเบอร์ จุดที่สาม คือ หน่วยพิทักษ์ป่าห้วยแม่ดี เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้วยขาแข้งภาพที่ 2.21 มรดกโลกทางธรรมชาติ ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง

อนสาวรีย์ สิบ นาคะเสเดียร

ควายป่า สํารวจพบ ปี พ.ศ. 2508

วัวแดง ที่ถูกจัดเป็นสัตว์ป่าหายาก

สมเสร็จ สัตว์ป่าสงวน

เสียงผา สัตว์ป่าสงวน

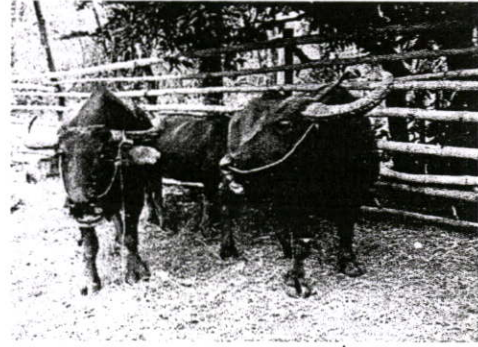
ภาพที่ 2.21 มรดกโลกทางธรรมชาติ ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี

2.5.4.2 ตลาดนัดวัวควาย

หนองหญ้าปล้อง อยู่ที่บ้านหนองหญ้าปล้อง ใกล้กับ โรงเรียนทัพทันอนุสรณ์ เดินทางจากอำเภอทัพทัน ไปตามถนนสายทัพทัน-สว่างอารมณ์ (ทางหลวงหมายเลข 3013) ตลาดจะอยู่ด้าน ขวามือ ระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร จะพบตลาดนัดโค กระบือซึ่งเป็นตลาดที่มีบริเวณพื้นที่ซื้อขายกว้างใหญ่ ในแต่ละครั้งจะมีวัวควายถูกนำมาขายนับพันตัว ตลาดนัดจะมีบางวันและมีวัวควายสับเปลี่ยนกันมาขายในบางวัน ยังมี ของเครื่องใช้เกี่ยวกับวัวควายมาขายด้วย ตลาดจะวายในช่วงเย็น ดังตัวอย่างภาพที่ 2.22 แสดงถึงการซื้อขายแลกเปลี่ยนวัวควาย จังหวัดอุทัยธานี

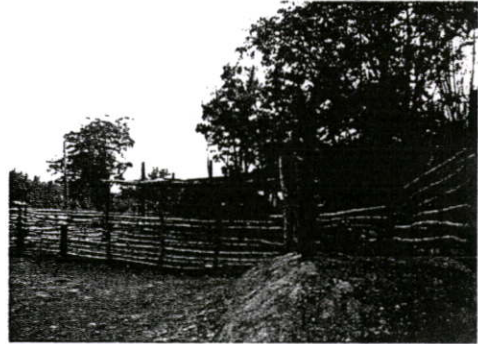
การซื้อขาย วัว ควาย จังหวัดอุทัยธานี

ควายที่ถูกนำมาขาย

ตลาดนัด โค-กระบือ จังหวัดอุทัยธานี

บริเวณพื้นที่ซื้อขาย

ภาพที่ 2.22 ตลาดนัดวัวควาย จังหวัดอุทัยธานี

2.5.4.3 ลำน้ำสะแกกรัง

วิถีชีวิตชาวแพลุ่มน้ำสะแกกรัง ถือเป็นเส้นเลือดใหญ่ที่คอยหล่อเลี้ยงชีวิตชาวอุทัยธานีมาตั้งแต่โบราณ ชุมชนชาวแพแห่งแม่น้ำสะแกกรัง มีวิถีชีวิตผูกพันกับสายน้ำที่ไหลอยู่แห่งสุดท้ายในประเทศไทย มีอาชีพทำการประมงและเลี้ยงปลาในกระชังเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการเลี้ยงปลาแรดในกระชังถือเป็นปลาน้ำจืดที่มีรสชาติอร่อย เป็นอาหารจานเด็ดของผู้มาเยือนนักท่องเที่ยวนิยมนั่งเรือชมธรรมชาติ และวิถีชีวิตที่เรียบง่ายสงบร่มเย็นของสายน้ำสะแกกรัง ที่ไหลผ่านตัวจังหวัดอุทัยธานี มีเรื่องเล่าต่อกันมาว่า ในสมัยก่อน เมื่อพ่อค้าล่องเรือผ่านมา จะรู้ว่าถึงบ้านสะแกกรังแล้ว โดยเฉพาะในเดือนยี่ถึงเดือนสามจะสังเกตเห็นได้ชัดเจน ต้นสะแก จะออกดอกเล็กๆ ช่อยาวสีเขียวอมเหลืองห้อยลงมาริมน้ำ บริเวณสองฝั่งแม่น้ำจะมีเรือนแพอยู่เรียงราย ฝั่งแม่น้ำด้านตะวันตกมีอาคารบ้านเรือนอยู่หนาแน่น เป็นตลาดใหญ่ของที่มาขายที่ตลาดนั้น ทั้ง ข้าวสารซึ่งวางขายอยู่ในส่วนฝั่งแม่น้ำด้านตะวันออกเป็นเกาะเทโพ มีสวนผลไม้ และป่าไผ่ตามธรรมชาติ เรือนแพที่อยู่สองฝั่งแม่น้ำเป็นเรือนไม้สร้างคร่อมบนแพลูกบวบไม้ไผ่ ชาวแพบอกว่าอยู่แพแล้วสบาย หน้าร้อนลมเย็น หน้าหนาวตอนเช้าแดดอุ่น ชาวเรือนแพเหล่านี้ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการประมงในช่วงเช้าหลังจากที่ได้ปลาจะมาจำหน่ายและ เสียบไม้เป็นแผง ผึ่งให้แห้ง อย่างรมควัน

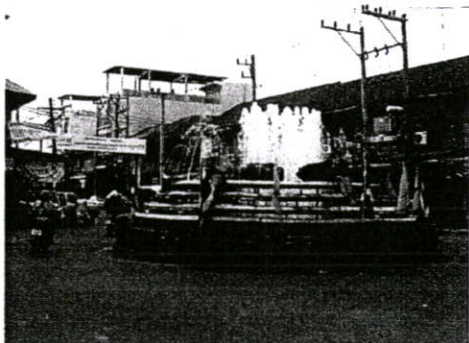
ทำเป็นปลาแห้ง และนำไปขายในตลาด ตามเรือนแพริมน้ำเหล่านี้ยังมีกระชังเลี้ยงปลาสวย ปลาแรด และปลาเทโพ โดยแสดงที่ภาพ 2.23 วิถีชีวิต ลำน้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานีตามลำน้ำ ตลาดเช้าฝั่งแม่น้ำ แหล่งชุมชน เรือนแพริมแม่น้ำสะแกกรัง ปลาแรด และปลาเทโพที่ขึ้นชื่อของ จังหวัดอุทัยธานี

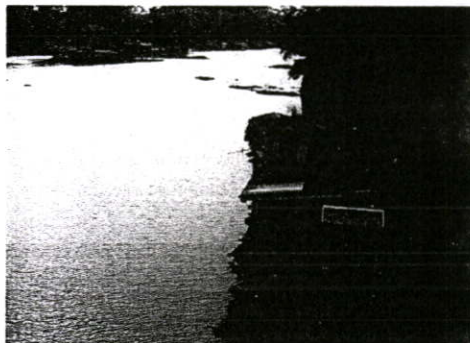
ลำน้ำสะแกกรัง

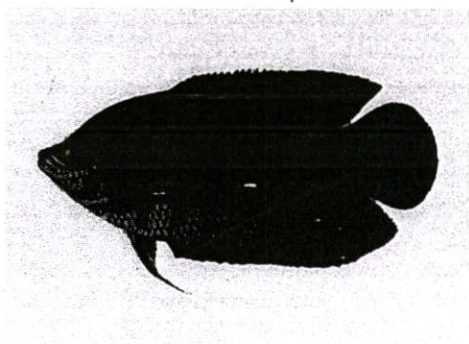
ตลาดเช้าฝั่งแม่น้ำสะแกกรัง

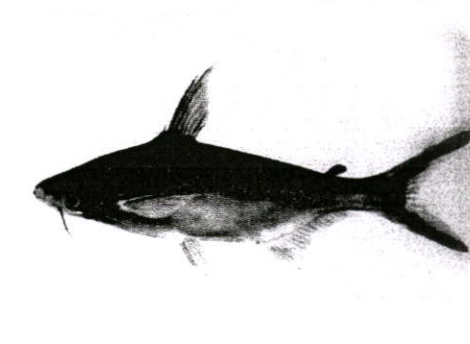
แหล่งชุมชน อำเภอเมือง

ชาวเรือนแพริมแม่น้ำสะแกกรัง

ปลาแรดขึ้นชื่อจังหวัดอุทัยธานี

ปลาเทโพขึ้นชื่อจังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.23 วิถีชีวิต ลำน้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี

2.5.4.4 วัดจันทาราม (วัดท่าซุง)

เดิมเป็นวัดที่สร้างในสมัยอยุธยา มีโบสถ์ขนาดเล็ก ภายในมีจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างพื้นบ้านเข้าใจว่าเขียนในสมัยหลังเป็นเรื่องพุทธประวัติ บางภาพค่อนข้างมืดมนคิดส่วน สมบัติอีกชิ้นหนึ่งของวัดคือ ธรรมาสน์ที่หลวงพ่อใหญ่สร้าง ที่วิหารมีพระปูนปั้นฝีมือพองามและมีลายไม้จำหลักขอบหน้าบันเหลืออยู่ 2-3 แห่งด้านตรงข้ามกับวัดเป็นปูชนียสถานแห่งใหม่ มีบริเวณกว้างขวางมาก พระราชมหาวิระ ถาวาโร (หลวงพ่อกุญชรสิงห์) พระเถระที่มีชื่อเสียงได้สร้างอาคารต่างๆ มากมาย เช่น พระอุโบสถใหม่ ภายในประดับและตกแต่งอย่างวิจิตร บานหน้าต่างและประตูด้านในเขียนภาพเทวดาโดยจิตรกรฝีมือดี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินมาคัคลูกนิมิตพระอุโบสถแห่งนี้ บริเวณโดยรอบสร้างกำแพงแก้วและมีรูปหล่อหลวงพ่อบาน และหลวงพ่อกุญชรสิงห์ 3 เท่า อยู่มุมกำแพงด้านหน้า มณฑป และ พระวิหาร ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปชินราชจำลอง และศพของหลวงพ่อกุญชรสิงห์ที่ไม่เน่าเปื่อย อาคารเหล่านี้ส่วนใหญ่จะมีลักษณะภายนอกที่คล้ายคลึงกันคือสร้างด้วยไม้สักสีขาวใสดูเหมือนแก้ว นอกจากนี้ยังมียังมีศาลาอยู่หลายหลังสำหรับใช้เป็นสถานที่ฝึกสมาธิและมีที่พักให้ด้วย อาคารแต่ละหลังจะมีเวลาเปิด-ปิดไม่ตรงกันและปิดช่วงกลางวัน โดยอาคารแต่ละหลังจะทยอยเปิดตั้งแต่วันที่ 10.30 น. และจะเปิดให้ชมโดยพร้อมเพรียงกันอีกครั้งตั้งแต่วันที่ 14.00 น. เป็นต้นไป การเดินทาง วัดท่าซุง ตั้งอยู่ที่หมู่ 2 ตำบลน้ำซึม สามารถเดินทางไปได้หลายวิธี 1) ไปตามทางสาย 3265 มุ่งตรงไปทางแพข้ามฟากอำเภอโนนรมย์ ประมาณ 12 กิโลเมตร 2) รถโดยสารสายอุทัยฯ-ท่าซุง ดังภาพที่ 2.24 แสดงถึงวัดจันทารามหรือภาษาที่คนส่วนใหญ่ เรียกคือ วัดท่าซุงจังหวัดอุทัยธานี

ภาพที่ 2.24 วัดจันทาราม (วัดท่าซุง) จังหวัดอุทัยธานี

2.5.4.5 เขาปลาร้า

เป็นเขาที่แบ่งเขตหมู่บ้านห้วยโศก อำเภอลานสัก กับตำบลเขาบางแกรก อำเภอหนองฉาง อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 40 กิโลเมตร ไปตามทางสายหนองฉาง-ลานสักประมาณ 21.5 กิโลเมตร แล้วแยกไปตามทางคอนกรีตประมาณ 7.5 กิโลเมตร หรือหากมาโดยรถโดยสารสามารถนั่งรถสายอุทัยธานี-ลานสัก และต่อรถจากลานสักมาที่แยกห้วยโศก จากนั้นต่อรถจักรยานยนต์รับจ้างเข้าเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาปลาร้าเขาสูงประมาณ 598 เมตรเป็นเขาขนาดใหญ่ มีลักษณะสูงชันมาก สภาพป่าค่อนข้างสมบูรณ์ต้องเดินเท้าและปีนเขา ระยะทาง 900 เมตร ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง จึงจะถึงยอดเขาและแลเห็นภูมิประเทศที่สวยงาม ข้างบนเป็นที่ราบขนาดใหญ่และมีสภาพเป็นป่าไม้ไม่ใหญ่ เช่น ไม้มะค่า หน้าผาด้านตะวันตกที่ระดับความสูง 320 เมตร พบภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3,000 ปี เป็นลายเส้นสีดำและสีแดง เส้นสีดำค่อนข้างจางไปแล้ว ส่วนสีแดงยังเห็นได้อยู่ เขียนไว้ตลอดแนวยาวประมาณ 9 เมตร เขียนด้วยสีแดงมีกลุ่มภาพมนุษย์หลายแบบหลายลักษณะและกลุ่มภาพสัตว์ ภาพมีทั้งหมดประมาณ 40 ภาพ แสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตสังคมของคนยุคโบราณซึ่งเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดอุทัยธานี นักโบราณคดีได้แบ่งกลุ่มภาพเขียนบนเขาปลาร้าไว้สี่กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มภาพที่มีคนท่ามกลางสัตว์เลี้ยง(คาดว่า เป็นสุนัข) กลุ่มที่สอง กลุ่มภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัว การไปจับวัวป่า นำกลับมาเลี้ยง กลุ่มที่สาม กลุ่มภาพที่แสดงถึงการประกอบพิธีกรรม คนที่อยู่ในภาพมีเครื่องประดับซึ่งต่างจากคนทั่วไป และสัตว์ที่อยู่ในภาพมีลักษณะคล้ายลิงอยู่ด้วย กลุ่มที่สี่ กลุ่มภาพเบ็ดเตล็ดซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพสัตว์ ภาพเขียนสีที่นี้ถือได้ว่ามีความประณีตและเน้นเหมือนจริงกว่าแหล่งอื่น คำแนะนำสำหรับเดินขึ้นเขาปลาร้า เตรียมน้ำดื่มให้พร้อม และใส่รองเท้าผ้าใบที่กระชับเพราะทางเดินเป็นหินก้อนเล็กและลื่นตลอด พกสัมภาระเท่าที่จำเป็น

2.5.4.6 ถ้ำหุบป่าตาด

เข้าทางเดียวกับกับเขาปลาร้า อยู่ก่อนถึงเขาปลาร้าประมาณ 1 กิโลเมตร ถ้ำนี้ถูกค้นพบโดยพระครูสันติธรรมโกศล (หลวงพ่อดองหยด) เจ้าอาวาสวัดถ้ำทอง เมื่อปี พ.ศ. 2522 พระครูได้ปีนลงไปในหุบเขานี้ จึงพบว่ามิดันตาดเต็มไปหมด (ดันตาดเป็นไม้ดึกดำบรรพ์ตระกูลเดียวกับปาล์ม) จึงเจาะถ้ำเพื่อเป็นทางเข้าในปี พ.ศ. 2527 ต่อมากรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นพื้นที่อนุรักษ์ เพราะที่นี่มีสภาพทางภูมิศาสตร์ที่แปลกและมีพันธุ์ไม้หายาก ถ้ำที่เป็นทางเดินเข้าหุบป่าตาดนั้นมีคดสนิท แต่เดินไม่นานจะถึงบริเวณปล่องขนาดใหญ่ที่แสงส่องลงมาได้และจะพบป่าตาดให้ความรู้สึกเหมือนว่าได้มาอยู่ในโลกยุคดึกดำบรรพ์ นอกจากดันตาดแล้วที่นี่ยังพบไม้หายากพันธุ์อื่นๆเช่น เต่าร้าง เปล้า คัดคำวเล็ก เป็นต้น ในบริเวณหุบเขานี้มีลักษณะคล้ายป่าดงดิบและยังมีความชุ่มชื้นสูง แสงจะส่องถึงพื้นได้เฉพาะตอนเที่ยงวันเพราะมีเขาหินปูนสูงชันล้อมรอบ มีความร่มรื่นเหมาะแก่การเดินชมธรรมชาติ การเตรียมตัวไปหุบป่าตาด

ผังตัวอย่างภาพที่ 2.25 ภาพเขียนสีเขาปลาร้า และหุบป่าตาด อยู่ในพื้นที่ใกล้กัน ของจังหวัด อุทัยธานี โดยภาพเขียนสีเขาปลาร้า เช่นภาพคนและสัตว์

หุบป่าตาด อุทัยธานี

ถ้ำประทุน เขาปลาร้า อุทัยธานี

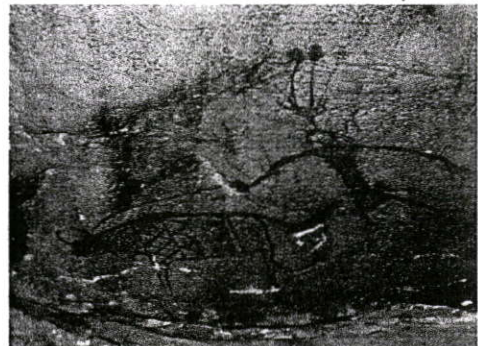
ภาพเขียนสี ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี

ภาพเขียนสี ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี

ภาพเขียนสี ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี

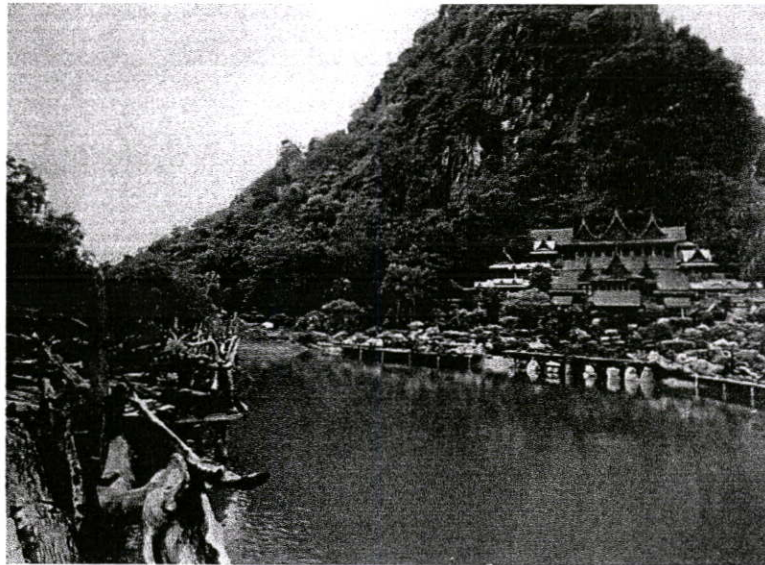

ภาพเขียนสี ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี

ภาพที่ 2.25 ภาพเขียนสีเขาปลาร้า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

2.5.4.7 วัดถ้ำเขาวง

เป็นเขาขนาดใหญ่อยู่ในตำบลบ้านไร่ อยู่ห่างจากอำเภอ 12 กิโลเมตร ไปตามทางหลวงหมายเลข 3011 จะผ่านทางโค้งศาลเจ้าพ่อเขารักแล้วมาตัดกับสามแยกให้เลี้ยวขวาไปประมาณ 6 กิโลเมตร จะมีทางแยกเลี้ยวซ้ายเข้าสู่เขาวง ประมาณ 8 กิโลเมตร จะถึงทางแยก เข้าไปประมาณ 300 เมตร เป็นทางลูกรัง ซึ่งชันสูงชันและลาดที่ละน้อย เส้นทางอ้อมโค้งเป็นหน้าผาดังได้ไปตามซอกเขา ตัววัดเป็นอาคาร 4 ชั้น มีลักษณะสถาปัตยกรรมเป็นแบบไทย ได้ถูกเป็นลานเอนกประสงค์ รวมทั้งร้านขายของ ชั้นที่ 2 เป็นวิหาร ชั้นที่ 3 เป็นกุฏิ ส่วนโบสถ์จะอยู่ชั้นที่ 4 สร้างด้วยไม้สัก และไม้มะค่า รวมทั้งไม้เก่าจากเรือนไทยแถวอยุธยา อ่างทอง หลังคานำมาจากลำพูน ช่างที่เข้าตัวเรือนรวมทั้งทำส่วนตัวเสา ป้านลม และจั่ว มาจากอยุธยา การจัดภูมิทัศน์ในวัดถือว่าสวยงาม ฉากหลังเป็นเขาหินปูนสูงตระหง่าน ด้านหน้ามีบ่อน้ำและสวนที่ตกแต่งด้วยหิน ไม้ตัด และไม้ประดับ มูลค่าในการก่อสร้างประมาณ 30 ล้านบาท ระหว่างทางเดินที่จะขึ้นไปชมถ้ำ จะผ่านน้ำตกเทียมที่ดูเข้ากับบรรยากาศ ที่เขาด้านหลังจะมีถ้ำอยู่ 7-8 ถ้ำ บางถ้ำเป็นที่นั่งวิปัสสนาสำหรับพระภิกษุ บางถ้ำเป็นถ้ำค้างคาว บางถ้ำมีหินงอกหินย้อยให้ชม บนเขามีสถูปารอบข้างมีต้นไม้หลายชนิด เช่น ไม้ยาง ไม้มะค่า ไม้เสลา เป็นต้น มีสัตว์ป่าอาศัยอยู่บ้าง ยังมีหมูป่าลงมาในบางครั้ง

ภาพที่ 2.26 วัดถ้ำเขาวง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

2.5.4.8 เมืองอุไทยธานีเก่า

อยู่ที่บ้านอุทัยธานีเก่า เป็นที่ตั้งของเมืองอุไทยธานีมาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ซึ่งยังคงมีซากโบราณสถานเหลืออยู่ เช่น ที่วัดหัวหมาก วัดยาง และวัดกุฎี ส่วนบริเวณโดยรอบได้กลายเป็นทุ่งนาไปหมด วัดที่ยังคงสภาพอยู่จนถึงปัจจุบันนี้คือ :- วัดแจ้ง มีพระปรารักษ์ซึ่งเดิมสร้างเมื่อ พ.ศ. 2081 ต่อมาถูกพม่าทำลายชดหัก บูรณะซ่อมแซมครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. 2528 โบสถ์เก่าเป็นโบสถ์ขนาดเล็กประดิษฐานแบบอยุธยาตอนปลาย ลายปูนปั้นของพระปรารักษ์และหน้าบันโบสถ์เป็นฝีมือเดียวกัน ภาพจิตรกรรมภายในโบสถ์เขียนขึ้นเมื่อบูรณะครั้งล่าสุด เป็นภาพพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช อีกวัดหนึ่งคือ วัดหัวเมือง ซึ่งยังคงมีซากโบสถ์เก่าแบบอยุธยาเหลืออยู่ และเจดีย์โบราณขนาดเล็กหน้าโบสถ์เก่า การเดินทาง จากตลาดหนองฉางสามแยกโรงเรียนประสาทเทพย์ ตรงมาทางเดียวกับวัดหนองขุนชาติ พบสามแยกเลี้ยวขวาไปยังทางตรงข้ามกับวัดหนองขุนชาติประมาณ 1 กิโลเมตร จะถึงวัดแจ้ง ส่วนวัดหัวเมืองจะอยู่เลยวัดแจ้งไปอีก 1 กิโลเมตร วัดหนองขุนชาติ เป็นวัดสร้างในสมัยรัตนโกสินทร์ มีมณฑปประดิษฐานพระพุทธรูปบาทจำลองอยู่ ซึ่งมีการจัดงานนมัสการพระพุทธรูปทุกวันขึ้น 12 ค่ำ เดือน 3 ไทย เป็นประจำทุกปี งานมี 10 วัน 10 คืน การเดินทาง วัดอยู่ในตลาดหนองฉางจากทางหลวงหมายเลข 3012 (หนองฉาง-ทัพทัน) เลี้ยวซ้ายตรงสามแยกไปตามทางหลวงหมายเลข 3013 วัดทัพทัน ตั้งอยู่บนถนนสายอุทัยธานี-ทัพทัน ห่างจากตัวอำเภอเมืองประมาณ 19 กิโลเมตร ก่อนถึงที่ว่าการอำเภอ 1 กิโลเมตร มีบ้านประจวบโบสถ์อันงดงาม ฝีมือช่างสมัยรัตนโกสินทร์ บ้านหนึ่งแกะเป็นรูปคนถือธง ระบุ พ.ศ. 2466 อีกบ้านหนึ่งระบุงว่าเป็นปีกุน มีลวดลายสวยงาม ออกเลาบานประตูมีลวดลายชาวดลอบ บานประตูอีกคู่หนึ่งแกะเป็นรูปเทวดาคือคันศรยีนบนพญานาค ข้างล่างเป็นภูเขามีสัตว์ต่างๆ ส่วนด้านบนเป็นลายกนกมะลิเลื้อย ฝีมือช่างคนละคนกับรูปเสี้ยวกาง บานประตูคู่นี้ไม่แกะลวดลายที่ออกเลา เข้าใจว่าเป็นช่างพื้นบ้าน แหล่งทอผ้าพื้นเมืองบ้านโคกหม้อ ชาวบ้านโคกหม้อเป็นชาวลาวครั้งที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีฝีมือการทอผ้ามาก หลังจากเสร็จสิ้นภาระกิจการทำนา ผู้หญิงในหมู่บ้านจะทอผ้ากัน ผ้าทอนี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งที่สืบทอดต่อกันมา 200 กว่าปี ผ้าที่ทอจะเป็นผ้ามัดหมี่ต่อตีนจก ผ้ายกดอกลายเชิงแบบเก่า ลวดลายบนผ้าเป็นแบบโบราณ เช่น ลายค่านเมืองลาว ลายนาค ลายค่านใหญ่ เป็นต้น และในสมัยก่อนจะใช้ครั้งในกรรมวิธีการย้อม กลุ่มที่ทอมีอยู่สองกลุ่ม คือ ศูนย์ทอผ้าบ้านโคกหม้อ อยู่ข้างวัดโคกหม้อ เป็นกลุ่มที่ทอผ้าไหม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ ศูนย์สาริตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้าบ้านโคกหม้อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 หลัง อบต. โคกหม้อ เป็นกลุ่มที่ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ การเดินทาง จากอำเภอทัพทัน ไปตามทางหลวง หมายเลข 3013 ทางไปสว่างอารมณ์ ประมาณ 9 กิโลเมตร แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข 3456 ตรงไปมีป้ายบอกให้แยกซ้ายไปบ้านโคกหม้อ

2.5.4.9 เขาปฐวี

เป็นเทือกเขาขนาดเล็กยาวประมาณ 750 เมตร สูง 253 เมตร มีลักษณะเป็นเทือกเขาหินที่เรียงซ้อนกันเป็นยอด ค่อนข้างสูงชัน มีถ้ำอยู่เรียงรายโดยรอบประมาณ 30 ถ้ำ ทั้งขนาดเล็กและใหญ่ เช่น ถ้ำประทุน ถ้ำบันได ถ้ำอ่าง ถ้ำช่องลม ถ้ำพุทธประวัติ ถ้ำปลา และถ้ำค้างคาว เป็นต้น สามารถปีนไต่ด้วยยอดเขาได้ บริเวณลานกว้างหน้าเขามีส้มไม้และฝูงลิงจำนวนมาก มีผู้คนนิยมมาเที่ยวชมฝูงลิงและชมถ้ำอยู่เสมอ เขาปฐวีนี้พบเครื่องมือหินและโครงกระดูกมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ การเดินทาง จากอำเภอเมืองอุทัยธานีไปตามทางหลวงหมายเลข 3013 เข้าสู่อำเภอทัพทัน จากอำเภอทัพทันมีเส้นทางไปยังเขาปฐวีอีกเป็นระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 18 กิโลเมตร

2.5.4.10 เขาพระยาพายุเรือ

อยู่ในเขตตำบลลานสัก ห่างจากอำเภอเมือง 59 กิโลเมตร ตามทางสู่อำเภอลานสัก ตรงหลักกิโลเมตรที่ 29-30 แยกขวาเข้าที่ว่าการอำเภอลานสัก และเข้าทางลูกรังไปอีก 4 กิโลเมตร ถึงเชิงเขาแล้วเดินขึ้นสู่ปากถ้ำอีกประมาณ 150 เมตร เป็นเขาสูงชันสูง 257 เมตร เมื่อมองจากระยะไกลจะแลดูคล้ายเรือสำเภาลำหนึ่ง บนยอดเขามีจุดชมทิวทัศน์ ภายในประกอบด้วยถ้ำเล็กๆ เชื่อมต่อกัน ได้แก่ ถ้ำแก้ว ถ้ำสีชมพู ถ้ำท้องพระโรง ถ้ำอ่างน้ำมนต์ และถ้ำพุทธสถาน ภายในถ้ำชันชันมากจึงต้องมีป้ายบอกทางและมีไฟฟ้าเพื่อความสะดวกในการเที่ยวชมความงามของหินงอกหินย้อย ตอนบนของถ้ำมี พระนอนขนาดใหญ่ ส่วนทางเข้าถ้ำต่างๆ นั้นอยู่ทางด้านซ้ายมือ มีทางเข้าทางเดียว ซึ่งเป็นทางลัดถึงข้างล่าง และมีบันไดลงไปได้ถึงถ้ำ

2.5.4.11 เขาผาแรด

ตั้งอยู่ที่ตำบลลานสัก อยู่หลังที่ว่าการอำเภอลานสัก ประมาณ 7.5 กิโลเมตร เขาผาแรดนี้อยู่ห่างจากเขาพระยาพายุเรือประมาณ 8 กิโลเมตร เป็นเขาสูงชันสูง 376 เมตร ภายในเขานี้เป็นที่ตั้งของถ้ำซึ่งมีหินงอกหินย้อย พร้อมทั้งเป็นที่อยู่อาศัยของค้างคาว และมีสำนักสงฆ์อยู่ใกล้เชิงเขา

2.5.4.12 ถ้ำเขาม้องชัย

เป็นเทือกเขาอยู่ในตำบลลานสัก มีความสูงประมาณ 353 เมตร ทางด้านหน้าของเขาม้องชัยเป็นถ้ำค้ำถ้ำกว้างเหมือนอุโมงค์ใหญ่ เข้าใจว่าเดิมมีมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์อาศัยอยู่เพราะพบเครื่องมือหิน และเศษภาชนะดินเผา ภายในบริเวณถ้ำแห่งนี้มีฝูงค้างคาวอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลาเย็นจะแลเห็นฝูงค้างคาวบินออกมาหากินนานนับชั่วโมง และถ้ำสามารถปีนหน้าผาสูงไปได้จะพบถ้ำอยู่ทางด้านบน มีถ้ำธงชัย ถ้ำมหาสมบัติ ถ้ำเปิด และถ้ำลม ใกล้กันเป็นที่ตั้งของเขาลูกหนึ่งซึ่งมีถ้ำสวยงาม บริเวณตรงกลางเป็นที่ดินในหุบเขามีเนื้อที่กว้างขวางมากซึ่งเป็นที่ตั้งของวัดและโรงเรียนลานสักวิทยา ถ้าเดินทางจากอำเภอหนองฉางสู่อำเภอลานสัก ถ้ำเขาม้องชัยนี้จะอยู่ก่อนถึงอำเภอลานสักประมาณ 5 กิโลเมตร จะมีทางแยกซ้ายมือเข้าโรงเรียนลานสักวิทยาไปประมาณ 200 เมตร ก็จะถึงบริเวณถ้ำเขาม้องชัย

2.5.4.13 สวนป่าห้วยระบำ

ตั้งอยู่ที่ตำบลระบำ ห่างจากตัวจังหวัด 78 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 11,740 ไร่ เป็นสวนป่าปลูกของ บริษัท ไม้อัดไทย ปลูกไม้สัก และไม้ยูคา สนประคิพัทธ์ ผู้สนใจสามารถเข้าไปชมแปลงป่าที่ปลูกใหม่ได้ หากต้องการพักค้างคืน มีเรือนพักรับรอง (รองรับได้ประมาณ 30 คน) แต่ต้องเตรียมเสบียงไปเอง หน้าแล้งมีน้ำน้อย หน้าฝนทางค่อนข้างลำบากไม่แนะนำให้มารถยนต์นั่งเข้าไป รายละเอียดติดต่อ บริษัท ไม้อัดไทย โทร. 0 5651 1094 หรือ สำนักงานป่าไม้จังหวัด โทร. 0-5631-1009 การเดินทาง ไปตามทางหลวงหมายเลข 3438 ประมาณ หลักกิโลเมตรที่ 46 เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 16 กิโลเมตร

2.5.4.14 เขื่อนทับเสลา

ตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลระบำ จากอำเภอลานสัก ไปตามทางหลวงหมายเลข 3438 เป็นระยะทางประมาณ 15 กิโลเมตร ตรงหลักกิโลเมตรที่ 47 จะถึงทางแยกเข้าเขื่อนทับเสลา เข้าไปประมาณ 2 กิโลเมตร ก็จะถึงจุดชมวิว หากมาจากตัวเมืองทางเข้าจะอยู่ทางด้านซ้ายมือ เขื่อนทับเสลาเป็นเขื่อนชลประทานขนาดใหญ่ กั้นลำห้วยทับเสลา ทำให้เกิดอ่างเก็บน้ำเหนือเขื่อน ซึ่งมีทัศนียภาพสวยงาม มีภูเขาสลับซับซ้อนเป็นฉากหลัง บริเวณตอนใต้ของเขื่อนมีสภาพเป็นป่าเต็งรัง และสวนป่าปลูก คนในท้องถิ่นนิยมมาพักผ่อนวันหยุดสุดสัปดาห์ มีร้านค้าสวัสดิการขายอาหารอยู่ 3-4 ร้าน

2.5.4.15 น้ำตกไซเบอร์ หรือน้ำตกหินลาด

อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยพิทักษ์ป่าไซเบอร์ เป็นน้ำตกที่อยู่ใกล้หมู่บ้านไซเบอร์ (บ้านซำแม่บือ) ตำบลคอกควาย อำเภอห้วยคต อยู่ห่างจากจังหวัด 86 กิโลเมตร น้ำตกนี้เกิดจากลำห้วยล่อย้อยที่ไหลมาจากภูเขาสูงของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง ทำให้เกิดน้ำตกขึ้นเป็นระยะๆ หลายชั้น น้ำตกส่วนที่อยู่ตอนบนเรียกว่าน้ำตกล่อย้อย บางแห่งตกจากที่สูงปะทะกับก้อนหินใหญ่ เรียกว่า น้ำตกหินลาด ข้างล่างเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่รับน้ำตกที่ตกลงมาไม่ขาดสาย บางแห่งไหลชอกซอนไปตามเกาะแก่งหินลงสู่เบื้องล่าง เป็นทางยาวสูงต่ำหลายชั้นสวยงามมาก จะมีน้ำมากช่วงเดือนกันยายน-ต้นเดือนพฤศจิกายน ลำห้วยล่อย้อยจะไหลไปรวมกับห้วยทับเสลา บริเวณโดยรอบเป็นป่าห้วยและมีต้นไม้ร่มครึ้ม และในช่วงเดือนพฤศจิกายนจะเป็นช่วงใบไม้เปลี่ยนสีด้วย ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก มีบ้านรับรอง 1 หลัง รองรับได้ 20-30 คน ไม่มีบริการด้านอาหารผู้มาพักต้องเตรียมเสบียงมาเอง และต้องมีหนังสือจากฝ่ายจัดการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่วนอนุรักษ์สัตว์ป่ากรมป่าไม้ สอบถามรายละเอียด โทร.561-4292-3 เพราะอยู่ในพื้นที่ความรับผิดชอบของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง การเดินทาง จากทางหลวงหมายเลข 3282 หลักกิโลเมตรที่ 30 เลี้ยวเข้าทางลำลองประมาณ 7 กิโลเมตร เดินเท้าต่ออีก 900 เมตร สภาพทางเข้าเป็นทางลูกรังและมีหินคมตลอดเส้นทาง รวมทั้งต้องผ่านธารน้ำหลายจุด หน้าฝนรถเข้าไม่ได้เลย (สิงหาคม-ตุลาคม)

ต้องใช้รถกระบะที่มีกำลังขับเคลื่อนดีหรือรถขับเคลื่อนสี่ล้อ หากเดินทางโดยรถประจำทาง จากตลาดบ้านไร่ นั่งสายบ้านไร่-คลองแห้งและมาลงที่บ้านทองกลางหลักกิโลเมตรที่ 19 ซึ่งสามารถหาเช่าสองแถวได้ที่นี้ ราคาประมาณ 500 บาทต่อวัน

2.5.4.16 น้ำพุร้อนบ้านสมอทอง

ตั้งอยู่ที่บ้านสมอทอง ตำบลคอกควาย อยู่ในโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้ว เดิมเป็นน้ำพุร้อนธรรมชาติขนาดเล็กที่ผุดขึ้นมาผิวดิน เป็นน้ำใสและมีกลิ่นกำมะถันจนมีความร้อนขนาดต้มไข่สุกภายใน 5 นาที ไหลผ่านช่องเขาไปรวมกับน้ำใน ลำห้วยคอกควาย ปัจจุบันได้รับการปรับปรุงให้เป็นบ่อน้ำพุร้อน และเป็นจุดชมทิวทัศน์ และเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงาม การเดินทาง สามารถเดินทางจากอำเภอหนองฉางสู่อำเภอบ้านไร่ ไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 3282 (บ้านไร่-ลานสัก) ประมาณ 33 กิโลเมตร สังเกตเห็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่อยู่ทางขวามือตรงกลางหุบเขาพอดี เมื่อผ่านสะพานข้ามคลองไปได้สองสะพานจะมีทางแยกตรงทางโค้งเข้าสู่โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยขุนแก้วไป 2 กิโลเมตร จะถึงบริเวณน้ำพุร้อนบ้านสมอทอง

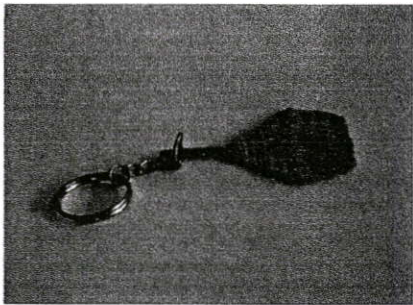
2.6 ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

อุทัยธานี เมืองพระชนกจักรี ปลาแรดรสดี ประเพณีเทโว ส้มโอบ้านน้ำตก มรดกโลกห้วยขาแข้ง แหล่งต้นน้ำสะแกกรัง ตลาดนัดดังโคกระบือ คำขวัญของจังหวัดอุทัยธานี เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดอุทัยธานี มีจำนวนไม้ไผ่ในปริมาณมากพอต่อการนำมาใช้ประโยชน์ โดยจำแนกพันธุ์ไม้ไผ่ได้ดังนี้ 1. ไผ่สีสุก มีอยู่แพร่หลายในแต่ละ อำเภอ ของจังหวัดอุทัยธานี และยังมีไผ่ชนิดต่าง ๆ เช่น 2. ไผ่ป่า 3. ไผ่เลี้ยง 4. ไผ่ตรง แต่ที่นิยมนำมาทำผลิตภัณฑ์ชุมชนคือ ไผ่สีสุก เนื่องจาก 1. เมื่อนำมาจักตอกจะได้เส้นตอกในปริมาณมาก 2. ลักษณะของลำมีช่วงระหว่างข้อไผ่มีความยาวง่ายต่อการจักสานขึ้นรูปทรงต่าง ๆ 3. มีลำต้นใหญ่และมีความขมมากพอที่นำมาใช้ประโยชน์ 4. มีในปริมาณมากพอต่อการนำมาใช้งานได้ในทุกพื้นที่ของแต่ละอำเภอ ดังนั้นจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดอุทัยธานีจะมีผลิตภัณฑ์ประเภทจักสานอยู่มาก เพื่อการจำหน่ายเป็นของฝากของที่ระลึก หรือการใช้งานภายในกลุ่มชุมชน

2.6.1 ผลิตภัณฑ์จักสาน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

กลุ่มจักสานบ้านท่ารากหวาย 14 หมู่ที่ 2 บ้านท่ารากหวาย ตำบลเกาะเทโพ อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี กลุ่มจักสานท่ารากหวายตั้งขึ้นมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 โดยการรวมตัวกันและการพัฒนาภายในกลุ่มโดยผู้ทำการจักสาน จะนำผลิตภัณฑ์ไปขายกันเอง ไม่มีการรวมกัน จึงทำให้ประสบปัญหาเรื่องตลาด ที่ไม่แน่นอน ต่อมากลุ่มได้รวมตัวกันอีกครั้ง และได้รับทุนสนับสนุนจาก

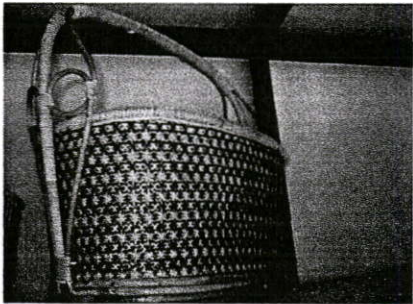
สหกรณ์อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี จึงพัฒนา กลุ่มและงานจักสานเพื่อจำหน่าย ในสถานที่
 ทองเที่ยวในจังหวัดอุทัยธานี โดยพัฒนา เป็นภาชนะที่สานด้วยไม้ไผ่บนเกาะเทโพ ทำเป็นกระเป่า
 ถือ ตะกร้า กระบุง กระจาด ทุกรูปแบบได้รับความนิยมมากเพราะฝีมือประณีต เนื่องจากสภาพ
 พื้นที่ของกลุ่มทำรอกหวายมีจำนวนไม้ไผ่มาโดยเฉพาะไม้สีสุกซึ่งมีลักษณะเด่นเช่น สีของผิวที่เงา
 สวยงาม ลำต้นมีขนาดใหญ่และมีความยาวง่ายต่อการจักตอก เพื่อนำมาจักสาน จึงเป็นเหตุให้งาน
 ผลิตภัณฑ์ จักสานไม้ไผ่ จึงมีแพร่หลาย ตำบลเกาะเทโพ และโดยเฉพาะจังหวัดอุทัยธานี โดยมี
 ผลิตภัณฑ์จักสานที่นิยมเพื่อจำหน่ายเป็นของตกแต่ง ของที่ระลึกดังต่อไปนี้ดังภาพที่ 2.27
 ผลิตภัณฑ์จักสาน เช่น พวงกุญแจพัด กระจาด ตะกร้ายกดอก ตะกร้า กบสาน และนาฬิกากระดัง

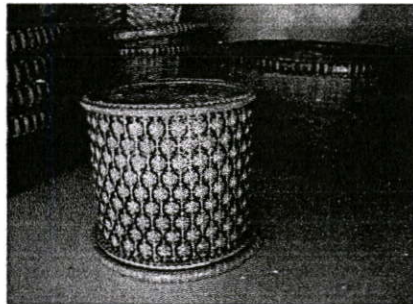
พวงกุญแจพัด

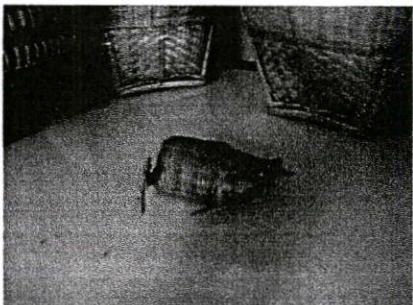
กระจาด

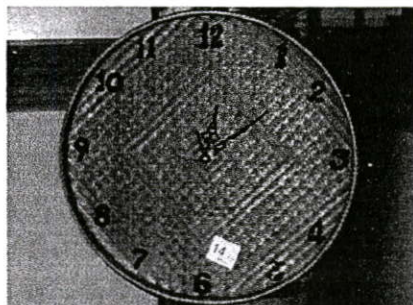
ตะกร้ายกดอก

ตะกร้า

กบสาน

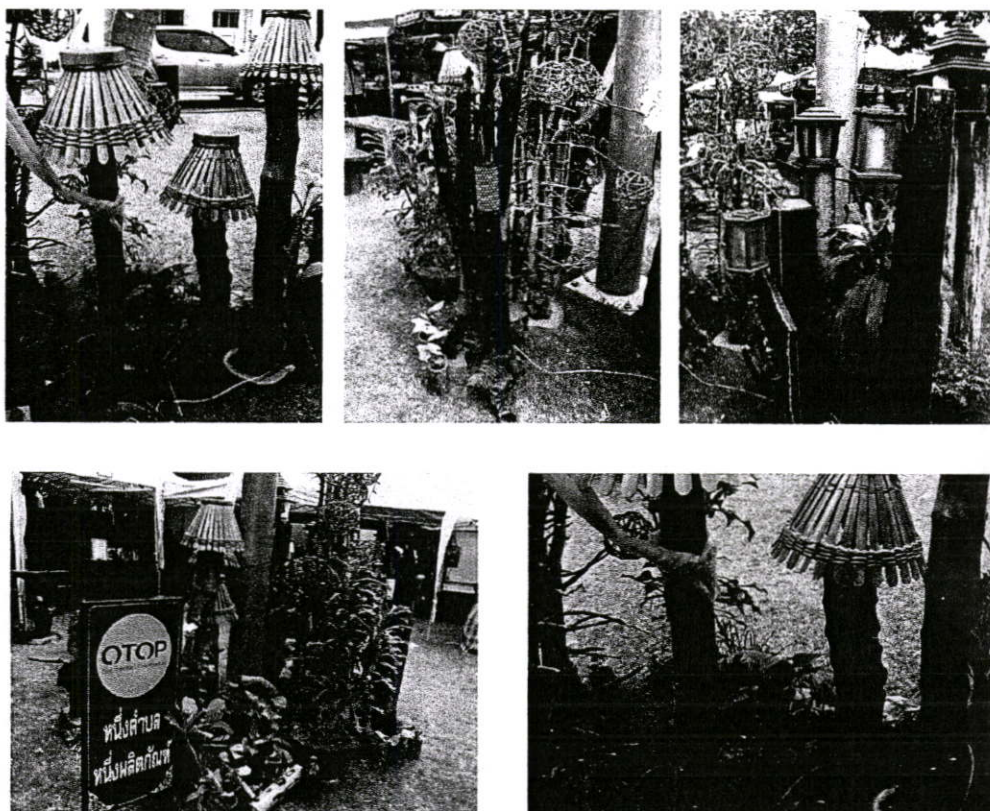

นาฬิกากระดัง

ภาพที่ 2.27 ผลิตภัณฑ์จักสาน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

2.6.2 ผลิตภัณฑ์โคมไฟไม้ไผ่ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

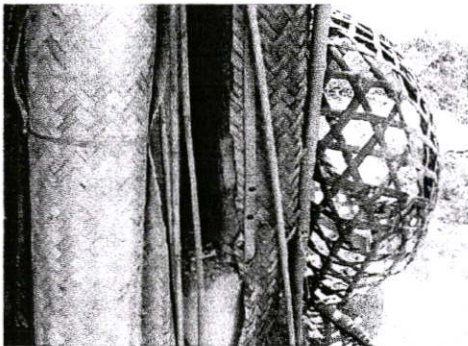
กลุ่มโคมไฟจากวัสดุธรรมชาติ หมู่ 5 ตำบลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี นำส่วนต่าง ๆ ของไผ่ที่มี ราก เหง้า ที่มีรูปทรงน่าสนใจ นำมาดัดให้สะอาด ทิ้งไว้ให้แห้ง นำมาติดหลอดไฟ และยัดติดกับกระถาง หรือภาชนะอื่น เป็นโคมไฟไม้ไผ่ ดังภาพที่ 2.28 ผลิตภัณฑ์โคมไฟไม้ไผ่ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานีที่สร้างขึ้น โดยกลุ่มชุมชน ในจังหวัดอุทัยธานีเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้

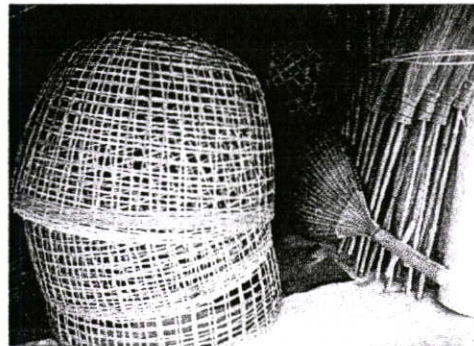
ภาพที่ 2.28 ผลิตภัณฑ์โคมไฟไม้ไผ่ อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี

2.6.3 ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

กลุ่มผู้มีความชำนาญด้านงานจักสานจะใช้เวลาว่างจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม จะจักสาน เพื่อหารายได้เสริม โดยการจักสานส่งตามร้านจำหน่ายเครื่องจักสาน หรือ การจักสานตามลูกค้าว่าจ้าง ตามข้อตกลงตกลง ดังภาพที่ 2.29 ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่ อำเภอทัพทันจังหวัดอุทัยธานี งานจักสานส่วนมากที่กลุ่ม ชุมชนทำขึ้น เช่น เสื่อลำแพน สุ่มไก่ กระด้ง และกระพ้อมใส่ไก่ หรืออื่น ๆ โดยส่วนใหญ่จะทำขึ้นเพื่อจำหน่ายเพื่อนำไปใช้สอยในชีวิตประจำวัน หรือผู้บริโภคบางส่วนซื้อเพื่อเป็นของตกแต่งของฝากที่ระลึก

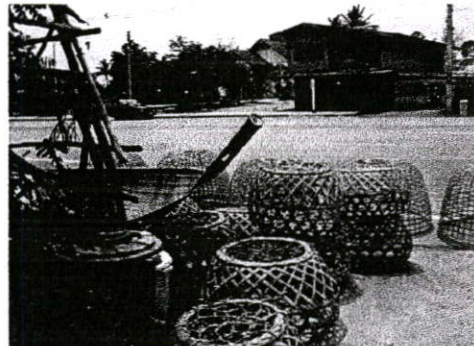
เสื่อลำแพน

สุ่มไก่

กระด้ง

กระพ้อมใส่ไก่

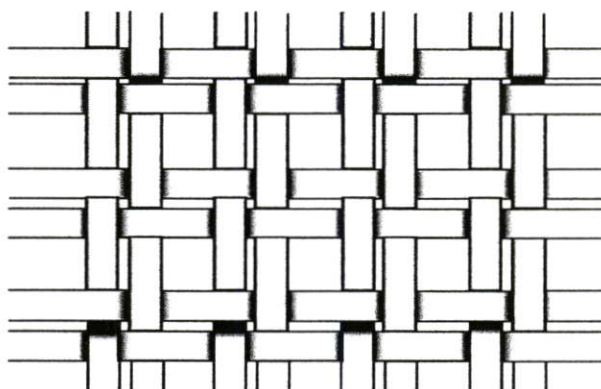
ภาพที่ 2.29 ผลิตภัณฑ์จักสาน ไม้ไผ่ อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี

2.6.4 ลวดลายการสานเครื่องจักสาน

ลวดลายที่ใช้ในการจักสาน เครื่องจักสานแบ่งตามลักษณะการใช้งาน และลักษณะที่แตกต่างกันออกไปได้ 3 ลักษณะ 1) ลวดลายพื้นฐาน 2) ลวดลายพัฒนา และ 3) ลวดลายประดิษฐ์

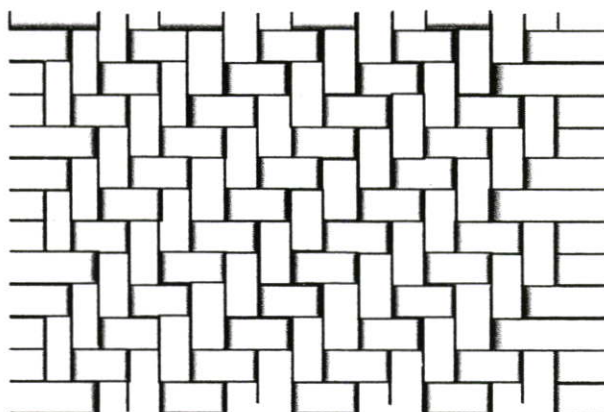
2.6.4.1 ลวดลายพื้นฐาน

ถือเป็นลวดลายแม่บท สำหรับการจักสานทั่วไป ช่างจักสานทุกคน ที่จะทำงานจักสาน จะต้องเรียนรู้ลวดลายแม่บท โดยสามารถสานได้อย่างแม่นยำเสียก่อน จึงจะข้ามไปใช้ลวดลายอื่น ๆ ลวดลายแม่บท ซึ่งเป็นลวดลายที่มีเกณฑ์ตายตัว ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

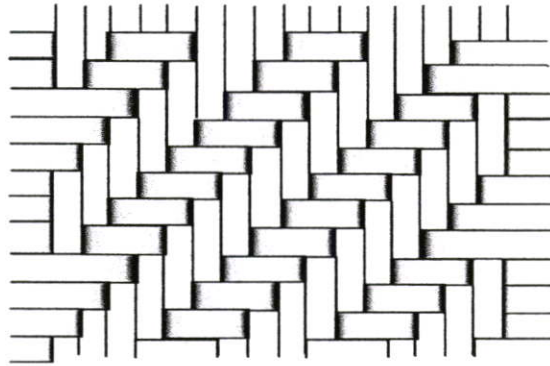
ภาพที่ 2.30 ลายขัด

ดังภาพที่ 2.30 ลายขัดซึ่งมีวิธีการ คือลายที่ยก 1 ตอก ช่ม 1 ตอก สลับกับเรื่อยไป ใช้สาน ตะกร้า กระบุง ไช ช้อง

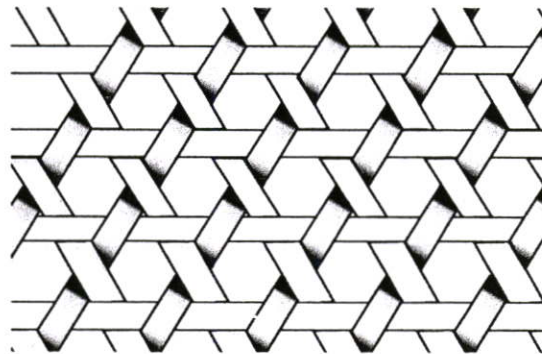
ภาพที่ 2.31 ลายสอง

ดั่งภาพที่ 2.31 ลายสอง คือลายสอง ใช้สาน เช่นผ้าบ้านไม้ไผ่ ลายสอง เป็นลายที่ประสมกับ ลายขัด ลายสามประดิษฐ์ แล้วประดิษฐ์เป็นลายที่มีชื่อว่า ลายลูกแก้ว ลายคิดว่า คาวล้อมเดือน คาวกระจาย การสานเส้นที่ 1 เริ่มจากดอก 8 เส้นตั้ง ซ้ำมไป 1 เส้น สานยกดอก 2 เส้น ยกดอก 2 เส้น ซ้ำม 2 เส้น สานเส้นที่ 2 ซ้ำม 2 เส้น ยก 12 เส้น ซ้ำม 2 เส้น ยก 2 เส้น ซ้ำม 1 เส้น สานเส้นที่ 3 ยก 1 ซ้ำม 2 เส้น ซ้ำม 2 เส้น ยก 2 เส้น สานเส้นที่ 4 ยก 2 เส้น ซ้ำม 2 เส้น ยก 2 เส้น ซ้ำม 1 เส้น ยก 1 เส้น สานเรื่อยไป โดยเพิ่มทั้งเส้นตั้งและเส้นนอน

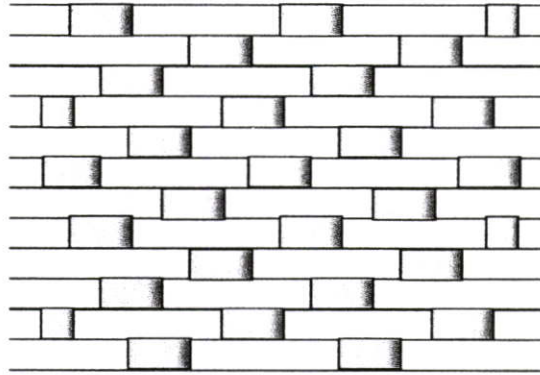
ภาพที่ 2.32 ลายสาม

ดั่งภาพที่ 2.32 ลายสาม เป็นลายที่ดัดแปลงเพิ่มเติมจากลายสอง นิยมสาน กระสอบ เสื้อ กระบุง และผ้าบ้าน การสานโดยใช้ดอก 9 เส้น เป็นเส้นตั้ง เส้นที่ 1 ซ้ำม 3 ยก 3 ซ้ำม 3 เส้นที่ 2 ยก 1 ซ้ำม 3 ยก 3 ซ้ำม 2 เส้นที่ 3 ยก 2 ซ้ำม 3 ยก 3 ซ้ำม 1 เส้นที่ 4 ยก 3 ซ้ำม 3 ยก 3 เส้นที่ 5 ซ้ำม 1 ยก 3 ซ้ำม 3 ยก 2 เส้นที่ 6 ซ้ำม 2 ยก 3 ซ้ำม 3 ยก 1

ภาพที่ 2.33 ลายตาหิ้ว

ดั่งภาพที่ 2.33 ลายตาหลิ่ว อาจจะเรียกต่างกันไปตามพื้นถิ่น เช่น ลายตาชะลอม ลายชะหมู ใช้สานกระเป่า ตะกร้า ลายตาหลิ่วเป็นลายที่ดัดแปลงมาจากลายพื้นฐาน โดยเพิ่มดอก ชัดทแยงเป็น ลายดอกจิง ลายดอกจัน ลายพิกุล ลายตาชะลอม

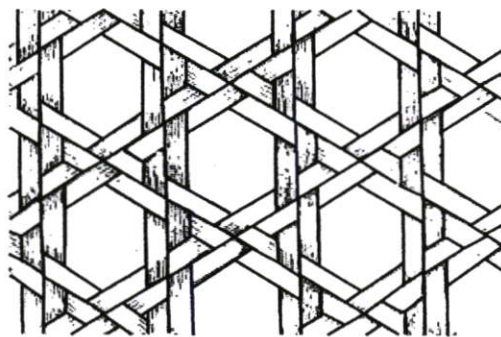

ภาพที่ 2.34 ลายขอ

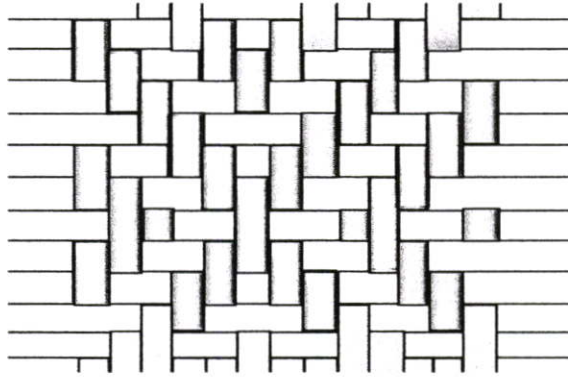
ดั่งภาพที่ 2.34 ลายขอ เป็นลายสำหรับสานกระด้ง โดยใช้ไม้สี่สุกสานเพราะเป็นไม้ที่เหนียว ไม่เปราะ

2.6.4.2 ลวดลายพัฒนา

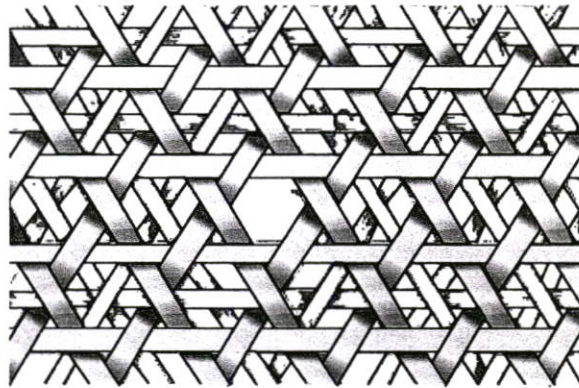
เป็นลวดลาย ที่ช่างจักสานในอดีต ได้ค้นคิดปรับปรุง พัฒนามาจากลายพื้นฐาน จนทำให้เกิดเป็นลวดลายใหม่ขึ้นมาอีกหลายลายแต่ละลายก็สามารถนำไปใช้กับงานจักสานต่าง ๆ กันไป บางลวดลายก็ทำหน้าที่เป็นส่วนตกแต่งไปในตัวด้วย ลวดลายพัฒนาที่ปรากฏอยู่ทั่วไป คือเช่น ลายบัวดังตัวอย่างภาพที่ 2.35 แสดงภาพลายบัว ภาพที่ 2.37 ลายคีดาน และภาพที่ 2.38 ลายดอกจิง

ภาพที่ 2.35 ลายบัว

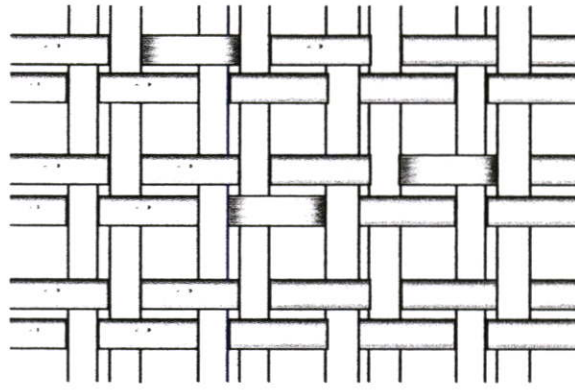
ภาพที่ 2.36 ลายคี่ด้าน

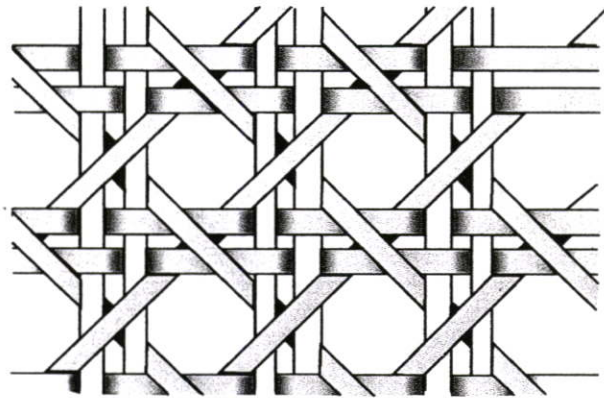
ภาพที่ 2.37 ลายดอกจิง

2.6.4.3 ลายประดิษฐ์

ช่างจักสานที่มีความชำนาญมาก สามารถประดิษฐ์ลวดลายจักสาน ได้ตามความต้องการ ถือเป็นแบบอย่างเฉพาะตัวของช่างจักสานแต่ละคน ซึ่งไม่ซ้ำกัน ลวดลายประดิษฐ์นอกจากจะแสดงความเป็นเอก ในด้านจักสานของช่างแต่ละคน แต่ละท้องถิ่น แล้ว ยังเป็นที่นิยมชมชอบของนักสะสมเครื่องจักสานด้วย

ภาพที่ 2.38 ลายตาหมากรุก

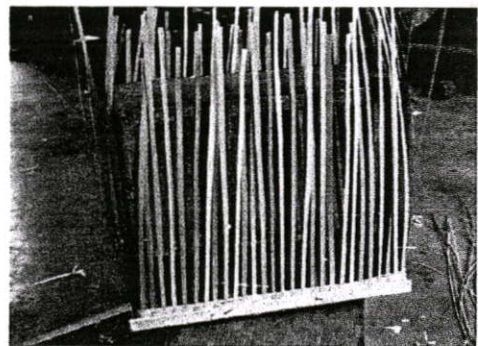
ภาพที่ 2.39 ลายดอกจัน

2.6.4.4 การขึ้นรูปทรงด้วยพิมพ์

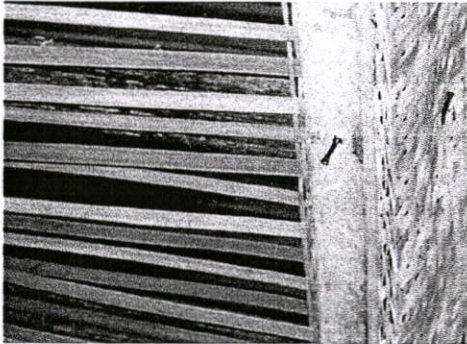
การใช้พิมพ์ไม้ช่วยในการขึ้นรูปทรงเพื่อช่วยในการควบคุมขนาดรูปทรงที่เท่ากัน จำนวนหลายชิ้นงาน ลักษณะของพิมพ์จะใช้วัสดุไม้เนื้ออ่อนที่มีอยู่ในพื้นที่ นำมาดัดแปลงเพื่อใช้งาน การใช้พิมพ์ไม้ ในจังหวัดอุทัยธานียังคงไม่เป็นที่นิยมเนื่องจาก กลุ่มจักสานมีความชำนาญในการขึ้นรูปทรงแบบสานอิสระ และส่วนใหญ่การจักสานในจังหวัดอุทัยธานีจะเป็นลักษณะสานขึ้นเดียวตามการสั่งจ้างของลูกค้า ดังตัวอย่างภาพที่ 2.40 การขึ้นรูปโดยพิมพ์ไม้ตามวิธีการดังกล่าว

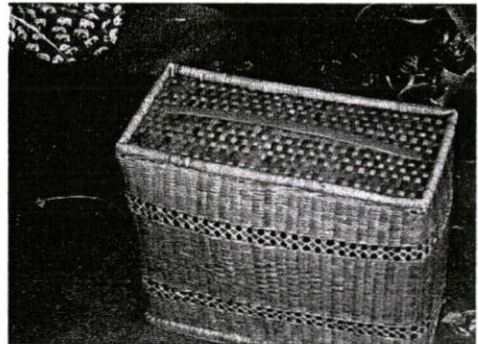
พิมพ์ไม้

การขึ้นรูปเส้นตอก

การยึดเส้นตอกโดยไขตะปู

รูปทรงตะกร้า

ภาพที่ 2.40 การขึ้นรูปโดยพิมพ์ไม้

2.6.5 แหล่งทอผ้าพื้นเมืองจังหวัดอุทัยธานี

การทอผ้านับเป็นหัตถกรรมอย่างหนึ่งที่ทำสืบต่อกันมาเป็นเวลานาน ตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย เป็นราชธานี สันนิษฐานจากประวัติศาสตร์ไทยได้กล่าวไว้ จากหลักฐานการแต่งกายของพระมหากษัตริย์ เจ้านาย ข้าราชการ คหบดี ในสมัยนั้น และได้กล่าวไว้ เกี่ยวกับเรื่องการส่งส่วย มักกล่าวว่า ส่งผ้าทอมัดหมี่ น้ำผึ้ง ไม้หอม และอื่น ๆ เป็นเครื่องราชบรรณาการ การทอผ้านับว่าเป็นศิลปะอย่างหนึ่งของผู้เป็นช่างทอ จะต้องมีความสามารถในการใช้สีของเส้นด้ายประกอบกันให้เกิดความสวยงาม และการแต่งแต้มสีทำให้เกิดลวดลายการข้อม โดยเฉพาะผ้าที่เรียกว่าผ้ามัดหมี่

การสืบทอด การถ่ายทอด ในสมัยโบราณผู้คนเรียนหนังสือน้อย หรือ ไม่ได้ศึกษาเล่าเรียน โดยเฉพาะผู้หญิง ซึ่งต้องทำหน้าที่ในงานเลี้ยงลูก ทำงานทอผ้าเพื่อใช้นุ่งห่ม ของคนในครอบครัว หลังจากเวลาว่าง จากการทำนา อาศัยกลางคืนบ้าง เวลาหยุดพักเพื่อรอคอยการเก็บเกี่ยวผลผลิตบ้าง การถ่ายทอดเทคโนโลยี ต่าง ๆ ในสมัยนั้น ต้องอาศัยความจำจากการปฏิบัติ จึงทำให้เกิดความชำนาญ ไม่มีการบันทึกเป็นภาพหรือลายลักษณะแต่อย่างใด ถ่ายทอดจากแม่สู่ลูก หรือเครือญาติ ใกล้ชิด จึงเปรียบเสมือนเป็นสายเลือดก็ว่าได้

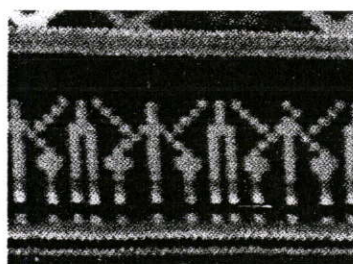
การทอผ้าโบราณจะใช้ใยไหม และใยฝ้ายเป็นวัตถุดิบหลักในการทอผ้า เพราะไม่มีเส้นใยสังเคราะห์อื่นใดที่จะมาแทนเส้นใยไหมและฝ้ายได้ดี บางกลุ่มบางสถานที่ได้นำวัสดุอื่น มาใช้ เช่น ป่าน ใบสับปะรด ใบเตยหนามป่อ มาทำเป็นวัสดุในการทอผ้า แหล่งทอผ้าโบราณ คงความเป็นลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดอุทัยธานีมีดังนี้

2.6.5.1 ผ้าทอพื้นเมืองอำเภอบ้านไร่

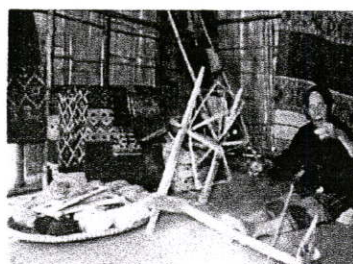
ผ้าทอไหม และฝ้ายลายโบราณ ที่สืบทอดภูมิปัญญาของลาวเวียงจันทร์ และลาวครั้ง หลวงพระบาง โดยเรียกตัวเองว่าลาวเวียงและ ลาวครั้ง ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ทั่วไป เช่น อำเภอบ้านไร่ จะมีประเพณีที่เหมือนกันคือ การทอผ้าไว้ใช้เอง เป็นผ้ามัดหมี่ตีนจก ฝ้ายกดอกลายเชิงแบบเก่าลวดลายเป็นผ้าแบบโบราณ ตั้งอยู่หลังวัดบ้านไร่ เป็นกลุ่มทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ รวมทั้งรับสอนด้วย ลายที่ทอเป็นลายโบราณ ผ้าจกบ้านไร่ คือ ไม่มีแบบแผนตายตัว ใช้สีสดตัดกันรุนแรง โดยเฉพาะ สี ดำ แดง เหลือง ขาว ลายจกบ้านไร่ จึงมีสีสดใสดอกโต เค่น และมีลายแปลกต่างจากที่อื่น โดยมีสีลายผ้าและความหมายอันเป็นเอกลักษณ์ของสีผ้าดังนี้ 1) สีดำ หมายถึงกลางคืน 2) สีแดง หมายถึงพระอาทิตย์ กลางวัน 3) สีแสด หมายถึงผลไม้สุกอม 4) สีเขียว (สีเขียว) หมายถึงความอุดมสมบูรณ์จากต้นไม้ 5) สีเหลือง หมายถึงพระจันทร์ เนื่องจากในสมัยโบราณจะทำงาน ทอผ้าเลือกฝ้าย ปั่นฝ้าย ตอนกลางคืน เพราะไม่มีไฟฟ้า และ 6) สีขาว หมายถึงบุษ เมฆ ดังภาพที่ 2.41 ผ้าทออำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

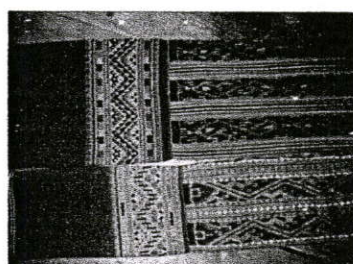
เอกลักษณ์การใช้สีผ้าทอ อำเภอบ้านไร่

ลายสร้อยเอกลักษณ์ผ้าทอ อำเภอบ้านไร่

วิถีชีวิตการทอผ้า อำเภอบ้านไร่

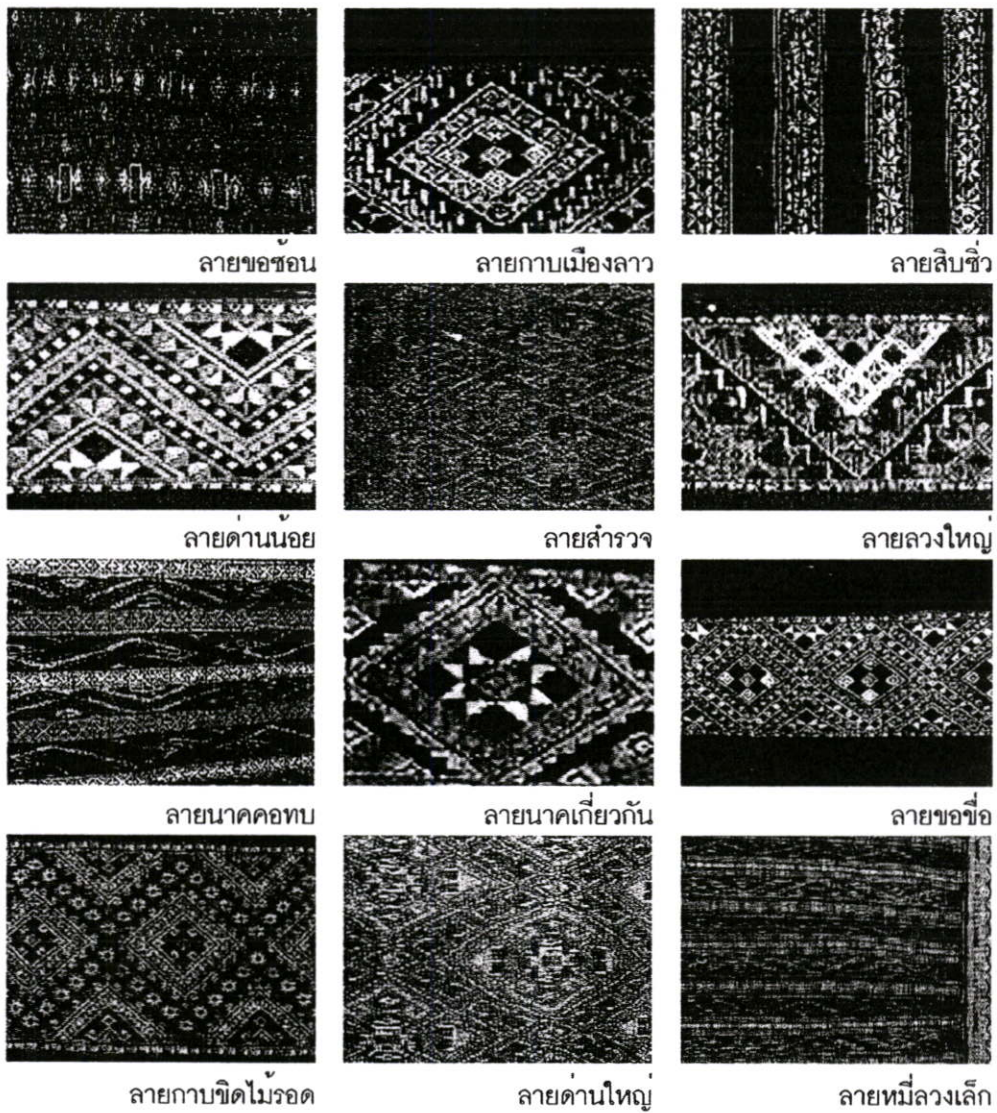

ผ้ามัดหมี่ตีนจก อำเภอบ้านไร่

ภาพที่ 2.41 ผ้าทออำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

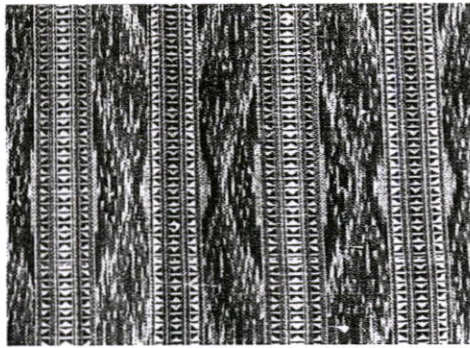
2.6.5.2 แหล่งทอผ้าพื้นเมืองบ้านโคกหม้อ อำเภอทัพทัน

ชาวบ้านโคกหม้อเป็นชาวลาวครั้งที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ตั้งแต่สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ มีฝีมือการทอผ้ามาก หลังจากเสร็จสิ้นภาระกิจการทำนาผู้หญิงในหมู่บ้านจะทอผ้ากัน ผ้าทอนี้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาวลาวครั้งที่สืบทอดต่อกันมา 200 กว่าปี ผ้าที่ทอจะเป็นผ้ามัดหมี่ตอตันจก ผ้ายกดอกลายเชิงแบบเก่า ลวดลายบนผ้าเป็นแบบโบราณ เช่น 1)ลายขอลดดอกกรัก เพราะในลายจะเป็นขอล้อมรอบดอกถัก ซึ่งแสดงถึงการเชื่อมโยงการเกี่ยวพันไปด้วยความรัก ความสามัคคีของคนในชนบท ลายกาบเมืองลาว สาเหตุที่ตั้งชื่อ 2)ลายกาบเมืองลาว เพราะในลายมีลักษณะเรียงซ้อนกันเป็นชุด ๆ ลักษณะเด่นของผืนผ้า คือ เป็นการทอผ้ามัดหมี่สลับการทำจิด 3)ลายสิบขั้ว สาเหตุที่ตั้งชื่อลายสิบขั้ว เพราะขั้ว ภาษาลาวแปลว่าสีเขียวสิบลายในผืนเดียวกัน ซึ่งสีเขียวแสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของชนบทในอดีต 4)ลายค่านน้อย สาเหตุที่ตั้งชื่อลายค่านน้อยเพราะในลายจะมีลักษณะคล้ายค่านหรือป้อมยาม ซึ่งเป็นลายที่มีการทอสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย ในการทอลายค่านน้อยจะใช้ปอยไหม มัดหมี่ 25 เส้น 5)ลายสำรวจ สาเหตุที่ตั้งชื่อลายสำรวจ เพราะในลายจะมีลักษณะเด่นเป็นรูปคล้ายจรวดซึ่งชาวลาวครั้งที่เชื่อว่าจะทำให้ชีวิตที่รุ่งเรืองรุ่งโรจน์ 6)ลายลวงใหญ่ เพราะในลายมีลักษณะเหมือน ค่านกัน ซึ่งมีความซับซ้อนเสมือนหนึ่งเป็นลายลวงเข้าลึกให้หลงทาง 7)ลายนาคคอบท ชื่อลายนาคคอบทตั้งชื่อตามลักษณะเด่นของลายผ้า คือคล้ายพยานาคชูหัวกลับไปทางลำตัว ซึ่งชาวลาวครั้งที่เชื่อกันว่าพยานาคเป็นสัตว์ในเทพนิยาย และเป็นสัตว์ให้น้ำ แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ 8) ลายนาคเกี่ยวกัน ตั้งตามลักษณะเด่นของลายผืนผ้า คือคล้ายพยานาคเกี่ยวหางกัน และที่สำคัญ พยานาคเกี่ยวหางกันแสดงถึงความสามัคคีปรองดอง การไม่แตกแยกกันจุดเด่นของผืนผ้าเป็นการทอผ้าเป็นการทอผ้ามัดหมี่สลับการทำจิด 9) ลายขอชื่อ สาเหตุที่ตั้งชื่อลายขอชื่อเนื่องจากในลายคล้ายขอบ้าน ซึ่งเป็นชื่อที่มีลักษณะเกาะเกี่ยวกันเป็นตะขอ แสดงถึงความสามัคคีในหมู่คณะ 10) ลายกาบจิดไม้รูด สาเหตุที่ตั้งชื่อลายกาบจิดไม้รูด เพราะเป็นความเชื่อของชาวลาวครั้งที่ว่าจิดไม้รูด หมายถึงความปลอดภัยมารดานิยมฉีกให้บุตรไปเป็นเครื่องรางของขลังในการไปราชการทหาร จะได้รอดชีวิตกลับมา 11) ลายค่านใหญ่ จะมีลักษณะเด่นคล้ายค่านหรือป้อมยามซึ่งเป็นลายที่เป็นการทอสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตายาย 12) ลายหมี่ลวงเล็ก สาเหตุที่ตั้งชื่อลายหมี่ลวงเล็กเนื่องจากลายจะมีลักษณะเหมือนค่านกันซึ่งความสลับซับซ้อนเหมือนเป็นการลวงเข้าลึก ดังตัวอย่างภาพที่ 2.42 แสดงลายผ้าทออำเภอทัพทันแบบต่าง ๆ

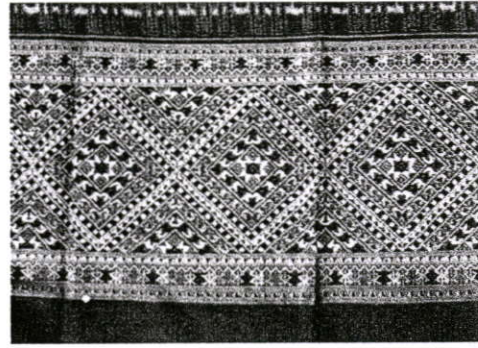

ภาพที่ 2.42 ลายผ้าทออำเภอทัพทัน

และในสมัยก่อนจะใช้ครั้งในกรรมวิธีการย้อม กลุ่มที่ทอมีอยู่สองกลุ่ม คือ ศูนย์ทอผ้าบ้านโคกหม้อ อยู่ข้างวัดโคกหม้อ เป็นกลุ่มที่ทอผ้าไหม ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง คือ ศูนย์สาธิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มทอผ้าบ้านโคกหม้อ ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 หลัง อบต. โคกหม้อ เป็นกลุ่มที่ทอผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ในปัจจุบันการพัฒนาลายผ้า เรื่องสี ลาย เพื่อตรงกับความต้องการของตลาด และคงความเป็นเฉพาะถิ่น มีลักษณะที่นิยมและมีเอกลักษณ์ ของจังหวัดอุทัยธานีดังภาพที่ 2.43 เอกลักษณ์ลายผ้าปัจจุบัน จังหวัดอุทัยธานี

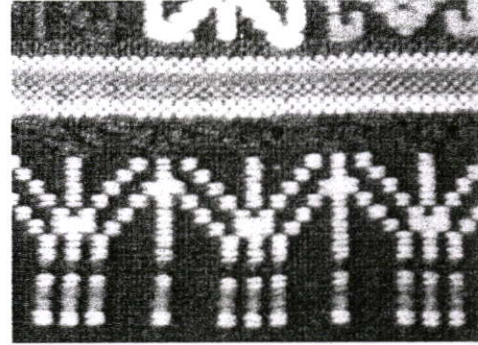
ลายขีด

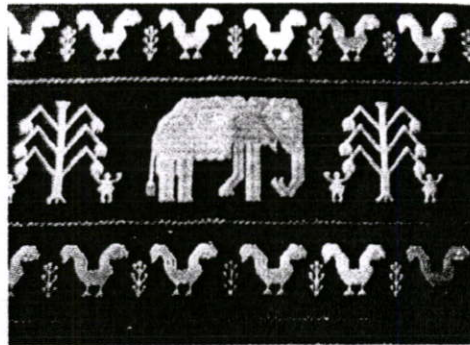
ลายตีนจก

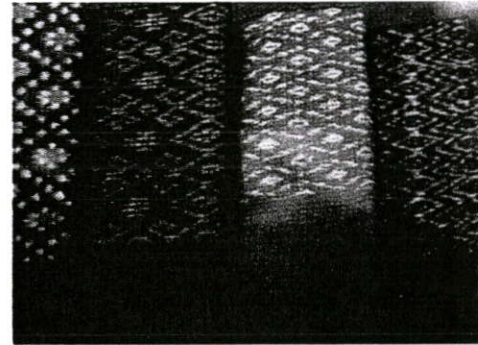
ลายสิบชั่ว

ลายสร้อย

ลายสัตว์

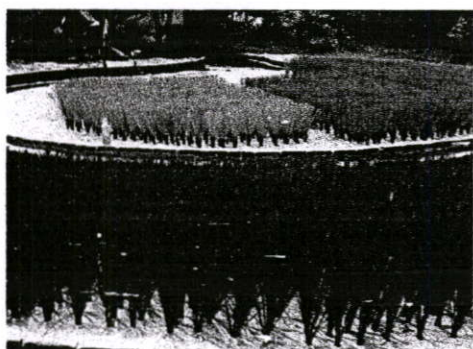

ลายประดิษฐ์

ภาพที่ 2.43 เอกลักษณ์ลายผ้าปัจจุบัน จังหวัดอุทัยธานี

2.6.6 ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมไทยเดิม จังหวัดอุทัยธานี

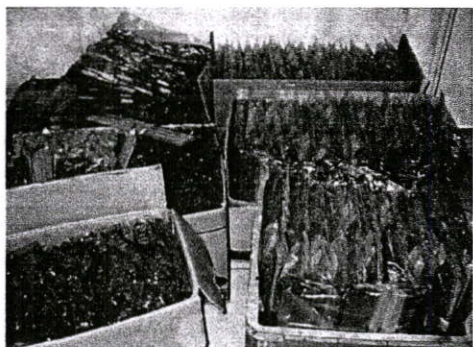
เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการยอมรับของลูกค้ายในด้านคุณภาพ และรูปแบบของสินค้า ปัจจุบันมีการส่งจำหน่ายในประเทศและต่างประเทศ สินค้าที่ผลิตในปัจจุบัน ได้แก่ ธูปหอม และ กำยาน

การผึ่งแดดรูปห่อมให้แห้ง

การผึ่งแดดกำยานให้แห้ง

รูปห่อม และกำยาน

กลองบรรจุรูปห่อม และกำยาน

ภาพที่ 2.44 รูปห่อม กำยาน อำเภอเมือง จังหวัดอุทัยธานี

2.6.7 วิธีการทำรูปห่อม และกำยาน

รูปห่อม และกำยานเป็นเครื่องหอมและเป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งของคนไทย ในจังหวัดอุทัยธานี ที่มีการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ โดยใช้ชื่อกลุ่มใน ปัจจุบันกลุ่มรูปห่อมทองตะนาว โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์เดิม รูปห่อมและกำยาน ใช้สำหรับบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเป็นหนึ่งในเครื่องสักการบูชา แต่ในปัจจุบันมีกลุ่มผู้นิยมใช้เครื่องหอมเพื่อผ่อนคลาย การใช้บูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ และที่สำคัญคือเป็นสินค้าของฝากที่ระลึกได้ทุกโอกาส จึงทำให้ผลิตภัณฑ์รูปห่อม และกำยานได้รับความนิยมมากขึ้นของกลุ่มทองตะนาว วิธีการทำรูปห่อม และกำยานโดยสามารถแบ่งส่วนผสมในการทำรูป

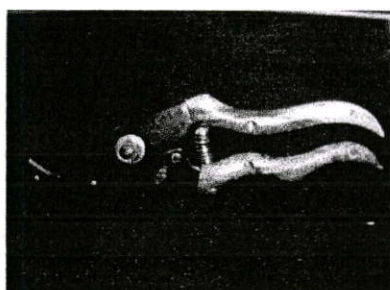
2.6.8 ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้า จังหวัดอุทัยธานี

ผลิตภัณฑ์จากเหล็กกล้า เป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เกิดจากการต่อขอคณูมิปัญญาของ ช่างปิ่นเถื่อน โดยนับถอยหลัง ไปกว่า 60 ปี จังหวัดอุทัยธานีมีชื่อเสียงด้านการผลิตอาวุธปืนเถื่อนมาก่อน โดยเฉพาะ บ้านหนองอีเต็ง มีการถ่ายทอดการทำปืนจากรุ่นสู่รุ่นจนเกิดช่างฝีมือในเรื่องการผลิตอาวุธปืน แต่เนื่องจาก การผลิตอาวุธปืน เป็นอาชีพที่ผิดกฎหมายและรัฐบาลได้กวัดขั่นเอาจริงเอาจัง ถึงขั้น ที่ชาวบ้านต้องเลิกทำ ต่อมาได้มี การประยุกต์จากที่เคยทำปืนเถื่อนมาเป็น มีคสวยงาม

หัวเข้มนัดสวดยงาม มีดเล็ก ของที่ระลึก มีรูปแบบเฉพาะของอุทัยธานีมีความคงทน แข็งแรง ซึ่งผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้น เป็นงานที่ทำด้วยมือทั้งสิ้น ไม่สามารถใช้เครื่องจักร จึงเป็นงานที่ผู้มิใช่เป็นเจ้าของจะเกิดความภาคภูมิใจ สำหรับกลุ่มผู้ผลิตและแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์จากเหล็กกล้าส่วนใหญ่อยู่ที่ จังหวัดอุทัยธานี มีดเป็นสิ่งที่คู่กาย มนุษย์ มาหลายพันปีและเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการดำรงชีพ ในอดีตกาลที่ผ่านมาเราเคยเรียนรู้กันมาอยู่แล้วว่ามนุษย์ใช้มีดมาเป็นอาวุธ ในการสู้รบเพื่อป้องกันตัว ถ่าสัตว์เพื่อนำมาเป็นอาหารและใช้ประโยชน์อีกมากมายในการดำรงชีวิต ต่อมาในปัจจุบันมีดได้ถูกพัฒนาให้เหมาะกับการใช้งานในประเภทต่างๆ เราจึงมีความสะดวก ในการใช้มีดมากยิ่งขึ้น แต่มีดที่ดีจะต้องมีความคมเป็นคุณสมบัติและจับถนัดมือแก่ผู้ ที่ใช้งานจึงจะเป็นมีดที่ใช้งานได้อย่างคุ้มค่า ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าช่างมีดส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานในการทำปิ่นมาก่อน และขั้นตอนการทำไม่ได้แตกต่างจากการทำปิ่นมากนัก ไม่ว่าจะเป็นการตะไบ การเจียร การเลื่อย หรือแม้กระทั่งการแลค้ำมีด บ้านหนองอีเต็งจากอดีต การตีเหล็กประดิษฐ์เป็นปืนเลื่อน พัฒนาการตีเหล็กเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ ในปัจจุบันที่ผู้ใช้ให้การยอมรับ เช่น มีดเล็ก กรรไกรตัดกิ่ง และ หัวเข้มนัดสวดยงามจากการสร้างสรรค์ และ คิดค้นรูปแบบในการประดิษฐ์ ดังภาพ ภาพที่ 2.46 ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเหล็ก จังหวัดอุทัยธานี

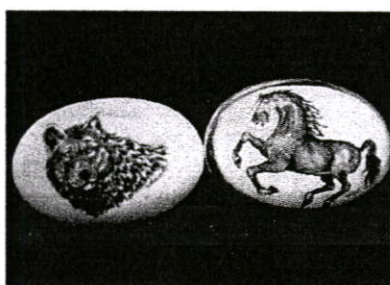
มีดเล็ก

กรรไกรตัดกิ่ง

จำหน่าย เป็นของฝากของที่ระลึก

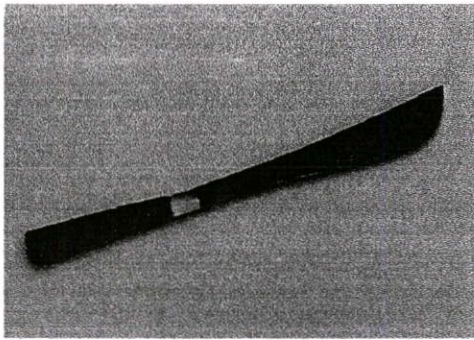

หัวเข้มนัดสวดยงาม

ภาพที่ 2.45 ผลิตภัณฑ์เหล็ก จังหวัดอุทัยธานี

2.6.9 ผลิตภัณฑ์เหล็กกล้ากลุ่มทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี

คนจังหวัดอุทัยธานีโดยการพัฒนาจากกลุ่ม บ้านหนองอีเต็ง ที่ถ่ายทอดการประดิษฐ์ปืนจากเหล็ก สืบทอดวิธีการจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ โดยการพัฒนาทักษะการตีเหล็ก เพื่อคงรักษาสืบทอด การทำปืนเดือน เปลี่ยนเป็นการทำมีดเหน็บ หรือที่คนจังหวัดเรียกว่า มีดอีเหน็บ เครื่องมือประจำกายของผู้ชายไทยในอดีต โดยการเหน็บส่วนตัว จัดเป็นมีดเป็นทั้งอาวุธ เป็นมีดพื้นบ้านคู่ไทยมานาน ชาวบ้านมักพกติดตัวเข้าป่า ปัจจุบันกลุ่มตีมีดโบราณจังหวัดอุทัยธานีพัฒนาการตีมีดเป็นผลิตภัณฑ์ ชุมชน ดังภาพที่ 2.47 มีดอีเหน็บ โดยช่างทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี

มีดอีเหน็บ โดยกลุ่มทำมีดโบราณ

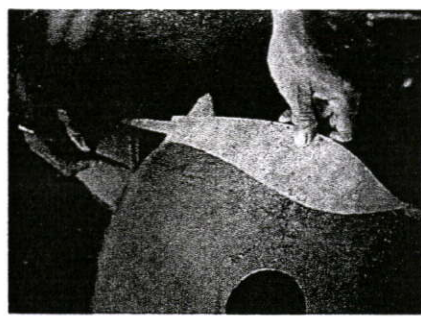
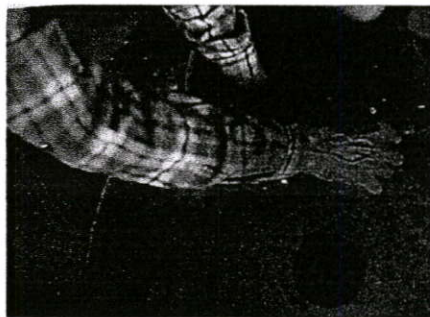

ช่างหล่อ ลอดจันทร กลุ่มทำมีดโบราณ

ภาพที่ 2.46 มีดอีเหน็บ กลุ่มทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานี

2.6.9.1 วัสดุที่ใช้ทำมีดโบราณ

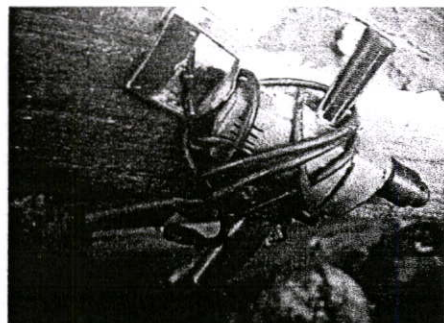
สำหรับวัตถุดิบที่ใช้ในการประดิษฐ์มีดเหน็บและผลิตภัณฑ์เหล็ก ส่วนใหญ่เป็นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชน เช่น เหล็กเหน็บรถยนต์ เหล็กแผ่น ตะไบ และเหล็กพานไถ ดังภาพที่ 2.47 การทำมีดเหน็บโดยวัสดุจากพานไถ

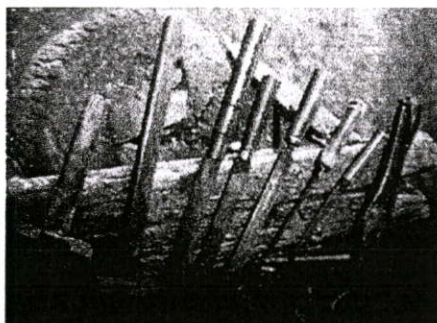
ภาพที่ 2.47 การทำมีดเหน็บโดยวัสดุจากพานไถ

2.6.9.2 อุปกรณ์ที่ใช้ทำมิดโบราณ

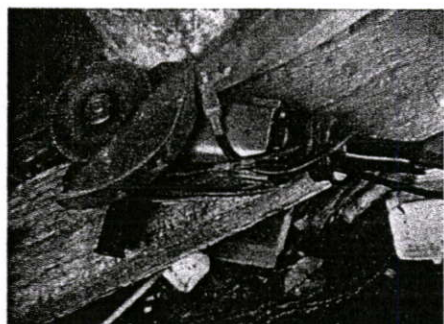
เครื่องมือที่ใช้ในการทำมิดประกอบด้วย ตะไบ เลื่อยเล็ก สว่านเจาะ ค้อน คีมล็อก เครื่องเจีย ปากกาแบบแบบบังคับสำหรับเจาะรู และเครื่องมือทั่วไป ตามความถนัดของช่างแต่ละคน ดังตัวอย่างภาพที่ 2.48 อุปกรณ์ที่ใช้ทำมิดโบราณ

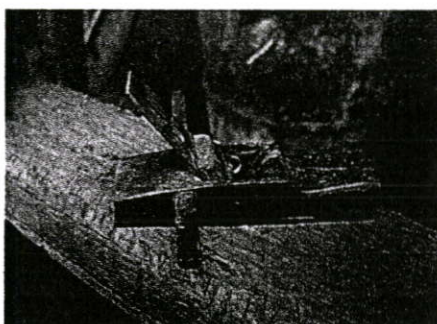
เครื่องเจาะ หรือสว่าน

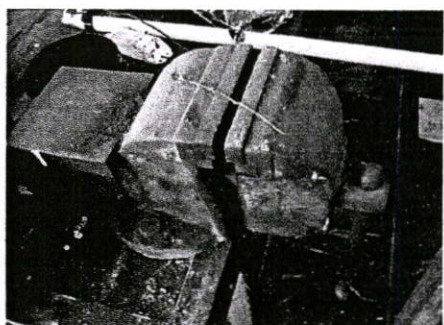
เครื่องมือทั่วไป

เครื่องเจีย ไขเจียคมและตัดเหล็ก

กบไสไม้ สำหรับตกแต่งด้านมิด

ปากกา บังคับแผ่นเหล็ก

เครื่องเจียขัดทำคม

ภาพที่ 2.48 อุปกรณ์ที่ใช้ทำมิดโบราณ

2.6.9.3 ขั้นตอนการทำมิดโบราณ

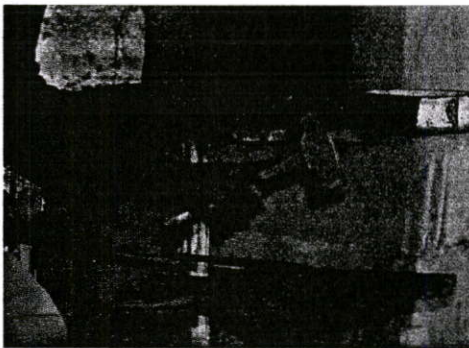
การตัดเหล็กขึ้นรูป จะเริ่มจากการนำแบบของมิดมาวางทับลงบนแผ่นเหล็ก หลังจากนั้นจะตัดเหล็กตามรูปแบบด้วยเลื่อยไฟฟ้า สว่าน และนำมาแต่งใบมิดตามลักษณะเฉพาะของแต่ละคน

ตี-แต่ง-ทำคม การแต่งทำคม โดยเผาไฟจนเหล็กแดงจนอ่อนตัว ก็บดด้วยกิมขึ้นมาตีระหว่างตีหากยังไม่ได้รูปทรงที่พอใจ ก็นำไปเผาไฟแล้วนำมาตีจนได้รูปทรงตามความต้องการ ก่อนจะนำไปแช่น้ำให้เหล็กคลายความร้อน

ขัดแต่ง การแต่ง ทำคมอาจจะใช้วิธีการเจียขัด ทำคม โดยไม่ต้องเผาเหล็กทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความถนัดของแต่ละคน

แกะสลักลาย การแกะสลักลาย ทำเพื่อความสวยงาม และถือเป็นขั้นตอนที่ต้องพิถีพิถันเพราะลวดลายที่ปรากฏบนแผ่นมิดจะเป็นส่วนหนึ่งที่ยืนยันถึงความประณีตของช่างแต่ละคน โดยนำเหล็กสกัดมาฝนปลายให้แหลมพอประมาณมาวางลงบนแผ่นมิด แล้วใช้ค้อนตีหนักเบาตามความเหมาะสมของลายจนเห็นได้ชัดเจน

การทำด้ามมิด หลังจากนั้นนำท่อนไม้ขนาดพอดีมือมาขัดแต่ง เจาะรูตรงโคนด้ามเพื่อร้อยเชือกปลายของด้ามเหล็ก โดยมากนิยมใช้เศษไม้เช่น ไม้แดง ไม้ประดู่ ซึ่งเป็นไม้เนื้อแข็งหรือด้ามจากเขากวาง งาช้าง ดังตัวอย่างภาพที่ 2.49 การทำมิดโบราณ

ตี แต่ง ทำคม

การสลักลาย

ภาพที่ 2.49 การทำมิดโบราณ

2.7 การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มนุษย์เฝ้าแรกที่ถือว่าเป็นศิลปินรุ่นแรกของโลกคือ มนุษย์เฝ้าโครมันยอง มนุษย์เฝ้านี้รู้จักถ่ายทอดความรู้สึกของตนด้วยการวาดเขียน และรูปเขียนนั้นๆ มีส่วนเกี่ยวข้องกับตนเองและสังคม มนุษย์พวกนี้จะวาดตามเงาของตนเองบนผนังถ้ำ รู้จักวิธีการเขียนให้เป็นภาพต่างๆ ตามประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น ภาพการล่าสัตว์ และภาพสัตว์ลักษณะต่างๆ เป็นต้น ซึ่งภาพเหล่านี้มักจะไม่ได้แสดงส่วนละเอียดมากนัก มีลักษณะเป็นภาพวาดเส้นลงสีตามรอบนอก ผลที่มนุษย์แสดงความรู้สึกเป็นการวาดเขียนนี้ จึงเปรียบเสมือนบันทึกความรู้สึกของตนที่จะสร้างความเข้าใจร่วมกันด้วยภาพเขียนเหล่านั้น หลังจากเริ่มรู้จักการนำเอาธรรมชาติมาดัดแปลงเพื่อเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิต เช่น นำใบไม้มาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่มและนำดินมาปั้นเป็นภาชนะ เป็นต้น หลังจากนั้นมนุษย์ก็ได้พัฒนามาโดยตลอด ภายในถ้ำก็มีการตกแต่งให้สวยงาม โดยการเขียนลวดลายลงบนผนังถ้ำ เขียนลวดลายลงบนตัว เช่น การสักผิวหนัง ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นผลมาจากความเชื่อทางอภินิหารและศาสนาแต่ต่อมากการสักผิวและการเขียนสีบนร่างกายก็กลายมาเป็นการตกแต่งเพื่อความงาม โดยเฉพาะ เช่นกันในยุคแรกที่มนุษย์รู้จักการนำดินมาดัดแปลงเป็นภาชนะเครื่องใช้ขึ้น ยังมีได้คำนึงถึงความงาม แต่ต่อมานอกจากประโยชน์ใช้สอยแล้ว สิ่งที่เขาได้เสียมิได้คือความสวยงาม เริ่มแรกก็เป็นการเขียนลวดลายง่ายๆ รูปแบบมักจะเป็นสิ่งที่ เป็นธรรมชาติ ต่อมาภายหลังก็ได้มีการดัดแปลง โดยได้รูปทรงเรขาคณิตเข้ามาใช้ในการออกแบบ มนุษย์สามารถปรับปรุงความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตด้วยการรู้จักการดัดแปลงปรุงแต่งและการเลือกสรรสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่มาประดิษฐ์ให้มีหน้าที่ประโยชน์ใช้สอยเกิดสิ่งอำนวยความสะดวกสบายให้แก่มนุษย์

สมัยโบราณนักออกแบบและช่างฝีมือที่รู้จักคุ้นเคยกับวัสดุจำนวนจำกัด เช่น ทอง เงิน เครื่องปั้นดินเผา แก้วผลึก และเหล็กหล่อ บางคนอาจทำจำเจอยู่กับวัสดุชนิดเดียวหรือสองสามชนิด จนตบอดชีวิต ปัจจุบันวิทยาการได้ก้าวหน้าไปมาก การประดิษฐ์คิดค้นวัสดุชนิดใหม่ได้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา นักออกแบบสมัยปัจจุบันจึงมีโอกาสดีกว่าสมัยก่อนๆ มาก ทั้งนี้เพราะมีวัสดุพร้อมทั้งกรรมวิธีใหม่ๆ มากมาย วัสดุชนิดเดียวกัน ผลิตภัณฑ์อย่างเดียวกัน อาจจะทำให้ได้ด้วยกรรมวิธีหลายอย่าง รูปแบบของผลิตภัณฑ์สมัยใหม่จึงมีขอบเขตกว้างไกล สำหรับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเป็นการบันทึกบูรณะแห่งความรู้สึกนึกคิดของผู้ทำ มีลักษณะเด่นของแต่ละบุคคล ส่วนผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมเป็นเพียงภาพแห่งความรู้สึกนึกคิดของนักออกแบบเท่านั้น หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ผู้ทำได้สร้างได้สัมผัส ผลิตภัณฑ์นั้น จากเริ่มต้นจนสำเร็จ การ

ออกแบบ เป็นกิจกรรมอันสำคัญประการหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งหมายถึงสิ่งที่มีในความคิด อันอาจจะเป็นโครงการหรือรูปแบบที่นักออกแบบกำหนดขึ้นด้วยการจัดทำทาง ถ้อยคำ เส้น สี แสง เสียง รูปปั้น และวัสดุต่างๆ โดยมีกฎเกณฑ์ทางความงาม การออกแบบเป็นความพยายามในการที่จะทำในสิ่งที่ปรากฏแก่สายตาเกิดความสวยงามแต่ความสวยงามเป็นเพียงส่วนหนึ่ง ซึ่งแท้จริงแล้วจุดประสงค์ของการออกแบบมีอะไรที่ลึกซึ้งไปกว่านั้น เมื่อเราทำอะไร โดยมีจุดมุ่งหมายสิ่งนั้นคือการสร้างสรรค์ การออกแบบที่ดีไม่เพียงแต่จะมีรูปร่างสวยงามน่าพอใจเท่านั้น แต่ต้องมีความมั่นคง ความสบาย ความปลอดภัย ทนทานผลิตได้ในราคาที่เหมาะสม สามารถเก็บและขนส่งได้โดยสะดวก นอกจากนั้นการออกแบบ คือ การจัดองค์ประกอบของหลายสิ่ง สร้างสรรค์ให้มีความสัมพันธ์กัน ไม่ว่าจะเป็นองค์ประกอบที่คล้ายคลึง กันหรือแตกต่างกันหลายชนิด ถ้าเราสังเกตให้ดีแล้วเราจะรู้ว่างานศิลปะทั่วไปจะประกอบขึ้นมาได้ต้องอาศัยหลักในการออกแบบเสมอ ศิลปะนอกจากเป็นการจัดองค์ประกอบและเป็นการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆแล้ว ศิลปะยังเป็นผลงานที่เกิดจากการแสดงของอารมณ์ ปัญญา ทักษะสติ และทักษะความชำนาญของมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับวัสดุและเทคโนโลยีในสมัยปัจจุบัน

2.7.1 หลักของการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สิ่งต่างๆ ที่เห็นเป็นรูปร่าง มีรูปแบบทั้งงดงาม มีประโยชน์ใช้สอยตามความต้องการของผู้ออกแบบนั้น อาจกล่าวและสรุปได้ว่า เป็นผลเกิดจากการออกแบบที่ถูกต้องและเหมาะสม และถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งลงไปอีกจะพบว่าเป็นผลรวมของหลักการออกแบบเป็นพื้นฐาน สำหรับนำไปเป็นเครื่องช่วยคิดในการออกแบบงานช่างสาขาต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 1) ดันกำเนิดหรือรากฐาน คือ การศึกษาถึงความเป็นมาให้เกิดความเข้าใจของสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น เพื่อศึกษาให้เกิดความซาบซึ้งถึงรูปร่าง รูปทรง ลักษณะว่าเป็นอย่างไรประเทศที่เจริญอยู่ทุกวันนี้ ในปัจจุบันนี้ได้มีการอนุรักษ์และบูรณะเพิ่มเติมอย่างมากมาย เพื่อเป็นแบบอย่างที่จะช่วยในการศึกษาได้มากขึ้น และเป็นผลให้เกิดการเปรียบเทียบต่องานสร้างสรรค์ต่อไปในอนาคต เช่น สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมนี อิตาลี ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ เป็นต้นศิลปะทุกชิ้นมีประวัติ มีเรื่องราว มีที่มา มีสาเหตุ เป็นส่วนหนึ่งให้คุณค่าในงานศิลปะในด้านความงาม ด้านที่มา (อดีต - ปัจจุบัน) ด้านประโยชน์ใช้สอย 2) การวิวัฒนาการ ได้แก่ การคลี่คลายแบบอย่างที่เกิดขึ้น เป็นการศึกษาความเป็นมาและความเปลี่ยนแปลงมาตามลำดับว่าได้มีการวิวัฒนาการมาอย่างไร จัดลำดับขั้นของการวิวัฒนาการเพื่อถ่ายทอดการศึกษา

3) การพัฒนาการ ได้แก่ แบบอย่างที่เกิดขึ้นจากการคัดแปลงแก้ไขปรับปรุงกันตลอดมา เพราะแบบอย่างที่ใช้ได้ดีในสมัยนั้นอาจไม่เหมาะกับอีกในสมัยหนึ่งหรือใช้กันไม่ได้ ถ้าหากไม่มีการ

พัฒนาให้ทัดเทียมกับความเจริญก้าวหน้าทางด้านสังคม เศรษฐกิจ ดังนั้นการพัฒนาจึงมีความจำเป็นอย่างสูงต่อการออกแบบในปัจจุบัน 4) การต่อเนื่อง (Transition) ได้แก่ การศึกษาค้นคว้า วิจัย การต่อเนื่องของแบบอย่างระหว่างสมัยหนึ่งกับอีกสมัยหนึ่ง ผลจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากอะไร เช่น การเปลี่ยนแปลงในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ สมัยที่มนุษย์ยังไม่ประดิษฐ์ตัวอักษร ไม่มีการเขียนหนังสือและการจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ไว้ แต่เมื่อสมัยประวัติศาสตร์มีการแยกออกเป็นเผ่าพันธุ์ เชื้อชาติ ตามสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรูปแบบต่างๆ จึงเกิดมากขึ้น เป็นลักษณะประจำชาตินั้นๆ 5) อิทธิพล (Influence) หมายถึง การศึกษาให้ลึกซึ่งถึงสิ่งที่ก่อให้เกิดผลต่อบรรดาความเปลี่ยนแปลงของแบบอย่าง กล่าวคือ ของดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ เป็นแบบเฉพาะของกลุ่ม ตำบล ของหมู่บ้าน เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นอิทธิพลที่ได้รับมาและทำให้แบบอย่างเปลี่ยนไป 6) การประยุกต์ (Apply) หมายถึง งานการออกแบบที่ศึกษามาจากการค้นคว้าจากหลักการต่างๆ จากแนวความคิดของตนเอง นำแบบอย่างนั้นมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน

2.7.2 ทิศทางของการออกแบบผลิตภัณฑ์

ทิศทางของการออกแบบผลิตภัณฑ์ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ 1) เปลี่ยนแปลงโดยอาศัยรูปแบบเดิม ได้แก่ การเจริญเติบโตของมนุษย์ การสืบเชื้อสาย กรรมพันธุ์ เป็นต้น สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางการออกแบบมักจะเกิดขึ้น โดยเป็นไปอย่างช้าๆ สืบเนื่องจากการที่มนุษย์ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแบบอยู่เรื่อยๆ และสาเหตุที่เป็นไปได้ช้า คือ ช่วงในสมัยโบราณมักจะเก็บความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ไว้เป็นความลับ ไม่อยากให้ใครล่วงรู้ จะรู้ในระยะแรกเฉพาะบุคคลในครอบครัวและญาติมิตรสนิทเท่านั้น การศึกษาของช่วงสมัยก่อนมีน้อย ทำให้ไม่มีความรู้เพิ่มเติม อาศัยความสามารถที่ถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ และบริษัทผู้ผลิต มักเก็บความเปลี่ยนแปลงนั้นไว้และค่อยๆ เปลี่ยนแปลงทีละส่วน จะได้เปลี่ยนแปลงตัวสินค้าอย่างรวดเร็ว เพื่อเป็นกลยุทธ์ทางการขาย สินค้าว่าสินค้านี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ แม้จะเล็กน้อยก็เป็นที่น่าพอใจ 2) เปลี่ยนแปลงโดยทิ้งเค้าโครงเดิม คือ การเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่แปลกใหม่ โดยมีรากฐานจากประโยชน์ใช้สอยที่วิเคราะห์ขึ้นมาใหม่ คุณสมบัติของการเปลี่ยนแปลงประเภทนี้ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงประเภทนี้ ต้องอาศัยผู้ที่มีมองเห็นปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และสร้างสรรค์ผลสรุปในตัวผลิตภัณฑ์ได้ การ

เปลี่ยนแปลงประเภทนี้ไม่ได้มีแต่ความสำเร็จเสมอไป บางครั้งอาจไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้ก็เป็นได้ เหมือนหนึ่งการคิดประดิษฐ์สิ่งแปลกใหม่ในเชิงวิทยาศาสตร์ซึ่งอาจต้องการระยะเวลาในการพัฒนางานต่อไปจึงจะประสบความสำเร็จก็เป็นได้

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบจะต้องมีความซื่อสัตย์ และควรเคารพในงานออกแบบที่มีเจ้าของและสามารถเก็บผลงานที่ทำอยู่ไว้เป็นความลับได้ เมื่อผลงานออกแบบประสบผลสำเร็จแล้วจะต้องมีการจดทะเบียนลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการลอกเลียนแบบ และการเปลี่ยนแปลงประเภทนี้ต้องการนักวิศวกรหรือช่างผู้ชำนาญการประกอบทางเทคโนโลยีและสามารถอ่านแบบที่ได้จากนักออกแบบได้คืออีกด้วย

จะเห็นได้ว่าเหตุที่เกี่ยวข้องกับทิศทางการออกแบบ คือ การวิจัย การค้นพบเทคโนโลยีต่างๆ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกิดจากความเจริญของโลก การเปลี่ยนแปลงของแฟชั่น การดำเนินการออกแบบจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการค้นคว้าแหล่งข้อมูลและประสบการณ์เพื่อนำไปในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ให้ปรากฏในผลงานออกแบบนั้นๆ

2.7.3 ความสัมพันธ์ของอุตสาหกรรมในสังคมอุตสาหกรรมในชนบท

อุตสาหกรรมของประเทศไทยเริ่มต้นจากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรกรรม เช่น โรงสี โรงงานยาสูบ โรงงานทอผ้า และการผลิตสินค้าหัตถกรรมต่างๆ โดยเริ่มแรกเพื่อสนองความต้องการบริโภคภายในประเทศเป็นส่วนใหญ่จนเมื่อได้มีการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2504 จึงได้มีการวางแผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศอย่างจริงจัง ในระยะเวลาของการปฏิบัติตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ได้มีอุตสาหกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น อุตสาหกรรมไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ โรงกลั่น น้ำมัน ยางยานยนต์ วัสดุก่อสร้าง เสื้อผ้าสำเร็จรูป กระดาษ เหล็ก อาหารสำเร็จรูป การประกอบรถยนต์ การผลิตชิ้นส่วนรถยนต์และรถจักรยานยนต์ แก้ว และกระจก เป็นต้น

ในด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมดังกล่าวมานั้น ยังมีขีดความสามารถจำกัด เทคโนโลยีส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศ และมักไม่สามารถใช้เทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากเป็นความลับทางการค้า จำเป็นต้องมีการปกป้องเพื่อป้องกันมิให้ประเทศผู้นำเข้ามีความสามารถที่จะมาแข่งขันได้ ลักษณะสำคัญของการทำสัญญาการซื้อขายเทคโนโลยี คือ ความช่วยเหลือหรือบริการทางเทคนิค รองลงไปเป็นการซื้อกรรมวิธีการผลิต บริการด้านวิศวกรรมก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักร การฝึกอบรมคนงานและพนักงาน เป็นต้น

ส่วนการปรับปรุงและพัฒนาเทคโนโลยีภายในประเทศเป็นไปอย่างช้ามาก เนื่องจากพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่เข้มแข็งและขาดทิศทาง กำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีจำกัดและคุณภาพไม่พอเพียงที่จะปฏิบัติงานเท่าที่ควร การวิจัยและ

พัฒนายังมีน้อย ส่วนใหญ่จะเป็นการค้นคว้าและวิจัย เพื่อพัฒนากรรมวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การปรับปรุงและคิดค้นกรรมวิธีการผลิตลักษณะต่างๆ ซึ่งการใช้เทคโนโลยีในส่วนการผลิตนี้จัดว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการประกอบอุตสาหกรรม

ในแต่ละท้องถิ่นจะมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ฉะนั้นการนำเทคโนโลยีไปใช้เพื่อการพัฒนาให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง จำเป็นต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวควบคู่กันไป การเสนอรายละเอียดเรื่องเทคโนโลยีที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในท้องถิ่น ได้ให้รายละเอียดและที่มาของอุตสาหกรรม ซึ่งสะดวกต่อผู้ศึกษามากยิ่งขึ้นถ้าต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม จึงแยกรายละเอียดเป็นหมวดหมู่ดังนี้ 1) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ภายในครัวเรือนและหมู่บ้าน 2) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องทุ่นแรงและปรับปรุงระบบการเกษตร 3) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการผลิต แปรรูป ถนอมและเก็บรักษาอาหาร และ 4) อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการพลังงานและพลังงานทดแทน

ดังนั้น “ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการออกแบบ” หมายถึง การออกแบบที่สื่อถึงวัฒนธรรมหรืออารยธรรมของท้องถิ่นนั้นๆ โดยการถ่ายทอดกันมาเป็นทอดๆ ของชาวบ้านเองเป็นสติปัญญาของชาวบ้านที่นำมาแก้ปัญหา โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาในการดำเนินวิถีชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย เน้นการออกแบบเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก ซึ่งอาศัยวัตถุดิบจากธรรมชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งอันทรงคุณค่าต่อชีวิตของคนในปัจจุบันควรมานำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับสิ่งที่เป็นความเจริญในปัจจุบัน

พื้นฐานของความรู้ของชาวบ้านที่เรียนรู้และมีประสบการณ์สืบทอดกันมาทั้งทางตรง คือ ประสบการณ์ด้วยตนเอง หรือทางอ้อม ซึ่งเรียนรู้จากผู้ใหญ่หรือความรู้สะสมที่สืบทอดกันมา

กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ทั้งกว้าง ทั้งลึกที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเอง โดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่ แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตได้ในท้องถิ่นอย่างสมสมัย ภูมิปัญญามี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะที่เป็น โลภทัศน์และชีวทัศน์เป็นปรัชญาในการดำเนินชีวิต เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเกิด แก่ เจ็บ ตาย คุณค่าและความหมายของทุกสิ่งในชีวิตประจำวัน

ลักษณะที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับเฉพาะด้านต่างๆ เช่น การทำมาหากิน การเกษตร หัตถกรรม ศิลปะดนตรี และอื่นๆ ภูมิปัญญาเหล่านี้สะท้อนออกมา 3 ลักษณะที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกัน คือ

- 1) ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกัน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับโลก สิ่งแวดล้อม สัตว์ พืช ธรรมชาติ

- 2) ความสัมพันธ์กับคนอื่นๆ ที่ร่วมกันในสังคมหรือในชุมชน
- 3) ความสัมพันธ์กับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งเหนือธรรมชาติ สิ่งที่ไม่สามารถสัมผัสได้ทั้งหลาย ทั้ง 3 ลักษณะนี้ คือ สามมิติของเรื่องเดียวกัน คือ ชีวิตของชาวบ้านสะท้อนออกมาถึงภูมิปัญญาในการดำเนินชีวิตอย่างมีเอกภาพ เหมือนสามมุมของรูปสามเหลี่ยม ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน

ภูมิปัญญาเป็นเรื่องการสืบทอดประสบการณ์จากอดีตถึงปัจจุบันที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องอย่างไม่ขาดสาย เป็นธรรมชาติของชาวบ้านที่เชื่อมโยงประวัติศาสตร์กันมาได้ขาด เป็นลักษณะของความสัมพันธ์ภายใน โดยชาวบ้านเอง หรือเรียกว่า คนใน โดยคนนอกไม่เข้าไปบงการครอบงำมากมายนัก ทำให้สังคมชาวบ้านเป็นปึกแผ่นมั่นคงไม่แตกสลาย หมู่บ้านไทยไม่ถึงขั้นวิกฤติต้องมาหาทางออกด้วยวิธีต่างๆ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมา นักบริหาร หรือพวกที่เรียกตัวเองว่านักพัฒนา มองชาวบ้านว่าเป็นพวกที่นำสงสาร คำต้อง ยังไม่พัฒนา ได้โหมการพัฒนาไปสู่ชนบทเป็นการใหญ่ด้วยความมุ่งมั่นอันแรงกล้าตามอุดมการณ์ และความรู้ที่ร่ำเรียนมาจากประเทศตะวันตกในรูปแบบของโครงการต่างๆ และด้วยเงินงบประมาณของรัฐจำนวนมหาศาล ที่เน้นการใช้วิทยาการหรือเทคโนโลยีแผนใหม่ โดยขาดการเชื่อมโยงเทคโนโลยีเก่าที่มีมาแต่อดีต ขาดการปรับเปลี่ยนที่เหมาะสมเป็นผลให้วิถีชีวิตของชาวบ้านเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกินไปจนไม่สามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุข เหมือนในอดีตที่ค่อยๆ สืบทอดเชื่อมโยงภูมิปัญญาต่อๆ กันมาโดยตลอด

ภูมิปัญญาชาวบ้านได้ถูกถ่ายทอดลงสู่เครื่องใช้ไม้สอยจากจินตนาการของผู้สร้างเมื่อยามว่างจากการทำไร่ทำนา ชาวบ้านก็จะมีเวลาว่างพอที่จะถ่ายทอดความคิดผ่านกระบวนการออกแบบด้วยสมองและสองมือประกอบวัตถุดิบที่มีอยู่มากมายในท้องถิ่น เช่น ไม้หวาย ไม้ไผ่ เป็นต้น ลักษณะของศิลปะพื้นบ้านพอจะแยกได้ดังนี้ 1) ความเรียบง่าย พื้นฐานการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ชีวิตความเป็นอยู่เป็นแบบกิจง่าย อยู่ง่าย นอนง่าย ไม่ได้คำนึงถึงสิ่งอื่นมากนัก ขอให้อยู่เป็นสุขสบายดี มีกินมีใช้ตามอัตภาพเท่านั้นเป็นพอ นี่เป็นความรู้สึกนึกคิดที่แท้จริงแบบชาวบ้านทั่วไป ซึ่ง

ไม่ชอบพิธีรีตองที่อยู่ยากลำบาก ศิลปะพื้นบ้านจึงมีลักษณะง่ายและเรียบตามสภาพชีวิตที่เป็นอยู่จริง 2) ประโยชน์ใช้สอย วัตถุประสงค์ที่ศิลปินหรือช่างฝีมือพื้นบ้านคิดประดิษฐ์สิ่งใดๆ

ขึ้นมา อาจนับได้ว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อต้องการใช้สอยโดยตรงโดยไม่ได้มุ่งหวังที่จะนำไปใช้อย่างอื่น ศิลปะพื้นบ้านจะสร้างอะไรขึ้นมาก็ต้องคำนึงถึงความจำเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติก่อนอื่น ยิ่งถ้าสิ่งนั้นมีความสามารถใช้ให้เป็นประโยชน์มากมายหลายอย่างยิ่งเป็นการดีคุ้มค่า 3) วัสดุท้องถิ่น คือ เรื่องที่นำวัสดุมาใช้ผลิต อาจจะเป็นเพราะความจำเป็นอย่างหนึ่ง ความสะดวกอย่างหนึ่ง อันเป็นข้อจำกัดทางสภาพแวดล้อมนานาประการ ทำให้ชาวบ้านต้องใช้วัสดุต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวแล้วตามธรรมชาตินั่นเอง นำมาสร้างสรรค์งานในชีวิตประจำวันของตน 4) แบบอย่างสกุลช่างท้องถิ่น ลักษณะรูปทรงแบบอย่างของศิลปกรรมพื้นบ้านเป็นเครื่องชี้บอกให้เราทราบว่าสิ่งของนั้นเป็นฝีมือช่างหรือศิลปินพื้นบ้านจากที่ใด เนื่องจากรูปทรงและแบบอย่างทางศิลปะที่แสดงออกมาให้เราเห็น เป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะเด่นเฉพาะตัวที่สามารถบอกให้เข้าใจได้ทันที 5) ศิลปินพื้นบ้านมีความอิสระมากในด้านความคิดและการสร้างผลงาน กล่าวคือ ชาวบ้านโดยทั่วไปไม่จำเป็นต้องมีความรู้สูงส่ง ได้รับการศึกษาคี มีภูมิปัญญาหลากหลาย แดกฉานในสรรพวิทยาการแขนงต่างๆ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ตามแต่จะมีใครสนใจในทางไหน ไม่ได้คำนึงถึงภูมิปัญญาแต่ขึ้นกับความต้องการของเขาเองว่าอยากจะทำอะไรทำไปทำไม จะใช้วัสดุอะไร และจะได้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์หรือไม่ เมื่อเขาเห็นว่าสิ่งใดมีความจำเป็น เพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน ก็จัดเลือกวัสดุใกล้ตัว ลงมือประดิษฐ์ขึ้น โดยเฉพาะสำหรับรับใช้สิ่งนั้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ใช้สอยได้อย่างแน่นอน 6) แสดงความรู้สึกรักคิดออกมาด้วยสัญลักษณ์ตามธรรมชาติ และประการสำคัญก็คือแสดงลักษณะพิเศษเกี่ยวกับพุทธปัญญาและจิตใจอันบริสุทธิ์ ซึ่งถูกกล่อมเกลามาจากสังคมวัฒนธรรมอัน ไม่มีในตำราเรียนของคนมาแต่กำเนิด ศิลปกรรมพื้นบ้านไม่ผูกมัดไว้กับกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีเหมือนอย่างตำราสมัยใหม่ หากชาวบ้านใช้ประสบการณ์การสังเกตเป็นครูสอบแล้ว เกิดการแก้ไขให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงเป็นสำคัญ 7) มีความสวยงาม สวยงามแบบชาวบ้าน อันมีความงดงามอย่างธรรมชาติ ศิลปินพื้นบ้านสร้างผลงานศิลปะเพื่อชาวบ้าน ตามวิสัยอย่างช่างศิลป์ เมื่อสร้างสรรค์งานสิ่งใดย่อมต้องการให้งานชิ้นนั้นมีความเรียบร้อย มีความน่าดู มีความสวยงามเท่าที่จะทำได้อย่างชาวบ้านตามทุกอย่างที่อำนวยเป็นที่รู้จักว่าชาวบ้านที่สร้างสรรค์งานศิลปกรรมพื้นบ้านนั้นมีข้อจำกัดอยู่หลายอย่าง เช่น เรื่องวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์ ความรู้ ทูรอน สิ่งสนับสนุน ประโยชน์ใช้สอย สภาพแวดล้อม และปัจจัยอื่นซึ่งเป็นเรื่องความจำเป็นบังคับที่ต้องทำให้ศิลปินชาวบ้านสร้างผลงาน

ต่างๆ ขึ้น โดยไม่คำนึงถึงความสวยงาม ความเป็นเลิศทางศิลป์ จากคุณลักษณะดังกล่าว ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการออกแบบถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ด้วยการคิดค้นประดิษฐ์เครื่องมือ

เครื่องใช้ต่างๆ อาจจะแยกสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ได้ ดังนี้ 1) เครื่องมือเครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือเครื่องใช้เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความฉลาดของบรรพชนไทยที่รู้จักนำเอาวัสดุรอบตัวที่หาได้ง่ายมาดัดแปลงและสร้างแบบเครื่องมือเพื่ออำนวยความสะดวกกับการใช้งานในครัวเรือน เช่น กระจาดยูดมะพร้าว ทัพพี กล่องข้าว กระจอน เป็นต้น 2) เครื่องมือเครื่องใช้ในทางเกษตรกรรม การเกษตรกรรมเป็นวิถีชีวิตของคนไทยมาช้านาน ดังนั้นเครื่องมือเหล่านี้จึงถูกสร้างขึ้นมาเพื่อรองรับการเกษตรกรรม และมีส่วนสัมพันธ์กับวงจรของระบบการเกษตรอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว รวมทั้งระบบการตรวจวัดอีกด้วย เช่น เขียวขอ เกราะ ไม้โปงโล่นก เป็นต้น 3) เครื่องมือช่างงานช่างไม้และงานจักสานเป็นงานขั้นพื้นฐานของบรรพชนไทย ดังนั้นเครื่องมือต่างๆ จึงถูกสร้างขึ้นเพื่อช่วยทุ่นแรง โดยเครื่องมือแต่ละอย่างสามารถช่วยทำหน้าที่เฉพาะอย่างตามลักษณะงานได้โดยสะดวก เช่น โกรกกราก ขอนิดไม้ รางบรรทัด สว่านโยน คีมไม้ เป็นต้น 4) เครื่องมือดักสัตว์ เครื่องมือเหล่านี้บ่งชี้ให้เห็นถึงความเฉลียวฉลาดและรอบรู้ของคนไทยในอดีตที่มีต่อธรรมชาติของสัตว์ประเภทต่างๆ ได้เป็นอย่างดี โดยได้คิดระบบกลไกต่างๆ และประดิษฐ์เป็นเครื่องมือเครื่องใช้ล่าสัตว์แต่ละชนิดได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสามารถกำหนดการล่าเพื่อไปเป็นอาหาร เป็นสัตว์เลี้ยงหรือเพื่อกำจัดทิ้งได้เป็นอย่างดี เช่น ที่ดักหนู ฟาพับเหว ค้างคักหนู เป็นต้น 5) ของเล่นประโยชน์ของเล่นมีมากมายนัก ทำให้เด็กมีความสุขได้จินตนาการ ได้ออกกำลัง สุขภาพจิตดี สุขภาพกายแข็งแรง พร้อมทั้งจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีภูมิปัญญาในการคิดออกแบบสิ่งใหม่ๆ สืบต่อกันไป

จะเห็นได้ว่ามีสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ ที่ได้มาจากภูมิปัญญาชาวบ้านนั้น เน้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก และตามมาด้วยลูกเล่นที่จะถูกแทรกไว้ในรายละเอียดปลีกย่อยมากขึ้นแล้ว แต่ความสุนทรีย์และอารมณ์ขันของผู้ออกแบบนั้น ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ซึ่งอุดมไปด้วยพืชผล วัตถุดิบจากธรรมชาติมากมายบรรพชนของเราก็เป็นเกษตรกร ความรู้ต่างๆ ก็ไม่มากมาย แต่ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการออกแบบ เกิดขึ้นมาได้จากความสงบสุข ความรักใคร่ปรองดองของผู้คน การรู้จักพอเพียง รู้จักใช้สิ่งที่ตนมีให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

2.7.4 ศิลปะพื้นบ้าน

ศิลปะพื้นบ้าน หมายถึง งานของชาวบ้านทั่วไป ใช้ความคิด ใช้ความพยายามด้วยมือสร้างผลงานอันมีความสวยงามอย่างเรียบง่าย มีประโยชน์ใช้สอยตามท้องถิ่น ตามชนบทพื้นบ้านทั่วไป โดยได้รับสภาพจากธรรมชาติ สังคม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ความเป็นอยู่โดยทั่วไป

ผลงานศิลปะพื้นบ้านบางชิ้นคุณแล้วจะมีความสุขใจ ความง่ายแฝงไว้ด้วยความฉลาดของผู้สร้าง และผลงานส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวัน

ศิลปะพื้นบ้านส่วนใหญ่เกิดควบคู่กับการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ความต้องการจะใช้สิ่งต่างๆ เป็นแรงผลักดันให้ชาวบ้านต้องสร้างขึ้นมา ฉะนั้นศิลปะพื้นบ้านจึงทำขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านใช้ ศิลปะพื้นบ้านส่วนใหญ่ชาวบ้านจะทำด้วยใจรัก โดยมีพื้นฐานขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็น ธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือความเชื่อถือสืบต่อกันมา

โดยทั่วไปศิลปะพื้นบ้านเราจะได้พบมากในสภาพแวดล้อมที่เป็นชนบท แต่ศิลปะพื้นบ้านเกิดขึ้นในย่านชุมชนเมืองด้วย เช่น การผลิตปลาดิบเค็มด้วยใบลาน ใบตาลที่ตัว จังหวัด พระนครศรีอยุธยา เพื่อขายแก่คนกรุงเทพฯ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในขณะเดียวกันก็ขาย

ให้แก่คนพื้นเมืองสำหรับนำไปแขวนเปลเด็กด้วย ซึ่งค้นกำเนิดทางความคิดและ วัตถุประสงค์เดิมก็เพื่อใช้ในท้องถิ่นเป็นสำคัญนั่นเอง นอกจากนี้ศิลปะพื้นบ้านบางที่ผลิตขึ้นใน ท้องถิ่นชนบทตามป่าเขา คนในเมืองก็เอามาใช้ เช่น เครื่องประดับต่างๆ ของพวกชาวเขานิยมใช้กัน ในหมู่คนเมืองกรุง งานศิลปะพื้นบ้านบางอย่างอาจจะใช้วัสดุและอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เพียง เล็กน้อยอย่างน้อยชิ้น อย่างจำพวกตะกร้า เครื่องจักสาน เป็นต้น แต่มีหลายสิ่งหลายอย่างที่สร้างขึ้น ด้วยความสามารถสูงมาก อย่างจำพวกฝ้ายกดอก หรือการทอผ้าทั้งหลาย ปัจจัยที่มีอำนาจต่อการ ประดิษฐ์วัสดุสิ่งของและการประดับตกแต่งผลงาน คือ วัสดุ ถ้าสถานที่ใดอุดมสมบูรณ์ด้วยวัสดุที่ จะทำ ที่นั่นช่างพื้นบ้านจะตั้งใจสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างเต็มที่ ศิลปะพื้นบ้านส่วนใหญ่ทำขึ้นเพื่อ ใช้ประโยชน์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน หรือต่อสังคมการศึกษา เศรษฐกิจ ศาสนา ศิลปะ และอื่นๆ โดยมีจุดประสงค์ในการใช้เป็นหลัก โดยเด่นชัดอยู่ในตัวของมัน อันเป็นผลงานสร้างสรรค์อีก ประเภทหนึ่ง ซึ่งถือกันว่ามีคุณค่า โดยรูปแบบของศิลปะพื้นบ้านแล้วมักจะเป็นรูปแบบที่อิสระ ความต้องการทางสุนทรียภาพเป็นเรื่องของส่วนบุคคล การประดับตกแต่งเพิ่มเติมเข้ามาอาจสะท้อน ให้เห็นรสนิยมของชุมชนนั้นๆ อีกประการหนึ่งขึ้นอยู่กับสถานภาพของระยะเวลา และวัฒนธรรมที่ ผู้ประดิษฐ์อาศัยอยู่ ตลอดจนความเห็นคติเห็นงามของศิลปะพื้นบ้านเองประกอบกัน

ปัจจุบันเรารู้ว่าศิลปะพื้นบ้านเป็นปรากฏการณ์สำคัญอย่างหนึ่งของโลก เพราะ เปรียบเสมือนกระจ่างส่องสะท้อนให้เห็นความแตกต่างของประชาชนทุกมุมโลก ตัวของศิลปะ พื้นบ้านเองเป็นทั้งของสากลและสมบัติของนานาชาติ เป็นตัวแทนของท้องถิ่นของภูมิภาคและของ ชาติเพราะมันผลิตขึ้นตามรูปลักษณะที่แตกต่างกันทั้งทางด้านวัฒนธรรม บุคลิกลักษณะ วัสดุ ความ

เชื่อดือ ประเพณี ศาสนา คนตรี และการละเล่นที่โลกถือกันว่าเป็นของสากล เพราะมีลักษณะที่แสดงออกเป็นของตัวเองที่มนุษย์ทุกหมู่เหล่าสามารถใช้เป็นสื่อความเข้าใจได้

2.7.5 ที่มาของศิลปะพื้นบ้าน

งานการใช้สอยและอาชีพของชาวบ้าน สภาพแห่งการประกอบอาชีพนี้มีส่วนทำให้ชาวบ้านต้องทำเครื่องมือเครื่องใช้ขึ้นเอง หรืออาจเป็นเพราะมีวัสดุขุดพบใกล้ตัวมากมายจึงนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพราะเมื่อชาวบ้านมีอาชีพก็ต้องหาอุปกรณ์ที่จะประกอบอาชีพ ชาวนา ชาวไร่ ก็จะต้องสร้าง ไถ คราด แอก กระจออม กระจ้อมใส่ข้าว กุติข้าว กระจบุง ตะกร้า ระหัด ครกตำข้าว สร้างขึงเก็บข้าว ชาวสวนจะเก็บผักผลไม้ ก็คิดทำกระจาด กระจบุง บุงก็ ตะกร้า ชะลอม เพื่อใส่เก็บไว้นำไปขายที่ตลาดหรือชุมนุมชนแล้วทำเกวียนไว้สำหรับติดต่อทางบก และทำเรือไว้ติดต่อทางน้ำ เป็นต้น ความเป็นอยู่และสิ่งแวดล้อม สภาพดิน ฟ้า อากาศ และฤดูต่างๆ ในประเทศทำให้ชาวบ้านสร้างผลงานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต หลังจากทำนา ทำไร่ ทำสวนแล้ว ในเวลาว่างก็มีการจับปลา ได้แก่ ข้อง สุ่ม อีจู้ ซ่อน แห่ ขอบ ลอบ ไซ อวน ในฤดูฝนและฤดูน้ำ น้ำไหลท่วมทุ่งเพื่อหล่อ เลี้ยงดินข้าว จะมีปลาเล็กปลาน้อยจากตามแหล่งน้ำ เช่น ห้วย หนอง บึง วายเข้ามาเป็นโอกาสที่ชาวบ้านจะได้จับไว้กินเพื่อการดำรงชีวิต ทรัพยากรในท้องถิ่น ชาวบ้านสร้างเครื่องใช้ไม้สอยประจำวัน เครื่องใช้ในการหุงหาอาหารในครัวเรือน เครื่องใช้ในบ้าน เครื่องนุ่งห่ม ตลอดจนที่อยู่อาศัย ชาวบ้านแทบทุกบ้านต้องหุงหาอาหาร ต้องสร้างเตา หม้อข้าว ถ้วยชาม ตำรับกับข้าว เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ตู้ เตียง แคร่ เป็นต้น แทบทุกบ้านจะเลี้ยงสัตว์ เช่น เป็ด ไก่ หมู หมา เป็นต้น ต้องสร้างเล้าไก่ กรงไก่ เล้าเป็ด เล้าหมู ก็ต้องหาวัสดุตามหมู่บ้านนั้นๆ ภาคเหนือมีไม้สักมาก มีดินที่จะปั้นเผาทำภาชนะโอ่งใส่น้ำ เลียงไหมเพื่อนำมาทอผ้าไหม ภาคเหนือจึงปลูกบ้านด้วยไม้สัก ปั้นดินทำที่ใส่น้ำ ทำให้น้ำเย็นตลอดเวลา เป็นต้น ภาคใต้พื้นที่ส่วนใหญ่ติดริมทะเล ศิลปะต่างๆ ก็แตกต่างกับภาคเหนือ เช่น มีวัสดุที่อยู่ในทะเลมาประดิษฐ์ประกอบด้วย เช่น นำเอาหอยต่างๆ หินต่างๆ มาประดิษฐ์เป็นเครื่องใช้เครื่องประดับ

เนื่องจากศิลปะพื้นบ้านเป็นแบบอย่างของงานศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการในด้านประโยชน์ใช้สอย การใช้วัสดุให้คุ้มค่าที่สุดและแสดงอย่างจริงใจ ตามหน้าที่ใช้สอยของมันความงามของศิลปะพื้นบ้านจึงงามอยู่ที่ความเรียบง่าย ชัดตรง แสดงออกมาถึงความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้าน อันประกอบไปด้วยเหตุแห่งความเชื่อ ความงามในความเหมาะสมของวัสดุที่ไม่สามารถจะหาสิ่งอื่นมาทดแทนได้ ลักษณะของเครื่องจักสาน เช่น กระจด ที่ใช้ไม้ไผ่สานต่างๆ มี

โครงที่แข็งแรง ยกขอบที่ริม การถักกลดลายที่ชอบ การแสดงความซื่อตรงต่อวัสดุที่ไม่ได้ใช้สีปิดทับไว้ รูปแบบที่แสดงถึงหน้าที่ใช้สอยที่ต้องการใส่ของให้แก่กระจายในเนื้อที่กว้างๆ เช่น การตากปลา เนื้อ หรือเอาไว้ผัดข้าว แสดงความรู้สึกออกมาอย่างง่ายๆ เป็นต้น

2.8 มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หมายถึง ข้อกำหนดคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชน เป็นข้อกำหนดที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เหมาะกับสภาพการผลิตของชุมชน

การได้รับการรับรอง ต้องผ่านการตรวจประเมินสถานที่ผลิตและผลิตภัณฑ์ที่ทำความดีตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และใบรับรองมีอายุ 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ระบุใบรับรอง ภายหลังจากได้รับการรับรองแล้วผู้ผลิตจะต้องรักษาซึ่งคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยสมอ. จะทำการตรวจติดตามผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่วนการต่ออายุใบรับรองต้องดำเนินการตามกระบวนการขอการรับรองใหม่

รายละเอียดการยื่นขอ มผช. โดย กรอกแบบฟอร์ม ผู้ยื่นคำขอต้องกรอกแบบ มช.1 ประกอบด้วย ต้นฉบับ สำเนาฉบับ และ รายละเอียดการติดต่อสถานที่ผลิต อย่างละเอียด ครบถ้วน และ หลักฐานประกอบการยื่นคำขอ มผช. ประกอบด้วย 1) แบบ มช.1 จำนวน 1 ชุด 2) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของประธานกลุ่ม จำนวน 1 แผ่น 3) สำเนาทะเบียนบ้านของประธานกลุ่ม จำนวน 1 แผ่น 4) สำเนาหนังสือรับรองเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ดีเด่น กอ.นตผ. (ถ้ามี) 5) สำเนาแสดงคุณสมบัติผู้ขอรับการรับรอง (ใบจดทะเบียนกลุ่ม) จำนวน 1 แผ่น 6) สำเนาระเบียบข้อบังคับกลุ่มและรายชื่อสมาชิกกลุ่ม จำนวน 1 ชุด 7) สำเนาที่ได้รับรางวัล , เกียรติบัตรจากหน่วยงานต่าง ๆ (ถ้ามี) 8) สำเนาใบอนุญาตออกให้ตามมาตร 5 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และที่ออกโดย กรมสรรพสามิต (กรณียื่นขอรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) จำนวน 1 แผ่น 9) สำเนารายงานผลการทดสอบตัวอย่างสุราที่ใช้ประกอบการขอ อนุญาตทำสุราต้องเป็นชนิดเดียวกับ ผลิตภัณฑ์ที่ยื่นขอ (กรณียื่นขอรับรองผลิตภัณฑ์ประเภท เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) จำนวน 1 แผ่น

2.8.1 การขอรับใบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หมายถึง ข้อกำหนดคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชน เป็นข้อกำหนดที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เหมาะกับสภาพการผลิตของชุมชน การได้รับการ

รับรอง ต้องผ่านการตรวจประเมินสถานที่ผลิตและผลิตภัณฑ์ที่ต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน และใบรับรองมีอายุ 3 ปี นับตั้งแต่วันที่ระบุใบรับรอง ภายหลังจากได้รับการรับรองแล้วผู้ผลิตจะต้องรักษาซึ่งคุณภาพตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยสมอ. จะทำการตรวจติดตามผลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ส่วนการต่ออายุใบรับรองต้องดำเนินการตามกระบวนการขอการรับรองใหม่

2.8.2 หลักฐานประกอบการยื่นคำขอใบรับรองเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

2.8.2.1 แบบ มช.1 จำนวน 1 ชุด

2.8.2.2 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของประธานกลุ่ม จำนวน 1 แผ่น

2.8.2.3 สำเนาทะเบียนบ้านของประธานกลุ่ม จำนวน 1 แผ่น

2.8.2.4 สำเนาหนังสือรับรองเป็นผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ดีเด่น กอ.นคผ. (ถ้ามี)

2.8.2.5 สำเนาแสดงคุณสมบัติผู้ขอรับการรับรอง (ใบจดทะเบียนกลุ่ม) จำนวน 1 แผ่น

2.8.2.6 สำเนาระเบียบข้อบังคับกลุ่มและรายชื่อสมาชิกกลุ่ม จำนวน 1 ชุด

2.8.2.7 สำเนาที่ได้รับรางวัล , เกียรติบัตรจากหน่วยงานต่าง ๆ (ถ้ามี)

2.8.2.8 สำเนาใบอนุญาตออกให้ตามมาตร 5 แห่งพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 และที่ออกโดยกรมสรรพสามิต (กรณียื่นขอรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) จำนวน 1 แผ่น

2.8.2.9 สำเนารายงานผลการทดสอบตัวอย่างสุราที่ใช้ประกอบการขออนุญาตทำสุราต้องเป็นชนิดเดียวกับผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นขอ (กรณียื่นขอรับรองผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์) จำนวน 1 แผ่น

2.8.3 ประเภทผลิตภัณฑ์ที่คัดสรร แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม

1) ประเภทอาหาร หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตรที่บริโภคสด เช่น ผลไม้ เป็นต้น และผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูปที่พร้อมบริโภค หรืออาหารแปรรูปกึ่งสำเร็จรูป รวมถึงอาหารแปรรูปที่ใช้เป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น น้ำพริก เป็นต้น 2) ประเภทเครื่องดื่ม หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น สุราแช่ สุรากลั่น เป็นต้น และไม่มีแอลกอฮอล์ รวมถึงผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มที่พร้อมดื่ม ผลิตภัณฑ์ประเภทขงละลาย จึงผงสำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์

ประเภทขง เช่น น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร ชาใบหม่อน ชาจีน เป็นต้น 3) ประเภทผ้า เครื่องแต่งกาย หมายถึงผ้าทอและผ้าถักจากเส้นใยธรรมชาติ หรือเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์ เช่น ผ้าแพรวา ผ้าถักโครเชต์ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า เครื่องประดับตกแต่งร่างกายจากวัสดุทุกประเภท เช่นผ้าพันคอ หมวก กระเป๋าเข็มขัด สร้อยคอ ต่างหูรองเท้า เป็นต้น 4) ประเภทของใช้และของประดับตกแต่ง หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องเขียน เครื่องใช้สำนักงานเครื่องตกแต่งบ้าน เครื่องใช้สอยต่างๆ รวมทั้งผลิตภัณฑ์ในกลุ่มจักสาน ถักสานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้สอย เช่น โตะ เก้าอี้ ดอกไม้ประดิษฐ์ เป็นต้น 5) ประเภทศิลปะประติมากรรมและของที่ระลึก หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่สะท้อนวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น 6) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง ผลผลิตจากธรรมชาติที่ไม่ใช่อาหารบริโภค เช่นเครื่องสำอางสมุนไพร สมุนไพร แชมพูสมุนไพร น้ำมันหอมระเหย เป็นต้น หลักเกณฑ์การคัดสรร OPC เป็นอย่างไร หลักเกณฑ์การคัดสรร OPC ที่จะกล่าวต่อไปนี้ใช้ในการคัดเลือกสินค้า

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยพบว่าการนำกากไปใช้ร่วมกับวัสดุอื่นที่มีความแข็งแรงในการทำโครงสร้างเพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ พบว่ามีผลดีสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์แบบใหม่ ๆ ได้ดี ซึ่งผลการทดลองข้างต้นสามารถนำไปเป็นแนวการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากต้นกกได้ผลตามการทดลอง

ศักดิ์ชาย อธิกา (2548: บทคัดย่อ) แนวทางการพัฒนางานหัตถกรรมไม้ไผ่ในวิถีชีวิตคนอีสาน

ผลการวิจัยพบว่าแนวทางการพัฒนางานหัตถกรรมไม้ไผ่อาจสรุปได้ 3 ด้านคือ ด้านวัสดุ ด้านกระบวนการผลิต และด้านรูปแบบของผลิตภัณฑ์ในการนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพวัสดุพบว่ากรรมวิธีการผลิตเหมาะสมกับวิถีชีวิตของคนอีสานในการผลิตงานหัตถกรรมไม้ไผ่ในการป้องกันแมลง มี 3 คือ 1)วิธีการรมควันกลางแจ้ง 2)วิธีการอบ โดยใช้เตาอบ 3)วิธีการเลือกฤดูกาลในการตัดไม้ไผ่

ไพฑูรย์ ทองทรัพย์ (2549:บทคัดย่อ) การพัฒนาหัตถกรรมเถาเถาเพื่อใช้ในงานตกแต่งภายในและภายนอก

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาผลิตภัณฑ์เถาเถาอาจดำเนินการพัฒนารูปแบบได้หลายวิธี โดยการใช้วัสดุและส่วนผสมเป็นสำคัญและมีความสอดคล้องกับสังคมปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี กำหนดการศึกษาข้อมูล โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน เจ้าหน้าที่หน่วยงาน สำนักงาน พาณิชยจังหวัดอุทัยธานี ให้ข้อมูล วัสดุพื้นถิ่น และเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี

3.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาข้อมูลด้านการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง(Purposive Sampling) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้ (จิตรภา กุณฑลบุตร.2550:110)

ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ทองทรัพย์

อาจารย์สาขาวิชาออกแบบ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

2. คุณฉลาด วิวรรณนาวิน

หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

ศาลากลางจังหวัดอุทัยธานี อ.เมือง จ.อุทัยธานี

3.คุณเจริญรัตน์ จันทรัตนันท์

นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6 ว. สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.เมือง จ.อุทัยธานี
และผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

4.คุณวิมลน โขติ คุณคะเตชะ

ประธานกรรมการบริษัท ควอเทท กราฟิค จำกัด จ.กรุงเทพมหานคร

5.คุณวิรัตน์ บัวสำลี

(ร้านมีดช่างแขก) ต.อุทัยใหม่ อ.เมือง จ.อุทัยธานี

6.คุณแหวน ดวงจิตร

กลุ่มผู้ผลิตเหล็กกล้าบ้านบางกุ้ง (เปี้ยกโบวี) ต.สะแกกรัง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

3.1.3 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างตัวอย่างได้แก่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่ให้ความเห็นในความเหมาะสม ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อประเมินความคิดเห็นด้านความเหมาะสมของผลิตภัณฑ์ (จิตรภา กุณฑลบุตร.2550:110) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ 15 ท่าน ดังนี้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์มีดจังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน รวมทั้งหมด 15 ท่าน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานีประกอบด้วย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลด้านความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์

3.2.1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก กลุ่มผลิตภัณฑ์มีด กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กลุ่มผลิตภัณฑ์รูปหอม กลุ่มช่างไม้ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี ตลอดจนความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ และการนำวัสดุพื้นถิ่นมาใช้ประโยชน์ ตลอดจนการแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี โดยวิธีการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured or Informal Interview) และสรุปประเด็นสำคัญ (จิตรภา กุณฑลบุตร.2550:165) เพื่อสรุปประเด็นความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

3.2.1.2 เครื่องมือที่ศึกษาด้านรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัด อุทัยธานี โดยกำหนดการศึกษาข้อมูลผ่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการคัดเลือกรูปแบบต่อการพัฒนา โดยเครื่องมือที่ใช้ประเมินความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนางาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้วัสดุพื้นถิ่น จังหวัดอุทัยธานี จำนวน 6 ท่าน โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

5 หมายถึง ระดับเหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับเหมาะสมมาก

3 หมายถึง ระดับเหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง ระดับเหมาะสมน้อย

1 หมายถึง ระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.1.3 เครื่องมือศึกษาความเห็นในความเหมาะสม ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือแบบสอบถาม โดยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์มีดจังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน รวมทั้งหมด 15 ท่าน เครื่องมือแบ่งเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ถามความพึงพอใจต่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนที่พัฒนาขึ้นใหม่ 5 ระดับ (Rating Scale)แบ่งเป็น 5 ระดับความพึงพอใจดังนี้

5 หมายถึง ระดับพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับพึงพอใจมาก

3 หมายถึง ระดับพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง ระดับพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง ระดับพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลการวิจัย

3.2.2.1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดย การทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ของแบบสอบถามที่มีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับกรอบการวิจัย (Index Item of Congruent : IOC) โดยการนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านคือประเมินดังต่อไปนี้

- 1.รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สูดสังข์
หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
นเรศวร อ.เมือง จ.พิษณุโลก
- 2.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยรัตน์ ปราณิ
อาจารย์สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อ.เมือง
จ.นครสวรรค์
- 3.ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ทองทรัพย์
อาจารย์สาขาวิชาออกแบบมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

โดยให้แต่ละท่านพิจารณาถึงความเห็นและค่าคะแนนเพื่อนำแบบสอบถามไป
ปรับปรุงดังต่อไปนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 1 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับหรือมากกว่า 0.5 ทุกข้อ เป็นเกณฑ์ความหมายที่
ต้องตัดทิ้งหรือแก้ไข

3.3 วิธีการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

วิธีการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบ โดย
แบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.3.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ภายในจังหวัดอุทัยธานีในแต่ละด้าน โดยแบ่งเป็นข้อมูล
สภาพทั่วไป 1)ด้านผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มีดโบราณ
ผลิตภัณฑ์จักสาน 2)ด้านวัสดุภายในจังหวัดอุทัยธานี ไม้ไผ่ ตาล โคนด และผ้าทอ 3) การวิเคราะห์
ข้อมูลเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีด้านแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และ
ประเพณีสำคัญของจังหวัดอุทัยธานี

3.3.2 ขั้นตอนการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์

การนำผลการวิเคราะห์มาสรุปตามความต้องการ ของจำนวนปริมาณของผู้ผลิต และปริมาณของวัสดุในจังหวัดอุทัยธานี และนำผลการคัดเลือกมาออกแบบโดยการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์จากฐาน โดยวัสดุพื้นถิ่น ไม้ไผ่สีสุก ที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี เพื่อคัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด โดยแบ่งเป็นขั้นตอนการออกแบบพัฒนา ดังนี้

3.3.2.1 โดยวิธีการทดลองสร้างทางเลือก วิธีการผลิตโดยใช้วัสดุพื้นถิ่นพื้นถิ่น เช่น ไม้ไผ่สีสุก กะลาตาล นำมาขึ้นรูปโดยที่กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนสามารถผลิตได้ และไม่เป็นการขัดกับทักษะความสามารถของช่างผู้ผลิต

3.3.2.2 การทดลองทำลวดลายที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ของจังหวัดอุทัยธานี โดยที่กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนสามารถผลิตได้ และไม่เป็นการขัดกับทักษะความสามารถของช่างผู้ผลิต

3.3.3 ขั้นตอนการพัฒนาแบบ

ขั้นตอนการพัฒนาแบบโดยผ่านขั้นตอนการออกแบบคัดเลือกรูปแบบที่เหมาะสมที่สุด นำมาพัฒนาเพื่อรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่ดีที่สุด โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ในด้านการใช้วัสดุ และการทำลวดลายลงบนผลิตภัณฑ์ที่แสดงถึงเอกลักษณ์ ของจังหวัดอุทัยธานี โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

3.3.3.1 ขั้นตอนการทำภาพร่างแนวคิดของผลิตภัณฑ์ชุมชน และคัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ต่อภาพร่างแนวคิดที่เหมาะสมที่สุด

3.3.3.2 ขั้นตอนการพัฒนาแบบเพิ่มขึ้น ภายหลังจากสรุปการคัดเลือกภาพร่างแนวคิดในขั้นต้น เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อผู้ทำ ผลิตภัณฑ์ชุมชน ในด้านการใช้วัสดุ การผลิต และสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ ของจังหวัดอุทัยธานี

3.3.4 ขั้นตอนการทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ และตรวจมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) โดยการตรวจมาตรฐานตามข้อกำหนดคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ผลิต โดยชุมชน ตามเกณฑ์การตรวจในแต่ละประเภทของผลิตภัณฑ์

3.3.5 ขั้นตอนการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อ การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ ของจังหวัดอุทัยธานี โดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ โดยแบ่งเป็นแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการออกแบบ 5 ท่าน 2) ด้านการทำผลิตภัณฑ์ที่มีชุมชน 5 ท่าน 3) ด้านเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยแบ่งขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.4.1 การเก็บข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาจากกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี 8 อำเภอ ในข้อมูลขั้นต้นเพื่อนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี และ กำหนดกรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย

3.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความต้องการในการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยการนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงหน่วยงาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยวภายใน จังหวัดอุทัยธานีเพื่ออำนวยความสะดวกต่อการศึกษาข้อมูลในแต่ละพื้นที่

3.4.3 ผู้วิจัยประเมินการออกแบบขั้นต้น โดยการสร้างทางเลือก 3 ทางเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ คัดเลือกและข้อเสนอแนะต่อรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมนำไปพัฒนาใน ขั้นตอนต่อไปโดยผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

3.4.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลความเห็นในความเหมาะสม ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้เชี่ยวชาญ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี แบ่งเป็นขั้นตอน การวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

3.5.1 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก กลุ่มผลิตภัณฑ์มีด กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กลุ่มผลิตภัณฑ์รูปหอม กลุ่มช่างไม้ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี ตลอดจนความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการทดลองสร้างทางเลือก และสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 15 ท่าน และสรุปประเด็นสำคัญ(จิตรภา กุณฑลบุตร.2550:165) ความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยผู้วิจัย

3.5.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์รูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

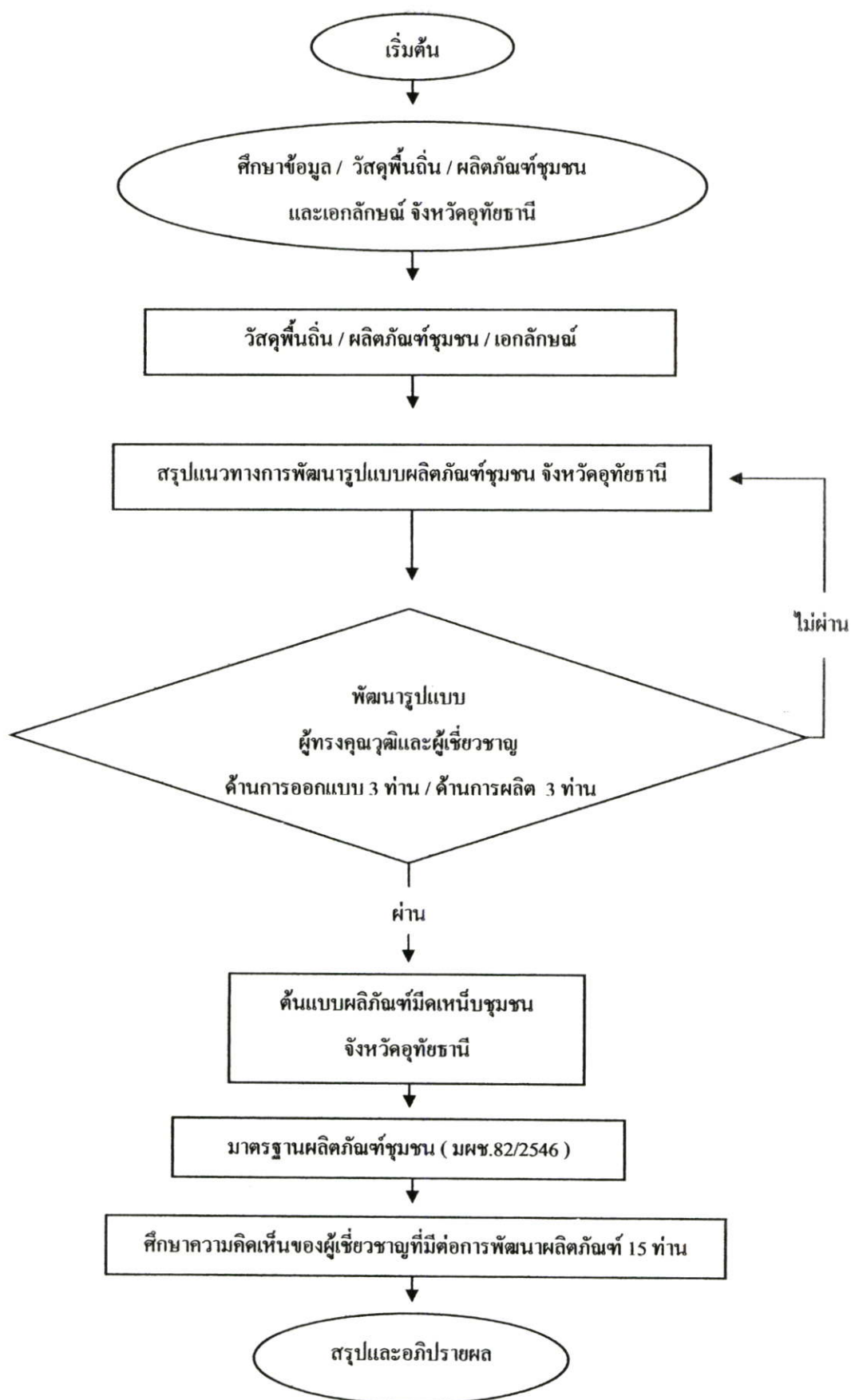
การวิเคราะห์ข้อมูลด้านรูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยผู้วิจัยกำหนด การศึกษาข้อมูลผ่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในการคัดเลือกรูปแบบ โดยเครื่องมือ ที่ใช้ประเมินความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 ท่าน โดยผู้วิจัยใช้ เครื่องมือแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538:86) คือ

- 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับเหมาะสมมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับเหมาะสมมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับเหมาะสมปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับเหมาะสมน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

3.5.3 การศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

ความเห็นในความเหมาะสม ต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือแบบสอบถาม โดยประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์มีดจังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน รวมทั้งหมด 15 ท่าน โดยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538:86) ในการแปรความหมายของค่าคะแนนความพึงพอใจดังนี้

- 4.50 – 5.00 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด
- 3.50 – 4.49 หมายถึง พึงพอใจดีมาก
- 2.50 – 3.49 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
- 1.50 – 2.49 หมายถึง พึงพอใจน้อย
- 1.00 – 1.49 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยแบ่งเป็นขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (1) เพื่อศึกษาวัสดุพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี (2) เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี และ (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นใหม่ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ดังนี้

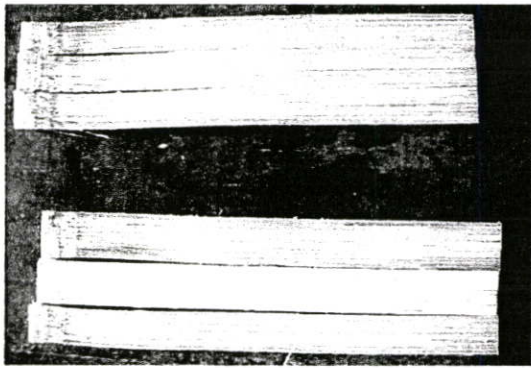
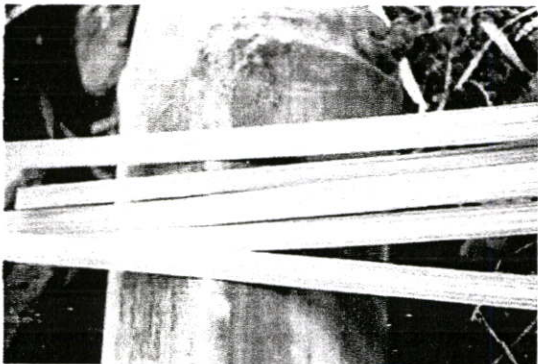
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวัสดุพื้นถิ่น ของจังหวัดอุทัยธานี โดยศึกษา จากการเลือกใช้วัสดุในพื้นถิ่น มาทำผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานวิจัย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวัสดุพื้นถิ่นที่หาได้ง่ายมีปริมาณเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ ดังนี้

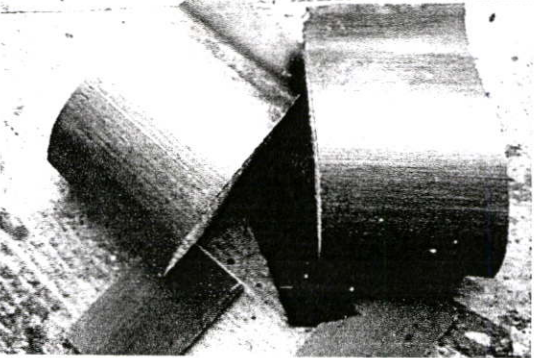
ตารางที่ 4.1 วัสดุพื้นถิ่นที่หาได้ง่ายในจังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	วัสดุพื้นถิ่น	รายละเอียด
1.		<p>ชื่อ : ไม้สีสุก (กอไม้สีสุก)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ไม้สีสุกโดยทั่วไปมักนิยมใช้ทำผลิตภัณฑ์ จักสาน เครื่องมือทางการเกษตร เครื่องมือตัดสัตว์ และการสร้างที่พักอาศัย ตลอดจนการใช้หน่อไม้ ประกอบอาหาร ไม้สีสุกในจังหวัดอุทัยธานีมีปริมาณมากพอ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องซื้อ</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	วัสดุพื้นถิ่น	รายละเอียด
2.		<p>ชื่อ : ไม้สีสุก (เนื้อไม้สีสุก)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เนื้อไม้สีสุกนำไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาฝักและฐานวางมิดเหน็บ</p> <p>วิธีการใช้ประโยชน์ : โดยใช้มีดตัดส่วนที่เป็นผิวไม้สีสุกด้านนอกออก และจัดแต่งตามความต้องการ</p>
3.		<p>ชื่อ : ไม้สีสุก (เส้นดอกไม้สีสุก)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ผิว และเนื้อไม้สีสุกนำไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาและฐานวางมิดเหน็บ โดยการรัดฝักมิดเพื่อความกระชับเพิ่มความแข็งแรง และการตกแต่งรายฐานมิดเพื่อความสวยงาม</p> <p>วิธีการใช้ประโยชน์ : โดยใช้มีดตัดส่วนที่เป็นผิวไม้สีสุกด้านนอกออก และหลาวจัดแต่ง ตามความต้องการ วิธีการหลาวเส้นดอกนั้นต้องใช้ทักษะและประสบการณ์ จึงจะทำให้เส้นดอกมีความสวยงาม และใช้งานได้ดี</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	วัสดุพื้นถิ่น	รายละเอียด
4.		<p>ชื่อ : ไม้ไผ่ (กอไม้ไผ่)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ลำต้นไม้ไผ่สามารถนำมาใช้ทำค้ำมิดเหน็บได้ เนื่องจากลักษณะของไม้ไผ่มีข้อถี่ และเหนียว ผิวละเอียด เมื่อขัดแต่งผิว จะเกิดความสวยงาม</p>
5.		<p>ชื่อ : ตาลโคนค</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ประโยชน์ของส่วนต่าง ๆ เช่น ลำต้น ทางตาลมีความแข็งแรงจึงนิยมใช้ทำผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ ส่วนกะลาตาล ใบ นิยมนำผลิตภัณฑ์ของตกแต่ง ที่ระลึก</p> <p>ตาลโคนคในจังหวัดอุทัยธานีมีปริมาณมากพอ และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องซื้อ</p>
6.		<p>ชื่อ : ตาลโคนค (ทางตาล)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ทางตาลสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย</p> <p>วิธีการใช้ประโยชน์ : ฝักของทางตาลสามารถนำมาตกแต่งฝักมิดได้ และสามารถสลักลายได้</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

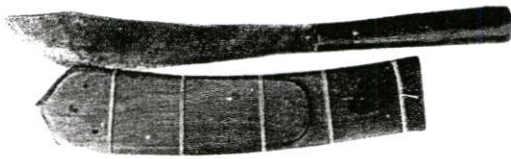
ลำดับ	วัสดุพื้นถิ่น	รายละเอียด
7.		<p>ชื่อ : คาล โตนค (กะลาตาลโตนค)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : กะลาตาลในจังหวัดอุทัยธานีมักนิยมใช้ทำผลิตภัณฑ์ของตกแต่งที่ระลึก เช่น ตุ๊กตา กะลาตาลเป็นวัสดุที่มีความเหมาะสมในการนำไปตกแต่งผลิตภัณฑ์ไม้ได้</p> <p>วิธีการใช้ประโยชน์ : ตัดกะลาตาลเป็นรูปทรงตามความต้องการและนำไปขัดแต่งผิวจะเกิดความงามตามธรรมชาติ</p>
8.		<p>ชื่อ : พานไถ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : พานไถจัดเป็นเครื่องมือทางการเกษตร โดยใช้ปาดหน้าดิน ก่อนการปลูกพืช พานไถเมื่อชำรุดเสียหายมักทิ้ง และพานไถสามารถนำมาตีเม็ดเพื่อใช้งานและเกิดประโยชน์ต่อได้ หาได้ง่ายในจังหวัดอุทัยธานี โดยไม่ต้องซื้อ</p> <p>วิธีการใช้ประโยชน์ : นำพานไถที่เหลือทิ้งทางการเกษตรมาขัดแต่งผิวและตัดแต่งรูปทรงเป็นผลิตภัณฑ์ไม้ได้ ต้องอาศัยทักษะและความชำนาญของช่าง</p>

จากตารางที่ 4.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลวัสดุพื้นถิ่นจังหวัดอุทัยธานีพบว่า วัสดุพื้นถิ่น ของจังหวัดอุทัยธานี โดยศึกษาจากการเลือกใช้วัสดุในพื้นที่ มาทำผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวัสดุพื้นถิ่นที่หาได้ง่ายมีปริมาณเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ พบว่ามีวัสดุ 1) ไม้ไผ่สีสุกมีทั่วไปของทุกอำเภอของจังหวัดอุทัยธานี โดยนำมาจักสานเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ตามความต้องการของคนในชุมชน มักถูกใช้งานโดยกลุ่มช่างจักสาน เป็นส่วนใหญ่ และไม้ชนิดอื่นเช่น ไม้ไผ่ ไม้เลื้อย ไม้ตรง บาง พื้นที่ 2) ตาลโดนคพบว่ามียุอยู่ทั่วไปในแต่ละอำเภอ โดยสามารถนำกะลาตาล ทางตาล หรือส่วนอื่น มาใช้ประโยชน์ได้ การใช้ประโยชน์จากส่วนต่าง ๆ ของตาลสามารถนำมาใช้ได้และที่สำคัญไม่เป็นการทำลายลำต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำลายสิ่งแวดล้อม 3) วัสดุจากพานไถที่เหลือทิ้งทางการเกษตรมาขัดแต่งผิวและตัดแต่งรูปทรงเป็นผลิตภัณฑ์มีชุมชนได้ โดยวัสดุดังกล่าวมีความน่าสนใจในการนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเพื่อใช้งาน หรือ อื่น ๆ และวัสดุที่มีอยู่ในชุมชนประเภทอื่น ๆ ที่เหลือทิ้งทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว ชังข้าว โปด และซากพืชทางการเกษตรอื่น ๆ

4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชน มีคเหน็บจังหวัดอุทัยธานี

ผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน และมีลักษณะเฉพาะถิ่น เกิดจากการเลือกใช้วัสดุเฉพาะถิ่น ทำขึ้นโดยช่างในชุมชนนำวัสดุมาสร้างงานผลิตภัณฑ์ จึงเกิดเป็นลักษณะเฉพาะถิ่น สภาพภูมิศาสตร์ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณ หรือภาษาพูดของชาวอุทัยธานีมักเรียกว่าอิเหน็บ ผลวิเคราะห์ข้อมูล ด้านประโยชน์ใช้สอย และการเลือกใช้วัสดุ ดังนี้

ตารางที่ 4.2 รูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บจังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณ	รายละเอียด
1.		ชื่อผลิตภัณฑ์ : อิเหน็บ หรือมีคเหน็บ ประโยชน์ใช้สอย : ใช้พกติดตัวเป็นอาวุธ และเป็นเครื่องมือในการตัด ฟัน วัสดุ : มีคทำด้วยเหล็กพานไถ ด้ามไม้จริง และฝักมีคทำด้วยไม้เนื้อแข็ง

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ	รายละเอียด
2.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : อีเหน็บ หรือมีดเหน็บ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ใช้พกติดตัวเป็นอาวุธ และเป็นเครื่องมือในการตัด ฟัน หรือใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม</p> <p>วัสดุ : มีดทำด้วยเหล็กพานไถ ด้ามทำด้วยไม้ไผ่ ฝักมีดทำด้วยไม้ไผ่และหวายสาน ปัจจุบันมีจำนวนน้อย และหาช่างในชุมชนทำได้ยาก</p>
3.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : มีดหมอ รูปทรงมีดเหน็บขนาดเล็ก (มีดหลงพ้อเคิม)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ความซื่อ และให้คุณค่าทางจิตใจ สามารถพกติดตัวได้ มีขนาดเล็ก ปัจจุบันนิยมเก็บสะสม</p> <p>วัสดุ : ตัวมีดทำจาก สแตนเลส ด้ามและฝัก ทำด้วยงาช้าง มัดหมัดด้วย สแตนเลส</p> <p>การตกแต่ง : ตัวมีดสลักลาย ขัดผิวมัน</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ	รายละเอียด
5.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : อีเหน็บ หรือมีดเหน็บ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เหมาะสำหรับการใช้งานที่หนัก เช่น ฟัน แทง ตัด หรือการพกติดตัวเพื่อใช้งานในชีวิตประจำวัน ส่วนหนึ่งมักซื้อเพื่อเป็นของฝากที่ระลึก</p> <p>วัสดุ : ตัวมีดเหล็กเหน็บ ไม้ขัดแต่ง ผิว ค้ำม ไม้จริงเนื้อแข็ง ฝักไม้จริง และรัดแหมด้วยหวาย</p>
6.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : อีเหน็บ หรือมีดเหน็บ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เหมาะสำหรับการใช้งานที่หนัก เช่น ฟัน แทง ตัด หรือการพกติดตัวเพื่อใช้งานในชีวิตประจำวัน ไม่เน้นความสวยงาม</p> <p>วัสดุ : ตัวมีดเหล็กเหน็บ ไม้ขัดแต่ง ผิว ค้ำม ไม้ไผ่ ไม่มีฝักทำขึ้นเพื่อเน้นการใช้งานเป็นสำคัญ</p>

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ	รายละเอียด
7.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : อีเหน็บ หรือมีดเหน็บ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เหมาะสำหรับการใช้งานที่หนัก เช่น ฟัน แทง ตัด หรือการพกดัดตัวเพื่อใช้งาน ในชีวิตประจำวัน ส่วนหนึ่งมักซื้อเพื่อเป็นของฝากที่ระลึก และเน้นการตั้งโชว์</p> <p>วัสดุ : ตัวมีดเหล็กกล้า ขัดแต่งผิวมันวาว ค้ำไม้จริงเนื้อแข็งตอกมุด ฝักทำด้วยไม้จริง</p> <p>การตกแต่ง : ฝักมีดมีการใช้วิธีการตอกมุดเป็นตัวอักษร</p>
8.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : อีเหน็บ หรือมีดเหน็บ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เหมาะสำหรับการใช้งานที่หนัก เช่น ฟัน แทง ตัด หรือการพกดัดตัวเพื่อใช้งาน ในชีวิตประจำวัน ไม่เน้นความสวยงาม</p> <p>วัสดุ : ตัวมีดเหล็กพานไถ ไม้ขัดแต่งผิว ค้ำไม้ไผ่ ไม้ฝักทำขึ้นเพื่อเน้นการใช้งานเป็นสำคัญ</p>

จากตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์ชุมชนพบว่าผลิตภัณฑ์ มีดเหน็บจังหวัด อุทัยธานีผลิตภัณฑ์ชุมชน มีดเหน็บสร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน และมีลักษณะเฉพาะถิ่น โดยการเลือกใช้วัสดุเฉพาะถิ่น และที่สำคัญทำขึ้น โดยช่างในชุมชนนำวัสดุมาสร้างงานผลิตภัณฑ์ จึงเกิดเป็นลักษณะเฉพาะถิ่น สภาพภูมิศาสตร์ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต ผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โบราณ หรือภาษาพูดของชาวอุทัยธานีมักเรียกว่าอี่เหน็บ ผลวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผลิตภัณฑ์ชุมชนมีดเหน็บได้ถูกนำมาใช้งานทั้งการประกอบอาชีพ การป้องกันตัว หรือแม้แต่การนำมาทำมีดหมอบตามความเชื่อถือของคนในชุมชน และสามารถพัฒนารูปแบบ โดยใช้วัสดุในพื้นที่นั้นมาประกอบ ซึ่งมีดเหน็บโบราณแบบเดิมก็นำวัสดุ เช่น ไม้ไผ่มาทำด้ามมีด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์จักสานชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

ผลิตภัณฑ์จักสานของชุมชนในแต่ละอำเภอ จังหวัดอุทัยธานีมีกลุ่มผู้มีทักษะและความชำนาญอยู่ทั่วไป เนื่องจากผลิตภัณฑ์จักสานมีความสอดคล้องกับการดำเนินชีวิต และการประกอบอาชีพ โดยทำขึ้นจากวัสดุเส้นตอกจากไม้ไผ่ที่หาได้ในชุมชน โดยเฉพาะไม้ไผ่สีสุกผลการวิเคราะห์รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสาน จังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

ตารางที่ 4.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์จักสาน จังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อการใช้งาน	รายละเอียด
1.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : อี่จู้</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : นิยมใช้ดักจับปลาไหลบริเวณทุ่งนา และแหล่งน้ำต่าง ๆ</p> <p>วัสดุ : ฝิวไม้ไผ่สีสุก</p>

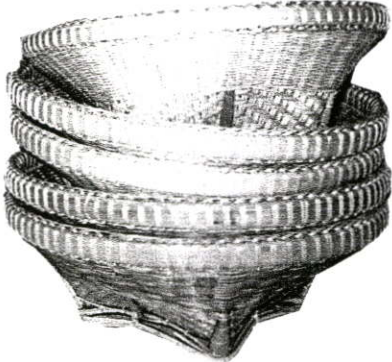
ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อการใช้งาน	รายละเอียด
2.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : แอบดักกบ (อีแอบ)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : นิยมใช้ดักจับกบ บริเวณทุ่งนา และแหล่งน้ำต่าง ๆ</p> <p>วัสดุ : ผิวไม้ไผ่สีสุก</p>
3.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : ตะกร้า</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เหมาะสำหรับเป็นภาชนะใส่ของทั่วไปในครัวเรือน</p> <p>วัสดุ : ผิวไม้ไผ่สีสุก ขอบใช้เนื้อไม้ไผ่ผสมผิวเพื่อความแข็งแรง และพันด้วยหวาย หรือลวด</p>
4.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระบุง</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : เหมาะสำหรับเป็นภาชนะใส่ของทั่วไป นิยมใช้สำหรับการขนย้ายพืชผลทางการเกษตร</p> <p>วัสดุ : ผิวไม้ไผ่สีสุก ขอบใช้เนื้อไม้ไผ่ผสมผิวเพื่อความแข็งแรง และพันด้วยหวาย หรือลวด</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อการใช้งาน	รายละเอียด
5.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระจัง</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ใช้งานได้หลากหลายเช่น ใช้ในการตากอาหารหรือต่าง ๆ เช่น พริก ปลา เนื้อ ฯ และใช้พัดข้าว</p> <p>วัสดุ : ผิวไม้ไผ่สีสุก ขอบกระจังใช้เนื้อไม้ไผ่ผสมผิวเพื่อความแข็งแรงและพื้นขอบด้วยหวาย</p>
6.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : พัด</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ในอดีตนิยมใช้พัดเพื่อเกิดลมในการก่อไฟสำหรับเตาถ่านประกอบอาหาร ปัจจุบันนิยมใช้เพื่อพัดให้เกิดลมในขณะอากาศร้อน</p> <p>วัสดุ : ผิวไม้ไผ่สีสุก</p>
7.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : ข้อง (ตะข้อง)</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สำหรับใส่ปลา</p> <p>ปัจจุบันนิยมใช้เพื่อการตกแต่งภายในบ้านเรือน สถานที่ต่าง ๆ</p> <p>วัสดุ : ผิวไม้ไผ่สีสุก</p>

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

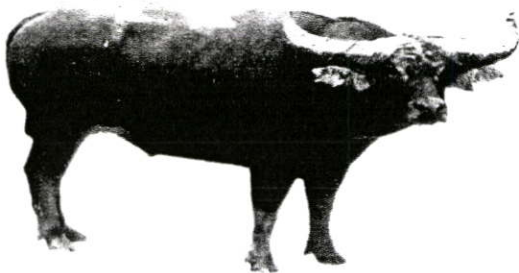
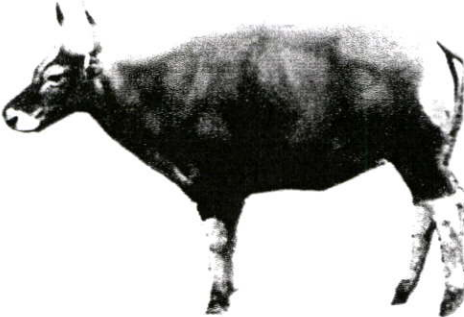
ลำดับ	ผลิตภัณฑ์จักสานเพื่อการใช้งาน	รายละเอียด
8.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : ไซ</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ใช้สำหรับดักจับปลา บริเวณทุ่งนา และแหล่งน้ำต่างวางบริเวณน้ำไหล</p> <p>ปัจจุบันนิยมใช้เพื่อการตกแต่งภายในบ้านเรือน สถานที่ต่าง ๆ</p> <p>วัสดุ : ไม้ไผ่สีสุก</p>
9.		<p>ชื่อผลิตภัณฑ์ : กระจาด</p> <p>ประโยชน์ใช้สอย : ของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก</p> <p>วัสดุ : ไม้ไผ่สีสุก ผสมหวาย</p>

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลิตภัณฑ์จักสานชุมชนจังหวัดอุทัยธานีพบว่า ผลิตภัณฑ์จักสานในชุมชน เช่น อีจู้ แอบดักกบ ตะกร้า กระบุง กระด้ง พัด ข้อง ไซ กระจาด และหรือผลิตภัณฑ์จักสานอื่น ๆ โดยส่วนใหญ่ของงานจักสานจะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน บางส่วนทำขึ้นเพื่อเป็นของตกแต่งของฝากที่ระลึก และทำขึ้นโดยช่างจักสานในพื้นที่นั้น รวมถึงการนำไม้ไผ่สีสุกในชุมชนมาใช้งาน

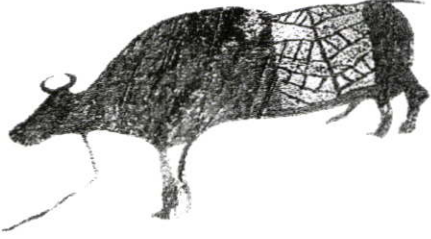

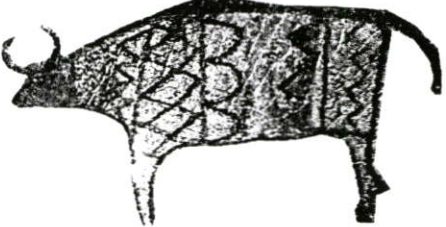
4.4 การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะถิ่นหรือเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี

การวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะเด่นของจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งประกอบด้วย (1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติห้วยขาแข้งมาดกโลกมรดกโลก (2) ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ เขาปลาร้า (3) ประเพณีตักบาตรเทโว โดยลักษณะเฉพาะถิ่น สถาปณิศาสตร์ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต ผลการศึกษาวิจัยเบื้องต้นพบว่าลักษณะดังกล่าวข้างต้นสามารถพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ทำสัญลักษณ์บนผลิตภัณฑ์ เพื่อเกิดความเป็นลักษณะเฉพาะถิ่น หรือเอกลักษณ์ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่จังหวัด ผลการวิเคราะห์ลายลักษณะเฉพาะถิ่นจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

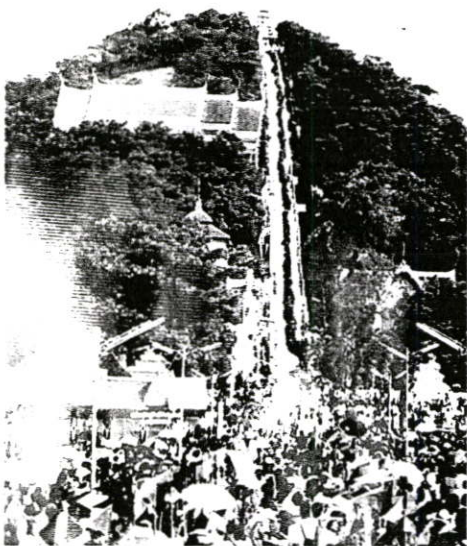
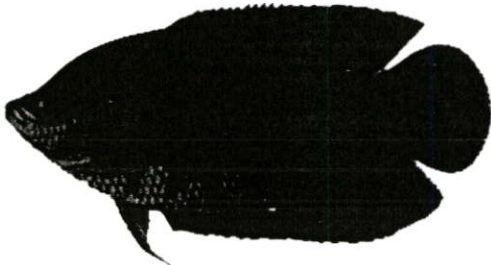
ตารางที่ 4.4 ลักษณะเฉพาะถิ่นจังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	สัตว์ป่ามรดกโลกห้วยขาแข้ง	รายละเอียด
1.		ควายป่า สำรวจพบ ปี พ.ศ. 2508 โดยกรมป่าไม้ ครั้งหนึ่งเคยเชื่อว่าสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย จึงได้ประกาศให้ห้วยขาแข้งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ของประเทศไทย
2.		วัวแดง มีลำตัวสีน้ำตาลเป็นปานแดงมีเขาทั้งตัวผู้ตัวเมียไม่พลัดเขาตัวเมียมีขนาดเล็กกว่าตัวผู้มีความยาวลำตัว 190-225 เซนติเมตร สูงจากเท้าถึงหัวไหล่ 115-170 เซนติเมตร น้ำหนัก 600-800 กิโลกรัม

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์	รายละเอียด
1.		<p>ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์</p> <p>ภาพเขียนสี ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 5,000 ถึง 3,000 ปีเขาปลาร้า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี</p>
2.		<p>ความหมาย</p> <p>กลุ่มภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัว การ ไปจับวัว ป่า นำกลับมาเลี้ยง และแสดงถึงการประกอบพิธีกรรม</p>
3.		<p>ลักษณะภาพ</p> <p>ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์มีลักษณะภาพสองมิติ เป็นลายเส้นสีดำและสีแดง</p>
4.		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

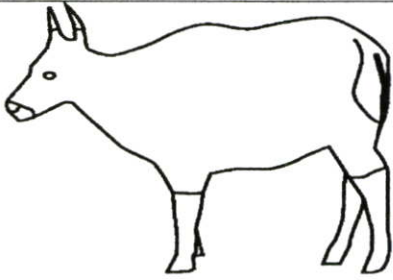
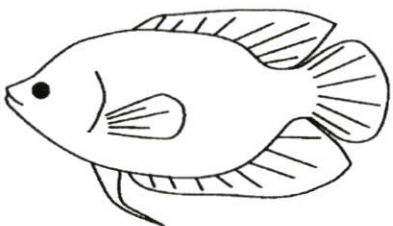
ลำดับ	ประเพณีตักบาตรเทโว	รายละเอียด
1.		<p>ประเพณีตักบาตรเทโว ประเพณีตักบาตรเทโว โดยพระสงฆ์ประมาณ 500 รูปจะเดินลงบันไดจากยอดเขาสะแกกรังมารับบิณฑบาตที่ลานวัดเป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี</p> <p>สถานที่ วัดสังกัสรัตนคีรี อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี</p>
ลำดับ	ปลาแรด	รายละเอียด
1.		<p>ปลาแรดขึ้นชื่อจังหวัดอุทัยธานี ปลาแรดได้รับความนิยมทั้งนักท่องเที่ยวและคนในจังหวัดอุทัยธานีในการนำมาประกอบอาหาร ปัจจุบันจัดเป็นอาหารขึ้นชื่อของจังหวัด</p> <p>สถานที่พบ ลำน้ำสะแกกรัง อำเภอเมืองจังหวัดอุทัยธานี</p>

จากตารางที่ 4.4 การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะถิ่นหรือเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานีพบว่าประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ถึงจังหวัดอุทัยธานี โดยแยกเป็นดังนี้ ด้านการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง โดยเฉพาะสัตว์ป่าเช่น ควายป่า วัวแดง ด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์เขาปลาร้า อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี อายุประมาณ 5,000 ถึง 3,000 ปี ด้านการท่องเที่ยวประเพณีตักบาตรเทโว เป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี และปลาแรด เป็นปลาขึ้นชื่อในการประกอบอาหาร ของจังหวัดอุทัยธานี

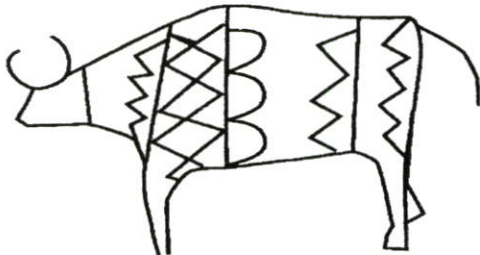
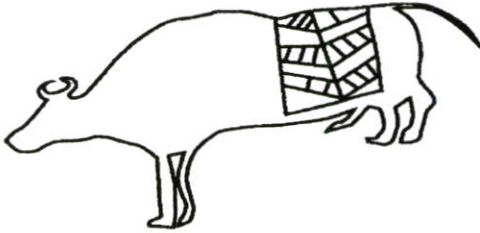

4.5 ผลการวิเคราะห์ลวดลายลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี

การวิเคราะห์รูปร่างของสัตว์ที่แสดงถึงความเป็นเฉพาะถิ่น จังหวัดอุทัยธานี และลักษณะภาพมีความเหมาะสมต่อการนำไปพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์มีด โดยใช้วัสดุ เช่น ไม้ไผ่ เหล็ก ผลการวิเคราะห์ลวดลายลักษณะเฉพาะถิ่นจังหวัดอุทัยธานี ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ลวดลายเพื่อใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์มีดจังหวัดอุทัยธานี

ลำดับ	ภาพ	รายละเอียด
1.		ควายป่า ศึกษาลักษณะของรูปร่างควายป่า ที่สำรวจพบที่ห้วยขาแข้ง ปรับปรุงคลี่คลายให้เหมาะสมต่อการพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์
2.		วัวแดง ลักษณะของรูปร่างวัวแดงที่สำรวจพบที่ห้วยขาแข้ง ปรับปรุงคลี่คลายลวดลายเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์
3.		ปลาแรด ลักษณะของรูปร่างปลาแรดขึ้นชื่อของจังหวัดอุทัยธานี ปรับปรุงคลี่คลายให้เหมาะสมต่อการพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ลำดับ	ภาพ	รายละเอียด
4.		<p>ควาย</p> <p>ลักษณะรูปร่างภาพเขียนวัวควาย ก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3,000 ปีเขาปลาร้าปรับปรุงคลี่คลายให้เหมาะสมต่อการพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์</p>
5.		<p>วัว</p> <p>รูปร่างภาพเขียนวัว ก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3,000 ปีเขาปลาร้าปรับปรุงคลี่คลายให้เหมาะสมต่อการพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์</p>
6.		<p>คน</p> <p>รูปร่างภาพเขียนคนก่อนประวัติศาสตร์ภาพเขียน 3,000 ปีเขาปลาร้าปรับปรุงคลี่คลายให้เหมาะสมต่อการพัฒนาลวดลายผลิตภัณฑ์</p>
7.		<p>คน</p> <p>รูปร่างภาพเขียนคนก่อนประวัติศาสตร์ภาพเขียน 3,000 ปีเขาปลาร้าปรับปรุงคลี่คลายให้เหมาะสม</p>

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์ลวดลายลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยการพัฒนาแบบจากผลการวิเคราะห์จากตารางที่ 4.4 พบว่าลายสามารถนำมาใช้บนผลิตภัณฑ์ เพื่อแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี และสามารถพัฒนาลวดลายสรุปได้ ดังนี้

ลายสัตว์ป่าห้วยขาแข้ง โดยเฉพาะสัตว์ป่าเช่น ควายป่า วัวแดง ลายด้านการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ อายุประมาณ 5,000 ถึง 3,000 ปี เช่นภาพวัว และคน และลายปลาแรด เป็นปลาขึ้นชื่อของจังหวัดอุทัยธานี แต่การนำลายด้านการท่องเที่ยวประเพณีตักบาตรเทโว เป็นประเพณีที่สำคัญของจังหวัดอุทัยธานี อาจไม่เหมาะสมต่อการนำมาใช้เนื่องจาก ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ กล่าววาลายดังกล่าวไม่สอดคล้องกันเนื่องจากส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของสัตว์ป่า

4.6 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการในการพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จาก กลุ่มผลิตภัณฑ์มีด กลุ่มผลิตภัณฑ์จักสาน กลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอ กลุ่มผลิตภัณฑ์รูปหอม กลุ่มช่างไม้ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี ตลอดจนความคิดเห็น ของผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ โดยวิธีการทดลองสร้างทางเลือก และสัมภาษณ์ และสรุปประเด็นสำคัญความเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี โดยมีประเด็นสำคัญคือ 1) ความสามารถทักษะของผู้ผลิต 2) อุปกรณ์เครื่องมือมีความพร้อม 3) วัสดุหาได้ง่ายในพื้นที่และไม่ต้องลงทุน ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสรุปคือ การใช้วัสดุพื้นถิ่น และการถ่ายทอดเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณเนื่องจากมีประเด็นสำคัญ

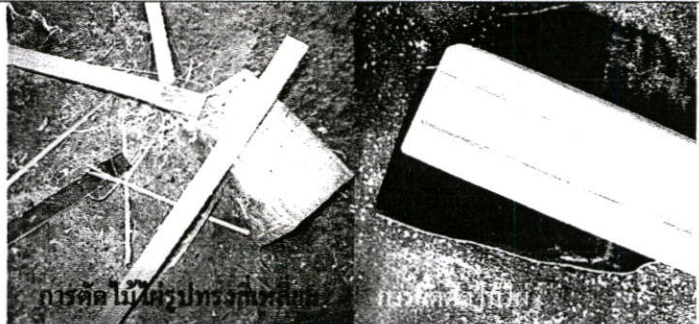
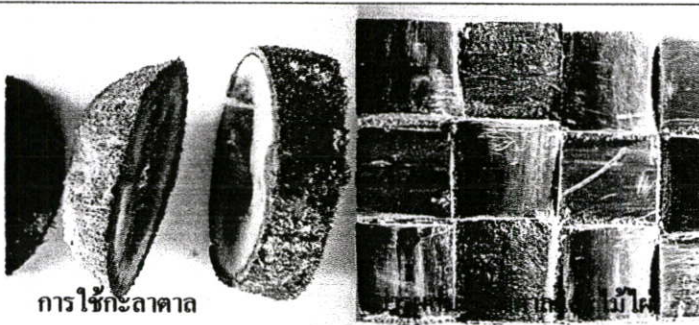
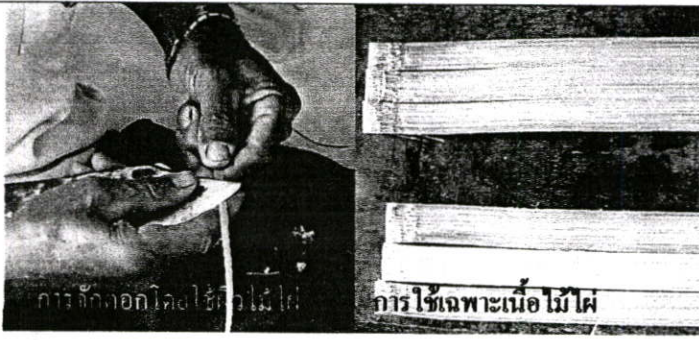
กลุ่มทำมีดโบราณ ควรที่จะศึกษาอนุรักษ์สืบทอด วิธีการทำแบบดั้งเดิม เพื่อนำสู่การสร้างมูลค่าสินค้า และการส่งเสริมอาชีพ การทำผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณสามารถใช้ทักษะความชำนาญของช่าง ได้มากกว่า หนึ่งกลุ่ม เช่น กลุ่มทำมีด กลุ่มจักสาน และกลุ่มช่างไม้ในชุมชน และเป็นการส่งเสริมการใช้วัสดุในพื้นที่อย่างคุ้มค่า

สรุปแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยนำวัสดุพื้นถิ่น เช่น ไม้ไผ่สีสุก ตาล โคนด การใช้ลวดลายที่แสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีความเหมาะสม และเป็นความต้องการของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าชุมชน เนื่องจาก มีความเห็นสอดคล้องกัน ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณเป็นของตกแต่ง ของฝากที่ระลึกที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของ จังหวัดอุทัยธานี

4.7 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการผลิตมิดจังหวัดอุทัยธานี

การวิเคราะห์ขั้นตอนการผลิตให้มีความสอดคล้องต่อวิถีการทำมิดชุมชนจังหวัดอุทัยธานี เพื่อเกิดความง่ายต่อการผลิต โดยเฉพาะผู้ที่มีประสบการณ์ทำมิดแบบเดิมซึ่งอาจไม่สามารถปรับวิธีการผลิต แบบใหม่ได้ และอาจเกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนการผลิตอื่น ๆ โดยการดำเนินการวิจัยจากการทดลอง สร้างรูปแบบและสอบถามความเหมาะสมและความต้องการ ของผู้ทำมิด จังหวัดอุทัยธานี ช่างจักสาน และช่างไม้ในพื้นที่นั้น ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการผลิตดังนี้

ตารางที่ 4.6 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการผลิต

ภาพตัวอย่าง	รายละเอียดกระบวนการผลิต
 <p>การตัดไม้ให้รูปทรงที่เหลี่ยม</p> <p>การตัดไม้ให้รูปทรงที่เหลี่ยม</p>	<p>วิธีการตัดและยึดติดไม้ไผ่</p> <p>นำลำต้นไม้ไผ่สีสุกมาตัดเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยม แล้ววางเรียงต่อกันโดยยึดติดด้วยกาว วิธีดังกล่าวสามารถพัฒนารูปแบบเพื่อใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ในส่วนต่าง ๆ ของมิดได้อย่างเหมาะสม</p>
 <p>การใช้กะลาตาล</p> <p>การใช้ไม้ไผ่</p>	<p>การผสมกะลาตาลกับไม้ไผ่</p> <p>ใช้ผิวไม้ไผ่สีสุกผสมกับกะลาตาล โดยการตัดรูปทรงสี่เหลี่ยมมาวางต่อกัน สามารถพัฒนารูปแบบเพื่อใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์ในส่วนต่าง ๆ ของมิดได้อย่างหลากหลายมากขึ้น</p>
 <p>การจักลอกโดยใช้ผิวไม้ไผ่</p> <p>การใช้เฉพาะเนื้อไม้ไผ่</p>	<p>การประโยชน์ของผิวและเนื้อไม้ไผ่</p> <p>การพัฒนาผลิตภัณฑ์มิดสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งผิวไม้ไผ่โดยวิธีการจักตอกแบน หรือใช้เฉพาะเนื้อไม้ไผ่ได้เช่นกัน วิธีดังกล่าวสามารถผลิตและหาวัสดุได้ในจังหวัดอุทัยธานี</p>

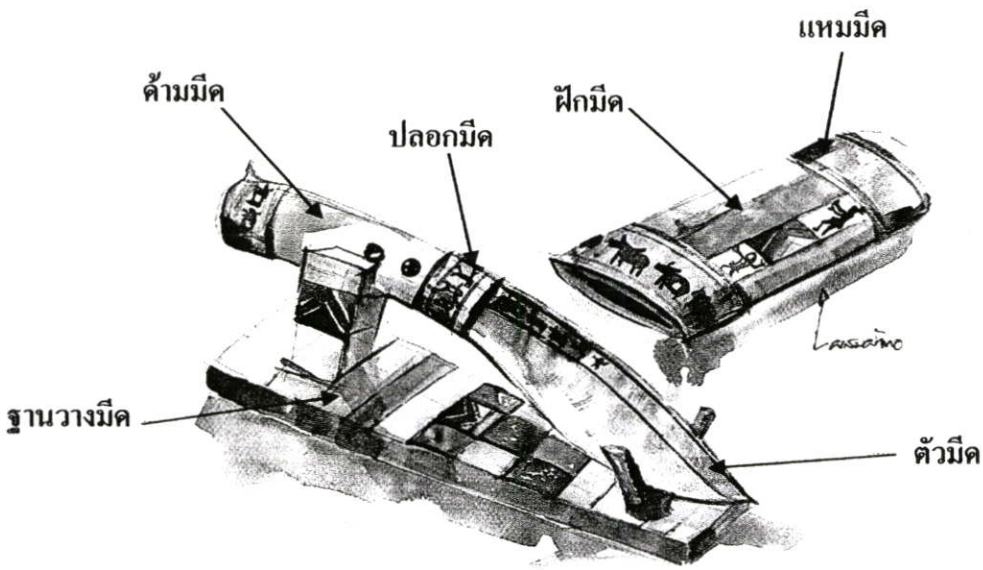
ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ภาพตัวอย่าง	รายละเอียดกระบวนการผลิต
 <p>การคัดลอกต้นแบบภาพ</p>	<p>วิธีการคัดลอก</p> <p>นำภาพลวดลายมาวางลงบนกระดาษ ลอกลาย และใช้ดินสอเขียนตามลายเส้นจนเสร็จสิ้น จะเกิดลวดลายตามแบบที่ต้องวิธีดังกล่าวสามารถเขียนลงบนผิวเหล็ก และไม้ได้</p>
 <p>สลักลายไม้</p> <p>สลักลายเหล็ก</p>	<p>วิธีการสลักลาย</p> <p>ใช้วิธีการสลัก หรือสกัดเพื่อให้เกิดลวดลายตามแบบ โดยการตอกให้เกิดร่องลึก วิธีดังกล่าวนิยมในกลุ่มผู้ผลิตมีดจังหวัดอุทัยธานี สามารถสร้างสรรค์ลวดลายได้ทั้งผิวเหล็กและไม้ได้</p>
 <p>การระบายลวดลายสลักไม้</p> <p>การระบายลวดลายสลักเหล็ก</p>	<p>วิธีการทำสีลาย</p> <p>การทำสีลวดลายโดยใช้หมึกดำทาเพื่อเกิดการอุดตันในร่องลึกที่เกิดจากการสลักช่วยเพิ่มความเด่นชัดของลวดลายได้วิธีดังกล่าวสามารถใช้ได้ทั้งผิวไม้และผิวเหล็ก</p>
 <p>ลวดลายสลักไม้</p> <p>ลวดลายสลักเหล็ก</p>	<p>สรุป</p> <p>การผลิตลายบนผิวไม้และเหล็กมีความเหมาะสมต่อกลุ่มผู้ผลิตมีดจังหวัดอุทัยธานี โดยสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้ (1) ความสามารถทักษะของผู้ผลิต (2) อุปกรณ์เครื่องมือมีความพร้อมและที่สำคัญผลการวิเคราะห์ข้อมูลในวิธีดังกล่าวข้างนี้ สามารถทำได้</p>

จากตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการผลิตมิดจังหวัดอุทัยธานีโดยการทดลองเพื่อหาแนวทางการผลิตพบว่า กลุ่มผู้ผลิตในจังหวัดอุทัยธานี มีความสามารถในการผลิตได้ และสามารถนำวัสดุในพื้นที่ดินมาใช้พัฒนาผลิตภัณฑ์มิดได้อย่างเหมาะสม

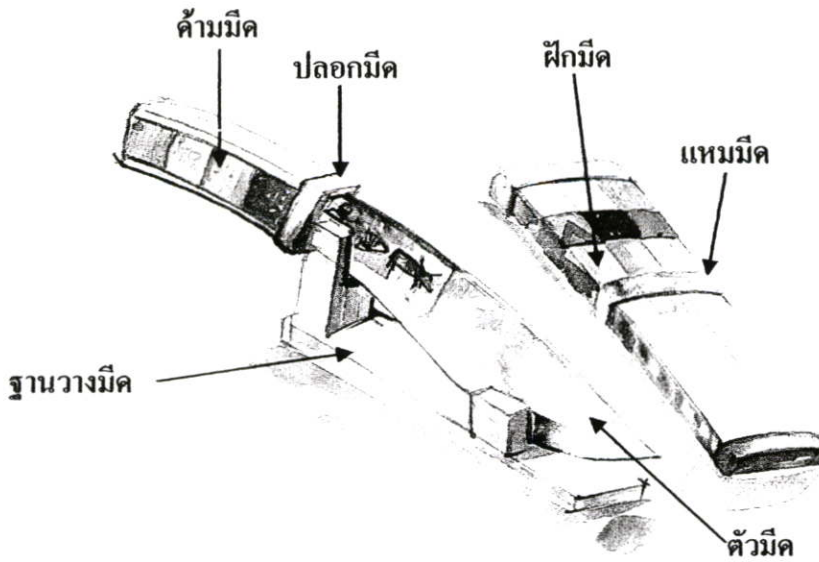
4.8 ผลการวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บโบราณจังหวัดอุทัยธานี

การพัฒนารูปผลิตภัณฑ์ชุมชนมิดเหน็บโบราณ จังหวัดอุทัยธานี โดยใช้วัสดุพื้นที่ดินที่สามารถหาได้ง่ายในพื้นที่ดิน เช่น ไม้ คาล โคนด และผ้าทอ เพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มิดเป็นของฝากที่ระลึกและสามารถแสดงถึงความเป็นลักษณะเฉพาะถิ่น หรือเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยวภายในจังหวัด การศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์โดยใช้ภาพร่างแนวคิดและคัดเลือกรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพัฒนารูปแบบในขั้นต่อไป ดังนี้

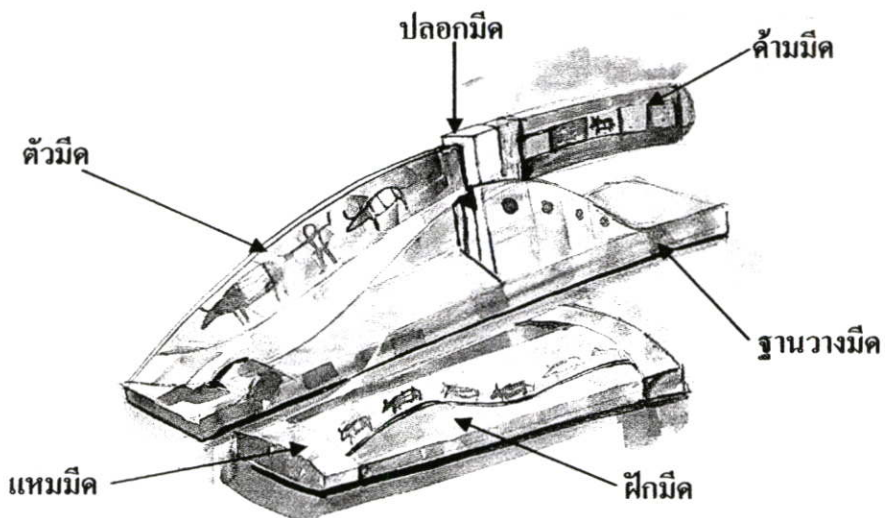
ภาพที่ 4.1 ภาพร่างแนวคิดมิดเหน็บ แบบที่ 1

ภาพร่างแนวคิดมิดเหน็บ แบบที่ 1 มิดเหน็บ (อีเหน็บ) วัสดุที่ใช้ประกอบด้วยตัวมิดใช้พานไถเป็นวัสดุที่เหลือใช้จากเครื่องมือทางการเกษตร ค้ำมิดทำจากไม้ไผ่ ปลอกมิดทำจากเหล็กสลักกลาย ฝักมิดจากไม้ไผ่ตกแต่งลายโดยผ้าทอ แฮมจากวัสดุเหล็กพานไถสลักกลาย ฐานวางมิดทำจากไม้ไผ่ ตกแต่งลวดลายโดยผ้าทอ และกะลาตาลโคนด

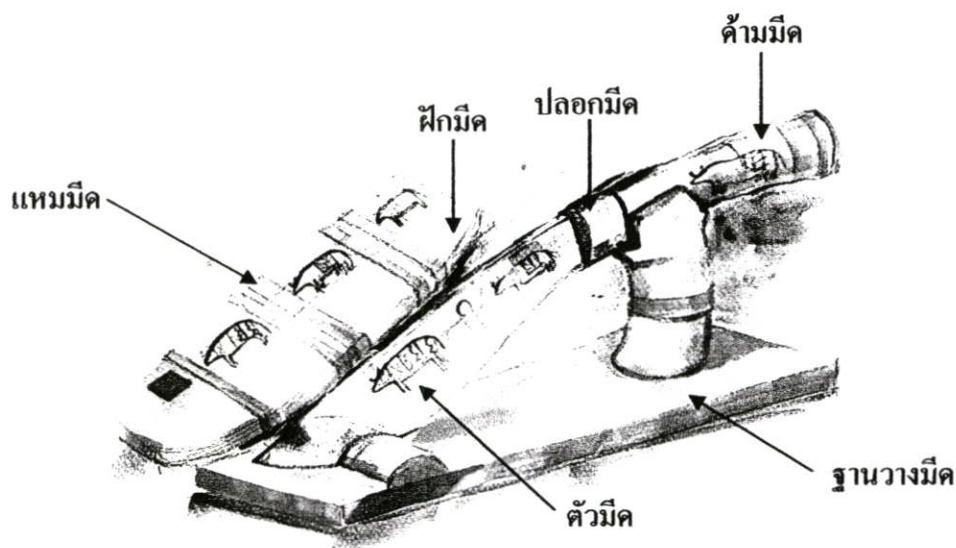
ภาพที่ 4.2 ภาพร่างแนวคิดมีดเหน็บ แบบที่ 2

ภาพร่างแนวคิดมีดเหน็บ แบบที่ 2 มีดเหน็บ (อีเหน็บ) วัสดุที่ใช้ประกอบด้วยตัวมีดใช้พานไถเป็นวัสดุที่เหลือใช้จากเครื่องมือทางการเกษตร ด้ามมีดทำจากไม้ไผ่ตกแต่งลวดลายโดยกะลาตาลโดนด ปลอกมีดทำจากเหล็ก ฟักมีดจากไม้ไผ่ตกแต่งลายโดยผ้าทอและกะลาตาลโดนด แหมมีดจากวัสดุเหล็กพานไถ ฐานวางมีดทำจากไม้ไผ่

ภาพที่ 4.3 ภาพร่างแนวคิดมีดเหน็บ แบบที่ 3

ภาพร่างแนวคิดมิดเหนือ แบบที่ 3 มิดเหนือ (อิเหนียบ) วัสดุที่ใช้ประกอบด้วยตัวมิดใช้พานไถเป็นวัสดุที่เหลือใช้จากเครื่องมือทางการเกษตร ค้ำมิดทำจากไม้ไผ่ตกแต่งลวดลายโดยกะลาตาลโตนด ปลอกมิดทำจากเหล็ก ฟักมิดจากไม้ไผ่ตกแต่งลายโดยเหล็กพานไถสลักลาย แหวมิดจากวัสดุเหล็กพานไถ ฐานวางมิดทำจากไม้ไผ่ ตกแต่งลวดลายจากกะลาตาล

ภาพที่ 4.4 ภาพร่างแนวคิดมิดเหนือ แบบที่ 4

ภาพร่างแนวคิดมิดเหนือ แบบที่ 4 มิดเหนือ (อิเหนียบ) วัสดุที่ใช้ประกอบด้วยตัวมิดใช้พานไถเป็นวัสดุที่เหลือใช้จากเครื่องมือทางการเกษตร ค้ำมิดทำจากไม้ไผ่ตกแต่งลวดลายโดยการสลักลาย ปลอกมิดทำจากเหล็ก ฟักมิดจากไม้ไผ่ตกแต่งลายโดยการสลักลาย แหวมิดจากผิวไม้ไผ่ โดยการจักสานเส้นตอกแบน ฐานวางมิดทำจากไม้ไผ่ ตกแต่งลวดลายโดยการจักสานเส้นตอกแบน

ตารางที่ 4.7 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ (N = 6)

รายการข้อคำถาม ภาพร่างแนวคิดแบบที่ 1	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม	3.44	0.98	เหมาะสมปานกลาง
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.11	0.83	เหมาะสมมาก
2. ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.00	1.29	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.17	1.03	เหมาะสมมาก
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.46	0.59	เหมาะสมมาก
4. ขั้นตอนการทำมีค			
4.1 รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีค	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
4.2 สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้	4.00	1.10	เหมาะสมมาก
4.3 สามารถเพิ่มมูลค่าได้	4.50	0.82	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีค	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.22	0.85	เหมาะสมมาก
รวมภาพร่างแนวคิด แบบที่ 1	4.27	0.80	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4.7 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยมีรายการข้อคำถามภาพร่างแนวคิดที่ 1 ดังต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.44$) มีความเหมาะสมด้านความงามปานกลาง ลวดลายมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) ลวดลายมีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอย ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมากมีความเหมาะสมในการตั้งโชว์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุดผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านขั้นตอนการทำมีคประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีค คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก สามารถเพิ่มมูลค่าได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีค มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโดยภาพร่างแนวคิดที่ 1 ดังต่อไปนี้ ด้านความสวยงาม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.11$) มีความเหมาะสมมาก ด้านประโยชน์ใช้สอยคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก ด้านมีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านขั้นตอนการทำมีคคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลการประเมินภาพร่างแนวคิดที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.8 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ (N = 6)

รายการข้อคำถาม ภาพร่างแนวคิดแบบที่ 2	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม	3.67	1.21	เหมาะสมมาก
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	3.83	0.98	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.00	1.26	เหมาะสมมาก
รวม	4.11	0.83	เหมาะสมมาก
2. ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	3.83	1.17	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.17	0.75	เหมาะสมมาก
รวม	4.00	0.95	เหมาะสมมาก
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.33	0.85	เหมาะสมมาก
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.00	0.59	เหมาะสมมาก
4. ขั้นตอนการทำมีด			
4.1 รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีด	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
4.2 สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้	3.83	1.17	เหมาะสมมาก
4.3 สามารถเพิ่มมูลค่าได้	4.50	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีด	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.25	0.90	เหมาะสมมาก
รวมภาพร่างแนวคิด แบบที่ 2	4.19	0.90	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4.8 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยมีรายการข้อคำถามภาพร่างแนวคิดที่ 2 ดังต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.67$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$) ลวดลายมีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอย ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$) มีความเหมาะสมมากมีความเหมาะสมในการตั้งโชว์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุดผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านขั้นตอนการทำมีคประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีค คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$) มีความเหมาะสมมาก สามารถเพิ่มมูลค่าได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีค มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยภาพร่างแนวคิดที่ 2 ดังต่อไปนี้ ด้านความสวยงาม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$) มีความเหมาะสมมาก ด้านประโยชน์ใช้สอยคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก ด้านมีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านขั้นตอนการทำมีคคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลการประเมินภาพร่างแนวคิดที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.19$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.9 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ (N = 6)

รายการข้อคำถาม ภาพร่างแนวคิดแบบที่ 3	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.33	1.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.33	0.77	เหมาะสมมาก
2. ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	3.33	0.82	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.33	0.78	เหมาะสมมาก
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.50	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.50	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.58	0.65	เหมาะสมมากที่สุด
4. ขั้นตอนการทำมีด			
4.1 รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีด	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
4.2 สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้	4.00	1.26	เหมาะสมมาก
4.3 สามารถเพิ่มมูลค่าได้	4.50	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีด	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.29	0.91	เหมาะสมมาก
รวมภาพร่างแนวคิด แบบที่ 3	4.19	0.90	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4.9 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยมีรายการข้อคำถามภาพร่างแนวคิดที่ 3 ดังต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) ลวดลายมีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอย ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมากมีความเหมาะสมในการตั้งโชว์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุดผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านขั้นตอนการทำมีคประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีค คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก สามารถเพิ่มมูลค่าได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีค มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยภาพร่างแนวคิดที่ 3 ดังต่อไปนี้ ด้านความสวยงาม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ด้านประโยชน์ใช้สอยคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ด้านมีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านขั้นตอนการทำมีคคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลการประเมินภาพร่างแนวคิดที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.10 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ (N = 6)

รายการข้อคำถาม ภาพร่างแนวคิดแบบที่ 4	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1. ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม	3.83	0.75	เหมาะสมมาก
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.17	0.98	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.50	1.84	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.17	0.86	เหมาะสมมาก
2. ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.50	0.84	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.50	0.67	เหมาะสมมากที่สุด
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้	4.40	0.52	เหมาะสมมาก
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.50	0.55	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.42	0.58	เหมาะสมมาก
4. ขั้นตอนการทำมีด			
4.1 รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีด	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
4.2 สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้	4.33	1.82	เหมาะสมมาก
4.3 สามารถเพิ่มมูลค่าได้	4.67	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
4.4 วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีด	4.33	0.82	เหมาะสมมาก
รวม	4.42	0.72	เหมาะสมมาก
รวมภาพร่างแนวคิด แบบที่ 4	4.37	0.70	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4.10 วิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน โดยมีรายการข้อคำถามภาพร่างแนวคิดที่ 4 ดังต่อไปนี้

ด้านความสวยงาม ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) ลวดลายมีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านประโยชน์ใช้สอย ประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุดมีความเหมาะสมในการตั้งโชว์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุดผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านขั้นตอนการทำมีดประกอบด้วยรายการข้อคำถามดังต่อไปนี้ รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีด คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก สามารถเพิ่มมูลค่าได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีด มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บ โดยภาพร่างแนวคิดที่ 4 ดังต่อไปนี้ ด้านความสวยงาม คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก ด้านประโยชน์ใช้สอยคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ด้านมีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก ด้านขั้นตอนการทำมีดคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลการประเมินภาพร่างแนวคิดที่ 4 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.11 สรุปผลวิเคราะห์ผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ (N=6)

ภาพร่างแนวคิด	แบบที่ 1		แบบที่ 2		แบบที่ 3		แบบที่ 4	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. ความสวยงาม	4.11	0.83	3.83	1.10	4.33	0.77	4.17	0.86
2. ประโยชน์ใช้สอย	4.17	1.30	4.00	0.95	4.33	0.78	4.50	0.67
3. ความเป็นเอกลักษณ์ ของจังหวัดอุทัยธานี	4.46	0.59	4.50	0.59	4.50	0.65	4.42	0.58
4. ขั้นตอนการทำมีด	4.25	0.85	4.25	0.90	4.29	0.91	4.42	0.72
รวม	4.27	0.80	4.19	0.90	4.29	0.97	4.37	0.72

จากตารางที่ 4.11 สรุปผลวิเคราะห์การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่านในการประเมินภาพร่างแนวคิด ผลสรุปดังต่อไปนี้

ภาพร่างแนวคิดที่ 1 มีรายการข้อคำถามคือ ความสวยงามมี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.11$) มีความเหมาะสมมาก ประโยชน์ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมาก ขั้นตอนการทำมีดคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลภาพร่างแนวคิดแบบที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$) มีความเหมาะสมมาก

ภาพร่างแนวคิดที่ 2 มีรายการข้อคำถามคือ ความสวยงามมี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.83$) มีความเหมาะสมมาก ประโยชน์ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ขั้นตอนการทำมีดคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.25$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลภาพร่างแนวคิดแบบที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.19$) มีความเหมาะสมมาก

ภาพร่างแนวคิดที่ 3 มีรายการข้อคำถามคือ ความสวยงามมี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ประโยชน์ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก

มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ขั้นตอนการทำมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลภาพร่างแนวคิดแบบที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.29$) มีความเหมาะสมมาก

ภาพร่างแนวคิดที่ 4 มีรายการข้อความคือ ความสวยงามมี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก ประโยชน์ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก ขั้นตอนการทำมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก สรุปผลภาพร่างแนวคิดแบบที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$) มีความเหมาะสมมาก

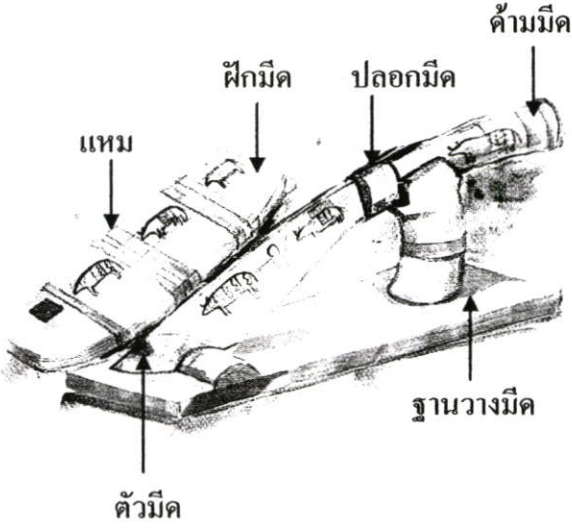
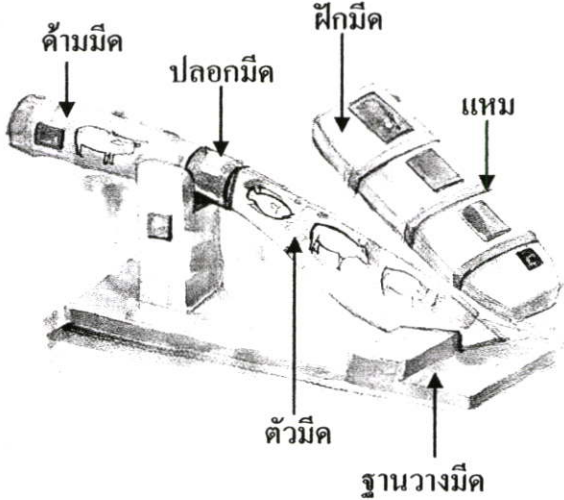
4.9 สรุปผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจังหวัดอุทัยธานี

การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณ จังหวัดอุทัยธานีโดยสรุปผลการประเมินภาพร่างแนวคิดโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน ในด้าน ความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย มีความเป็นเอกลักษณ์ ของจังหวัดอุทัยธานี และขั้นตอนการทำมีค โดยใช้วัสดุพื้นถิ่น เช่น ไม้ไผ่ และตาลโตนด และเหล็กพานไถที่เหลือใช้จากเครื่องมือทางการเกษตร

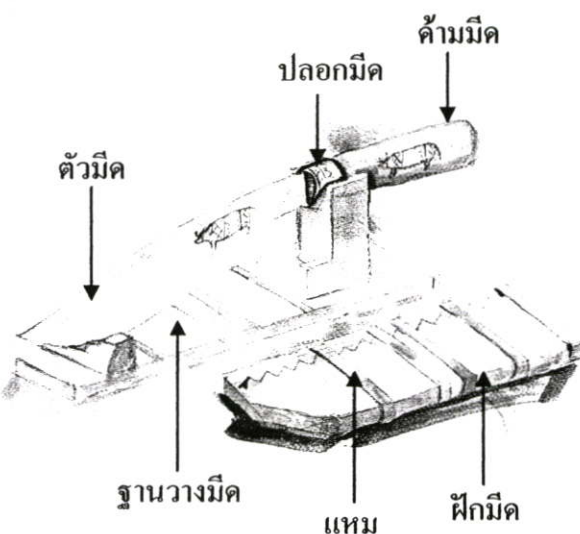
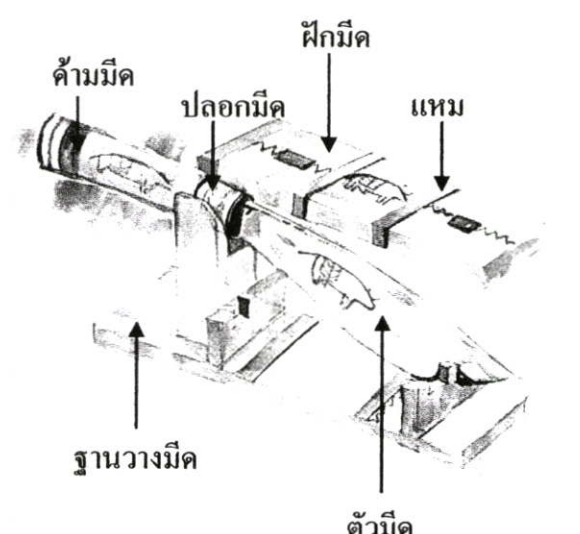
การออกแบบพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณ คำนึงถึงขั้นตอนการผลิตโดยช่างในพื้นที่ จังหวัดอุทัยธานี และเป็นผลิตภัณฑ์ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน ผลการศึกษาวิจัยเพื่อหาแนวทางการผลิตพบว่า ช่างผู้ผลิตมีความเห็นสอดคล้องกันคือภาพร่างแนวคิดที่ 4 มีความเหมาะสมต่อการผลิตในด้านต่าง ๆ และสามารถพัฒนารูปแบบเพิ่มขึ้นได้โดยใช้วัสดุ ไม้ และส่วนต่าง ๆ ของตาลโตนด เช่น กะลาตาน ทางตาล เนื่องจากวัสดุดังกล่าวหาได้ง่ายในพื้นที่ และที่สำคัญการเลือกใช้วัสดุดังกล่าวไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

สรุปผลการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณสามารถพัฒนารูปแบบให้มีความหลากหลายมากขึ้น โดย การเลือกใช้วัสดุ ความสามารถของช่างผู้ผลิตในพื้นที่ และสามารถแสดงถึงความเป็นลักษณะเฉพาะถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี ได้ดังนี้

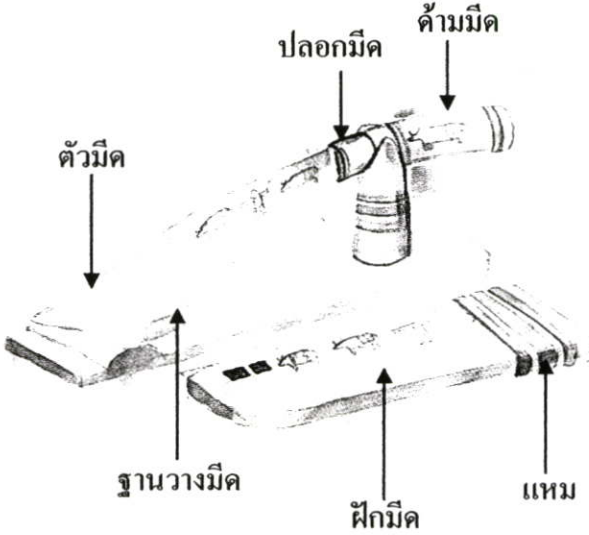
ตารางที่ 4.12 การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ จังหวัดอุทัยธานี

ภาพร่างแนวคิด	รายละเอียด
<p>อีเอน์บ 1</p> 	<p>อีเอน์บ 1</p> <p>ค้างมีด : ไม้ไผ่ได้สลักลวดลายภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า</p> <p>ปลอก : ทำด้วยเหล็กกลม</p> <p>ค้างมีด : ทำด้วยเหล็กพานไฉ่วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร สลักลวดลาย</p> <p>ฐานวางมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ และตกแต่งสายรัดด้วยเส้นดอกแบน</p> <p>ฝักมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ สลักลายสีคำ ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า และฝังเนื้อกะลาตาลเพื่อตกแต่ง</p> <p>แหม : แหมทำด้วยเส้นดอกแบนผิวไม้ไผ่</p>
<p>อีเอน์บ 2</p> 	<p>อีเอน์บ 2</p> <p>ค้างมีด : ไม้ไผ่ได้สลักลวดลายภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า และฝังกะลาตาลโดนด</p> <p>ปลอก : ทำด้วยเหล็กกลม</p> <p>ค้างมีด : ทำด้วยเหล็กพานไฉ่วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรสลักลวดลายสัตว์</p> <p>ฐานวางมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ และฝังเนื้อกะลาตาลโดนด</p> <p>ฝักมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ สลักลายสีคำ ฝังเนื้อกะลาตาล และทางตาลโดนดเพื่อตกแต่ง</p> <p>แหม : แหมทำด้วยเส้นดอกจากงานจักสานผิวไม้ไผ่</p>

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ภาพร่างแนวคิด	รายละเอียด
<p>อีเนียบ 3</p> 	<p>อีเนียบ 3</p> <p>ค้ำมีด : ไม้ไผ่ได้สลักกลดลายภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า</p> <p>ฝักมีด : ทำด้วยเหล็กกลมสลักลายสีดำ</p> <p>ค้ำมีด : ทำด้วยเหล็กพานไถวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร สลักกลดลาย</p> <p>ฐานวางมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ และตกแต่งด้วยเส้นดอกแบน</p> <p>ฝักมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ สลักลายสีดำ และตกแต่งด้วยเส้นดอกแบนผิวไม้ไผ่</p> <p>แหมี : แหมีทำด้วยเส้นดอกแบนผิวไม้ไผ่</p>
<p>อีเนียบ 4</p> 	<p>อีเนียบ 4</p> <p>ค้ำมีด : ไม้ไผ่ได้สลักกลดลายภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า และตกแต่งด้วยการรัดเส้นดอกแบน</p> <p>ฝักมีด : ทำด้วยเหล็กกลมสลักลายสีดำ</p> <p>ค้ำมีด : ทำด้วยเหล็กพานไถวัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรสลักกลดลาย</p> <p>ฐานวางมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ และตกแต่งด้วยเส้นดอกแบน</p> <p>ฝักมีด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ สลักลายสีดำ ฝังเนื้อกะลาตาล เพื่อตกแต่ง</p> <p>แหมี : แหมีทำด้วยเส้นดอกจากงานจักสานผิวไม้ไผ่</p>

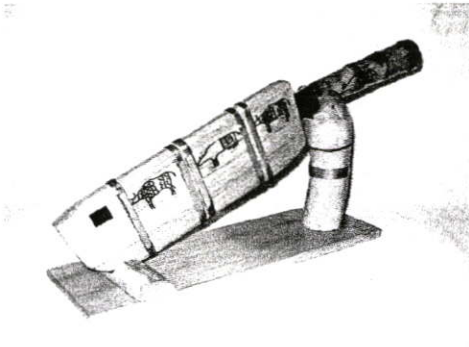
ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ภาพร่างแนวคิด	รายละเอียด
<p>อีเทิร์น 5</p> 	<p>อีเทิร์น 5</p> <p>ค้ำมิด : ไม้ไผ่ได้สลักวาดลายภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า และรัดด้วยเส้นดอกแบนผิวไม้ไผ่</p> <p>ปลอก : ทำด้วยเหล็กกลม</p> <p>ค้ำมิด : ทำด้วยเหล็กพานไถ่วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตร สลักวาดลาย</p> <p>ฐานวางมิด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ และตกแต่งด้วยการรัดเส้นดอกแบนผิวไม้ไผ่</p> <p>ฝักมิด : ทำด้วยเนื้อไม้ไผ่ สลักลายสีดำ และตกแต่งด้วยการฝังเนื้อกะลาตาลโดนด</p> <p>แหม : แหมทำด้วยเส้นดอกแบนผิวไม้ไผ่</p>

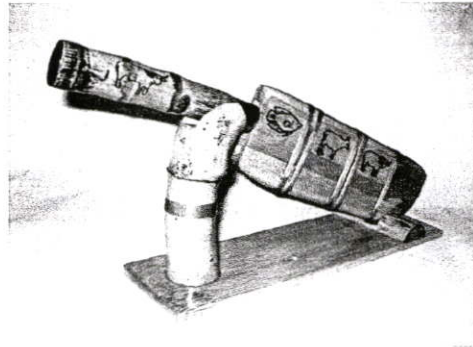
4.10 ต้นแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บโบราณจังหวัดอุทัยธานี

การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มิดเหน็บโบราณ โดยคำนึงถึงผลิตภัณฑ์จะต้อง ทำขึ้นเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน (วิบูลย์ ธีสุวรรณ. 2538 : 36) ผลิตภัณฑ์โดยทั่วไปมักสร้างขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการใช้สอยในชีวิตประจำวัน มีลักษณะเฉพาะถิ่น เกิดจากการเลือกใช้วัสดุเฉพาะถิ่น กำเนิดของผลิตภัณฑ์ชุมชน ดังนั้นเมื่อช่างหรือประชาชนนำวัสดุมาสร้างงานผลิตภัณฑ์ชุมชน จึงเกิดเป็นลักษณะเฉพาะถิ่น สภาพภูมิศาสตร์ ขนบประเพณีความเชื่อและวิถีชีวิต

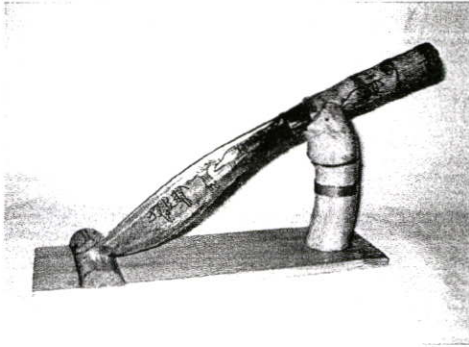
ต้นแบบผลิตภัณฑ์มิดเหน็บโบราณที่ผลิตโดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี มีรูปแบบดังภาพ ดังต่อไปนี้

แสดงภาพอีเหน็บใส่ฝักด้านซ้าย

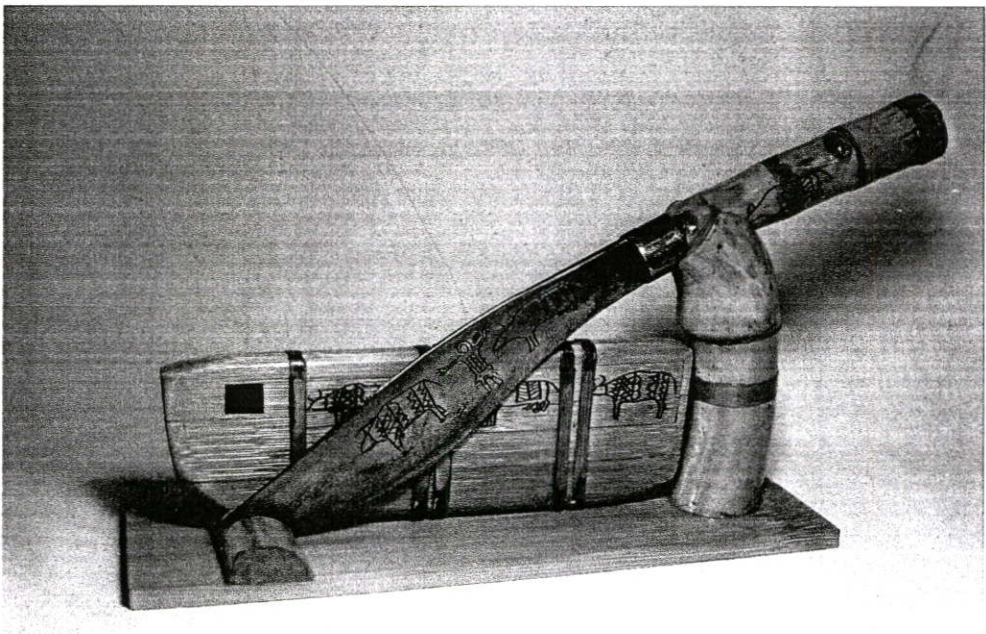
แสดงภาพอีเหน็บใส่ฝักด้านขวา

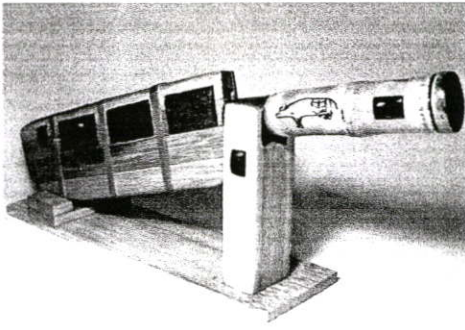
แสดงภาพอีเหน็บด้านซ้าย

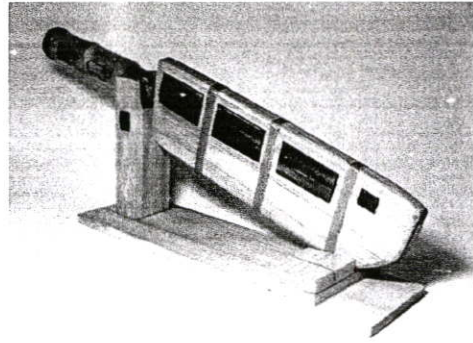
แสดงภาพอีเหน็บด้านขวา

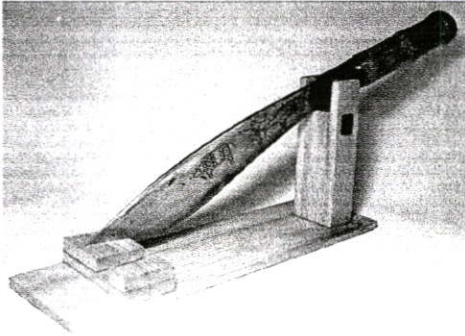
ภาพที่ 4.5 แสดงภาพผลิตภัณฑ์คัตเตอร์แบบมีดเหน็บโบราณ อีเหน็บ 1

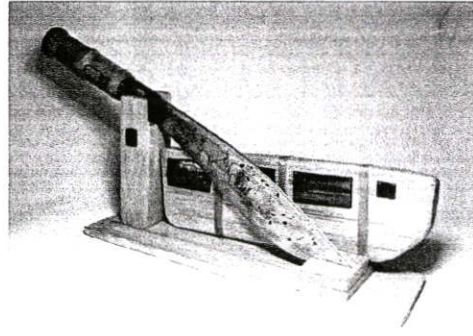
แสดงภาพอีเหล็บใส่ฝักด้านซ้าย

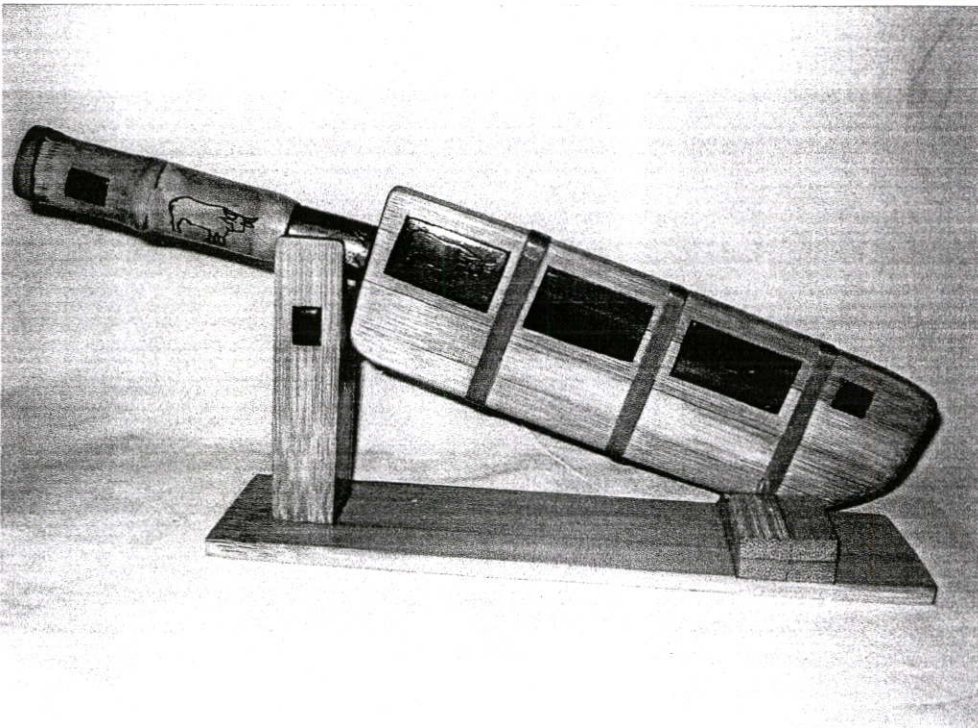
แสดงภาพอีเหล็บใส่ฝักด้านขวา

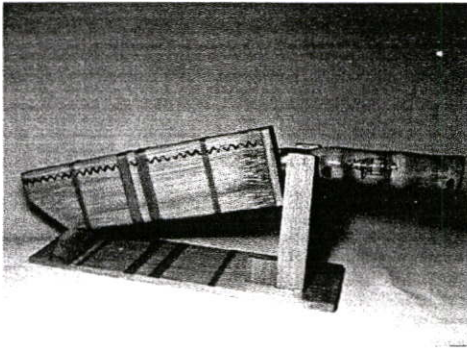
แสดงภาพอีเหล็บด้านซ้าย

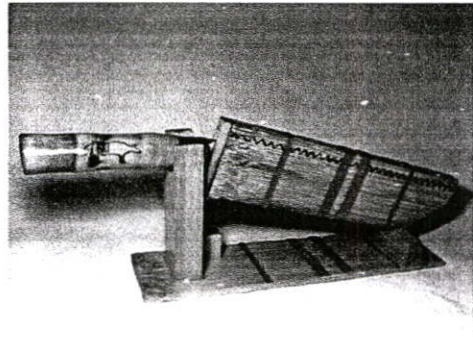
แสดงภาพอีเหล็บด้านขวา

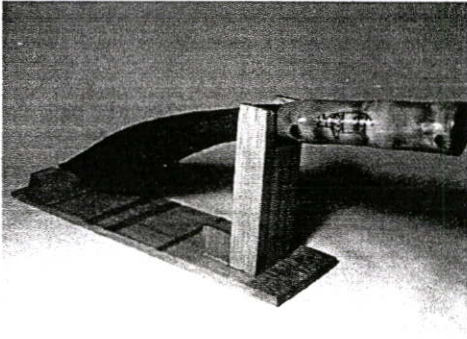
ภาพที่ 4.6 แสดงภาพผลิตภัณฑ์จัดขึ้นแบบมีคเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 2

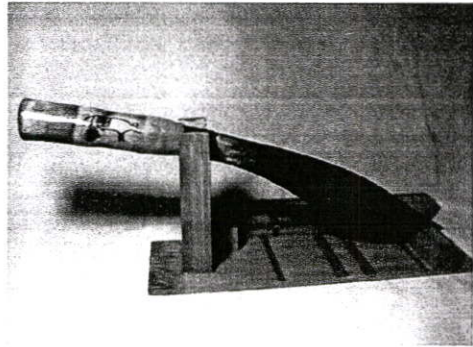
แสดงภาพอีเหน็บใส่ฝักด้านซ้าย

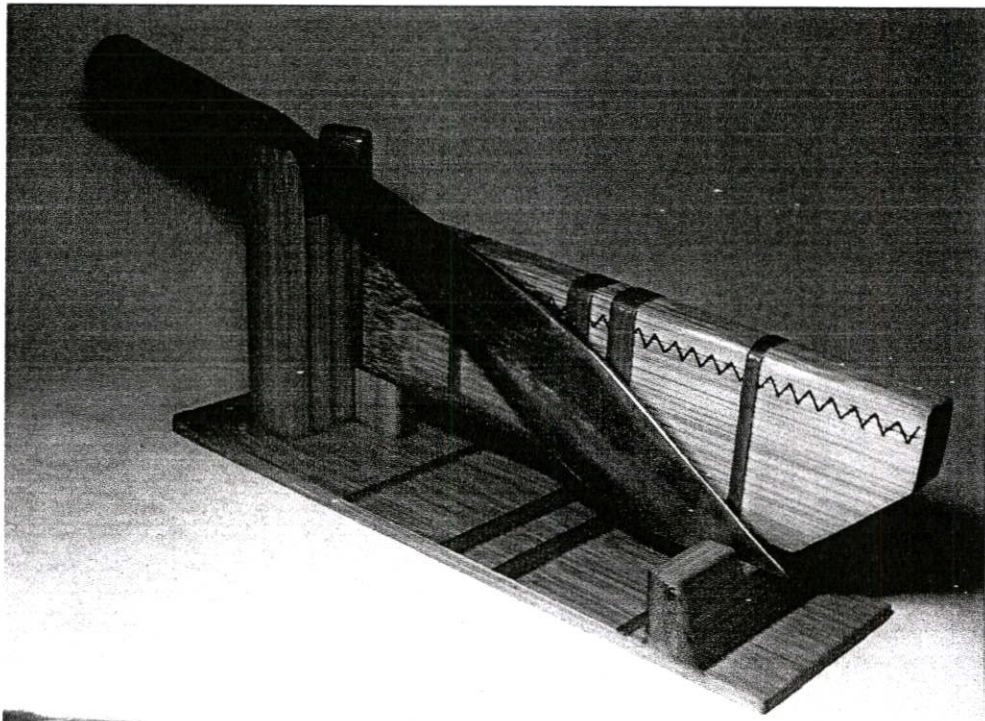
แสดงภาพอีเหน็บใส่ฝักด้านขวา

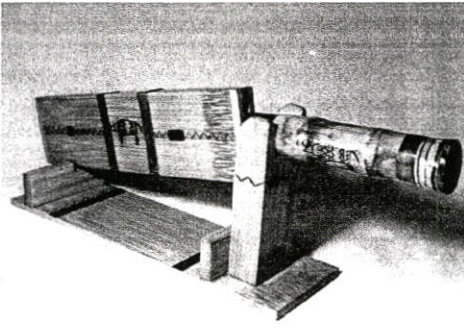
แสดงภาพอีเหน็บด้านซ้าย

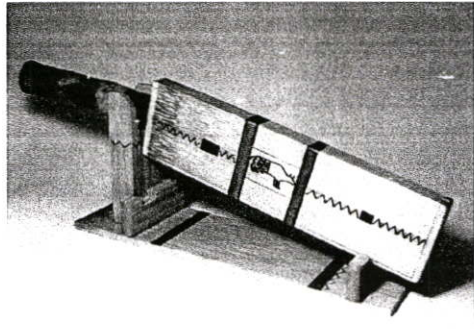
แสดงภาพอีเหน็บด้านขวา

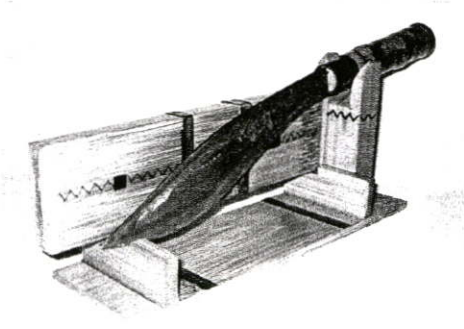
ภาพที่ 4.7 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีคเหน็บโบราณ อีเหน็บ 3

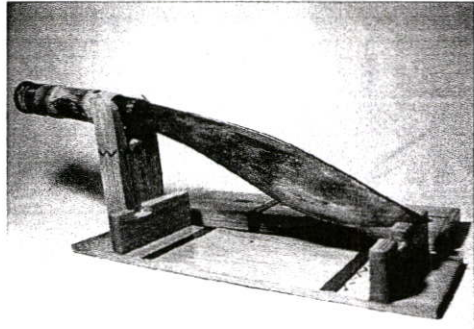
แสดงภาพอีเหล็บใส่ฝักด้านซ้าย

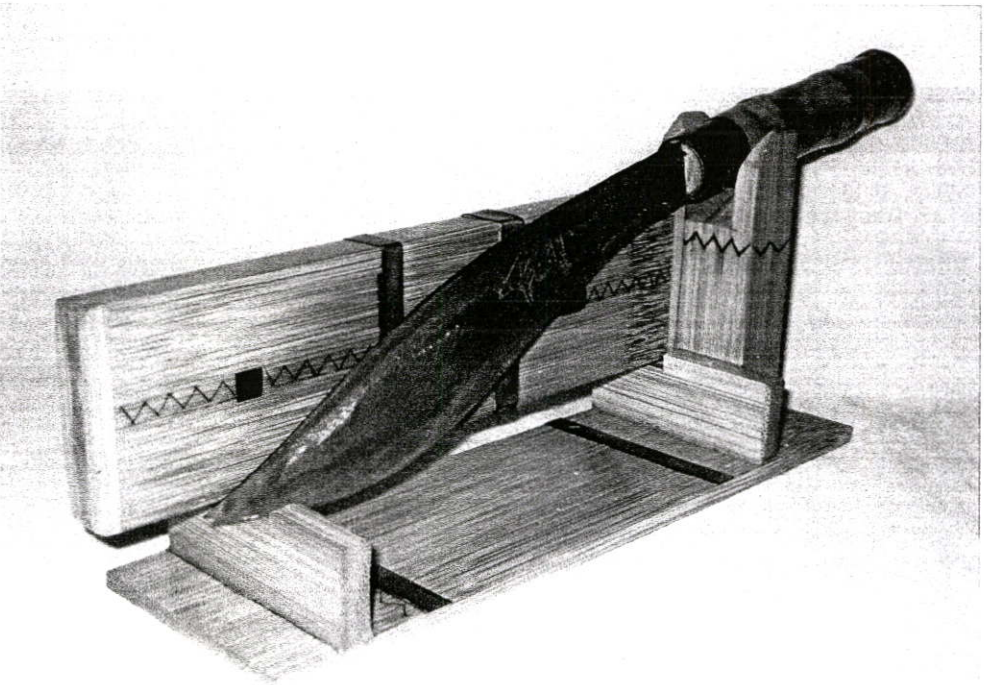
แสดงภาพอีเหล็บใส่ฝักด้านขวา

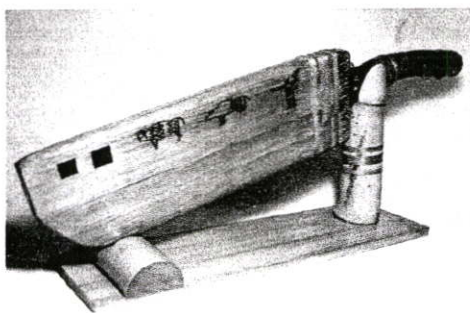
แสดงภาพอีเหล็บด้านซ้าย

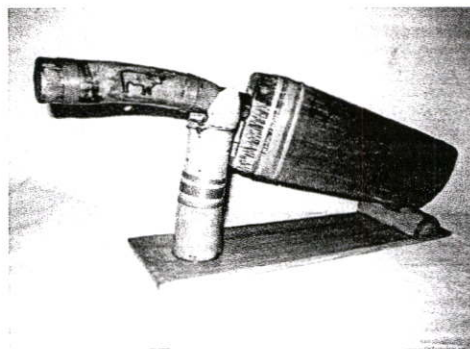
แสดงภาพอีเหล็บด้านขวา

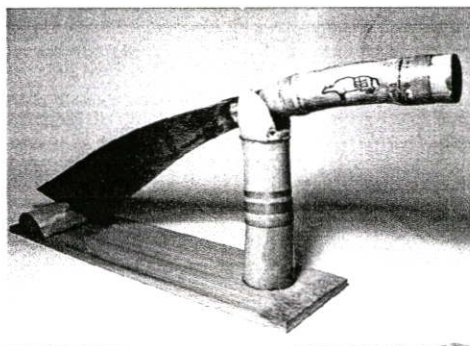
ภาพที่ 4.8 แสดงภาพผลิตภัณฑ์จี้ด้นแบบมีดเหล็บ โบราณ อีเหล็บ 4

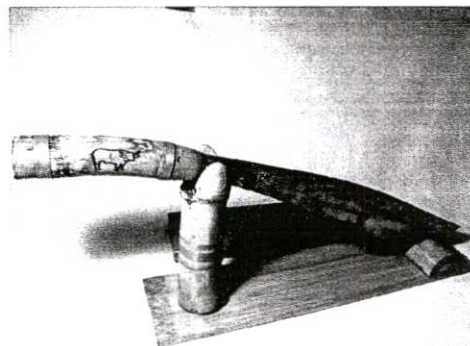
แสดงภาพอีเหน็บใส่ฝักด้านซ้าย

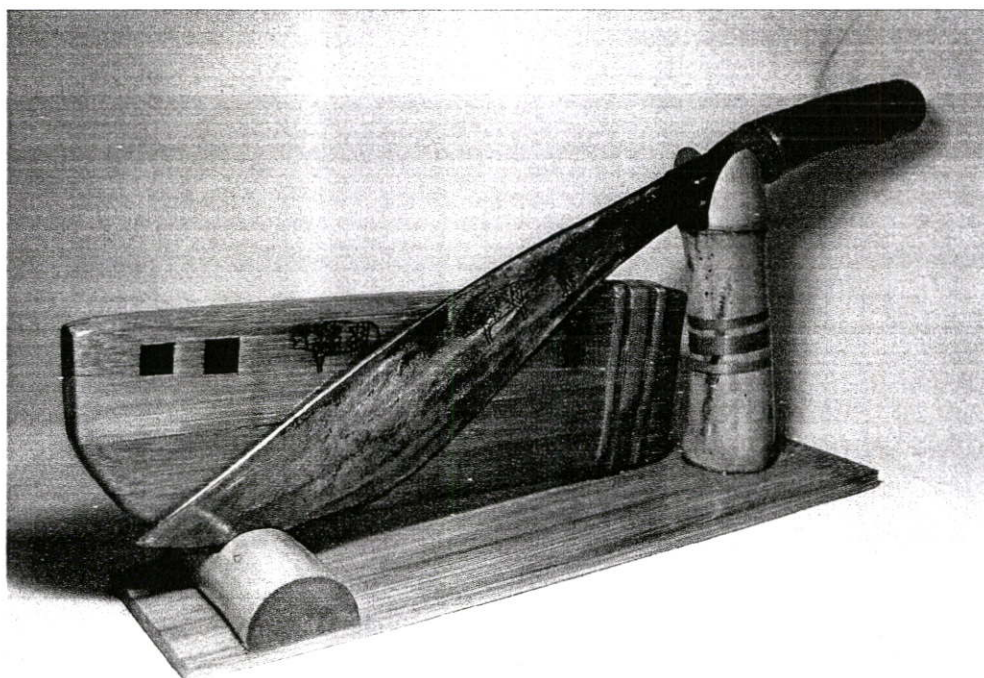
แสดงภาพอีเหน็บใส่ฝักด้านขวา

แสดงภาพอีเหน็บด้านซ้าย

แสดงภาพอีเหน็บด้านขวา

ภาพที่ 4.9 แสดงภาพผลิตภัณฑ์ต้นแบบมีดเหน็บโบราณ อีเหน็บ 5

4.11 การวิเคราะห์รายงานผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด (มผช.28 / 2546)

การทดสอบลักษณะทั่วไป การประกอบด้วยวัสดุอื่น การขัดเงา และการเคลือบเงา ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้มีความชำนาญในการตรวจสอบอย่างน้อย 5 คน โดยแต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ รายงานผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด มผช. 82 / 2546 ดังนี้

ตารางที่ 4.13 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด (มผช.28 / 2546)

รายการตรวจสอบ	ข้อ	เกณฑ์กำหนด	ผู้ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ		
				1	2	3
1 ลักษณะทั่วไป	1.1	ต้องมีรูปแบบ รูปทรงที่เหมาะสม ประณีต เรียบร้อย แข็งแรง เหมาะสม กับการใช้งาน ไม่คด ไม่งอ กรณีที่มีการขัดเงาผิวต้องเรียบเป็นเงาสม่ำเสมอ	คนที่ 1	4	3	3
			คนที่ 2	4	4	3
			คนที่ 3	4	4	4
			คนที่ 4	3	3	3
			คนที่ 5	3	3	3
			เฉลี่ย	3.60	3.40	3.20
	1.2	ต้องมีความคมสม่ำเสมอตลอดความยาว ของส่วนที่ใช้ งาน ไม่ชำรุด บิ่น เอ็น หรือ ร้าว	คนที่ 1	3	3	3
			คนที่ 2	3	3	3
			คนที่ 3	3	3	3
			คนที่ 4	3	3	3
			คนที่ 5	3	3	3
			เฉลี่ย	3.00	3.00	3.00

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

	รายการ ตรวจสอบ	ข้อ	เกณฑ์กำหนด	ผู้ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ		
					1	2	3
2	การ ประกอบด้วย วัสดุอื่น		ต้องประเมิน เรียบร้อย ติด แน่น คงทน แข็งแรง ไม่มีรอย แตกร้าวและเหมาะสมกับการ ใช้งาน	คนที่ 1	3	3	3
				คนที่ 2	4	4	4
				คนที่ 3	3	3	3
				คนที่ 4	3	3	3
				คนที่ 5	3	3	3
				เฉลี่ย	3.20	3.20	3.20
3	การขัดเงา		ต้องมีความเงางามสม่ำเสมอ ไม่เห็นรอยขีดของตะไบ หรือ ของกระดาษทรายอย่างชัดเจน	คนที่ 1	3	3	3
				คนที่ 2	3	3	3
				คนที่ 3	3	3	3
				คนที่ 4	3	3	3
				คนที่ 5	3	3	3
				เฉลี่ย	3.00	3.00	3.00
4	การเคลือบเงา		ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด	คนที่ 1	3	3	3
				คนที่ 2	3	3	3
				คนที่ 3	3	3	3
				คนที่ 4	3	3	3
				คนที่ 5	3	3	3
				เฉลี่ย	3.00	3.00	3.00

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ ตรวจสอบ	ข้อ	เกณฑ์กำหนด	ผู้ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ		
				1	2	3
5	การใช้งาน	ต้องสามารถใช้งานได้ตาม วัตถุประสงค์ของการใช้งาน		ผ	ผ	ผ
6	การบรรจุ	หากมีการห่อหุ้มมีดด้วยวัสดุที่ สะอาดแห้งเรียบ ร้อย และ สามารถป้องกันความเสียหาย และอันตรายได้		ผ	ผ	ผ

จากตาราง ที่ 4.13 สรุปผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด มผช. 82 / 2546 โดยผู้มีความชำนาญในการตรวจสอบอย่างน้อย 5 คน โดยแต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระสรุปผลการตรวจ ผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน

4.12 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์มีด

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงเพื่อเป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถามจำนวน 15 ท่าน แบ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน ดังนี้ (1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำมีดจังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน และ (3) ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ประเมินความเหมาะสม ของผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณที่ใช้วัสดุพื้นถิ่นในการพัฒนารูปแบบ จำนวน 5 แบบ โดยมีรายการข้อคำถาม ด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และสามารถแสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัด ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 1 (N = 15)

มีดเหน็บโบราณ อีเหน็บ 1	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1.ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	4.67	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.13	0.52	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.47	0.74	เหมาะสมมาก
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	4.13	0.52	เหมาะสมมาก
รวม	4.35	0.61	เหมาะสมมาก
2.ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.53	0.74	เหมาะสมมากที่สุด
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.67	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.60	0.62	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.40	0.51	เหมาะสมมาก
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.13	0.64	เหมาะสมมาก
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด อุทัยธานี	4.67	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.50	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
รวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดอีเหน็บ 1	4.46	0.60	เหมาะสมมาก

จากตาราง ที่ 4.14 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 1 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในรายการข้อความเหมาะสมดังนี้

ด้านความสวยงามมีรายการข้อความ รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ลวดลายมีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.35$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) มีความเหมาะสมมากที่สุด มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านประโยชน์ใช้สอยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานีมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี รูปแบบที่ 1 ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 2 (N = 15)

มีดเหน็บโบราณ อีเหน็บ 2	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1.ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	4.60	0.63	เหมาะสมมากที่สุด
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.13	0.52	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.27	0.46	เหมาะสมมาก
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	4.13	0.52	เหมาะสมมาก
รวม	4.28	0.56	เหมาะสมมาก
2.ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.40	0.83	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.40	0.51	เหมาะสมมาก
รวม	4.40	0.67	เหมาะสมมาก
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.33	0.49	เหมาะสมมาก
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.00	0.38	เหมาะสมมาก
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด อุทัยธานี	4.53	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.42	0.53	เหมาะสมมาก
รวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 2	4.36	0.57	เหมาะสมมาก

จากตาราง ที่ 4.15 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 2 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในรายการข้อคำถามความเหมาะสมดังนี้

ด้านความสวยงามมีรายการข้อคำถาม รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ลวดลายมีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านประโยชน์ใช้สอยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานีมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหนือโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี รูปแบบที่ 2 ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.36$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 3 (N = 15)

มีดเหน็บโบราณ อีเหน็บ 3	\bar{x}	S.D.	การแปลความหมาย
1.ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	4.20	0.68	เหมาะสมมาก
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	3.67	0.72	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.07	0.59	เหมาะสมมาก
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	4.07	0.46	เหมาะสมมาก
รวม	4.00	0.64	เหมาะสมมาก
2.ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.20	0.68	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.33	0.62	เหมาะสมมาก
รวม	4.27	0.64	เหมาะสมมาก
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.40	0.51	เหมาะสมมาก
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	4.00	0.38	เหมาะสมมาก
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด อุทัยธานี	4.53	0.52	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.33	0.72	เหมาะสมมาก
รวม	4.32	0.57	เหมาะสมมาก
รวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดอีเหน็บ 3	4.18	0.62	เหมาะสมมาก

จากตาราง ที่ 4.16 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณแบบที่ 3 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในรายการข้อความเหมาะสมดังนี้

ด้านความสวยงามมีรายการข้อคำถาม รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.07$) มีความเหมาะสมมาก สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$) มีความเหมาะสมมาก มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านประโยชน์ใช้สอยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.27$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานีมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.00$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก สรุปคะแนนเฉลี่ยด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีดี เหน็บโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี รูปแบบที่ 3 ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.18$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โบราณแบบที่ 4 (N = 15)

มีคเหน็บโบราณ อีเหน็บ 4	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1.ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	4.20	0.41	เหมาะสมมาก
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.13	0.52	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.20	0.68	เหมาะสมมาก
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	4.40	0.63	เหมาะสมมาก
รวม	4.23	0.56	เหมาะสมมาก
2.ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.40	0.51	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.67	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.53	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.60	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	3.93	0.59	เหมาะสมมาก
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด อุทัยธานี	4.40	0.51	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.87	0.35	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.45	0.59	เหมาะสมมาก
รวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ 4	4.38	0.58	เหมาะสมมาก

จากตาราง ที่ 4.17 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณแบบที่ 4 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในรายการข้อความเหมาะสมดังนี้ ด้านความสวยงามมีรายการข้อความ รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$) มีความเหมาะสมมาก

ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก สรุปลักษณะเฉลี่ยด้านความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.23$) มีความเหมาะสมมากด้าน ประโยชน์ ใช้สอยประกอบด้วย มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรุปลักษณะเฉลี่ยด้านประโยชน์ใช้สอยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานีมีคะแนน เฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนน เฉลี่ย ($\bar{X} = 3.93$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนน เฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) มีความเหมาะสมมาก สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนน เฉลี่ย ($\bar{X} = 4.87$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรุปลักษณะเฉลี่ยด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนน เฉลี่ย ($\bar{X} = 4.45$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี รูปแบบที่ 4 ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.38$) มีความเหมาะสมมาก

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โบราณแบบที่ 5 (N = 15)

มีคเหน็บโบราณ อีเหน็บ 5	\bar{X}	S.D.	การแปลความหมาย
1.ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	4.33	0.72	เหมาะสมมาก
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	4.47	0.52	เหมาะสมมาก
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	4.13	0.52	เหมาะสมมาก
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	4.20	0.68	เหมาะสมมาก
รวม	4.28	0.61	เหมาะสมมาก
2.ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	4.47	0.64	เหมาะสมมาก
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	4.67	0.49	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.57	0.57	เหมาะสมมากที่สุด
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	3.87	0.52	เหมาะสมมาก
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด อุทัยธานี	4.80	0.41	เหมาะสมมากที่สุด
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	4.87	0.35	เหมาะสมมากที่สุด
รวม	4.58	0.59	เหมาะสมมากที่สุด
รวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ 5	4.46	0.61	เหมาะสมมาก

จากตาราง ที่ 4.18 สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์มีคเหน็บ โบราณแบบที่ 5 โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 15 ท่านในรายการข้อความถามความเหมาะสมดังนี้

ด้านความสวยงามมีรายการข้อคำถาม รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33$) มีความเหมาะสมมาก ลวดลายมีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$) มีความเหมาะสมมาก การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.13$) มีความเหมาะสมมาก ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.20$) มีความเหมาะสมมาก สรูปคะแนนเฉลี่ยด้านความสวยงามมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.28$) มีความเหมาะสมมาก

ด้านประโยชน์ใช้สอยประกอบด้วย มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.47$) มีความเหมาะสมมาก มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.67$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรูปคะแนนเฉลี่ยด้านประโยชน์ใช้สอยมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.57$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

ด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วยลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานีมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.87$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.80$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.87$) มีความเหมาะสมมากที่สุด สรูปคะแนนเฉลี่ยด้านแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

สรุปผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี รูปแบบที่ 5 ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาตามขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเรื่องการศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี สามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานีโดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

5.1.1 เพื่อศึกษาวัสดุพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

5.1.2 เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

5.1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นใหม่

โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ในจังหวัดอุทัยธานี การนำวัสดุพื้นถิ่นมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยการทำผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนขึ้นใหม่ ผลการศึกษาวิจัยสรุปประเด็นสำคัญ ดังนี้

สรุปผลการศึกษาวัสดุพื้นถิ่น จังหวัดอุทัยธานี สรุปผลการศึกษาวัสดุที่สามารถหาได้ง่าย และมีปริมาณอย่างเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ในการทำผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้แก่ 1) ไม้ไผ่โดยเฉพาะ ไม้ไผ่สีสุกเนื่องจาก ประชาชนในชุมชนจังหวัดอุทัยธานีสามารถหาได้ง่ายและไม่จำเป็นต้องซื้อเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากวัสดุไม้สีสุกในชีวิตประจำวันที่สร้างขึ้น โดยช่างหรือประชาชนในพื้นที่ได้แก่ เครื่องจักสาน โดยวิธีการนำลำต้น ไม้สีสุกมาจักเส้นตอก เพื่อทำผลิตภัณฑ์ เช่น อีจู้ดักปลาไหล แอบดักกบ กระบุง กระด้ง ตะกร้า และผลิตภัณฑ์จักสานอื่น ๆ โดยส่วนใหญ่จะนำไม้ไผ่มาทำผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และ 2) ตาลโตนดจัดเป็นวัสดุที่หาได้ง่ายจากพื้นที่ท้องทุ่งนา และไม่ต้องหาซื้อเนื่องจาก ตาลโตนดมีปริมาณเพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ในด้านการทำผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยส่วนต่าง ๆ ของตาลโตนด ที่ประชาชนในจังหวัดอุทัยธานีมักจะนำมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ กะลาตาลโดยการนำมาตากแห้งเป็นตุ๊กตาเพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ของตกแต่งของฝากที่ระลึก ทางตาลโดยใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ และการนำทางตาลหรือก้านตาลมาใช้กันแดดกันฝนในท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์ของลำต้นตาล แต่การนำลำต้นตาลมาใช้เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมเนื่องจากต้องตัดโค่น

สรุปผลการศึกษาวัดคุณภาพพื้นดิน จังหวัดอุทัยธานี ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนได้แก่ ไม้สีสุก ตาลโดนด โดยเฉพาะกะลาตาล และทางดาง วัสดุดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้ เนื่องจาก มีประเด็นสำคัญ คือ 1)หาได้ง่ายในพื้นที่ของจังหวัดอุทัยธานี โดยไม่จำเป็นต้องซื้อ จึงมีความเหมาะสมที่จะนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าพัฒนาเป็นอาชีพได้ และ 2)ไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมเนื่องจากไม้สีสุก กะลาตาล ทางดาง สามารถเจริญเติบโตได้ในระยะเวลาสั้น

สรุปผลการศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี การศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ทำโดยช่างและใช้วัสดุในพื้นที่ดิน โดยการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีความจำเป็นคือการศึกษา เพื่ออนุรักษ์สืบทอด วิธีการทำแบบคงเดิม คือกลุ่มทำมิดโบราณ อำเภอลานสักจังหวัดอุทัยธานี โดยผลิตภัณฑ์มีค ถูกทำขึ้นเพื่อใช้งานเป็นส่วนใหญ่ เช่น มีคเหน็บที่ใช้พกติดตัว เพื่อใช้ คัด ฟันกิ่งไม้ เข้าป่า การใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน หรือการประกอบอาชีพ ตลอดจนการใช้ป้องกันตัว ในอดีตมีคเหน็บโบราณทำขึ้นโดยกลุ่มคนที่ถูกเรียกว่าช่างทำมิดที่สืบทอดวิธีการจากบรรพบุรุษ โดยการขึ้นรูปมีคจากความร้อนที่เกิดจากนำเหล็กเผาไฟ และแต่งรูปทรง โดยการทุบตีที่ต้องใช้ทักษะความชำนาญของช่างเป็นพิเศษ

การศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยช่างในพื้นที่ดิน คือผลิตภัณฑ์จักสานจากวัสดุไม้สีสุกการศึกษาวิจัยพบว่า ผู้ทำผลิตภัณฑ์จักสานมีอยู่ทั่วไปของหมู่บ้าน ในแต่ละอำเภอ ของจังหวัดอุทัยธานี โดยการจักสานเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน และใช้ในการประกอบอาชีพ ผู้ทำผลิตภัณฑ์จักสานส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ จะใช้เวลาว่างหลังการประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมเสร็จสิ้น หรือบางครั้งเรือ่นทำเป็นอาชีพหลัก ผลิตภัณฑ์จักสานที่พบส่วนใหญ่ เช่น อีจู้คักปลาไหล แอบคักกบ กระบุง กระด้ง ตะกร้า และผลิตภัณฑ์จักสานอื่น ๆ

สรุปผลการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนขึ้นใหม่ โดยมีผลิตภัณฑ์คือ 1) กลุ่มทำมิดโบราณ เนื่องจากมีประเด็นสำคัญคือ การอนุรักษ์สืบทอด วิธีการทำแบบคงเดิม เพื่อนำสู่การสร้างมูลค่าสินค้า และการส่งเสริมอาชีพ และ 2)ผลิตภัณฑ์จักสาน มีประเด็นสำคัญคือผู้ทำผลิตภัณฑ์จักสานมีอยู่ทั่วไปของหมู่บ้าน ในแต่ละอำเภอ ของจังหวัดอุทัยธานี โดยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และการพัฒนาวิธีการจักสานแบบอื่น ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

สรุปผลการศึกษาลวดลายที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานีการศึกษาลวดลายที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี โดยวิธีการลงพื้นที่ศึกษาวิจัยจากการสัมภาษณ์โดยกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย 1)กลุ่มทำงานสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุทัยธานี 2)กลุ่มสำนักงานเขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้าประทุน จังหวัดอุทัยธานี 3)กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 4)กลุ่มผู้ทำผลิตภัณฑ์มีค 5)กลุ่มผู้ทำผลิตภัณฑ์จักสาน และ กลุ่มผู้จำหน่ายสินค้าตามสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานี เพื่อหาเอกลักษณ์ที่แสดงถึงจังหวัดอุทัยธานี

สรุปผลผลิตที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานีคือ 1) ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์เขาปลาร้า อายุประมาณ 5,000 ถึง 3,000 ปี โดยภาพแสดงถึงความสัมพันธ์ ระหว่างคน กับสัตว์ 2) ปลาแรด ซึ่งจัดเป็นปลาขึ้นชื่อในการประกอบอาหาร โดยพบที่ลำน้ำสะแกกรัง จังหวัดอุทัยธานี 3) ควายป่า โดยค้นพบที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี โดยกรมป่าไม้ พ.ศ. 2508 ที่ครั้งหนึ่งเคยเชื่อว่าสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย และ 4) สัตว์ป่าหายากเช่นวัวแดงในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ห้วยขาแข้งมรดกโลก จังหวัดอุทัยธานี

สรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี โดยนำวัสดุพื้นถิ่น เช่น ไม้ไผ่สีสุก ตาลโตนด การใช้ผลผลิตที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานี มีความเหมาะสม และเป็นความต้องการของผู้ผลิต ผู้จำหน่ายสินค้าชุมชน เนื่องจากมีความเห็นสอดคล้องกัน ที่พัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณเป็นของตกแต่ง ของฝากที่ระลึกที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของ จังหวัดอุทัยธานี การศึกษาวิจัยโดยแบ่งเป็นขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนี้

ขั้นตอนการหาแนวทางการผลิตมีคเหน็บจังหวัดอุทัยธานี โดยการดำเนินการวิจัยจากการทดลองสร้างรูปแบบวิธีการผลิต และสอบถามความต้องการในการผลิต ของช่างทำมีค ช่างจักสาน และช่างไม้ในพื้นที่ ในจังหวัดอุทัยธานี ที่มีความเหมาะสมและความต้องการ ในประเด็นสำคัญคือ 1) ความสามารถทักษะของผู้ผลิต 2) อุปกรณ์เครื่องมือมีความพร้อม 3) วัสดุหาได้ง่ายในพื้นที่และไม่ต้องลงทุน

ขั้นตอนการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจังหวัดอุทัยธานี โดยวิธีการทำภาพร่างแนวคิดมีคเหน็บ (อิเหน็บ) โดยวัสดุที่ใช้ประกอบด้วยตัวมีคใช้พานไถเป็นวัสดุที่เหลือใช้จากเครื่องมือทางการเกษตร ค้ำมีคทำจากไม้ไผ่ตกแต่งลวดลายโดยการสลักลาย ปลอกมีคทำจากเหล็ก ฝักมีคจากไม้ไผ่ตกแต่งลายโดยการสลักลาย หมมมีคจากผิวไม้ไผ่โดยการจักสานเส้นดอกแบน ฐานวางมีคทำจากไม้ไผ่ ตกแต่งลวดลาย โดยเส้นดอกแบน ผลการการประเมินผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 ท่าน มีรายการข้อคำถามคือ ความสวยงามมี คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.17$) มีความเหมาะสมมาก ประโยชน์ใช้สอย มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) มีความเหมาะสมมากที่สุด ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก ขั้นตอนการทำมีคคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.42$) มีความเหมาะสมมาก

สรุปผลภาพร่างแนวคิดแบบที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.37$) มีความเหมาะสมมาก และผู้วิจัยพัฒนารูปแบบโดยวิธีการผลิตจากภาพร่างแนวคิดที่ 4 เพิ่มอีกจำนวน 5 รูปแบบ และทำต้นแบบผลิตภัณฑ์ มีคเหน็บโบราณ โดยช่างในพื้นที่จังหวัดอุทัยธานี ประกอบด้วย กลุ่มช่างทำมิด กลุ่มช่างจักสาน และช่างไม้ชุมชน

ขั้นตอนการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มิด (มพช.28 / 2546) การตรวจลักษณะทั่วไป การประกอบด้วยวัสดุอื่น การขัดเงา และการเคลือบเงา ให้แต่งตั้งคณะผู้ตรวจสอบ ประกอบด้วยผู้มีความชำนาญในการตรวจสอบอย่างน้อย 5 ท่าน โดยแต่ละคนจะแยกกันตรวจและให้คะแนนโดยอิสระ ผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณ ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มิด มพช. 82 / 2546

สรุปผลความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นใหม่ สรุปผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจากวัสดุพื้นถิ่นของจังหวัดอุทัยธานี จำนวน 5 รูปแบบ ในด้านความสวยงาม ประโยชน์ใช้สอย และ แสดงถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี โดยมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญ 15 ท่าน แบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน ดังนี้ 1)ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ 5 ท่าน 2)ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำมิด 5 ท่าน และ 3)ผู้เชี่ยวชาญด้านเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี 5 ท่าน สรุปผลความคิดเห็นดังนี้

รูปแบบที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมากที่สุด

รูปแบบที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.36$) มีความเหมาะสมมาก

รูปแบบที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.18$) มีความเหมาะสมมาก

รูปแบบที่ 4 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.38$) มีความเหมาะสมมาก

รูปแบบที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวม ($\bar{X} = 4.46$) มีความเหมาะสมมาก

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัย วัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ในการเลือกใช้วัสดุจากไม้ไผ่ และส่วนต่าง ๆ ของตาล โคนด โดยเฉพาะกะลาตาล ทางตาล สามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทของ ตกแต่ง ของฝากที่ระลึก ประเภทอื่น ๆ ได้หลากหลายรูปแบบ เนื่องจากวัสดุดังกล่าวสามารถหาได้ง่ายในพื้นที่ จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดใกล้เคียง โดยไม่ต้องลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ชาย สิกขา(2548 : บทคัดย่อ)ที่นำวัสดุจากต้นไผ่สามารถพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้สวยงามและมีคุณค่า โดยการผลิตจากพื้นฐานความรู้จากงานหัตถกรรมการใช้ประโยชน์จากวัสดุในพื้นที่ทำให้ได้ง่ายมีประโยชน์และสามารถพัฒนาเป็นอาชีพเพื่อสร้างรายได้

ให้กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือผู้ที่มีความสนใจได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ ทองทรัพย์(2549 : บทคัดย่อ) การเลือกใช้วัสดุเหลือทิ้งทางการเกษตรที่หาได้ง่ายเป็นการช่วยลดต้นทุนการผลิต และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

การนำไม้สีสุก ทางตาล กะลาตาล และเหล็กเหลือทิ้งจากเครื่องมือทางการเกษตร มาใช้ทำผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ สำหรับเป็นของฝากที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานี ไม่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อม เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีดที่จำหน่ายส่วนใหญ่จะนำไม้จริงมาทำ ด้าม ฝักมีด โดยเฉพาะการนำเขาสัตว์ หรืองาช้าง มาทำเป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ของมีดจากผลการศึกษาวิจัยโดยความเห็นของกลุ่มผู้ตระหนักถึงการอนุรักษ์ และรักษาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สรุปได้ว่าการนำวัสดุไม้สีสุก ทางตาล กะลาตาล และเหล็กเหลือทิ้งจากเครื่องมือทางการเกษตร เป็นการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม

วิธีการทำลายที่แสดงถึงเอกลักษณ์ จังหวัดอุทัยธานีโดยการสลักลงบนผิวเหล็กและไม้ ไม้สามารถนำไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ของ ตกแต่งที่ระลึก ชนิดอื่น ๆ ได้ โดยวิธีดังกล่าวที่ได้จากการทดลองในการวิจัยที่ศึกษาและพัฒนาจากวิธีการสลักลายของช่างทำมีดหมอในชุมชน จังหวัดอุทัยธานี พบว่า วิธีสลัก และวิธีเขียนลายด้วยความร้อน สามารถพัฒนา ลวดลายบนเนื้อ ไม้ และรูปแบบของลวดลายชนิดอื่น ได้อย่างหลากหลายเพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ จับโจร(2548 : บทคัดย่อ) ที่นำวิธีการออกแบบ โดยเรียนรู้จากวิถีชีวิตของบรรพบุรุษสามารถพัฒนาให้เห็นถึงคุณค่าของมรดกทางภูมิปัญญาได้

ปัจจุบันช่างทำมีดโบราณ ในจังหวัดอุทัยธานี ที่มีทักษะ ความชำนาญ มีจำนวนน้อย ซึ่งมีโอกาสต่อการสูญหายไปจากจังหวัด และไม่ได้ถ่ายทอดสู่เยาวชนรุ่นหลังเนื่องจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และการสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ในการพัฒนารูปแบบให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อกระตุ้นความสนใจต่อเยาวชน

การพัฒนาผลิตภัณฑ์มีดเหน็บโบราณ จังหวัดอุทัยธานีสามารถพัฒนาและถ่ายทอด ต่อผู้สนใจ ที่จะประกอบเป็นอาชีพเสริมได้เนื่องจากวิธีการผลิต วัสดุ และเครื่องมือต่าง ๆ มีการใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผู้ทำมีดโบราณในชุมชน จังหวัดอุทัยธานีได้ หรือผู้ที่มีความสนใจ โดยสรุปจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำมีดซึ่งมีประสบการณ์ในด้านการจำหน่ายมีดให้ความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ที่จะพัฒนาเป็นอาชีพต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลวิจัยเรื่องการศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ด้าน ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

5.3.1.1 การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณ โดยการใช้วัสดุพื้นถิ่นเช่น ไม้ไผ่ ผสมร่วมกับการตกแต่งด้วยกะลาตาลและทางตาลโดนด ซึ่งผู้ทำมีสามารถใช้วัสดุชนิดอื่น ๆ มาผสมร่วมได้อย่างหลากหลาย เช่น เนื้อไม้ชนิดอื่น ๆ หิน หรือการใช้เขาสัตว์ และงาช้าง ในการทำ ฝักมีด ค้ำมีด และฐานวางมีด เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

5.3.1.2 การออกแบบตัวมีดสามารถพัฒนารูปแบบให้เกิดความหลากหลายได้เพื่อความสวยงามและประโยชน์ใช้สอยโดยวิธีการขึ้นรูปจากความร้อนโดยกลุ่มทำมีดโบราณ จังหวัดอุทัยธานีเพื่อเกิดความหลากหลายของรูปแบบผลิตภัณฑ์มีดเพื่อใช้เป็นของตกแต่ง ของฝากที่ระลึก

5.3.1.3 วิธีการสลักลายสามารถพัฒนารูปแบบลวดลายผลิตภัณฑ์ ให้เกิดความหลากหลายและมีความน่าสนใจ ต่อผู้บริโภค

5.3.1.4 สามารถศึกษาวิธีทำผลิตภัณฑ์มีคเหน็บโบราณจากผลวิจัยและพัฒนาทักษะ และวิธีการให้เกิดความชำนาญเพื่อทำเป็นอาชีพเพื่อสร้างรายได้ ให้กับผู้สนใจได้

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์จะสมบูรณ์มากขึ้น โดยการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมและสะดวกในการขนส่ง เนื่องจากกลุ่มผู้บริโภคส่วนใหญ่เดินทางมาท่องเที่ยวจากต่างจังหวัด

5.3.2.2 การวิจัยครั้งต่อไปสามารถพัฒนารูปแบบและคุณภาพสินค้ามีคเหน็บโบราณ เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์ของตกแต่งของฝากที่ระลึกเพื่อเผยแพร่สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดอุทัยธานีในการจำหน่ายสู่ตลาดต่างประเทศ

5.3.2.3 ควรวิจัยพัฒนาคุณภาพเหล็กและเข้าสู่กระบวนการทดสอบประสิทธิภาพของเนื้อเหล็กเพื่อประโยชน์การใช้งานที่หลากหลายขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. 2550. **โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และต้นแบบบรรจุภัณฑ์**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- คณะกรรมการอำนวยการ หนังสือคำบล หนังสือผลิตภัณฑ์แห่งชาติ. 2549. **แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอด หนังสือคำบล หนังสือผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2549**. กรุงเทพฯ : บางกอกบัสล็อก.
- จิตรภา กุณฑลบุตร. 2550. **การวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่**. กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- จิระพันธ์ สมประสงค์. 2533. **ประวัติศิลปะ**. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้งเฮ้าส์.
- จุฬามาศ ศิริวรรณ และคณะ. 2548. **คู่มือเส้นทางสุขใจเที่ยวไทยล้วน 10 ล้าน**. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.).
- ชัยรัตน์ อิศวางกูร. 2548. **ออกแบบให้โดนใจ**. กรุงเทพฯ : ฮิวชันการพิมพ์.
- ชานินทร์ เลิศนครินทร์. 2541. **มรดกโลก Heritage**. กรุงเทพฯ : เพื่อนพิมพ์.
- ธีระชัย สุขสด. 2544. **การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นवलน้อย บุญวงษ์. 2542. **หลักการออกแบบ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรัช สุดสังข์. 2548. **การวิจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิรัช สุดสังข์. 2548. **ออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2549. **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- บุษกร ช่างเจริญ. 2549. **ตำรับไทยเครื่องหอม**. กรุงเทพฯ : เพชรกระรัต.
- พรธนิภา โสคติพันธุ์ และคณะ. 2547. **วัฒนธรรมตาลโตนด กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง**. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พรีนติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ไพฑูรย์ ทองทรัพย์. 2549. **“การพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจากแก้วเคลือบเพื่อใช้ในงานตกแต่งภายใน และภายนอก”** วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปประยุกต์ศึกษบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. 2540. **การวัดและการสร้างแบบสอบถามสัมฤทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชาวดี งามสง่า. 2540. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ แกรมมี่.
- วิบูลย์ ถีสวรรณ. 2550. **เครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม.
- วิบูลย์ ถีสวรรณ. 2538. **ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.

วิพุธ วิวรรณวรรณ. 2545. **จักสานบ้านเนินน้ำเย็น และงานภูมิปัญญาชาวปากน้ำโพ**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ศักดิ์ชาย สีทขา. 2548. “แนวทางการพัฒนางานหัตถกรรมไม้ในวิถีชีวิตคนอีสาน.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาศิลปประยุกต์ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์

คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ศิริพรณ์ ปีเตอร์. 2549. **มนุษย์และการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : วินเซวิฟเลเบล.

เศรษฐนันต์ กาญจนกุล และคณะ. 2550. **พืชสมุนไพร**. กรุงเทพฯ : บั๊คไทม์.

สมญา อินทรเกษม และคณะ. 2548. “โครงการวิจัยและพัฒนาศักยภาพของคอนจันเพื่อแก้ไขปัญหา

ความยากจนแบบบูรณาการ.” ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

(สกอ.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2536. **พืชและสัตว์ที่ใกล้จะสูญ**

พันธุ์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

สมพร เทพสิทธิ์า. 2548. **เศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวพระราชดำริ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.

สถาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ. 2550. **ผลของเทคโนโลยีที่มีต่อการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

สถาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ และ พิชัย สดกภิบาล. 2550. **วัสดุพื้นดินภาคกลางที่ใช้ในการผลิต**

ครุภัณฑ์. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.

สามารถ จับโจร. 2548. “การศึกษาเครื่องปั้นดินเผาของคนอีสานเพื่อประยุกต์ใช้กับการออกแบบ

ผลิตภัณฑ์เซรามิก.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปประยุกต์ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการ

ออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และการออกแบบ, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สุภางค์ จันทวานิช. 2549. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสกสันต์ ศรีสันต์. 2549. “การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์จากต้นกกในภาคอีสาน.” วิทยานิพนธ์

ปริญญาศิลปประยุกต์ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปประยุกต์และ

การออกแบบ, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอุทัยธานี. 2549. **ของดีเมืองอุทัยธานี**. อุทัยธานี : โอเดียนอาร์ต

อภิรักษ์ โปษยานนท์. 2549. **สุดยอดผลิตภัณฑ์เด่นจังหวัด Provincial Star OTOP**. กรุงเทพฯ :

สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยกระทรวงวัฒนธรรม.

อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. **เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อัมพา คำวงษา. 2550. **ไม้เศรษฐกิจ**. กรุงเทพฯ : นาคา อินเตอร์มีเดีย.

เอี่ยมพร วิสมหมาย และปณิธาน แก้วดวงเทียน. 2547. **ไม้ไผ่ยืนต้นของไทย 1**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
เอช เอ็น กรุป.

Kate Stephens. 1999. **The Product Book**. Singapore : A D & AD Mastercraft Serier Publication.

Susan Peterson. 2003. **The Craft and Art of Clay**. China : Fakenham Photosetting LTD.

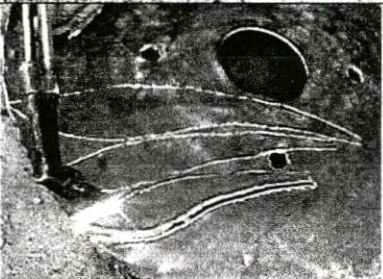

Wongvipa Devahastin na Ayudhya. 2000. **Contemporary Thai**. London : Periplus Editions
(HK) Ltd.

ภาคผนวก

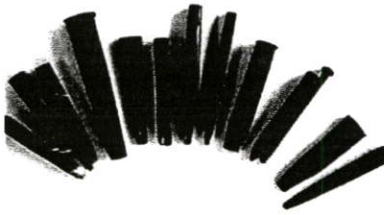

ภาคผนวก ก
ขั้นตอนและวิธีการทำมีดเหน็บโบราณ

ขั้นตอนและวิธีการทำมีดเหน็บโบราณ

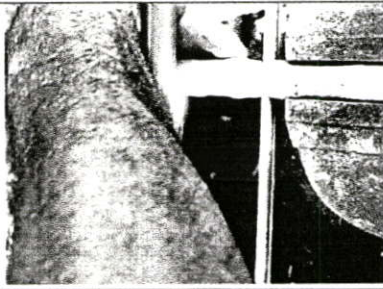

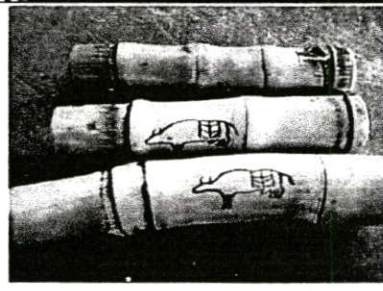
ขั้นตอนการตีมีดเหน็บโบราณ

ขั้นตอน	ภาพประกอบ	รายละเอียด
1.		นำพาน ไถที่เหลือทิ้งจากเครื่องมือทางการเกษตร มาร่างแบบรูปทรงมีดตามความต้องการ
2.		ใช้ความร้อนตัดตามรูปทรงแบบร่าง
3.		นำเหล็กที่ตัดเสร็จ มาเผาในเตาตีมีด จนเหล็กร้อน กลายเป็นเหล็กสีแดงเพื่อง่ายต่อการตีดัดแต่ง รูปทรง
4.		ตีมีดดัดแต่งรูปทรงตามความต้องการ ขั้นตอนนี้ จะต้องใช้ทักษะและความชำนาญ ของช่างทำมีด
5.		หลังจากนั้นขัดแต่ง รูปทรงเพื่อความสวยงาม โดยใช้เครื่องเจียขัด และทำคมตามความต้องการ

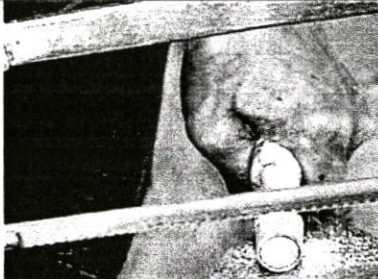

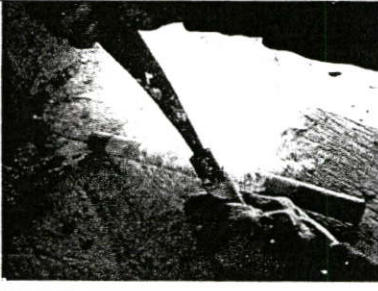
ขั้นตอนการสลักลายบนตัวมีด

ขั้นตอน	ภาพประกอบ	รายละเอียด
1.		เตรียมเครื่องมือสลักให้พร้อม โดยเครื่องมือในการสลักตลอดสาย ช่างทำมีดเรียกว่าเหล็กสกัด และควรเตรียมเหล็กสกัดที่มีขนาดหัว เล็กใหญ่ หลายขนาดเพื่อความสะดวกในการสลักลาย
2.		ร่างแบบตามความต้องการ หรืออาจใช้วิธีการลอกลายเพื่อสะดวกในการผลิตที่มีจำนวนมาก และมีความจำเป็นต้องมีความเหมือนกัน
3.		สลักตลอดสายตามแบบร่าง วิธีการสลักลายจะต้องอาศัยทักษะและความชำนาญของช่าง เพื่อความประณีตสวยงาม
4.		เพิ่มความชัดเจนของลวดลายสลักโดยการทาหมึกสีดำลงในร่อง และรองนหมึกแห้งจึงขัดด้วยผ้าให้สะอาดจะเกิดความชัดเจนของลายมากขึ้น
5.		หลังจากนั้นทำการขัดแต่งเพื่อความสวยงามอีกครั้งโดยการปิดด้วยเครื่องเจีย ถ้าต้องการนำมีดไปใช้งานจะต้องนำไปเผาในเตาตีมีด หรือการชุบมีด จะต้องใช้ทักษะความชำนาญ ของช่างทำมีด และนำมาปิดด้วยเครื่องเจีย เพื่อเกิดความงาม

ขั้นตอนการสลักลวดลายบนค้ำม และฝักมิด

ขั้นตอน	ภาพประกอบ	รายละเอียด
1.		คัดเลือกไม้ไผ่ที่มีขนาดเหมาะสม และจับถนัดมือผู้ใช้ เพื่อเกิดความสวยงามอาจคำนึงถึงความถี่และห่างของข้อไม้ไผ่ ไม้ไผ่ที่นิยมมาทำค้ำมมิดได้แก่ ไม้ไผ่ ไม้เถียง โดยตัดลำต้นที่แก่จัดทิ้งไว้จนแห้ง เพื่อความแข็งแรงและไม่เกิดการหดตัว
2.		หลังจากตัดตามความต้องการเสร็จแล้วควรนำมาขัดแต่งพื้นผิวให้สะอาดและผิวเรียบไม่ขรุขระ เพื่อง่ายต่อการเขียนลวดลายในขั้นตอนต่อไป
3.		สลักลายด้วยเหล็กสกัดตามแบบที่ร่างไว้ วิธีดังกล่าวต้องใช้ทักษะและความชำนาญจึงจะเกิดความประณีตสวยงาม
4.		เพิ่มความชัดเจนของลวดลายสลักโดยการทาหมึกสีค้ำลงในร่อง และรองจนหมึกแห้งจึงขัดด้วยผ้าให้สะอาดจะเกิดความชัดเจนของลายมากขึ้น
5.		จะได้ค้ำมมิดที่มีลวดลายตามความต้องการ เพื่อความสวยงามของค้ำมมิดอาจขัดแต่งด้วยกระดาษทรายจนผิวเรียบ ตามความต้องการ

ขั้นตอนการเข้าด้ามมีด

ขั้นตอน	ภาพประกอบ	รายละเอียด
1.		วิธีการเข้าด้ามมีดในขั้นตอนแรกควรวัดขนาดด้ามให้พอดีกับเอวมมีดเพื่อความสวยงาม หลังจากนั้นกำหนดช่วงความยาวเพื่อใส่ปลอกมีดเสริมความแข็งแรงของมีดเหน็บโบราณ
2.		ตัดตามขนาดเพื่อนำปลอกมีดมาสวมด้ามมีด การตัดผิวเพื่อสวมปลอกเพื่อความแข็งแรงนั้นจะต้องให้ขนาดด้าม โดยปลอกมีดมีความแน่นคับ และใช้ค้อนตีให้สนิท จะเกิดความแข็งแรง
3.		การสวมปลอกมีดช่วยให้ด้ามมีความแข็งแรง เนื่องจากปลอกมีดจะรัดด้ามไม้ให้เกิดการแตกได้ง่ายขณะใช้งาน ปลอกมีดสามารถสลักลวดลายเพื่อความสวยงามได้ตามความต้องการ
4.		เมื่อสวมปลอกมีดเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะเจาะรูเพื่อสวมก้านมีดลงในด้าม เพื่อความแข็งแรงทนทานของการสวมก้านมีดเหน็บ ช่างมีดนิยมใช้คั้งใส่รูที่เจาะเพื่อช่วยในการยึดติดมากขึ้น หรืออาจใช้ถุงพลาสติก และลิ่มตอกก็ได้เช่นกัน
5.		การเข้าด้ามโดยนำก้านมีดเผาไฟจนเกิดความร้อนและสวมใส่ด้ามมีดขณะยังมีความร้อน และกระแทกซ้ำเพื่อความแน่น แข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน

ขั้นตอนการทำฝักมึค

ขั้นตอน	ภาพประกอบ	รายละเอียด
1.		นำเนื้อไม้ไผ่มาตัดแต่ง และประกบกันให้สนิท โดยใช้ความร้อนช่วยในการยึดติด หลังจากนั้นขัดแต่งพื้นผิวด้วยกระดาษทรายจนผิวเรียบตามความต้องการ
2.		ตัดแต่งรูปทรงของฝักมึค ให้พอดีกับตัวมึคและสามารถสวม ถอดมึคออกจากฝักได้อย่างสะดวก
3.		เพื่อความสวยงามและความแข็งแรงของฝักมึค จะจักสันตอกโดยใช้ผิวไม้สีสุก เพื่อป้องกันมอดกิน เนื้อไม้ไผ่จะนำตอก และฝักมึคไปรมควัน
4.		นำเส้นตอกที่ได้มารัดฝักมึคโดยใช้ความร้อนช่วยในการยึดติด การรัดฝักมึคข้างมึค จะเรียกวิธีการดังกล่าวว่าการมัดแหม
5.		การมัดแหมสามารถมัดได้หลายแบบขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้มี ประโยชน์ของการมัดแหมเพื่อความสวยงาม ยังช่วยเพิ่มความแข็งแรงของฝักมึค
6.		หลังจากการมัดแหมเสร็จสิ้นสามารถตกแต่งลวดลายของฝักมึค โดยการฝังกะลาตาล หรือทางตาล โคนตตาม และการสลักลวดลายเพื่อเพิ่มความสวยงามได้ ความต้องการ

ขั้นตอนการทำฐานวางมีด

ขั้นตอน	ภาพประกอบ	รายละเอียด
1.		ขั้นตอนการทำฐานวางมีดเริ่มจากการตัดไม้ไผ่ สีสุกให้มีขนาดเหมาะสมในการประกบติด
2.		นำมาประกบและยึดติดด้วยกาวร้อน หลังจากนั้น จัดแต่งพื้นผิวให้เรียบ โดยกระดาษทรายหรือเพื่อความรวดเร็วอาจใช้กับไสไม้แบบไฟฟ้า
3.		หลังจากการประกบติดส่วนต่าง ๆ ของฐานวาง มีดเห็นเรียบร้อยแล้วจะแต่ง ถ่องวางค้ำมีด โดย สลิว และนำมาประกบติดกับฐานวางมีด
4.		การทำฐานวางมีดสามารถทำได้หลายรูปแบบโดย วิธีเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ใช้
5.		เพื่อความสวยงามของฐานวางมีดควรทำโดยช่าง ผู้มีทักษะความชำนาญในการทำไม้ จะเกิดความ ประณีตสวยงาม

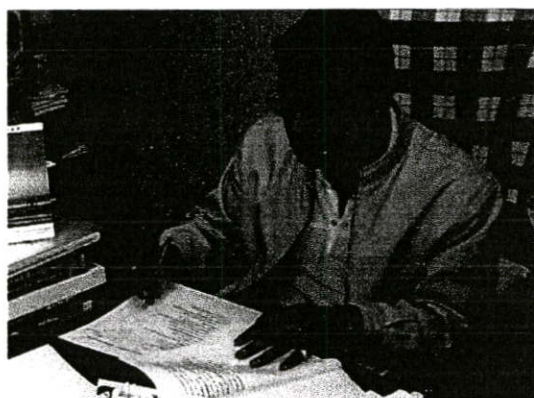
ภาคผนวก ข
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุตสังข์

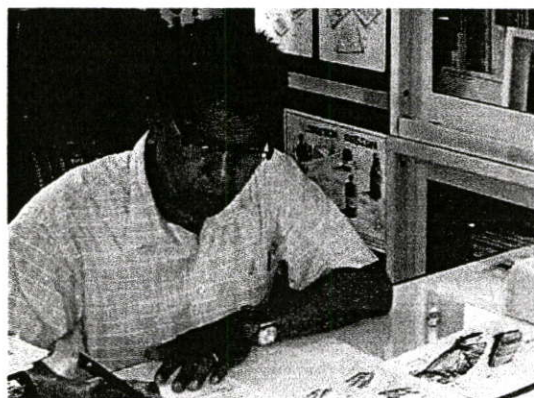
หัวหน้าภาควิชาศิลปะและการออกแบบ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

อ.เมือง จ.พิษณุโลก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชรัตน์ ปรานี

อาจารย์สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ทองทรัพย์

อาจารย์สาขาวิชาออกแบบ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

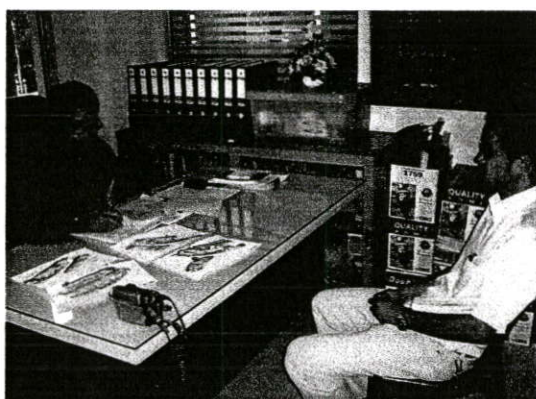
ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

อาจารย์วัฒน์ โชติ ศุภะเดชะ

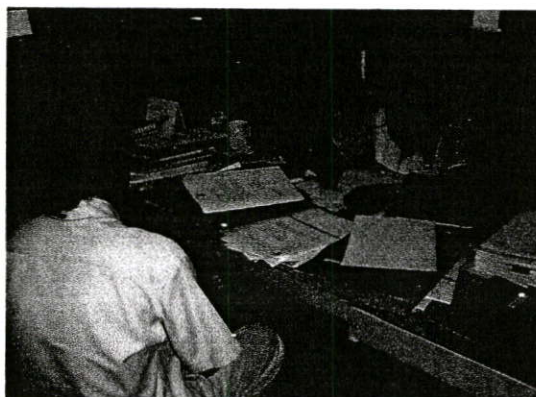
ประธานกรรมการบริษัท ควอเทท กราฟิก จำกัด จ.กรุงเทพมหานคร

คุณฉลาด วิวรรณนาวิน

หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดอุทัยธานี

ศาลากลางจังหวัดอุทัยธานี อ.เมือง จ.อุทัยธานี

คุณเชิษรัตน์ จันทรัตน์

นักวิชาการพัฒนาชุมชน 6 ว. สำนักงานพัฒนาชุมชน อ.เมือง จ.อุทัยธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ ทองทรัพย์

อาจารย์สาขาวิชาออกแบบ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ อ.เมือง จ.นครสวรรค์

คุณวิรัตน์ บัวสำลี

(ร้านมีคช่างแขก) ต.อุทัยใหม่ อ.เมือง จ.อุทัยธานี

คุณแหวน ดวงจิตร

กลุ่มผู้ผลิตเหล็กกล้าบ้านบางกุ้ง (ร้านมีคเป็ยกโบว์) ต.สะแกกรัง อ.เมือง จ.อุทัยธานี

ภาคผนวก ง
เครื่องมือในการวิจัย

แบบประเมินความเที่ยงตรงตามเนื้อหา
ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี
หัวข้อวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาวัสดุพื้นดิน เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

โดย

นายธวัช พะขิม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. สถาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. อภิสักก์ สิ้นธุภัก

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

โปรดพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อต่อไปนี้เป็นวัดตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่ แล้วเขียนผล
พิจารณาของท่าน โดย ✓ ลงในช่องคะแนนเชิงพฤติกรรม ตามเกณฑ์ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- +1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย
- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามไม่ตรงตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย

หมายเหตุ : มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 เป็นเกณฑ์ความหมายที่มีความเที่ยงตรง

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.1. เพื่อศึกษาวัสดุพื้นถิ่น และผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานี
- 1.2. เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี
- 1.3. เพื่อศึกษาความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน ที่พัฒนาขึ้นใหม่

2. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

2.1 **ผลิตภัณฑ์** หมายถึง ผลผลิตที่ผลิตด้วยมือเป็นศิลปะของกลุ่มชนที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยถูกถ่ายทอดทักษะความชำนาญจากบรรพบุรุษเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์จักสาน ผลิตภัณฑ์มีดโบราณ และผ้าทอ

2.2 **ภูมิปัญญาชาวบ้าน** หมายถึง องค์ความรู้ความสามารถของชุมชนที่สั่งสมสืบทอดกันมาช้านาน เป็นศักยภาพที่จะใช้แก้ปัญหา จัดการ ปรับปรุง เรียนรู้ และถ่ายทอดสู่คนรุ่นใหม่ เพื่อดำรงชีวิตอย่างผาสุก (คะเนิงนิตย์ จันทบุตร และคณะ. 2542 : 1)

2.3 **หัตถกรรม** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มชุมชนเพียรพยายามทำขึ้นด้วยมือ โดยการใช่วัตถุในพื้นถิ่นในจังหวัดอุทัยธานีเพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน

2.4 **วัสดุพื้นถิ่น** หมายถึง วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นภายในจังหวัดอุทัยธานี โดยเฉพาะไม้สีสุกตาลโตนด ผ้าทอ

2.5 **การพัฒนา** หมายถึง การออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยใช้วัสดุจากไม้สีสุกตาลโตนด เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก และมีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี

2.6 **ผลิตภัณฑ์ชุมชน** หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่สมาชิกภายในหมู่บ้านรวมกลุ่มกัน สร้างผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึง ความสามารถ ด้านทักษะ และวัสดุ เพื่อใช้สอยในชีวิตประจำวัน และหารายได้เสริมหลังเสร็จสิ้นจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือบางกลุ่มทำเป็นอาชีพหลัก ผลิตภัณฑ์ชุมชนเด่น จังหวัดอุทัยธานี ผลิตภัณฑ์มีดสวยงาม มีด ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอลายโบราณ ผลิตภัณฑ์ธูปหอม

2.7 **ลักษณะเฉพาะถิ่น** หมายถึง ความเป็นลักษณะเฉพาะหรือเอกลักษณ์ที่บุคคลในจังหวัดอุทัยธานี และนักท่องเที่ยว รู้และเข้าใจ ถึงความเป็นเฉพาะถิ่น เช่น สถานที่ท่องเที่ยวมรดกโลกห้วยขาแข้งโดยเฉพาะสัตว์ป่าหายาก ภาพเขียนก่อนประวัติศาสตร์ถ้ำเขาปลาร้าที่ถ่ายทอดความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสัตว์ และวัฒนธรรมประเพณีตักบาตรเทโววัดสังกัสรัตนคีรี และปลาแรดอาหารขึ้นชื่อของจังหวัดอุทัยธานี

3. โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละรายการและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความ

คิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการ	ค่าคะแนน			
	+1	0	-1	เสนอแนะ
1. ความสวยงาม				
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม				
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม				
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม				
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม				
2. ประโยชน์ใช้สอย				
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้				
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์				
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี				
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี				
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์				
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้				
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้				
4. ขั้นตอนการทำมีด				
4.1 รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีด				
4.2 สามารถผลิตได้ โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้				
4.3 สามารถเพิ่มมูลค่าได้				
4.4 วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีด				

ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม.....
.....
.....
.....

(ขอขอบพระคุณที่กรุณาประเมินแบบสอบถาม)

**แบบประเมินการพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชน
จังหวัดอุทัยธานี
หัวข้อวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี**

โดย

นายรัช พะยิม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. สถาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. อภิสักดิ์ สินธุภัก

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

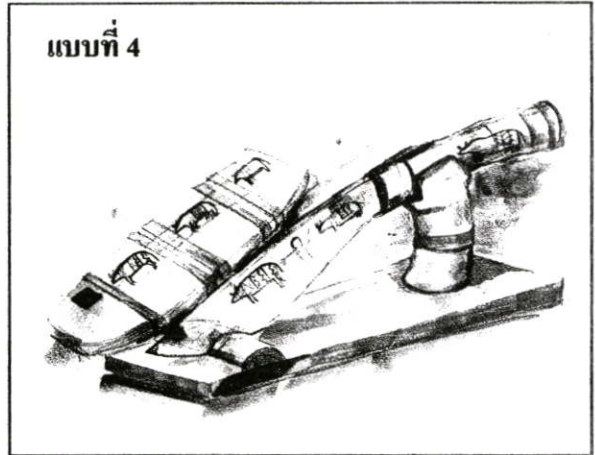
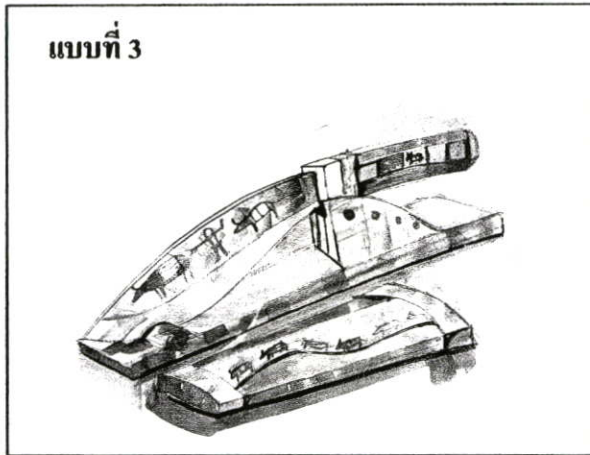
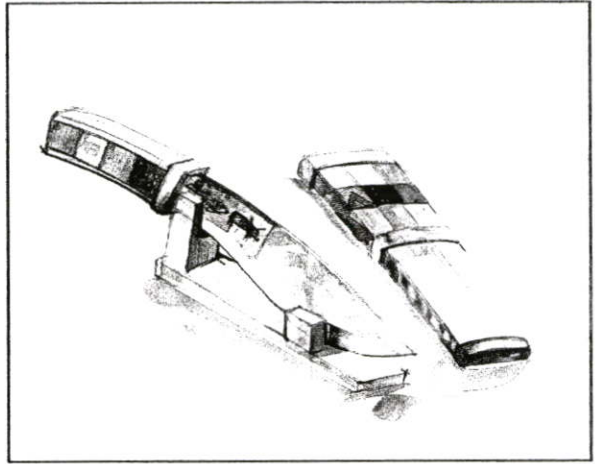
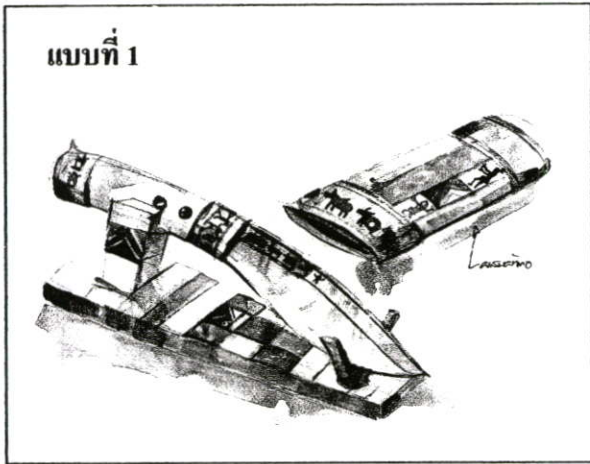
ตอนที่ 1 ขอความกรุณาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นตามความเหมาะสม

ตอนที่ 2 ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลขตามความคิดเห็น โดยมีความหมายดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ภาพร่างแนวคิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์มีดสวยงาม แบบที่ 1 ถึงแบบที่ 4

1. โปรดพิจารณารูปแบบในแต่ละรายการและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความคิดเห็น

รายการข้อคำถาม	ภาพร่างแนวคิด แบบที่			
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3	แบบที่ 4
1. ความสวยงาม				
1.1 รูปแบบมีคุณค่าทางความงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2. ประโยชน์ใช้สอย				
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่งของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี				
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
4. ขั้นตอนการทำมีด				
4.1 รูปแบบมีความสะดวกต่อขั้นตอนการทำมีด	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
4.2 สามารถผลิตได้โดยกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
4.3 สามารถเพิ่มมูลค่าได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
4.4 วัสดุมีความเหมาะสมต่อขั้นตอนการทำมีด	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี
หัวข้อวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี

โดย

นายรัช พะยิ้ม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. สถาพร คีบุญมี ณ ชุมแพ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. อภิสักก์ สินธุภัก

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ตอนที่ 1 ขอความกรุณาผู้เชี่ยวชาญ ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความ

คิดเห็นตามความเหมาะสม

ตอนที่ 2 ขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามเขียนข้อเสนอแนะอื่น

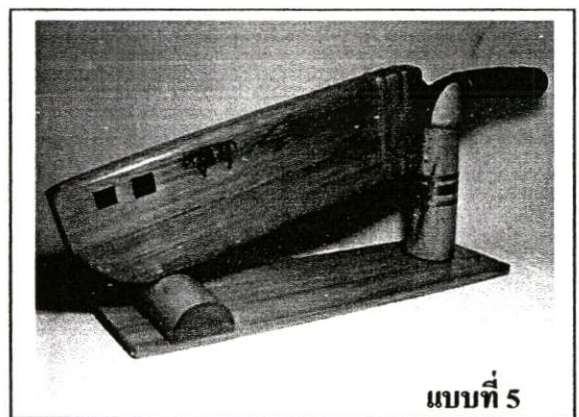
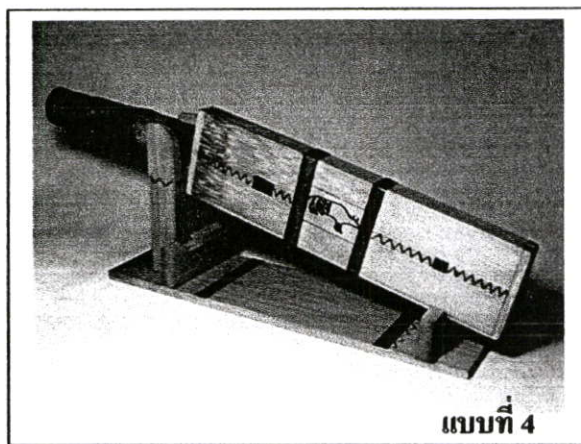
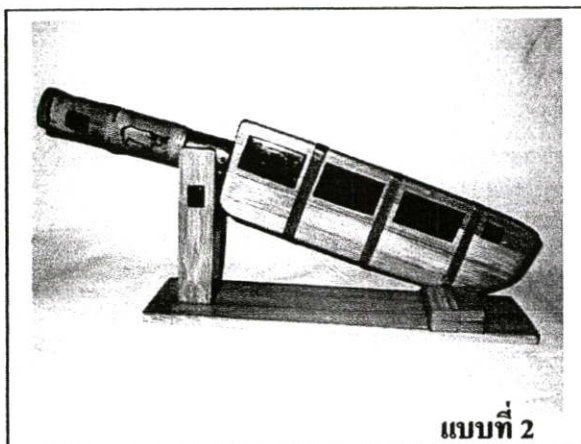
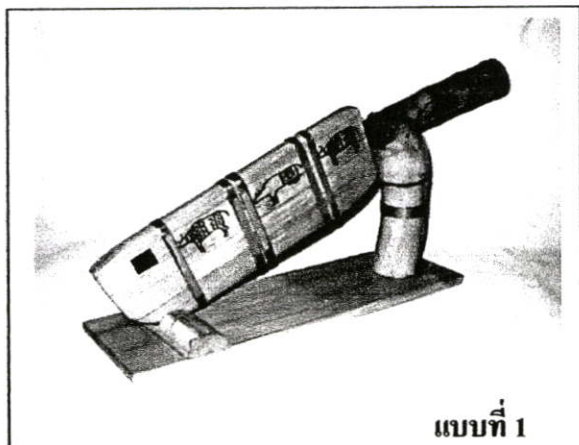
ๆ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลขตามความคิดเห็น โดยมีความหมาย

ดังต่อไปนี้

5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผลิตภัณฑ์ไม้คเหน็บโบราณ แบบที่ 1 ถึงแบบที่ 5

ตอนที่ 1

โปรดพิจารณารูปแบบในแต่ละรายการและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความคิดเห็น

รายการข้อคำถาม	มีคเหน็บโบราณ แบบที่		
	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
1. ความสวยงาม			
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2. ประโยชน์ใช้สอย			
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3. มีความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี			
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัด อุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1

1. โปรดพิจารณารูปแบบในแต่ละรายการและทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคะแนนตามความคิดเห็น

รายการข้อคำถาม	มีคเหน็บโบราณ แบบที่	
	แบบที่ 4	แบบที่ 5
1. ความสวยงาม		
1.1 รูปแบบการผลิตมีคุณค่าทางความงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.2 ลวดลายมีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.3 การเลือกใช้วัสดุ มีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
1.4 ผลิตภัณฑ์โดยรวมมีความสวยงาม	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2. ประโยชน์ใช้สอย		
2.1 มีความเหมาะสมสำหรับใช้เป็นของตกแต่ง ของฝาก ที่ระลึก จังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
2.2 มีความเหมาะสมในการตั้งโชว์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดอุทัยธานี		
3.1 ลวดลายแสดงถึงเอกลักษณ์จังหวัดอุทัยธานี	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.2 ลวดลายมีความเหมาะสมกับรูปทรงผลิตภัณฑ์	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.3 ผลิตภัณฑ์สามารถสื่อถึงสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1
3.4 สามารถเผยแพร่จังหวัดอุทัยธานีได้	5 4 3 2 1	5 4 3 2 1

ตอนที่ 2 ขอเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

(ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม)

ภาคผนวก จ**การตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด มพช. 82 / 2546**

รายงานผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ชุมชน มีด มผช.๘๒/๒๕๕๖

ชื่อผู้ยื่นคำขอ หาอชวธ พ. ๕๖ ชื่อผลิตภัณฑ์ มีด

หมายเลขปฏิบัติการ..... หมายเลขตัวอย่าง.....

หน้าที่ ๑/๒

ที่	รายการตรวจสอบ	ข้อ, ตาราง	หน่วย	เกณฑ์กำหนด	ผู้ตรวจสอบ	ผลการตรวจสอบ		
						๑	๒	๓
๑	ลักษณะทั่วไป	๔.๑.๑	คะแนน	ต้องมีรูปแบบ รูปทรงที่เหมาะสม ประณีต เรียบร้อย แข็งแรง เหมาะสม กับการใช้งาน ไม่คด ไม่งอ กรณีที่มีการขัดเงา ผิวต้องเรียบเป็นเงาสม่ำเสมอ	คนที่ ๑	๕	๓	๓
					คนที่ ๒	4	4	3
					คนที่ ๓	4	4	4
					คนที่ ๔	3	3	3
					คนที่ ๕	๕	๕	๕
		เฉลี่ย	3.60	3.40	3.20			
		๔.๑.๒	คะแนน	ต้องมีความคมสม่ำเสมอตลอดความยาว ของส่วนที่ใช้งาน ไม่ชำรุด บิ่น เอ็น หรือร้าว	คนที่ ๑	๓	๓	๓
					คนที่ ๒	3	3	5
					คนที่ ๓	๕	3	3
					คนที่ ๔	3	3	3
คนที่ ๕	๕				๕	๕		
เฉลี่ย	3.00	3.00	3.00					
๒	การประกอบด้วยวัสดุอื่น (ถ้ามี)	๔.๒	คะแนน	ต้องประณีต เรียบร้อย ติดแน่น คงทน แข็งแรง ไม่มีรอยแตกร้าวและเหมาะสมกับการใช้งาน	คนที่ ๑	๓	๓	๓
					คนที่ ๒	4	4	4
					คนที่ ๓	3	3	3
					คนที่ ๔	3	3	3
					คนที่ ๕	๕	๕	๕
					เฉลี่ย	3.20	3.20	3.20
๓	การขัดเงา (ถ้ามี)	๔.๓	คะแนน	ต้องมีความเงาสม่ำเสมอ ไม่เห็นรอยขีดของตะไบ หรือของกระดาษทรายอย่างเด่นชัด	คนที่ ๑	๓	๓	๓
					คนที่ ๒	3	3	3
					คนที่ ๓	3	3	3
					คนที่ ๔	3	3	3
					คนที่ ๕	๕	๕	๕
					เฉลี่ย	3.00	3.00	3.00
๔	การเคลือบเงา (ถ้ามี)	๔.๔	คะแนน	ต้องเรียบ สม่ำเสมอ ไม่เป็นเม็ด	คนที่ ๑	๓	๓	๓
					คนที่ ๒	3	3	๕
					คนที่ ๓	3	3	3
					คนที่ ๔	3	3	3
					คนที่ ๕	๕	๕	๕
					เฉลี่ย	3.00	3.00	3.00

หมายเหตุ * ต้องได้คะแนนเฉลี่ยของแต่ละลักษณะจากผู้ตรวจสอบทุกคน ไม่น้อยกว่า 3 คะแนนและ ต้องไม่มีลักษณะใดได้ 1 คะแนน

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

ที่ ๐๑๑ /2552

วันที่ 5 มกราคม 2552

เรื่อง ขอลความอนุเคราะห์ตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์

เรียน คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ด้วย นายชัช พะขันธ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ทำวิทยานิพนธ์ในการศึกษาค้นคว้าระดับปริญญาโท เรื่อง การศึกษาวัสดุพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี และได้ผลิตผลิตภัณฑ์พื้นบ้านเป็น มีดเหน็บโบราณขึ้น จึงใคร่ขอลความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ตามเกณฑ์ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.82/2546)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์

(นายสมชัย ช่อไสว)

คณบดีคณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

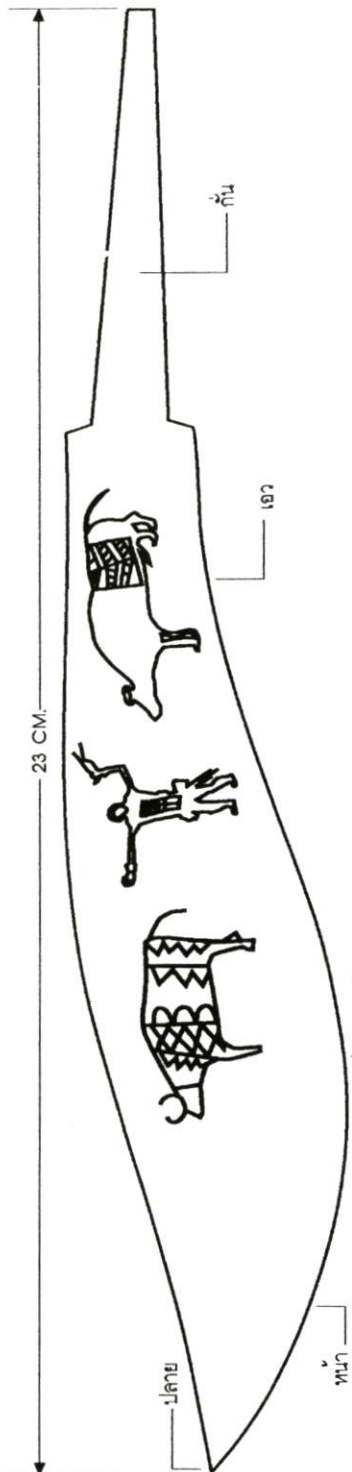
มอบ ๑๐๑ ๕ มรณา

๑๑๕
สมช. ๑๑๕

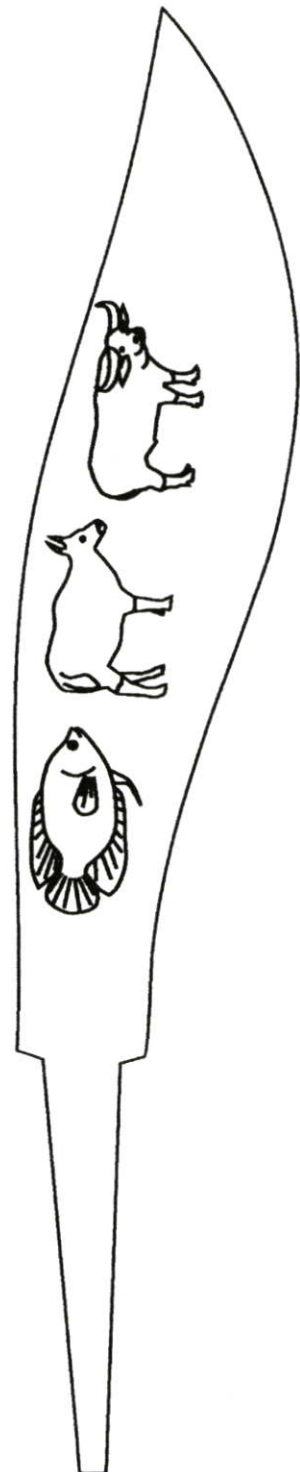
ภาคผนวก ฉ
การเขียนแบบเพื่อการผลิต

มีดเห็นแบบที่ 1

แบบมีดเห็นแบบด้านซ้าย

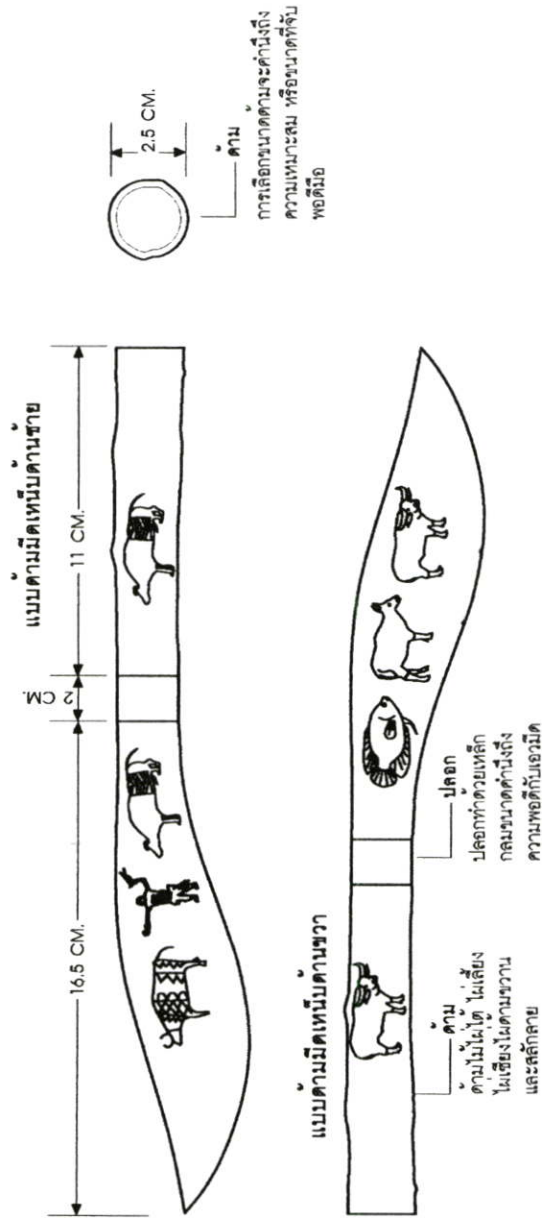

แบบมีดเห็นแบบด้านขวา

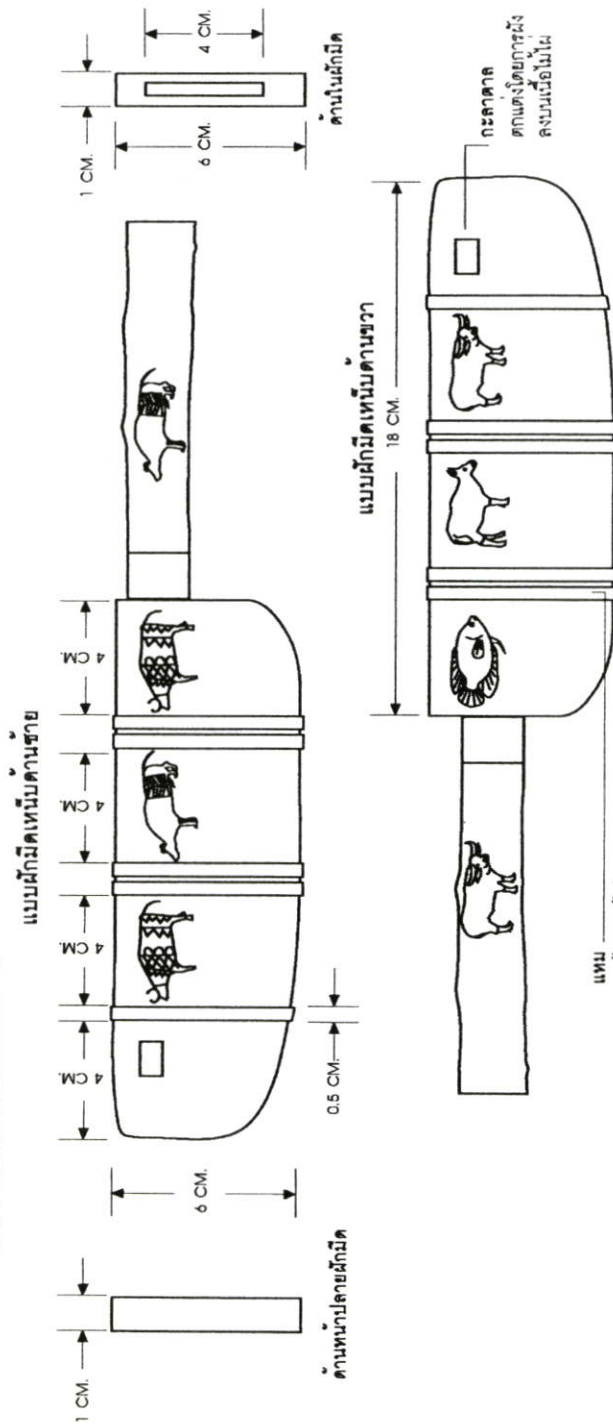
สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะยม
ภาควิชา วิศวกรรมผลิตภัณฑ์กรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ สินธุภัณฑ์

มิดเท็นแบบที่ 1

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะยิ้ม
ภาควิชา วัสดุศาสตร์สถาปัตยกรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะครูอุตสาหกรรมสถาปัตยกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ยี่ลักข์ ลิ้มสุภัท

มีดเทนับแบบที่ 1

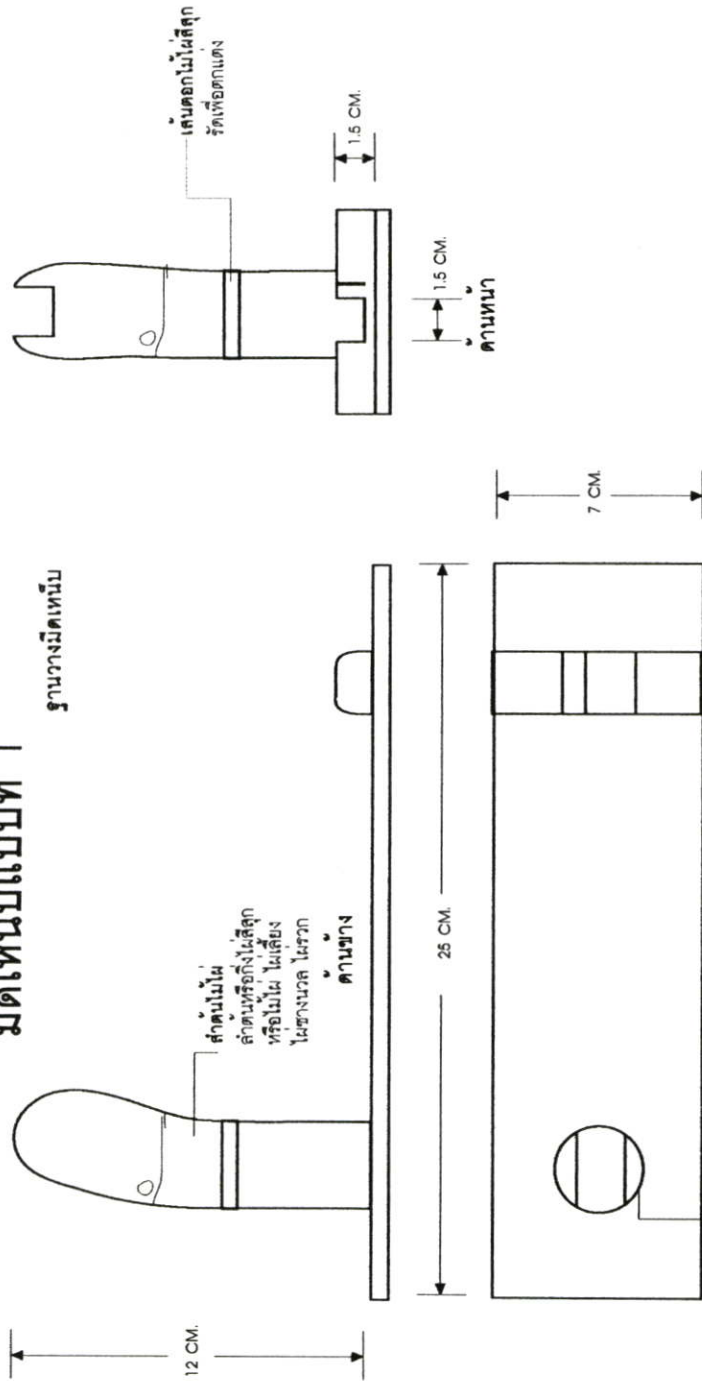

ทำด้วยไม้เนื้อดี
นำมาจักเสนตอกแผ่น
เพื่อร้อยมีดให้แน่น

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะยิม
ภาควิชา วัสดุศาสตร์สถาปัตยกรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะอุตสาหกรรมศึกษาศาสตร์	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.เสถียร ตีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ ลิ้นชูศักดิ์

มิดเท้นแบบที่ 1

ฐานวางมิดเท้น

ด้านบน

ลำต้นไม้
เลือกขนาดลำต้น
ตามความเหมาะสม

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ผู้วิจัย นายธวัช พะอิม

ภาควิชา วิศวกรรมผลิตภัณฑ์

รหัส 49063655 รุ่น 10

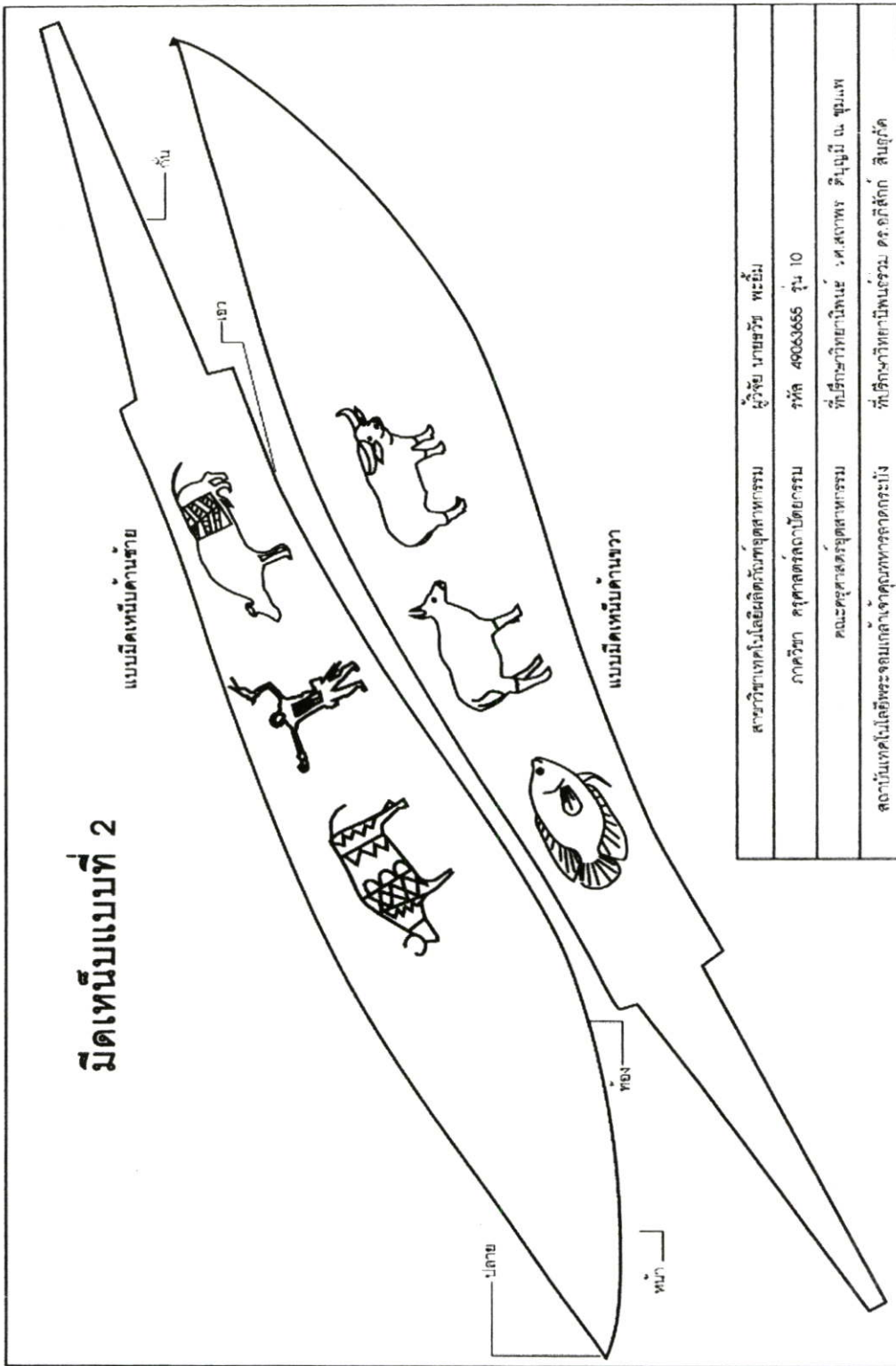
คณะครูอุตสาหกรรม

ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.เสถียร ตีนุภูมิ ณ ชุมแพ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

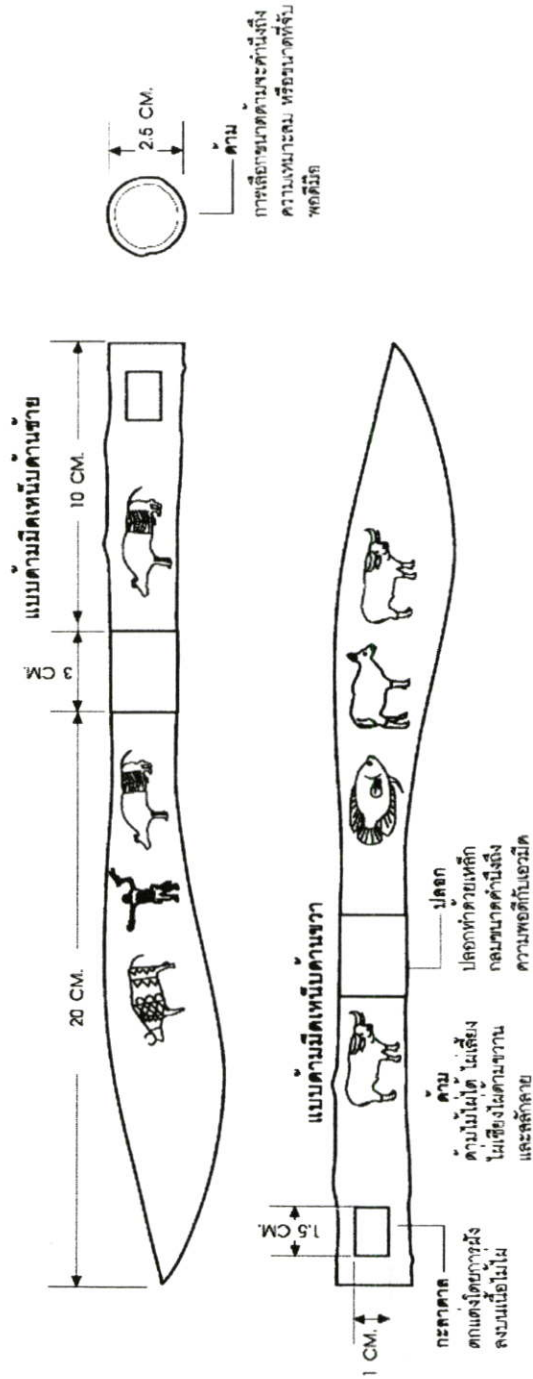
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ สินธุ์ศักดิ์

มีดเทนับแบบที่ 2

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายชววิช พะณีมี
ภาควิชา วัสดุศาสตร์เทคโนโลยีระบบ	รหัส 49063665 รุ่น 10
คณะอุตสาหกรรมวัสดุศาสตร์	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สงวนพร ธีระบุญมี น. ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ สิบธุศักดิ์

มิตเทนับแบบที่ 2

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ผู้วิจัย นายธวัช พะยอม

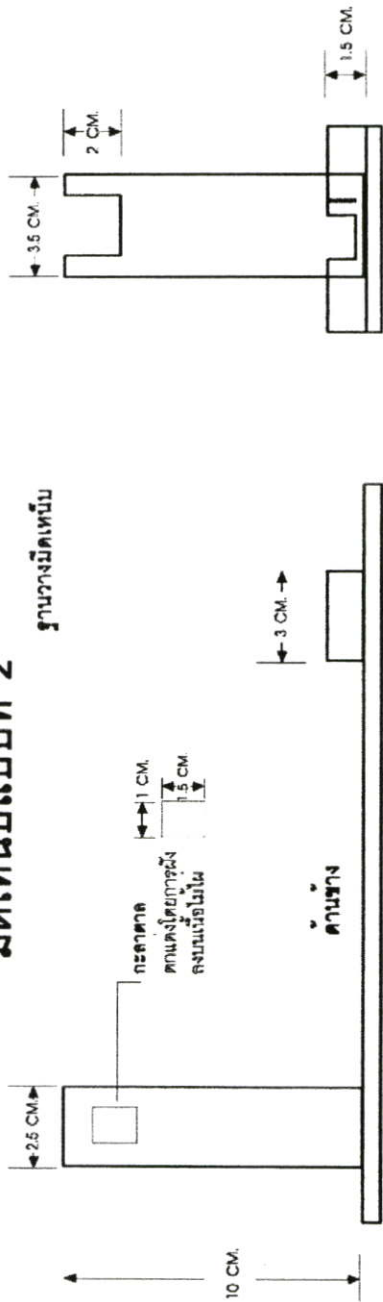
ภาควิชา วิศวกรรมเครื่องกล ปีที่ 10 รหัส 49063655

คณะครูสาขาส่งเสริมการขาย สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่ปรีชาวิทยานันทนธรรม สอนพิเศษ ศิษย์ผู้มี ณ ชุมแพ

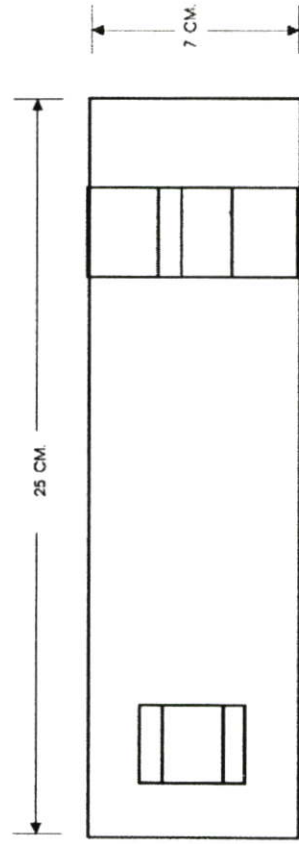
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ปรีชาวิทยานันทนธรรม ต.ระอิกสิทธิ์ อ.สินธุภัค

มีดเหน็บแบบที่ 2

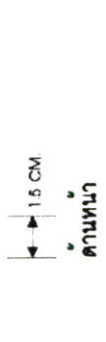
ฐานวงมีดเหน็บ

ด้านข้าง

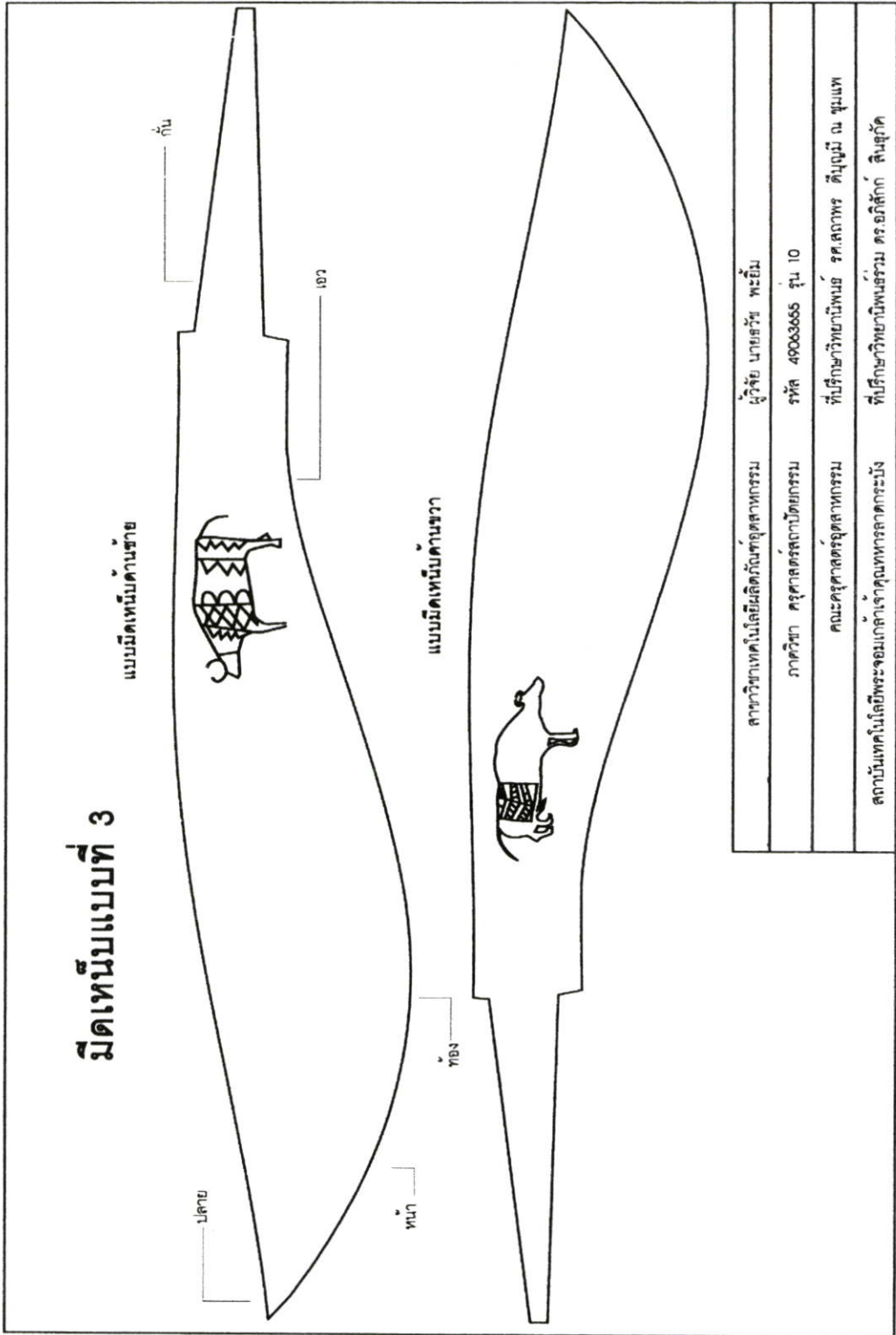
ด้านบน

ด้านหน้า

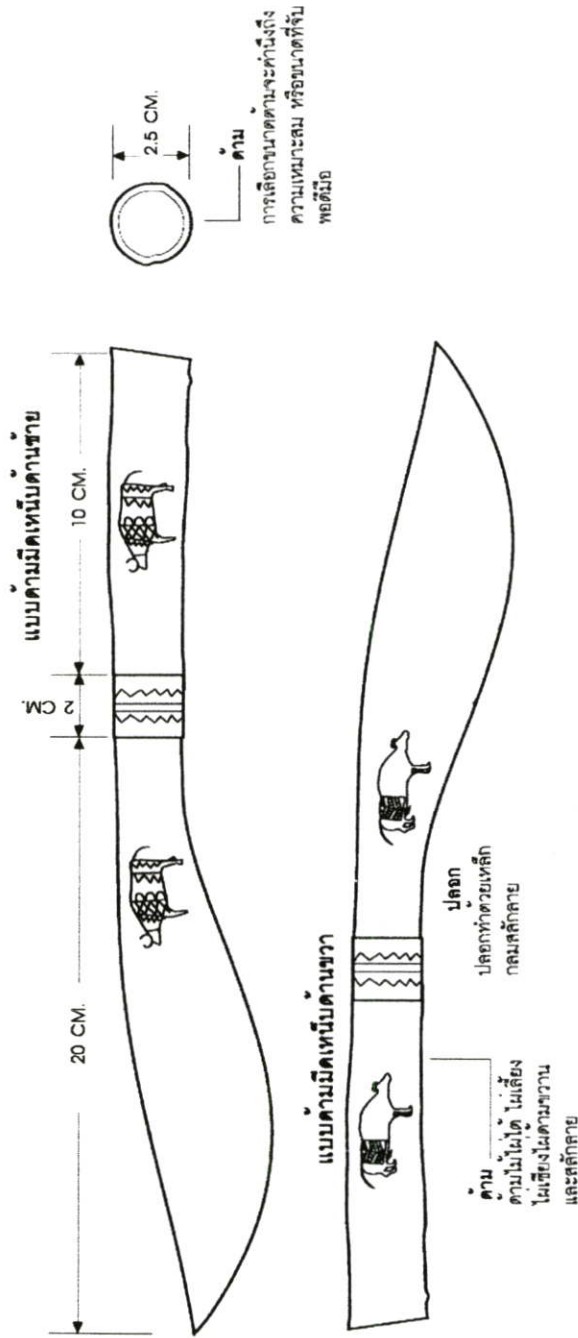
สาขาวิชาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายอวิช พะยิม
ภาควิชา วิศวกรรมสถาปัตยกรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะอุตสาหกรรมสถาปัตยกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.เสถียร ตีปทุมณี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ สันสุภัค

มีดเหน็บแบบที่ 3

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายสรวิชัย พระยิม
ภาควิชา วิศวกรรมผลิตภัณฑ์กรรม	รหัส 49003655 รุ่น 10
คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ตีปนูนันท์ ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิศักดิ์ สิ้นสุภัค

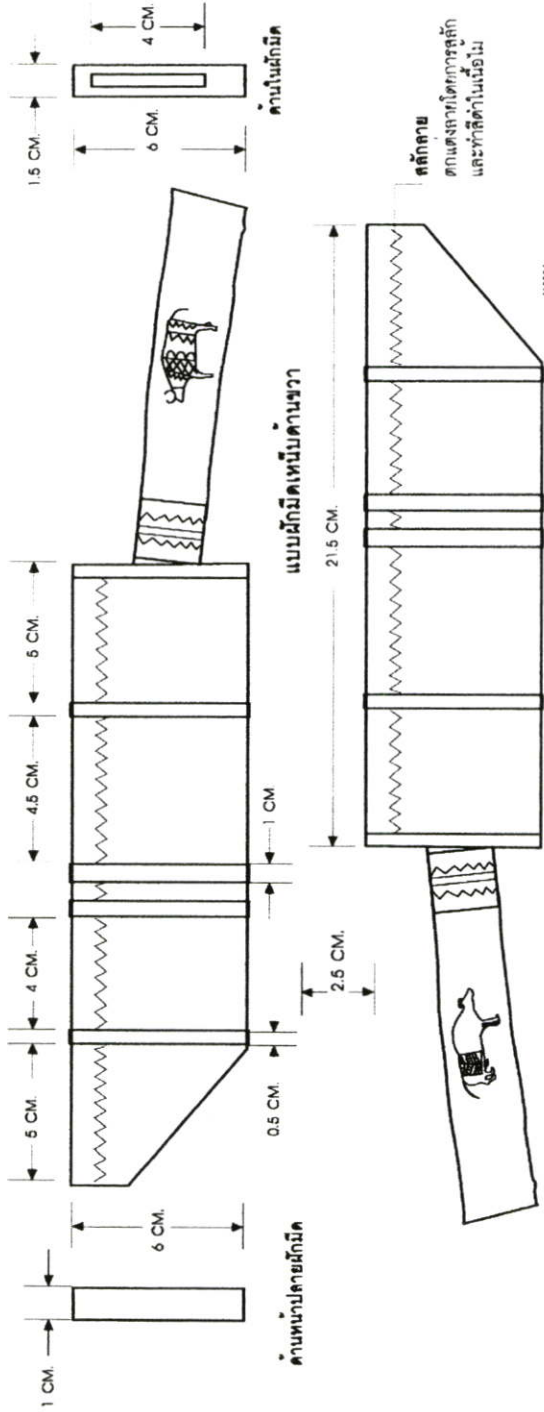
มิดเท็นแบบที่ 3

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะอิม
ภาควิชา วัสดุศาสตร์สถาปัตยกรรม	รหัส 49083655 รุ่น 10
คณะอุตสาหกรรมสถาปัตยกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.เสถียร ตัญญาณี ณ ชูแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิศักดิ์ สินธุศักดิ์

มิดเท็นแบบที่ 3

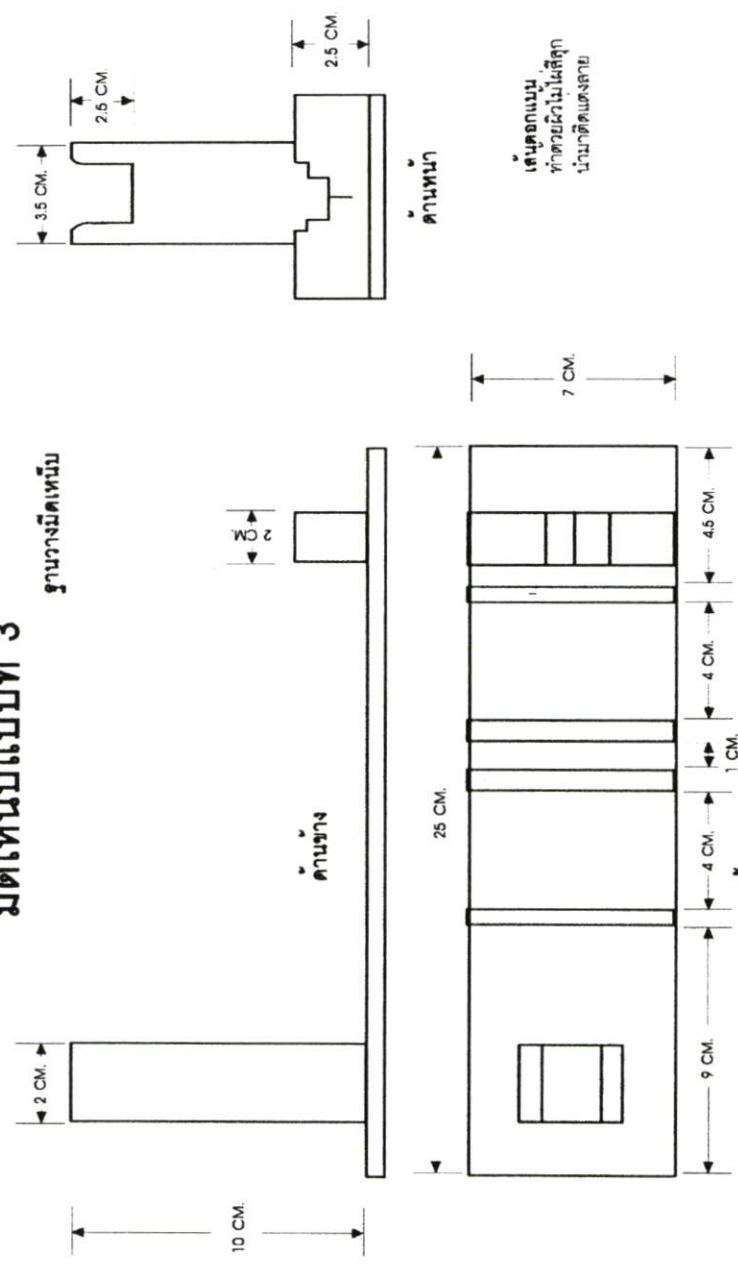
แบบมิดเท็นแบบด้านซ้าย

เนื้อไม้ผสมควีนไม้นิเวศกรรมค้ำสิงขม

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายอวัช พงษ์อิม
ภาควิชา วิศวกรรมวัสดุอุตสาหกรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.เสถียร ตีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์รวม ดร.อภิสิทธิ์ สิงห์ศักดิ์

มิติเทนับแบบที่ 3

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะขันธ์
ภาควิชา วิศวกรรมวัสดุ	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะวิศวกรรมศาสตร์	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ตีปนภูมิ ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิศักดิ์ สินธุ์ศักดิ์

มิดเท็นแบบที่ 4

แบบมิดเท็นด้านซ้าย

ก้น

เดือ

ปลาย

หน้า

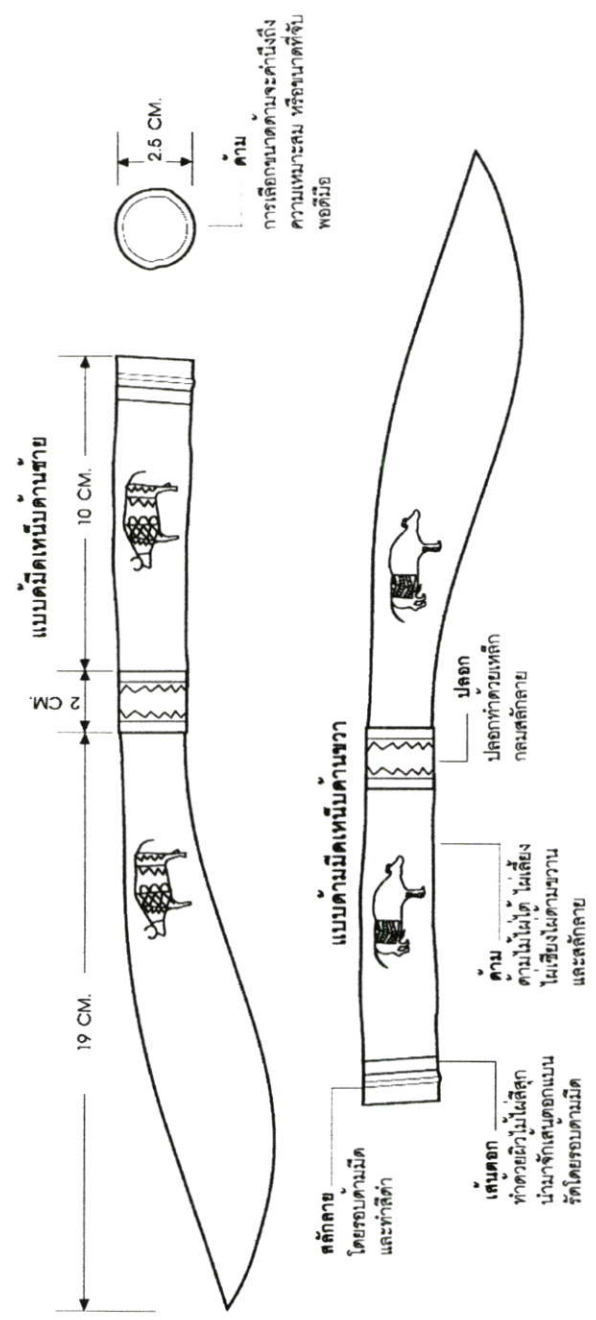
ท้อง

แบบมิดเท็นด้านขวา

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะชัย
ภาควิชา วิศวกรรมผลิตภัณฑ์กรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะอุตสาหกรรมศึกษา	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ สิ้นสุภัค

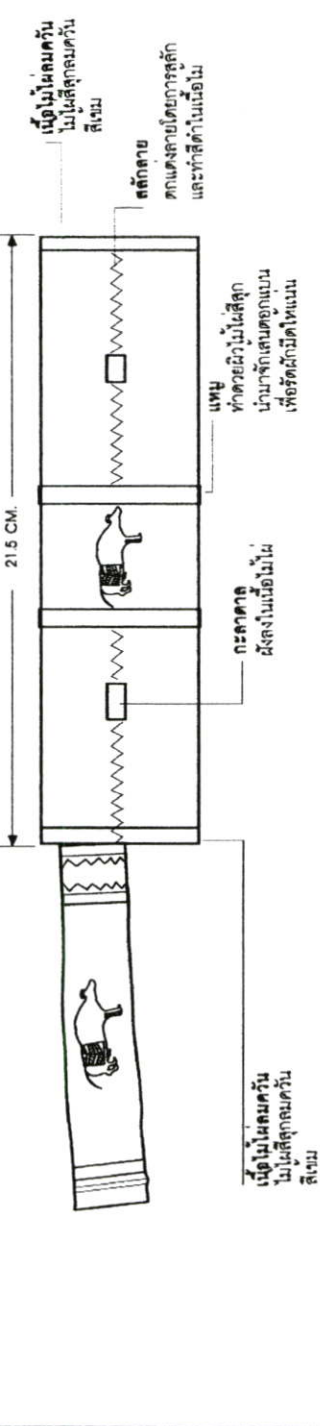
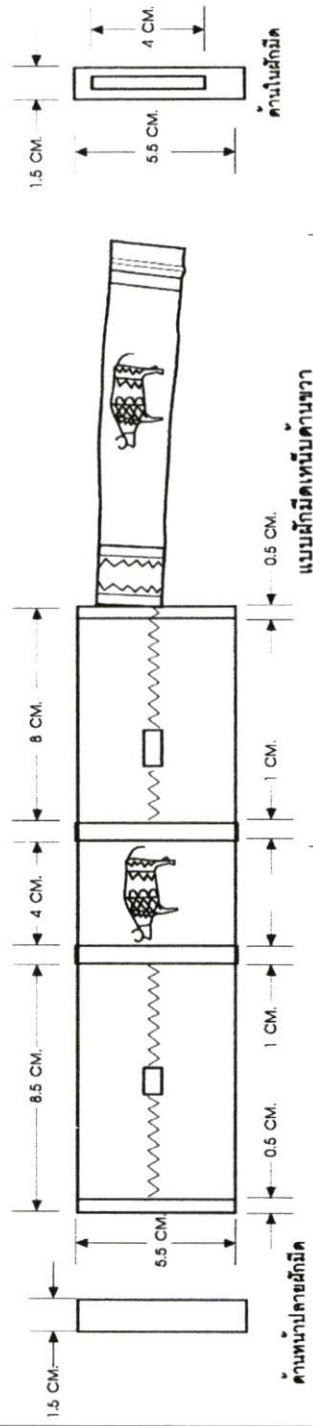
มีดเหน็บแบบที่ 4

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายอวิชัย พะชัย
ภาควิชา วิศวกรรมสถาปัตยกรรม	รหัส 49063655 รุ่น 10
คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ สินอุทัย

มิดเท่นแบบที่ 4

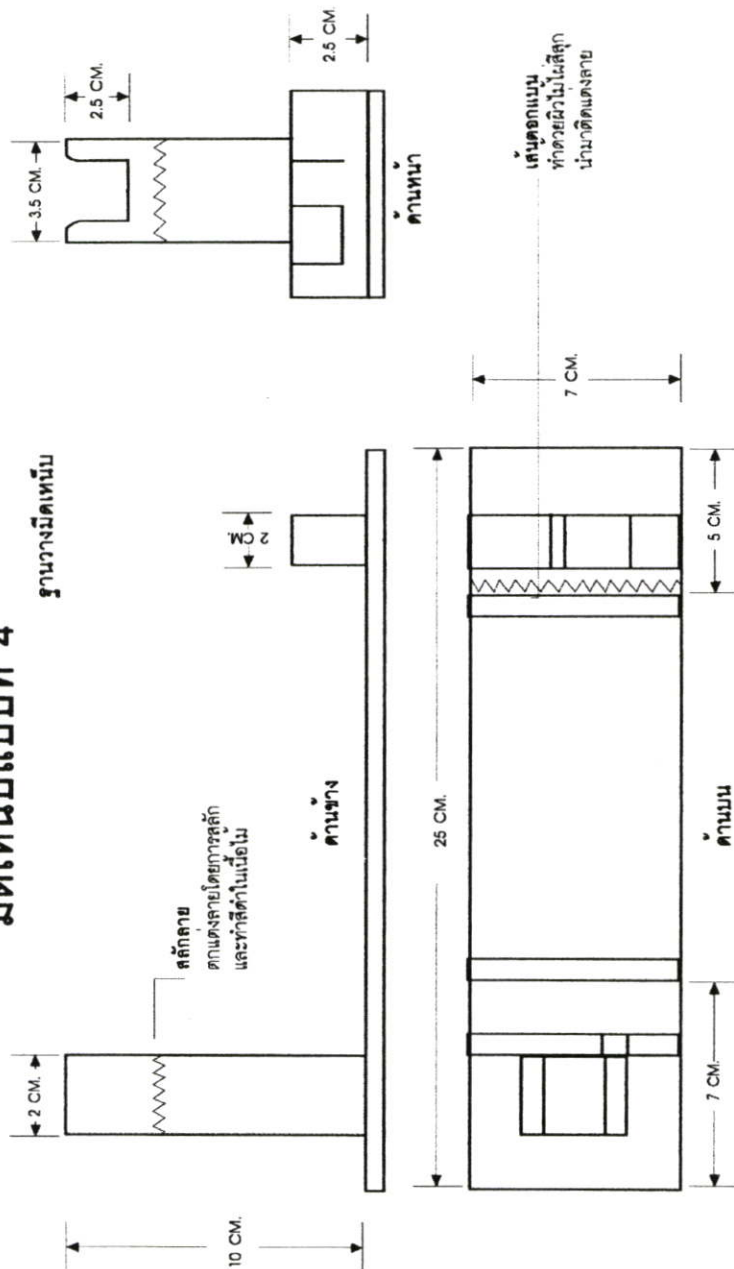
แบบมิดเท่นแบบด้านซ้าย

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายธวัช พะขีรัมย์
ภาควิชา วิศวกรรมสถาปัตยกรรม	รหัส 49063665 รุ่น 10
คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.อภิสิทธิ์ก สีนุกิต

มิดเท้นแบบที่ 4

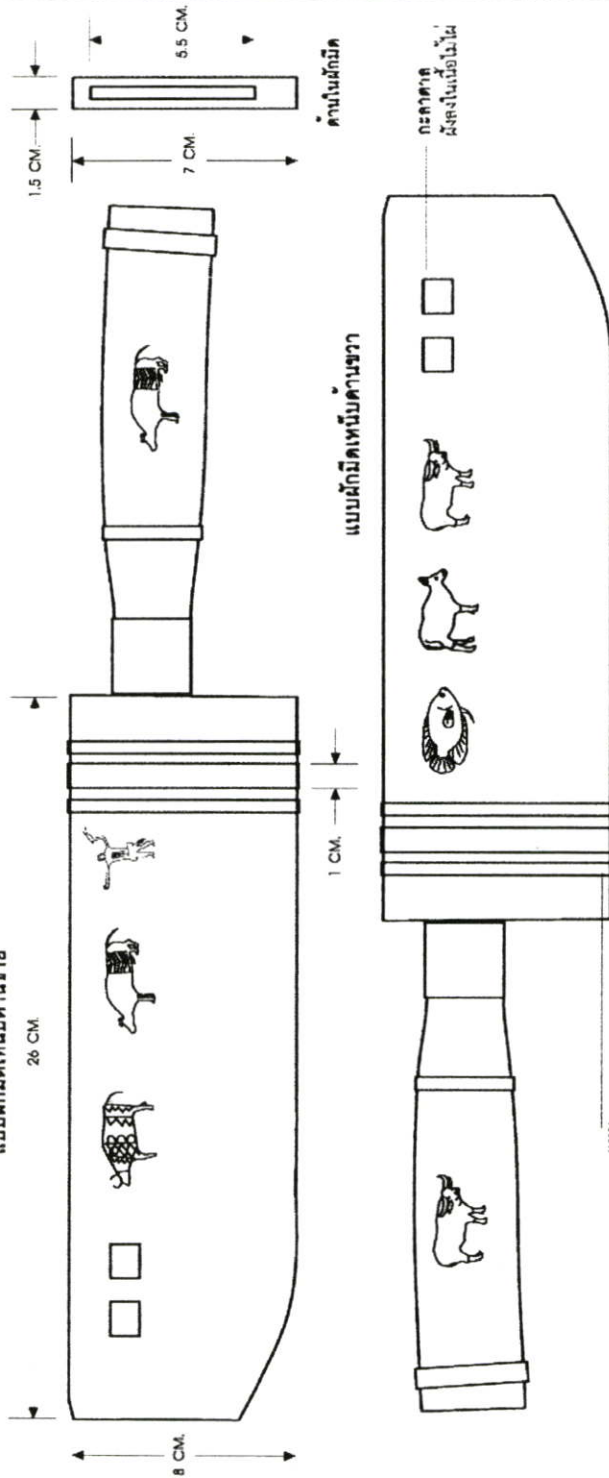
ฐานวางมิดเท้น

สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายอวิชัย พะรัมย์
ภาควิชา วิศวกรรมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	รหัส 49003655 รุ่น 10
คณะอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.เสถียร ดีบุญมี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร.ยงสิทธิ์ สีนสุภัค

มีดเทนับแบบที่ 5

แบบมีดเทนับมีดด้านซ้าย

แทน ทำด้วยไม้เนื้อดี
นำมาขัดเลนออกจน
เพื่อวัดมีดให้แม่นยำ

สาขาวิชาเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรม	ผู้วิจัย นายอชวิษฐ์ พระนิยม
ภาควิชา วิศวกรรมเครื่องกล	รหัส 49003665 รุ่น 10
คณะวิศวกรรมศาสตร์อุตสาหกรรม	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สถาพร ตีปนูปิณี ณ ชุมแพ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง	ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ศร.อภิสิทธิ์กั สิ้นสุด

ภาคผนวก ข
หนังสือราชการ

ที่ ศษ 0524.04/ 011.1.1

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบประเมินเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.ดร.นิรัช สุดสังข์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิชาญ ตะกั้น นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวิสัยทัศน์ถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี" โดยมี รศ.สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ลภิสักดิ์ สินธุภักดิ์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบประเมินสิ่งที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายวิชาญ ตะกั้น วิทยานิพนธ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จระเข้ เกษ ตรีเมธสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.02-326-4325

รับทราบ
อ.ดร. (ส.ร.) ดร.ดร.ดร.
ดร.ดร.ดร.ดร.ดร.ดร.
เพื่อขอรับ

ที่ สธ 0524.04/ 011.1.1

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ไชยรัตน์ ปรานี่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นายวิชา พะอิม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์วิศวกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวาลูทีนต้นเพื่อหัตถเม ผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี" โดยมี รศ.สถาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิศักดิ์ สันตุลัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจประเมินสิ่งที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีความถูกต้องและเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายวิชา พะอิม วิทยานิพนธ์ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมา เพื่อให้โปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญ เสถียร ศรีเบญจสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร.02-326-4325

ที่ สธ 0524.04/ 0132

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนจตุรพักตรพิมาน เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ไพฑูริย์ ทองทรัพย์

ด้วย นายชววิช พะอ้อม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวงจรสั้นขึ้นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดสุพรรณบุรี" โดยมี รศ.เสถียร ศิวะภูมิ และ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิสิทธิ์ สันตภูถัก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัยของ นายชววิช พะอ้อม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

รับทราบ
โดย ผศ.ดร.ไพฑูริย์ ทองทรัพย์

ที่ สธ 0524.04/ 0192

คณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๖ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย

เรียน คุณฉลาด วิวรรณนาวิน

ด้วย นายรัช ฤกษ์ดี นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาศิลปะพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี" โดยมี รศ.เสนาพร ติบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิศักดิ์ สินธุภัค เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัยของ นายรัช ฤกษ์ดี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสเสกข์ ศรีเมธสุนทร)
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา
โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 326-4325

๓๕๖

(นายฉลาด วิวรรณนาวิน)

หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒน

5 ต.ค. 52

ที่ ศธ 0524.04/ ๐๓๒

คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนจตุรพักตรพิมาน เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย

เรียน คุณเชอร์รี่ จันทรัตน์

ด้วย นายวิชาญ พะยอม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี” โดยมี รศ.สวพร คัญญูมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิสิทธิ์ หินรุ้ง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการผู้ช่วยรัฐมนตรี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัยของ นายวิชาญ พะยอม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญศักดิ์ ตรีเพชรสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิภาณบริหารมหาวิทยาลัย

หน่วยพัสดุศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

(นายจตุรงค์ วีระวรรณานัน)

หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา

ที่ กศ 0524.04/ 111.1.1

คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนจตุรบูรพา เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10520

14 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแผนประเมินเพื่อการวิจัย

เรียน ศศ.ดร.ไพฑูริย์ ทองทรัพย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนประเมินเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธวัช พะอ้อม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวิสัยพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี" โดยมี รศ.สถาวร ดิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิศักดิ์ สิมสุภัก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแผนประเมินดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายธวัช พะอ้อม อนุรักษ์รักษา มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัสเสกข์ ศรีนันทสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร 02-326-4325

รับทราบ
โดย นกข
(สามารถส่งกลับให้)

ที่ ศธ 0524.04/ 0_32

คณะครูสตรียุคสาทรธรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลวงกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๔ มกราคม 2552

เรื่อง ขอลงชื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์วัฒนโชติ คุณทะเดชะ

ด้วย นายรัช พะชัย นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาทรธรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวิสัยทัศน์อันดีเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี" โดยมี รศ.เสถียร ดิบุญมี ณ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิสิทธิ์ สันตุ๊ถัด เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครูสตรียุคสาทรธรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอลงชื่อท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัยของ นายรัช พะชัย

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสถียร ตรีเมธสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศษ 0524.04/ 0192

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลพทองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

20 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย

เรียน คุณแหวน ดวงจิต

ด้วย นายชัช พะอิม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
บัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศิลปะพื้นถิ่นเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัด
ลพบุรี” โดยมี รศ.สถาพร คินุญมิ ฌ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ
ดร.อภิศักดิ์ สันตภูัก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัยของ
นายชัช พะอิม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณ
เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิระเสกข์ ศรีอมรสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านทันตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบังคับศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 0192

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๐ มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัย

เรียน คุณวีรวัฒน์ ภัทสวัสดิ์

ผอ. นายรัช พะชัย นักให้พรระดับปริญญาโท หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี" โดยมี รศ.เสาวพร ศิริบุญมี ๗ ชุมแพ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.อภิสิทธิ์ สันตภูทัก เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านกรออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการวิจัยของนายรัช พะชัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรูญเสกข์ ตรีธรรมสุนทร)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

School of Graduate Studies
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

English for Graduate Studies Training Course Test Score Result

Mr. Tavad Payim

Date of Training : May 3, 2008 – May 25, 2008

Date of Test : May 25, 2008

Result	
U	S
-	✓

School of Graduate Studies
King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang
Date of issue : June 3, 2008

ที่ ศร.0579.05/กท.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
2 ถนนนางลิ้นจี่ ร่มเกล้า
สาทร กรุงเทพฯ 10120

11 กุมภาพันธ์ 2552

เรื่อง รับรองการตีพิมพ์บทความของ นายวิชา พะยัม
เรียน คณะคณาจารย์และบุคลากร สกอนเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ด้วยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
กำหนดการตีพิมพ์วารสารคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (SCI-TECH) เพื่อเป็นการเผยแพร่
ความรู้ ผลงานวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงมีความยินดีขอรับบทความ
วิชาการ เรื่องการศึกษาวัสดุพื้นถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดอุทัยธานี ของนายวิชา พะยัม
ไว้ตีพิมพ์ลงในวารสาร SCI-TECH ฉบับที่ 4 ประจำเดือนเมษายน-ตุลาคม 2552
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยมิตร แสงวงมงคล)

บรรณาธิการวารสาร SCI-TECH

ฝ่ายกิจการนักศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โทรศัพท์ 0 2287 9681

โทรสาร 0 2287 9681

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายวัช พะขิม
วัน เดือน ปี เกิด	13 พฤศจิกายน 2521
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	398 ม.9 ถนนสวรรค่วิถี ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
ประวัติการศึกษา	
2544	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏนครสวรรค์
2552	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	
	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบ คณะเทคโนโลยีการเกษตร และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์